

**ผลการใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ
และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

**EFFECTS OF PEER-ASSISTED LEARNING STRATEGIES IMPLEMENTATION TO
ENHANCE ENGLISH READING COMPREHENSION AND RETENTION OF
MATTAYOMSUKSA - II STUDENTS**

ผู้วิจัย : จุฬารัตน์ ละอองทอง

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สุรัชย์ ปิยานุกูล

หลักสูตรและการสอน (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคะแนนความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และ เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโสน อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 28 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษ และ 3) แบบวัดความคงทนในการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้

t – test (t – test Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีความคงทนในการเรียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การอ่านภาษาอังกฤษ ความคงทนในการเรียนรู้

ABSTRACT

The aims of this research were: 1) to compare the pretest and posttest scores of the English reading comprehension achievement of Mattayomsuksa - II students learning through the peer-assisted learning strategies, and 2) to study the retention of the English reading comprehension of Mattayomsuksa - II students learning through the peer-assisted learning strategies. The sample were consisted of one class of 28 Matthayomsuksa - II students studying in the first semester of the academic year 2007 at Ban Nongsanon School, Muang District, Office of Buriram Educational Service Area 1, selected by using purposive random sampling method. A One Group Pretest-Posttest Design of experimental research was employed in this study.

The experimental instruments included: 1) eight peer-assisted learning strategies reading comprehension lesson plans, 2) a reading comprehension achievement test, and 3) an English reading comprehension retention test for Mattayomsuksa II students learning through peer-assisted learning strategies. The data were analyzed by means of percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested through the t-test Dependent Samples. The results were as follows:

1. The posttest scores were higher than the pretest scores of the English reading comprehension achievement of Matthayomsuksa - II students learning through the peer-assisted learning strategies with the significant difference at the level of .01.

2. The retention scores and the posttest scores of the English reading comprehension achievement of Matthayomsuksa - II students learning through the peer-assisted learning strategies were not different.

Keywords : Peer-Assisted Learning, English Reading, Retention

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีได้มีการพัฒนาขึ้นมามนุษย์ได้สร้างเครื่องมือเพื่อมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร อีกทั้งเพื่อแสวงหาความรู้ ในด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการปกครอง ตลอดจนการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ ได้ และมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งทำให้เราสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกันในด้านต่างๆ ได้ทั่วโลกไม่ว่าอยู่ที่ใดก็ตามเราก็สามารถที่จะติดต่อสื่อสารถึงกันและกันได้ โดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือที่เราเรียกว่าอินเทอร์เน็ต(Internet Network) ซึ่งช่วยให้การติดต่อสื่อสารในด้านต่างๆ มีความรวดเร็วและทันเหตุการณ์ เอสกี (Eskey.1998 : 21) กล่าวว่าสำหรับประเทศที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพูด และยังได้ถูกนำมาใช้ในฐานะที่เป็นภาษาที่สอง ซึ่งไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพูดโดยทั่วไป ในสถานการณ์อย่างนี้ ทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่ได้ใช้มากที่สุด ส่วนทักษะการฟัง การพูด หรือการเขียนนั้นมีโอกาสได้ใช้น้อยและอาจลืมไปในที่สุดได้ สำหรับในประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a Second Language) พัชรี ถาวรพิพัฒน์ (2534 : 31) กล่าวว่าการใช้ภาษาอังกฤษ ให้ครบทั้ง 4 ทักษะมีน้อยมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้นั้นจะใช้ทักษะในการอ่านมากกว่าทักษะอื่นๆ คูบิน (Dubin. 1982 : 7) และวิสาร์ จิตวัตร(2541:1) มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันที่ว่า ในยุคข้อมูลข่าวสารนี้ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่าน คือสามารถอ่านได้มาก อ่านได้ถูกต้องและอ่านได้เร็ว ย่อมที่จะเป็นผู้ที่มีโอกาสในการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว การอ่านภาษาอังกฤษยังมีบทบาทที่มีความสำคัญ เป็นอย่างยิ่งต่อนักเรียนนิสิต นักศึกษาที่ต้องอ่านหนังสือเรียน ตำรา หรือวารสารภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะให้มีความรู้ในสาขาวิชาของตน ให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากความสำคัญของภาษาดังกล่าวประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ โดยได้บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และได้กำหนดให้เป็นสาระการเรียนรู้กลุ่มภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะต้องให้มีความสอดคล้องกันทั้งในด้านความถนัด และด้านความสนใจ โดยจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนมีการฝึกทักษะ ซึ่งในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การจัดการเรียนการสอนมีการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนกันและมีความสมดุลกัน มีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผลการเรียนของผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 13 – 14)

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนอ่านที่หลากหลายพบว่า กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning Strategies) เป็นกลวิธีที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาทักษะ

การอ่านของผู้เรียนและเพิ่มพูนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสอนที่ส่งเสริมเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่มีปัญหาทางการอ่าน(Fuchs,Fuchs&Kazdan,1999 : 36) เช่นเดียวกับ คาเซอร์ตา และคนอื่นๆ (Caserta and others. 1996: 30) ที่ได้ค้นพบว่าวิธีสอนโดยระบบเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) สามารถเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อการอ่านและช่วยปรับปรุงอุปนิสัยของผู้เรียนอีกด้วยกลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่เป็นการสอนที่มีกิจกรรมสนุกสนานช่วยสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้น อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำได้รับบทบาทเป็นผู้สอนแก่คู่ของตนทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีโอกาสได้แสดงความสามารถและสามารถทำหน้าที่เป็นผู้สอนแก่เพื่อน

จากปัญหาและความสำคัญของการอ่านดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในทักษะการอ่านและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วและเห็นว่ากลวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่มีรูปแบบ และมีกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งสามารถที่จะนำไปพัฒนาการอ่านของผู้เรียนได้ ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน และความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งในความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น การวิจัยในครั้งนี้จะวัดความคงทนในการจำของนักเรียนหลังจากที่เรียนผ่านมาแล้ว 2 สัปดาห์ เพื่อที่จะได้ทราบถึงความสามารถของนักเรียนที่จะจดจำสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วนั้นว่าสามารถที่จะจดจำได้มาก หรือน้อยเพียงใด และผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้เป็นักเรียนที่ประสบปัญหาในการอ่าน ควรจะได้รับการฝึกอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ วิธีการอ่านที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับที่สูงขึ้นไปและเพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางสำหรับครูในการที่จะพัฒนา และปรับปรุงการสอนการอ่านภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีขึ้น และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผลที่ได้จากการศึกษานี้ก็จะเป็อีกแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมให้การเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. เพื่อศึกษาความคงทนของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดกลุ่มโรงเรียนบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 160 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2550 ที่สุ่มมาอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที โดยแต่ละแผนการสอน จะประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น
3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้จากการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิมมาสลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดปฐมนิเทศก่อนทำการวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจกับนักเรียน ถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้
2. ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 28 คน โดยใช้แบบทดสอบ เลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choices) จำนวน 30 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำผลของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลของคะแนนทดสอบหลังเรียน
3. ทำการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นจำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที
4. ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

5. หลังจากทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษไปแล้ว 2 สัปดาห์แล้วจึงทำการทดสอบวัดความคงทนในการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิม แต่ได้สลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

6. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และคะแนนวัดความคงทนในการเรียน พร้อมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อจะทำการตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent Samples (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 112 - 114) ซึ่งทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

2. วิเคราะห์ความคงทนในการเรียนรู้ภายหลังการเรียน 2 สัปดาห์ โดยใช้การทดสอบ t - test แบบ Dependent Samples โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 28 คน จำแนกเป็นเพศชาย 10 คน และเพศหญิง 18 คน ปรากฏผลวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน (Pretest)

ผลการทดสอบก่อนเรียน พบว่าผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย 8.03 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 28.66) โดยมีผู้เรียนที่คะแนนสูงสุดคือ 15 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 50) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 4 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 14.28) จำนวน 1 คน

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน (Posttest)

ผลการทดสอบวัดความเข้าใจภาษาอังกฤษหลังเรียน พบว่า ผู้เรียนที่ใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 12.28 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 43.83) โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดคือ 18 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 64.28) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 7 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 25) จำนวน 1 คน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลของการศึกษาคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 1

คะแนนสอบหลังเรียนสูงขึ้นทุกคน (คิดเป็นร้อยละ 100) ได้คะแนนสอบ โดยมีผลต่างของคะแนนสูงสุดก่อนเรียนและหลังเรียน 3 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 10.00) และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดก่อนเรียนและหลังเรียน 1 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 10.00)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t- test (Dependent Samples)

ผลของการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างหลังเรียนกับคะแนนความคงทน

ผลของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนการทดสอบหลังเรียนกับคะแนนความคงทนของนักเรียนพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้คะแนนความคงทนสูงกว่าหลังเรียน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 28.57) ต่ำกว่าหลังเรียน 17 คน (คิดเป็นร้อยละ 60.71) และได้คะแนนความคงทน และหลังเรียนไม่แตกต่างกัน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.71) โดยมีผลต่างของคะแนนสูงสุดและต่ำสุดระหว่างคะแนนความคงทนและคะแนนหลังเรียน 6 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 20.00)

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบความคงทนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังจากทดสอบแล้ว 2 สัปดาห์ โดยใช้ t- test (Dependent Samples)

ผลของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนครั้งที่ 1 กับค่าเฉลี่ยของการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนครั้งที่ 2 หลังจากทดสอบแล้ว 2 สัปดาห์ พบว่ามีความคงทนในการเรียนไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 10.82 คะแนน เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด 15 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็น

ร้อยละ 3.57 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด) และได้คะแนนต่ำสุดคือ 6 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.57 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด) และมีนักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์จำนวน 1 คน

2. ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 13.57 คะแนน เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด 18 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.57 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด) และได้คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.57 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด)

3. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโสน ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าก่อนเรียนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า ผู้เรียนได้คะแนนทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนทุกคนคือจำนวน 28 คน (คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด) มีผลต่างของคะแนนสูงสุด คือ 3 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 10 ของคะแนน) และมีผลต่างของ คะแนนต่ำสุด คือ 3 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 10 ของคะแนน) เช่นเดียวกัน

4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนกับคะแนนเฉลี่ยหลังจากเรียนมาแล้ว 14 วัน เพื่อวัดความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโสนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโสน ตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งมีผลการศึกษาค้นคว้าอภิปรายได้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้รับการใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการที่เหมาะสมซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Strain. 1981, Quoted in Maheady, Mallette, Harper, Sacca and Pemerantz. 1994: 271) วิธีสอนแบบใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่า เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนจัดการ และทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือต่างชั้นเรียน และ โคนและวาจดา (Kohn and Vajda. 1975: 379-390) ได้กล่าวสนับสนุนว่า วิธี

สอนแบบใช้กลวิธีแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นคู่หรือกลุ่มย่อยโดยร่วมกันทำกิจกรรมทุกทักษะทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนให้ช่วยเหลือกัน และมีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อเจรจาหาความหมายด้วยตนเอง ครูจะเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำและช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนได้มีความรับผิดชอบกระบวนการเรียนการอ่านเพื่อให้เข้าใจเรื่องผู้เรียนจะมีการแสดงความคิดเห็นอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้อ่าน ที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่ได้อ่านและมีการประเมิน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถ สรุปใจความสำคัญ ดีความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจง่ายขึ้น

1.2 การใช้กิจกรรมกลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนของกิจกรรมอย่างชัดเจน (Fuchs, Fuchs and Kazdan, 1999: 28) กิจกรรมแรก การจับคู่กันอ่าน (Partner Reading) เป็นกิจกรรมขณะอ่านเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ซึ่งในแต่ละย่อหน้า นักเรียนผู้สอนจะต้องทำการอ่านบทอ่านด้วยการอ่านออกเสียงให้นักเรียนผู้เรียนเรียนรู้ถึงการออกเสียงที่ถูกต้อง หลังจากนั้นนักเรียนผู้เรียนจะอ่านทวนย่อหน้าเดิม ในกรณีที่นักเรียนผู้เรียนอ่านผิด นักเรียนผู้สอนจะคอยเตือนให้นักเรียนผู้เรียนทำการแก้ไขคำที่อ่านผิด เมื่อนักเรียนผู้เรียนแก้ไขคำที่อ่านผิด และอ่านได้ถูกต้องนักเรียนผู้สอนให้คำชมเชยและให้คะแนนเพื่อนเป็นการให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้เรียน หลังจากผู้เรียนทั้งสองอ่านบทอ่านจบแล้วนักเรียนผู้สอนให้นักเรียนผู้เรียนบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องสั้น ๆ หลังจากนั้นผู้เรียนทั้งสองสลับบทบาทกัน และดำเนินกิจกรรมการจับคู่กันอ่านอีกครั้ง ขั้นตอนที่ 2 การกระชับใจความสำคัญ (Paragraph Shrinking) เป็นกิจกรรมขณะอ่านเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญ จากเนื้อเรื่องที่อ่านหลังสิ้นสุดการอ่านแต่ละย่อหน้านักเรียนผู้สอนจะกระตุ้นให้นักเรียนผู้เรียนจับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าโดยการใช้คำถามช่วย เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หากนักเรียนผู้เรียน จับใจความสำคัญได้ไม่ถูกต้องนักเรียนผู้สอนต้องใช้คำพูดกระตุ้นให้แก้ไข หลังจากนั้น ให้นักเรียนผู้เรียนพยายามอ่านอีกครั้ง และให้กระชับใจความสำคัญหากนักเรียนสามารถทำได้ถูกต้องก็ให้คำชมเชยและให้คะแนน หลังจากอ่านเนื้อเรื่องจบแล้ว ผู้เรียนทั้งสองสลับบทบาทกัน ผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะได้รับบทบาทเป็นนักเรียนผู้สอนและผู้เรียนที่เรียนเก่งจะได้รับบทบาทเป็นนักเรียนผู้เรียนและดำเนินกิจกรรมการกระชับใจความสำคัญอีกครั้ง กิจกรรมขั้นสุดท้ายเป็น การคาดการณ์ล่วงหน้า (Prediction Relay) เป็นกิจกรรมขณะอ่านเพื่อฝึกฝนให้ ผู้เรียนรู้จักการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในบทอ่านในส่วนถัดไป การฝึกคาดการณ์ล่วงหน้า เนื่องมาจากนักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบกลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของคลิงเนอร์ (Klingner, 1997: บทคัดย่อ) คลิงเนอร์, วอห์น และซัม (Klingner, Vaughn & Schumm, 1998 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การ

ใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเป็นวิธีการสามารถช่วยให้นักเรียนมีทักษะความเข้าใจ ในการอ่าน ภาษาอังกฤษสูงขึ้น

1.3 กลวิธีการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ปรับมาจากขั้นตอนของ มิลเลอร์ และคนอื่น ๆ (Miller and Others.1994: 39) และ คิง (King.1978: 21) เพื่อให้มีความเหมาะสม กับระดับของผู้เรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ ขั้นแรกคือ ขั้นฝึกอบรมซึ่งครูอธิบายให้ผู้เรียนทราบถึง จุดประสงค์ และความสำคัญในการรับบทบาทในการทำหน้าของการเป็นนักเรียนผู้สอน และ ครูจะ อธิบายวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับการใช้คำพูด การชมเชย การแสดงสีหน้า และท่าทาง รวมทั้งการใช้ ภาษากายต่อนักเรียนผู้เรียน หลังจากนั้น ครูแสดงบทบาทการเป็นนักเรียนผู้สอนเพื่อนเป็นตัวอย่างแก่ ผู้เรียน ให้ผู้เรียนทราบถึงวิธีการใช้คำพูด การพูดชมเชย การใช้คำถามเพื่อยุ่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การ ตรวจแก้ไข การเสริมแรง การให้กำลังใจ และเกณฑ์การให้คะแนน

การอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการจับคู่กันระหว่างนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงคู่กับ นักเรียนผู้ที่มีผลการเรียนต่ำ การจับคู่ในลักษณะนี้เป็นการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ กล่าวคือนักเรียนที่ เรียนเก่งจะให้ความช่วยเหลือและสอนเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่าให้เกิดความเข้าใจต่อเนื้อหาที่อ่าน ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียนจะมีการทดสอบย่อย นักเรียนแต่ละคนจะต้องทำคะแนนให้ได้สูง ที่สุด เพราะคะแนนที่ได้จากการสอบจะถูกนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนนในการจับคู่ต่อไป ดังนั้น นักเรียนที่เก่งจึงช่วยสอนนักเรียนที่อ่อนกว่า จากการสังเกตของผู้วิจัยระหว่างการทดลองพบว่า ก่อน การประเมินผลท้ายบทเรียน นักเรียนแต่ละคู่จะทบทวนบทอ่านโดยนักเรียนที่เก่งจะช่วยสอนเพื่อนทำ ให้นักเรียนที่อ่อนกว่าเกิดความเข้าใจและมีกำลังใจในการทดสอบ ส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้สามารถ ทำคะแนนทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทได้ดี และทำให้นักเรียนมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านหลัง การทดลองสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อัดัม (Adams. 1995: 1741) ที่เชื่อว่าการเรียนโดยใช้กลวิธี การอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักเรียนมีการร่วมมือ ก่อให้เกิดการสนใจในการเรียน มีการกระตุ้น ความร่วมมือและมีพฤติกรรมเอาใจใส่ต่องาน นักเรียนมีการช่วยเหลือกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันแก้ปัญหาที่พบภายในคู่ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ากลวิธีการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความ เข้าใจในการอ่านของนักเรียน เพราะมีการฝึกใช้กลวิธีการอ่านที่เหมาะสม มีการนำเสนอขั้นตอนการ อ่านที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการ อ่านภาษาอังกฤษ มีความคงทนในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา เหล่าพิศมัย (2541: บทคัดย่อ) ญัฐลักษณ์ สุภาโย (2544: บทคัดย่อ) และศรีนยา ขัตติยะ (2544: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการ วิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ มีความคงทนในการเรียน เนื่องจากการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิด

ความช่วยเหลือกัน ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน เป็นวิธีเรียนที่ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาความคิด ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปสู่ความคงทนในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของสุชา จันทรโธม และสุรางค์ จันทรโธม (2539: 86) ที่ว่า ความคงทนในการจำเกิดจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ไม่ได้รับฟังอย่างเดียวแต่คิดและมีการปฏิบัติตามไปด้วย การจำได้หรือความจำเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงมีความคงทนในการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับความสามารถ นักเรียนได้ฝึกทักษะและเห็นแนวทางในการทำแบบฝึก ทำให้นักเรียนมีโอกาสประสบผลสำเร็จด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. บทบาทของครูในการสอนกลวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน ต้องคอยแนะนำ ดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคู่อย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะในคาบแรกต้องชี้แจงรายละเอียดของขั้นตอนกิจกรรมการเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจว่า นักเรียนจะต้องทำอะไรและทำอย่างไร และเมื่อเริ่มทำการทดลองครูผู้สอนควรต้องเดินดูนักเรียนแต่ละคู่ไปรอบ ๆ ตลอดจนจดบันทึกข้อผิดพลาดในการทำกิจกรรมนั้นให้นักเรียนได้ทราบ พร้อมทั้งแก้ไขหลังการฝึกกิจกรรมแล้ว หากกิจกรรมใดที่เกิดความสับสนให้กับนักเรียน ครูควรชะลอกิจกรรมลง อีกจนมั่นใจว่านักเรียนได้เข้าใจในการทำกิจกรรมนั้นดีแล้ว นอกจากนี้ครูควรที่จะกระตุ้น ให้นักเรียนกล้าพูดกล้าถาม เพื่อที่จะได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายกับเพื่อน และครูได้ โดยใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และใช้ภาษาแม่ให้น้อยที่สุด รวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียน มีความสามัคคีและมีวินัยในการทำงาน

2. ในการใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผู้สอนควรจะต้องจัดลำดับเนื้อหาสำหรับการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยควรเรียงลำดับจากเนื้อหาที่ง่าย ไปหาเนื้อหาที่ยากขึ้น และบทอ่านที่นำไปใช้ ควรเป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เรื่องราวใกล้ตัวหรือเกี่ยวกับเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ สถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น

3. ผู้สอน ควรจะนำกลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ไปประยุกต์ใช้กับเทคนิคต่าง ๆ ให้เกิดความหลากหลายและ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น เช่น การใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กับการใช้ผังความสัมพันธ์ความหมาย การใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กับเกมส์ เป็นต้น จะทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในขั้นการอ่าน ซึ่งผู้เรียนจะต้องนำประสบการณ์เดิมของผู้เรียนรวมเข้ากับประสบการณ์ใหม่ในเนื้อหา การใช้กิจกรรมต่าง ๆ ช่วย จะทำให้การอ่านของผู้เรียนมีความหมาย ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดี ต่อการเรียนการสอนและเป็นการง่ายต่อการดึงผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาในบทอ่านโดยตัวผู้เรียนเอง

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด เพราะจะทำให้ผู้สอนสามารถสำรวจผู้เรียนได้ว่า ผู้เรียนมี

ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะอ่านมากนักน้อยเพียงไร ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านหรือไม่และ
ในขณะที่อ่านผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับทอ่านอย่างไร ซึ่งจะทำให้ผู้สอนรู้ถึงอุปสรรค ปัญหาและข้อดี
ข้อเสียในการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นเพื่อที่นำมาปรับปรุงใช้ในการจัดกิจกรรมต่อ ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐกุลลักษณ์ สุภาโย. (2544). การใช้วิธีการสอนแบบ ฟิ คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน ความคงทนในการจำ และความสามารถในการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดมสำเนา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- พัชรี้ ถาวรพิพัฒน์. (2534). การศึกษาระดับทักษะภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก. ปรินญานิพนธ์ กศม. (ภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมสำเนา.
- วนิดา เหล่าเทิดพงษ์. (2541). ผลของการสอนแบบ เอส พี ไอ เอ็น ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ความคงทนในการจำ และกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดมสำเนา.
- วิสาข์ จิตวัตร. (2541). การสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรินยา ขัติยะ. (2544). การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ. (การอ่านภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : พรึกหวานกราฟฟิค.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. (2539). จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- Adams, A. M. (1995). **Teaching Students to Read**. New York : Macmillan Publishing.
- Caserta, C. and other. (1996). .Reading Buddies, A First Grade Intervention Program. **The Reading Teacher**. 56 :106 - 120
- Dubin, F. (1982, July). "What Every EFL – Teaching Should Know about Reading". **English Teaching Forum**. 3 (7-14).
- Eskey. D. E. (1998). **Theoretical Foundations in Teaching Secondary Language. Reading for Academic Purpose**. Massachusetts : Addison – Wesley. (3 – 23).

- Fuchs, L.S., Fuchs, D., & Kazdan, S. (1999). "Effects of Peer - assisted Learning Strategies on High – school Students with Serious Reading Problems". **Remedial and Special Education**, (28-54)
- King . M.H. (1978). An Investigation of Integrate Tutoring on the Reading Achievement. **Personal Adjustment and Social Adjustment of Seventh Grade Tutors and Third Grade Tutee**. 21.
- Klingner, J. (1997). Promoting English Acquisition and Content Learning through Collaborative Strategic Reading. **Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association**. Chicago.
- Klingner, J.K., Vaughn, S., Schuman, J.s. (1998). Collaborative Strategic Reading During Social **Teaching Exceptional Children**, 30, 32-37.
- Kohn, J.J & Vajda P.G. (1975). "Peer - Mediated Instruction and Small Group Interaction in the ESL Classroom." **TESOL Quarterly**, 4(9), 379 - 390.
- Maheady, L. and others. (1994). "Peer – mediated Instruction for High – risk Students". **Teaching Reading to High - Risk Learner**. Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Miller, A.D., and others. (1994). **General Procedures of Peer Tutoring**. Available at <http://www.coe.ohio.state.edu/gcaxt/edac/urbaninitiative/peertutoringtheory.htm>.

**การใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ
และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

**IMPLEMENTATION OF COOPERATIVE LEARNING STRATEGIES
TO ENHANCE ENGLISH READING COMPREHENSION AND RETENTION
OF PRATHOMSUKSA VI STUDENTS**

ผู้วิจัย : ดวงจินดา เย็นจะบก

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. สุเทียบ ละอองทอง

สาขาหลักสูตรและการสอน (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 2) เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 24 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรูปแบบการวิจัยเป็นการทดลองกลุ่มเดียว ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และ 3) แบบทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้ค่า *t*-test (Dependent Samples) ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 1 คน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 23 คน

2) เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจการอ่านก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกับผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบร่วมมือ , การอ่านภาษาอังกฤษ , ความคงทนในการเรียนรู้

ABSTRACT

The aims of this research were : 1) to compare the pretest and posttest scores of the English reading comprehension achievement of Prathomsuksa VI students learning through the cooperative learning strategies, and 2) to study retention of English reading comprehension of Prathomsuksa VI students learning through the cooperative learning strategies. The sample were consisted of one class of 24 Prathomsuksa VI students studying in the second semester of the academic year 2006 at Watnongkrathum School, Lamplaimat District, Office of Buriram Educational Service Area 1. selected by using purposive random sampling method. A One Group Pretest-Posttest Design of experimental research was employed in this study.

The experimental instruments included : 1) eight cooperative learning strategies English reading comprehension lesson plans, 2) an English reading reading comprehensive achievement test, and 3) an English reading comprehension retention test for Prathomsuksa VI students learning through cooperative learning strategies. The data were analyzed by means of percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested through the t-test dependent samples. The results of research were as follows :

1) One student met the fifty percent achievement criteria before learning the English reading comprehension through cooperative learning strategies, and twenty - three students met the fifty percent achievement criteria after learning the English reading comprehension through cooperative learning strategies.

2) The posttest scores were higher than the pretest scores of the English reading comprehension achievement of Prathomsuksa VI students learning through the cooperative learning strategies with the significant difference at the level of .01

3) The retention scores and the posttest scores of the English reading comprehension achievement of Prathomsuksa VI students learning through the cooperative learning strategies were not different.

Keywords : Cooperative Learning Strategies, English reading, Retention

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยการรู้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นที่เลี่ยงไม่ได้ เพราะภาษามีใช้เป็นเพียงเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่ต้องการและเพื่อประกอบอาชีพเท่านั้น ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรอง การแข่งขัน และเจรจาเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพการรู้ภาษาอังกฤษยังช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้คนเพราะทำให้เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติทำให้สามารถปฏิบัติตนต่อกันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมโลก (กรมวิชาการ : 2544 ค. : 1-2)

ในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Communication Technology) ทำให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการเชื่อมโยงถึงกันได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้นทุกคนจึงควรมีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้ เป็นอย่างดี ดังจะเห็นว่ารัฐบาลไทยและหน่วยงานทางการศึกษาต่างก็พยายามปรับปรุงระบบทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกแห่งการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (กรมวิชาการ. 2544 ค. : 4) เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเจ้าของภาษา (กรมวิชาการ. 2539 : 32) มาเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เน้นการพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของคนไทยให้ถูกต้อง คล่องแคล่วและเหมาะสมกับทักษะการใช้ภาษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ฝึกผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้ภาษาด้วยตัวเองควบคู่กันไป (Learner-Independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Long Life Learning) ในด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นจุดหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2544 ข. : 2)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารภายในชุมชน และนอกจากนั้นยังเน้นให้ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่สัมพันธ์กับกลุ่ม

สาระอื่น เข้าใจความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ การอยู่ร่วมกันในสังคม และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากการอ่านทำให้ความรู้แตกฉานก่อให้เกิดทักษะทางการคิด เพิ่มพูนสติปัญญา สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาในการพัฒนาศักยภาพปัญญาของมนุษย์ จึงนับได้ว่าการอ่านเป็นหัวใจสำคัญ ในการศึกษาหาความรู้ให้มีประสิทธิภาพ ที่จะทำให้เข้าใจในเนื้อหา บทความ และเอกสารที่ปรากฏในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น ผู้ที่มีความสามารถอ่านภาษาอังกฤษได้ดี จึงเข้าถึงวิทยาการต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวนมากจะต้องต่อในระดับสูงขึ้น ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อศึกษาหาความรู้และติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาการ การสอนภาษาโดยเน้นเพียงการสื่อสารในชีวิตประจำวันจึงไม่สามารถเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาหาความรู้ต่อไป (จันทร์ ดันติพงษ์สุรภักย์. 2541 : 45) ดังนั้นทักษะการอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการศึกษาค้นคว้าและนับเป็นทักษะสำคัญที่สมควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง และจะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นกิจกรรมในการเตรียมความพร้อมในกระบวนการรับรู้และการฝึกทักษะด้านการคิด (Duran and Eric Pearse. 2002 : Introduction) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในการอ่านและการเขียนที่พบว่า การอ่านเป็นพื้นฐานที่ดีของการเขียนอันเนื่องมาจากประสบการณ์โดยตรงจากคำศัพท์ โครงสร้างของประโยคจากการเขียน เข้าใจสัญลักษณ์และนำมาพัฒนาการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันนี้การอ่านถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญต่อการพัฒนาคนอย่างยิ่ง การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ดังนั้นในชั้นประถมศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานในการอ่านของนักเรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากนักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดีแล้ว การเรียนวิชาอื่นๆ จะเกิดผลดีเช่นกัน แต่การอ่านมีปัญหาและอุปสรรคหลายอย่างที่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คือ ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมเพราะครูส่วนมากไม่เคยสอนภาษาอังกฤษ ไม่ได้เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษและยังสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้เพราะเป็นครูประจำชั้น อีกทั้งยังใช้สื่อการสอนน้อย จึงทำให้เกิดปัญหาด้านการสอนภาษาอังกฤษ จึงเป็นสาเหตุทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งจากผลการศึกษการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่านยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังที่กรมวิชาการ (กรมวิชาการ. 2544 ; อ้างถึงใน นิรันดร์ ตั้งเมธิกุล. 2546 : 2) ได้ศึกษาถึงปัญหาของการอ่านพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ เพราะนักเรียนไม่สามารถเข้าใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านอีกทั้งไม่สามารถอ่านโอนสื่อสารและวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านซึ่งเป็นระดับการอ่านที่ต้องอาศัยความเข้าใจได้และผลการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการอ่านของผู้เรียนของ เรวดี หิรัญ (2540 : 151) พบว่า เด็กไทยส่วนใหญ่

ยังมีระดับความสามารถในด้านการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจและผู้เรียนส่วนมากยังขาดความสามารถในทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาหาวิธีการสอน เทคนิควิธีการสอน ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative Learning) เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้โดยกลุ่มคนในสังคม (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2542 : 33) นอกจากนั้น ศาสตราจารย์เร็นโชว์ (Renshaw) ได้สรุปเน้นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนว่าควรให้เกิดขึ้นในช่วงที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับครู การเรียนรู้จะเกิดในช่วงการปฏิบัติในรูปของการแลกเปลี่ยนในกลุ่มเพื่อน (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2542 : 34) อีกทั้งนักการศึกษาของมหาวิทยาลัย John Hopkins คือ สลาวัน Slavin และคณะ (อ้างอิงใน สุลัดดา ลอยฟ้า, 2538) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาวิธีการเรียน การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และพบว่ารูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC ; Cooperative Integrated Reading and Composition) เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bramlett. (1994) ที่ได้ศึกษาการใช้วิธีการร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน ในการสอนอ่านและการใช้ภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทดลองการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้เกิดประสบการณ์และมีการนำมาสัมพันธ์กับสิ่งเรียนใหม่ครูเป็นผู้จัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบมีโครงสร้าง นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและความคงทนต่อการเรียนรู้ ดังที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้น้อยลง และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที โดยแต่ละแผนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยกลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งได้จากการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิมมา สลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดปฐมนิเทศก่อนทำการวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจกับนักเรียน ถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้

2. ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 23 คน ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ เลือกตอบ 4 ตัวเลือก(Multiple Choice) จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อที่จะได้นำผลของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลของคะแนนทดสอบ หลังเรียน

3. ทำการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นมาจำนวน ทั้งหมด 12 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที

4. เมื่อทำการทดลองสอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 แผนการเรียนรู้ แล้วจึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบ ก่อนเรียนโดยที่ผู้วิจัยได้สลับลำดับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

5. หลังจากทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษ 14 วัน แล้วจึงทำการทดสอบวัดความคงทนในการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิม แต่ได้สลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

6. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และคะแนนวัดความคงทนในการเรียน พร้อมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อที่จะทำการตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent Samples (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 112 - 114) ซึ่งทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

2. วิเคราะห์ความคงทนในการเรียนภายหลังจากเรียน 14 วัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม ตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 31 คน จำแนกเป็นเพศชาย 12 คน และเพศหญิง 12 คน ปรากฏผลวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน (Pretest)

ผลการทดสอบก่อนเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 8.83 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 29.44) โดยมีนักเรียนที่คะแนนสูงสุดคือ 16 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 53.33) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 5 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 16.67) จำนวน 1 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.16)

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน (Posttest)

ผลการทดสอบวัดความเข้าใจภาษาอังกฤษหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่ใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 20.54 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 68.47) โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดคือ 26 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 86.67) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 10 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 33.33) จำนวน 1 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 95.83)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลของการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงขึ้น 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 95.83) ได้คะแนนสอบหลังเรียนต่ำกว่าก่อนเรียน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.16) โดยมีผลต่างของคะแนนสูงสุดก่อนเรียน และหลังเรียน 10 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 33.33) และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดก่อนเรียนและหลังเรียน 5 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 16.67)

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนและคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้ *t*-test Dependent Samples

ผลของการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนและการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้เป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษมีคะแนนหลังเรียนและคะแนนความคงทนแตกต่างกัน .12 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ .41) มีคะแนนสูงสุดและต่ำสุดหลังเรียนและคะแนนความคงทนแตกต่างกัน 1 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 3.33)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยผลของการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 8.83 คะแนน เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด คือ 16 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 53.33) จำนวน 1 คน ได้คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 16.67) จำนวน 1 คน และมีนักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.22)

2. ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 20.54 คะแนน เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด 26 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 86.67) จำนวน 1 คน ได้คะแนนต่ำสุด 10 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 33.33) จำนวน 1 คน และมีนักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 95.83)

3. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนต่ำสุด และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าก่อนเรียน ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนได้คะแนนทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 95.83) มีคะแนนสอบก่อนเรียนสูงกว่า

คะแนนสอบหลังเรียนจำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.16) มีผลต่างของคะแนนสูงสุด คือ 10 คะแนน และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุด คือ 5 คะแนน

4. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบหลังเรียนและการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนต่ำสุด และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าก่อนเรียน ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน สูงกว่าคะแนนการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ .04 คะแนน เมื่อนำมาทดสอบสมมติฐาน ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .575 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนได้คะแนนทดสอบหลังเรียนมากกว่าคะแนนทดสอบความคงทน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 95.83) มีคะแนนสอบความคงทนสูงกว่าคะแนนสอบหลังเรียนจำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.16) มีผลต่างของคะแนนสูงสุด คือ 0 คะแนน และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุด คือ 1 คะแนน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม ตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งมีผลการศึกษาค้นคว้าอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้รับการใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่แสดงให้เห็นว่าการใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการที่เหมาะสมซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนมีทักษะความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่ม ซึ่งการเรียนเป็นกลุ่มนั้นมีการแบ่งกลุ่มโดยให้มีทั้งกลุ่มที่มีทั้งเด็กเก่ง ปานกลางและอ่อนอยู่ด้วยกัน และในกลุ่มก็จะมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน ทำให้ภายในกลุ่มช่วยกันเพื่อที่จะให้กลุ่มของตนก้าวไปถึงจุดหมายคนที่เก่งก็พยายามที่จะช่วยเหลือคนที่อ่อน ทำให้เกิดการเสริมแรงหรือการกระตุ้นภายในกลุ่ม เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้เป็นไปแบบเป็นกันเอง ซึ่งทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะทำให้ทีมของตนเองนั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ จอนสัน และจอนสัน (Johnson and Johnson, 1985, Citing in Woolfolk, 1995 : 375) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นการเรียนการสอน ซึ่งมีผลทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียน ผู้เกิดความภูมิใจที่ได้รับความรู้ พัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนและเกิดประสานความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน สอดคล้องกับ จันทิพา สุริยนต์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้

สรุปไว้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานมีความรู้สึกภูมิใจและมั่นใจในตนเอง มีทักษะในการช่วยเหลือกันและเกิดเจตคติที่ดีการเรียน

1.2 จากกระบวนการกลุ่มของกลวิธีการเรียนแบบร่วมมือแล้ว ยังทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทั้งอ่านและเขียนไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งทำให้นักเรียนมองเห็นโครงสร้างของการใช้ภาษาและเข้าใจในบทอ่านมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นกระบวนการกลุ่มยังช่วยให้นักเรียนได้ลงมือทดลองปฏิบัติ มีการเสนอแนะการอภิปรายภายในกลุ่ม เกี่ยวกับความหมายของคำ ประโยค บริบทหรือแม้กระทั่งการสื่อความหมายโดยการเขียน จากการพัฒนาดังกล่าวทำให้นักเรียนนั้นมีทักษะเพิ่มขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

1.3 การใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น นักเรียนเป็นผู้ที่สืบค้นหาข้อมูล โดยการอภิปราย เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ในบทอ่านด้วยตัวของนักเรียนเอง ทั้งในการเริ่มต้นการอ่าน ขณะอ่านและหลังอ่าน ทำให้กิจกรรมการอ่านมีความหมาย โดยเริ่มกระบวนการจากตัวนักเรียนเองและจบกระบวนการอ่านโดยนักเรียนเองเช่นกัน

1.4 กลวิธีการอ่านช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงของตนเอง เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิกที่หลากหลายและกฎเกณฑ์ธรรมชาติในการทำงานเป็นกลุ่ม ดังเช่น ต้องให้ความไว้วางใจ สมาชิกกลุ่ม หลีกเลี่ยงการอยู่ร่วมกัน ความเสมอภาคของสมาชิกภายในกลุ่ม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้อภัย การยกย่องชมเชยและให้กำลังใจ ฯลฯ ซึ่งทักษะเหล่านี้ล้วนเป็นทักษะที่ทำให้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งจะทำให้นักเรียนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตามที่มาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทท์ (Putz, 1997 : Abstract) โฮลกูอิน (Holguin, 1997 : Abstract) และ ศรีนยา จัฒติยะ (2544 : บทคัดย่อ) สรุปได้ไว้ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือจะมีทักษะทางสังคมสูง โดยนักเรียนจะมีความเชื่อมั่น มีการฟังพาดพิงซึ่งกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายข้อโต้แย้งและเสนอแนะต่าง ๆ

2. นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังจากผู้วิจัยได้ใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือในการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่าการใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี และมีการช่วยเหลือภายในกลุ่ม เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากนี้นักเรียนที่เรียนการอ่านโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือยังเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะสนุกสนานจาก

การแข่งขันและการเสริมแรงโดยการให้รางวัลสำหรับทีมเก่งและรองลงมา ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความประทับใจและเกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลายในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ผู้สอนควรจัดลำดับเนื้อหาสำหรับการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยควรเรียงลำดับจากเนื้อหาที่ง่าย ไปจนเนื้อหาที่ยากขึ้น และบทอ่านที่นำไปใช้ ควรเป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เรื่องราวใกล้ตัวหรือเกี่ยวกับเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ สถานที่ต่าง ๆ ที่อยู่ในท้องถิ่นของนักเรียนเอง เป็นต้น

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลวิธีการเรียนแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นกระบวนการใหม่สำหรับนักเรียนและผู้สอน ดังนั้นผู้สอนควรทำความเข้าใจในกระบวนการดังกล่าวให้ท่องแท้ก่อนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ส่วนนักเรียนในช่วงแรก ๆ การแบ่งกลุ่มจะเกิดความวุ่นวายเพราะนักเรียนยังไม่คุ้นเคยและยังไม่เข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนั้นแผนปฐมนิเทศถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดกระบวนการดังกล่าวและให้ผู้สอนมีความอดทนในการจัดกิจกรรมในช่วงแรก ๆ

3. ในการให้การเสริมแรงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ครูควรมีการวางแผนในการเสริมแรงให้รัดกุม เพราะเนื่องจากการแข่งขันเกิดขึ้น การตั้งกฎกติกาในการประเมินความสามารถของแต่ละกลุ่ม โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมก็เป็นทางออกที่ดี เพราะทุกคนจะเคารพกติกาที่ตนเองตั้งขึ้นและยอมรับผลลัพธ์ที่ได้จากการแข่งขัน สำหรับเสริมที่ไม่ได้รางวัลจากการแข่งขัน ครูควรกระตุ้นให้เกิดกำลังใจและให้สมาชิกในกลุ่มได้อภิปรายถึงสาเหตุข้อบกพร่องของกลุ่มตนเองเพื่อที่จะนำไปพัฒนาระบบการทำงานกลุ่มในคราวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2542, มีนาคม) “การนำเอาทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้นิยมมาใช้ในการสอน,”
วารสารวิชาการ. 2(3) : 34.
- กรมวิชาการ. (2539). **หลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
----- (2544 ก.). **การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
----- (2544 ข.). **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**.
กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
----- (2544 ค.). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ : องค์การคลัง
สินค้าและผลิตภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จันทร์ตา ตันติพิงสานุรักษ์. “(2543, ธันวาคม). **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ**,” วารสารวิชาการ.
- จันทิพา สุริยนต์. (2545). **การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันของนักเรียนโรงเรียนโพ้นแพ่ง
พิทยาคม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. **นักเรียนชั้น ประถมศึกษา
ปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอนที่เน้นสื่อในชีวิตประจำวัน**. วิทยา
- ศรินยา ขัติยะ. (2544). **การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและทักษะ
ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการอ่าน
ภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- สุลัดดา ลอยฟ้า. (2536). **รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้**. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- Brokal, M. (2541). **Weaving it Together Book 2** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- Burmeister , L. (1974). **Reading Stratdgy for Secondary Second Teachers**. Massachuseetts :
Addision Wesley.
- Duran. R. M. & Pearse,E. (2002). **On track 2. Dynamic Reading**. Bangkok : Master
group Management.
- Hoguin,C. (1997). **A study of cooperative learning as an organizational design in the
acquisition of English as a second language in a third grade bilingual classroom
(Language acquisition)**.Dissertation Abstract International.58(2) p.366
- Johnson,D. Johnson R. (1995). **Insturction : A Model Approch**.Boston : Allyn and Bacon.

Krashen, S.D. (1982). **Principles and Practice in Second Language Acquisition**. Wheaton & Co.,Ltd.

Putz, J. E. (1997). **Cooperative Learning In The College Communication Classroom**. n.d.

Robinson, R., & Good T.L. (1987). **Becoming an Effective Reading Teacher**. New York : Harper & Row, Publisers.

**ผลการจัดประสบการณ์การเล่นิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านปะต๋นวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**

ผู้วิจัย: ลำเนา แลดี

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ 2) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่นิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านปะต๋นวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 20 คน ใช้เวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวม 20 แผน ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย 2) นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ด้าน การสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ จำนวน 20 เรื่อง 3) แบบสังเกตพฤติกรรมและ การตอบคำถามเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ 4) แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบรูปภาพ 3 ตัวเลือก โดยมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.39-0.79 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.44-0.81 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.9215 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า t (Dependent Samples t- test)

คำสำคัญ : การเล่นิทาน, ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

**THE RESULT OF EXPERIENCE OF STORY TELLING
TO BASIC SKILLS IN MATHEMATICS OF THE EARLY CHILDHOOD
IN BANPHATHADBU WITTAYA SCHOOL, UNDER BURIRAM
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE II**

ABSTRACT

The objectives of this study were to: 1) to construct an experiential plan for effective story telling for early childhood learners. And 2) to study the result of experience in story telling to basic skills in Mathematics of early childhood The sample group used in this study was 20 kindergarten students of Banphathadbuwittaya school, both genders, and aged between 5-6 years old. The experiential plan consisted of 20 learning plans of the experiential additional activities. It was carried out with the sample group for 7 weeks by using the plan for three days a week, twenty minutes per day.

The experimental tools used in this study were: 1) the experiential plan of story telling which affected on basic skills in mathematics of childhood. 2) Twenty stories which consisted of three aspects that are about basic skills in mathematics such as the observation, classification, and comparing. 3) Observation sheet of procedures in replying the questions about the basic skills of mathematics on those three aspects. 4) A test for measuring the basic skill in mathematics of childhood which consisted of 20 questions. It was designed as a picture that there were 3 choices. The difficulty value of the test has shown between 0.39-0.79, discrimination value was between 0.44-0.81, and the reliability of the test was 0.9215. Statistical methods used in this study were means, standard deviation, and dependent sample t-test. The results of the study have shown that:

1) Experiential plan of story telling which affected on basic skill in mathematics of childhood showed higher effectiveness than standard line as about 84.67/95.75.

2) The comparison of the pretest mean score and posttest mean score has shown that the posttest mean score was higher than pretest mean score by there were no significant different ($p > 0.01$).

When considered in each aspect such as the observation, classification, and comparing, it was found that the posttest score was higher than pretest score of all three aspects ($p < 0.01$).

Keyword (s) : Basic skills in Mathematics, Early childhood, Story telling

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งมุ่งพัฒนาชีวิต ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปัจจุบันการจัดการศึกษาของประเทศไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549) (สำนักงานกฤษฎีกา, 2544) ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริไว้เป็นปรัชญา พื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีศาสนา ศิลปะ และธรรมชาติบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการ ยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม การอยู่ดีมีสุขของ คนไทยทั้งปวง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 9) จากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาไว้ 5 ด้าน คือ การปฏิรูประบบ การศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา และการลงทุนเพื่อ การศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : คำนำ)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐาน ชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และระดับที่สูงขึ้นอันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของ ประเทศชาติต่อไป การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคลภายใต้บริบททาง วัฒนธรรม อารยธรรม และวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน (สำนักวิชาการและ พัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2546 : 1) การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นให้เด็กคิดมากกว่าท่องจำ กล่าวคือเด็ก สามารถคิดเปรียบเทียบได้ แยกสิ่งของเครื่องใช้หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กเข้าใจได้อย่างเป็นหมวดหมู่ เป็น ขั้นตอน รู้จักคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์และถูกต้องทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ มีส่วนช่วยสร้าง คุณลักษณะพิเศษให้เกิดในตัวเด็ก คือ ทำให้เป็นคนช่างสังเกต คิดอะไรอย่างมีเหตุผลแสดงความคิด เป็นระบบ มีเหตุผล มีความละเอียดรอบคอบ และมีปฏิภาณไหวพริบดีขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถ วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเด็กปฐมวัยหรือช่วง 6 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่เด็กมีจินตนาการสูง เป็นระยะที่เด็กเกิดการเรียนรู้สูง หากเด็กได้รับประสบการณ์หรือ กิจกรรมที่เหมาะสมและต่อเนื่องกันเป็นลำดับ ก็นับเป็นการเริ่มต้นที่ดี มีอิทธิพลต่อชีวิตในอนาคต ของเด็ก เพียเจท์ . (Piaget, 1952 : 26) กล่าวไว้ว่า เด็กช่วงอายุ 3-6 ปี จะถือเอาตัวเองเป็นสำคัญ และเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การสัมผัสและปฏิบัติจริง การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด คือ

การเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่ตนได้ลงมือปฏิบัติ เด็กวัยนี้ชอบฟังนิทาน ชอบเลียนแบบ ซักถามอย่างมีความสุข ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการโดยการเล่านิทาน การสร้างประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมให้กับเด็กโดยวิธีการที่ถูกต้องจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยนิทานจะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ในการจัดหานิทานที่เหมาะสมควรคำนึงถึงวัยของเด็ก เพราะเด็กสนใจนิทาน และนิทานเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นที่ต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นอันมาก แม้ว่าเด็กในปัจจุบันนี้จะได้รับความจริงทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น แต่นิทานก็ยังมีเสน่ห์ดึงดูดใจเด็กอยู่มาก เพราะเป็นเรื่องที่ได้ยิน ได้ฟังมาตั้งแต่เยาว์วัย เด็กอายุระหว่าง 4-10 ปี เมื่อได้ยินคำว่า “นิทาน” ก็สนใจที่จะฟังทันที เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่ขาดนิทานไม่ได้ นิทานจึงมีอิทธิพลต่อความคิดและจินตนาการของเด็กมาก นอกจากนี้ นิทานยังมีคุณค่าต่อการพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และ ยังเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านหนังสืออีกด้วย

การเล่านิทานให้เด็กฟังเสมอ ๆ จึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ของเด็ก ให้มีจินตนาการได้รับรู้อารมณ์ทางด้านความรัก ความเอาใจใส่ ความภาคภูมิใจ ความอยากรู้ อยากเห็น และช่วยแก้ปัญหาอารมณ์ด้านลบ คือความโกรธ ความกลัว ความอิจฉาริษยา ความเสียใจ ตามเรื่องที่พ่อแม่ และครูนำมาเล่าให้ฟัง นอกจากนี้นิทานยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความคิด ช่วยให้เกิดความคิดอย่างจินตนาการ ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ฟังมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการพัฒนาทักษะ กล้าแสดงออก จากผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในปีการศึกษา 2548 ร้อยละ 70 มีพัฒนาการต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (วรรณิ ศิริสุนทร, 2532 : 81) กล่าวว่า สื่อการเล่านิทานมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กมากเพื่อช่วยส่งเสริมความเข้าใจให้แก่เด็ก ช่วยให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลินและยังช่วยให้เด็กสามารถปรับและเตรียมที่จะรับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญ ในการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านปะทิดบุวิทยา เพื่อจะศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้เห็นคุณค่าของการเล่านิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นที่มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในแต่ละด้านสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดประสบการณ์

วิธีการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เรื่องทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร เป็นเด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านปะตงบุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 จำนวน 20 คนเป็นชาย 13 คน หญิง 7 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

3.1 แผนการจัดประสบการณ์การเล่นที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยจำนวน 20 แผน ใช้เวลา 7 สัปดาห์ ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์แผนละ 20 นาที

3.2 นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต ด้านการจำแนกและด้านการเปรียบเทียบ จำนวน 20 เรื่อง

3.3 แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ ด้านการสังเกต จำนวน 5 ข้อ ด้านการจำแนก จำนวน 5 ข้อ และด้านการเปรียบเทียบ จำนวน 10 ข้อ

3.4 แบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีทั้งหมด 3 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 ด้านการสังเกต ชุดที่ 2 ด้านการจำแนก และชุดที่ 3 ด้าน การเปรียบเทียบ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 20 คนเป็นเด็กชาย 13 คน หญิง 7 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนบ้านปะตงบุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 โดยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ทำการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์การเล่นที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย (Pre - test) ด้วยแบบทดสอบ ที่สร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ

4.2 ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการใช้แผนการจัดประสบการณ์การเล่นทานที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการเล่นทาน จำนวน 20 แผน

4.3 บันทึกการสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามขณะจัดประสบการณ์การเล่นทาน

4.4 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการจัดประสบการณ์การเล่นทานที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย (Post - test) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยชุดเดิม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

5.1 ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเล่นทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

5.2 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนจัดประสบการณ์ และหลังการจัดประสบการณ์การเล่นทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านปะทาดวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเล่นทาน ที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดประสบการณ์ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การจัดประสบการณ์ เท่ากับ 84.67 / 95.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นทาน ที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัยผลการจัดประสบการณ์การเล่นทานที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประเด็นดังนี้

1. ผลการศึกษาแผนการจัดประสบการณ์การเล่นทานที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า มีประสิทธิภาพ เท่ากับ $84.67 / 95.75$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้นั้นคือ เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบได้เป็นอย่างดีโดยผ่านการเล่นทานประกอบภาพ หุ่นนิ้วมือและของจริง ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากแผนการจัดประสบการณ์การเล่นทานที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ยึดหลักเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่นทาน แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ เด็กสามารถนำความรู้เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในเหตุการณ์จริง จากการทำกิจกรรมประกอบการเล่นทานทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นิรัตน์ กรองสะอาด, 2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหลังการฟังนิทาน โดยการเล่าเรื่องนิทานในรูปแบบการวาดแผนที่เป็นกลุ่มกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทาน และทำกิจกรรมหลังการฟังนิทานโดยการเล่าเรื่องนิทานในรูปแบบการวาดแผนที่เป็นรายบุคคลมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหลังการฟังนิทานโดยการเล่าเรื่องนิทานในรูปแบบการวาดแผนที่เป็นกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหลังการฟังนิทานโดยการเล่าเรื่องนิทานในรูปแบบการวาดแผนที่เป็นรายบุคคล เช่นเดียวกับบทคัดย่อ (น้ำฝน ปิยะ, 2543) ที่ได้ศึกษานิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลระยอง ผลการวิจัยพบว่าทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มสูงขึ้นและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานปลายเปิดแบบเน้นกระบวนการกลุ่มมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานปลายเปิดแบบไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนการจัดประสบการณ์และหลังการจัดประสบการณ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดประสบการณ์ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อน

การจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากนิทานมีความสนุกสนาน สื่อภาพ หุ่นนิ้วมือ มีสีสันสวยงาม น่าสนใจและเร้าความสนใจ กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้จาก สื่อ หุ่นนิ้วมือ ของจริง ที่มีขนาดเหมาะสม สามารถสัมผัสได้ ทุกคนในห้องสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน สามารถสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบ เด็กเรียนรู้จากรูปธรรมไปหนามธรรม ได้เป็นอย่างดี สื่อ หุ่นนิ้วมือ ของจริง ในเนื้อเรื่องของนิทานที่ใช้สามารถจับต้องได้ ในการจัดประสบการณ์การเล่นิทาน เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่นิทาน การสนทนา ได้ตอบ อภิปรายซักถาม นำหุ่นนิ้วมือ ของจริงมาวางเพื่อสังเกต จำแนกและเปรียบเทียบ สามารถแสดงความคิดเห็น ทำให้เด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน สามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต ด้านการจำแนกและด้านการเปรียบเทียบ ซึ่งทำให้เรื่องที่เรียนรู้และเข้าใจได้ยากน่าเบื่อหน่ายนั้นสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2543 : 42) เนื่องจากโดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ชอบฟังนิทาน เพราะนิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และตอบสนองความต้องการของเด็ก เด็กจึงมักจะรบเร้าผู้ใหญ่เล่นิทานให้ฟังเสมอ กิจกรรมการเล่นิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบ นิทานจึงเปรียบเสมือนเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กสนใจซึ่งความสนใจนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่มีอิทธิพลผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ ใคร่เรียน นำไปสู่ความงอกงาม ทางปัญญาและพัฒนา ในทุกด้าน และถ้าผู้เล่ามีเทคนิคในการเล่นิทานที่ดีแล้วเด็กจะติดตามเนื้อเรื่องในนิทานอย่างเต็มใจไม่ต้องมีการบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura) ที่ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการสนใจมีผลต่อการรับรู้ ถ้าเด็กมีความสนใจจะเกิดการรับรู้ได้ดี (สุภัท ไหวหากิจ, 2543 : 61) ครูสามารถสอดแทรกเนื้อหาและความรู้ที่ต้องการสอนเด็กลงไปนิทานตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัดได้ เป็นการเรียนรู้แบบแทรกซึม ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบจึงได้สอดแทรกเนื้อหาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ดังกล่าวในนิทาน ทำให้เด็กเปิดรับเนื้อหาความรู้ทางทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้เกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ด้านการสังเกต ทักษะด้านการจำแนก และทักษะด้านการเปรียบเทียบ จากเนื้อเรื่อง ตัวละคร และสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหาของนิทานโดยไม่รู้ตัวว่าถูกบังคับ เด็กจึงเรียนรู้อย่างสนุกสนานและไม่เครียดเป็นผลดีต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก

นอกจากนี้ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเล่นิทานเป็นกิจกรรมแบบสงบและผ่อนคลาย เด็กจะมีสมาธิในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ดังเช่นงานวิจัยของ (พัชรี เจตน์เจริญรักษ์, 2537 : 65– 70) ที่ได้ศึกษาพบว่ากิจกรรมสงบที่เตรียมให้เด็กนั้น มีผลต่อการรับรู้ของเด็กทำให้เด็กมีความสนใจในการรับรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเกี่ยวกับคลื่นสมองที่พบว่า เมื่อร่างกายและจิตใจอยู่ในสภาพที่สงบและผ่อนคลาย มนุษย์จะสามารถรับรู้ข้อมูลได้มากที่สุดและสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีโดยใช้

ความจำระยะยาว (นกเนตร ธรรมบวร, 2544 : 10–12) ดังนั้นการเล่านิทานจึงสามารถมาใช้ในการส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะที่ต้องการได้

ลักษณะและเนื้อหาของนิทานที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเล่านิทานนั้นผู้วิจัยได้เลือกนิทานที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบซึ่งเป็นนิทานที่มีอยู่ทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงเนื้อหา แล้วจัดทำสื่อ หุ่นนิ้วมือ และนำของจริงมาประกอบการเล่านิทานเพื่อให้สอดคล้องกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ต้องการให้เกิดกับเด็กปฐมวัยจำนวน 20 เรื่อง เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้านการสังเกต จำนวน 5 เรื่อง ทักษะด้านการจำแนก จำนวน 5 เรื่อง และ ทักษะด้านการเปรียบเทียบจำนวน 10 เรื่อง โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมครูจะเล่านิทาน ประกอบกับสื่อภาพ หุ่นนิ้วมือและของจริง ในการเล่านิทานผู้วิจัยได้ใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมคือ เป็นรูปภาพ และอุปกรณ์ หุ่นนิ้วมือ ของจริง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งของที่มืออยู่ใกล้ตัวเด็กเพื่อให้เนื้อหาของนิทานชัดเจน และน่าสนใจจากการจัดประสบการณ์พบว่าเด็กมีความสนใจและให้ความร่วมมือในการประสบการณ์เป็นอย่างดี ทำให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ด้านการสังเกต ด้านการจำแนกและด้านการเปรียบเทียบที่สอดแทรกในนิทานที่เล่า ในระหว่างเล่านิทานผู้วิจัยจะถามคำถามตามจุดประสงค์ของนิทานใน แต่ละเรื่อง ทำให้เด็กได้คิด และตอบคำถามเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ด้านการสังเกต ด้านการจำแนกและด้าน การเปรียบเทียบ ตามเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในนิทาน เด็กจึงเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากการกระทำด้วยตนเองและผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก เด็กในวัยนี้จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม โดยผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้งห้า และเรียนรู้ได้จากการกระทำ

3. ลักษณะและรูปแบบในการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ คำถาม สื่อ หนังสือนิทานประกอบการเล่า และการสรุปเรื่องโดยใช้คำถาม แล้วบันทึกพฤติกรรมลงในแบบบันทึกเพื่อประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยอภิปรายได้ดังนี้

3.1 การใช้คำถามกระตุ้นระหว่างการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ อยู่ตลอดเวลาในการใช้คำถามนี้เป็นการช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กทำให้เด็กเกิดความคิดเชื่อมโยงความรู้เก่าและความรู้ใหม่ การใช้คำถามอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้การใช้คำถามยังเป็นการกระตุ้นให้เด็กพูดและแสดงออกถึงความรู้ความสนใจ ประสบการณ์สำคัญที่ได้รับ ซึ่งการให้เด็กแสดงพฤติกรรมโดยการพูดและการกระทำจะส่งผลต่อ

อัตราการเรียนรู้ร้อยละ 90 สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วันทนีย์ เหมาะผลกุล, 2535 : 69- 76) ที่ศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ครูใช้คำถามระหว่างการทำกิจกรรมและหลังทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มีพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกัน โดยด้านภาษาและคณิตศาสตร์สูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม

3.2 การใช้สื่อ หุ่นนิ้วมือ สิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นของจริง ประกอบการเล่านิทาน เนื่องจากทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม ประกอบกับเด็กปฐมวัย (5 – 6 ปี) เป็นช่วงที่เด็กเรียนรู้ในสิ่งที่ป็นรูปธรรม เด็กคิดได้เฉพาะสิ่งที่ปรากฏชัด สิ่งที่เขามองเห็นเป็นรูปธรรม ผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้งห้า ดังนั้นการเล่านิทานจึงต้องใช้สื่อ หุ่นนิ้วมือ สิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นของจริง ประกอบการเล่านิทาน และเป็นสื่อที่สามารถหาได้ง่ายและเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เพื่อเป็นตัวขยายความในนิทานให้มีความชัดเจนดึงดูดความสนใจของเด็ก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ ภาพ หุ่นนิ้วมือ ที่เป็นภาพสแกน จากโปรแกรม Adobe Photoshop 7.0 แล้วนำมาผนึกกับกระดาษแข็งให้สามารถใช้ได้ทั้งสองทาง เป็นหุ่นนิ้วมือ และแผนภาพนิทานเป็นเรื่อง ผนิกเป็นแผนมาประกอบการเล่าเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี เมื่อเด็กเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ ประกอบกับสื่อที่ใช้ที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจึงสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ ซึ่งกล่าวว่าการใช้อุปกรณ์การสอนช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น

บทสรุป

1. แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดประสบการณ์/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การจัดประสบการณ์ เท่ากับ 84.67 / 95.75

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนการจัดประสบการณ์ และหลังการจัดประสบการณ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดประสบการณ์ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลควรมานำนิทานพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบไปใช้เป็นสื่อประกอบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

1.2 คำถามที่ใช้ประกอบการเล่านิทานควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และควรจัดบรรยากาศห้องเรียน ให้มีมุมนิทานเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้บททวนสิ่งที่เรียนแล้ว

1.3 นิทานที่ใช้ควรมีเนื้อหาที่กระชับ เลือกใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

1.4 ครูผู้สอนในระดับอนุบาลตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยการเล่านิทาน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่และใช้อย่างต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป

1.5 ตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเด็กให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมอย่างดี ผู้วิจัยต้องพูดให้กำลังใจและชมเชยเมื่อเด็กตอบคำถามถูกและร่วมแสดงความคิดเห็นและรวมถึงครูต้องให้ความช่วยเหลือในกรณีที่เด็กตอบคำถามไม่ได้โดยใช้คำถามกระตุ้นให้สังเกต จำแนก และเปรียบเทียบ ควรปรับคำถามให้มีความง่ายขึ้น

1.6 การใช้ สื่อ หุ่นนิ้วมือ ของจริง ประกอบการเล่านิทาน ผู้วิจัยใช้สื่อที่มีลักษณะ 2 มิติ คือ นิทาน ที่เป็นภาพสแกน จากโปรแกรม Adobe Photoshop 7.0 และสื่อที่มีลักษณะ 3 มิติ คือ หุ่นนิ้วมือและของจริง ซึ่งสื่อทั้งสองชนิดสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะสื่อที่เป็นลักษณะ 3 มิติ และของจริง เด็กให้ความสนใจอยากออกมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทุกคน ผู้วิจัยจึงต้องจัดระบบให้เด็กได้ออกมาร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง เช่น ให้ออกมาทำกิจกรรมครั้งละ 2 คน และเป็นกลุ่ม

1.7 จากการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยพบว่า ภาษาของเด็กมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เห็นได้จากคะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังการจัดประสบการณ์การเล่านิทานสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการสร้าง และพัฒนานิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์คู่กับการพัฒนาทักษะอื่น ๆ สำหรับเด็กปฐมวัย การเรียนรู้ด้านภาษา ทักษะการเรียนรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความสนใจและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะ

2.2 ควรมีการศึกษาผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ระหว่างเรียนด้วยการจัดประสบการณ์การเล่นที่มมีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบ โดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความวิตกกังวล เจตคติ แรงจูงใจ ฯลฯ

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์การเล่นที่มมีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้านการสังเกต ด้านการจำแนก และด้านการเปรียบเทียบกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบอื่น

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผลการจัดประสบการณ์การเล่นที่มมีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยในรูปแบบอื่นๆที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541, เมษายน). “การเล่านิทาน,” การศึกษาปฐมวัย. 2(2) : 10-19.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำฝน ปิยะ. (2543). การใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลระยอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิรัตน์ กรองสอาด. (2545). ผลของการจัดกิจกรรมหลังการฟังนิทานโดยการเล่าเรื่องนิทานในรูปแบบการวาดแผนที่เป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พัชรี เจตนเจริญรักษ์. (2537). ความสนใจในการรับรู้ของเด็กปฐมวัย จากการใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ (การเก็บเด็ก). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วันทนีย์ เหมาะผลกุล. (2535). พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษาที่ครูมีการใช้คำถามในระหว่างการทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรมในวงกลม. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรรณิ ศิริสุนทร. (2532). การเล่านิทาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ปัญงปฏิรูปการศึกษา แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2539). แนวคิดและหลักการระบบและแนวทางการประสานการบริหารและจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานกฤษฎีกา. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุภัค ไหวหากิจ. (2543). **เปรียบเทียบการรับรู้วัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเล่านิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบร่วมมือ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Piaget. J. (1952). **Play Dreams and Imitation in Childhood**. New York : W.W. Norton &
Company.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

DEVELOPMENT OF THAI READING AND WRITING CONSONANT
EXERCISES FOR PRATHOMSUKSA FOUR STUDENTS

ผู้วิจัย : นางละเอียด มีคม

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ.ดร. สงวน ทรวงวิวัฒน์, ผศ.สมศักดิ์ เทศสวัสดิวงศ์, ผศ.นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์,
สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ และ 3) เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เข้าร่วมกับแบบฝึกทักษะ การอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 16 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และ คำควบกล้ำ ร ล ว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน (Dependent

Sample t – test) วิเคราะห์หาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 86.19/80.24
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาพรวมอยู่ระดับเห็นด้วย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ

คำสำคัญ : การพัฒนา แบบฝึกทักษะ การอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop Thai consonant reading and writing exercises for Prathomsuksa IV students with effectiveness criteria of 80/80; 2) to compare student's Thai consonant reading and writing exercise achievement scores before and after using Thai consonant reading and writing consonant exercises for Prathomsuksa IV students. The subjects were 28 Prathomsuksa IV students in the second semester of Academic year 2006, Banyang School, Lamplanmat district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 1. The research design used in this study was the One Group Pre-test Post-test Design.

The research instruments consisted of :1) The supplementary exercises on Thai consonant reading and writing consonant constructed by the researcher; 2) a - sixteen lesson plan used along with the supplementary exercises ; 3) an achievement test used as the pre-test - post-test ; and 4) a rating scale attitude questionnaire with 10 items concerning the supplementary exercises.

The results were as follows :

1. The effectiveness value of Thai consonant reading and writing exercises for Prathomsuksa IV students was at 86.19/80.24.

2. The students' learning achievement after learning through the Thai consonant reading and writing exercises for Prathomsuksa IV students was higher than of those before learning with the significant difference at .01 level.

3. Students' attitudes towards the supplementary exercises was at the highest level of agreement.

Keyword : Development, Exercise, Thai Consonant Reading and Writing.

บทนำ

ประเทศไทยเป็นชาติที่เก่าแก่จึงมีเอกลักษณ์ประจำชาติมากมาย เช่น เรือนไทย รำไทย ผ้าไหมไทย คนตรีไทย อาหารไทย เป็นต้น สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญกับคนไทยทั้งชาติ นั่นก็คือ ภาษาไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกันทำให้ประกอบธุรกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2544 ค : 1) นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือแก่ผู้เรียนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ การแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลินและ การประกอบอาชีพ (กรมวิชาการ. 2544 ก : 8) และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (กรมวิชาการ. 2545 ก : 6) ทรงมีพระราชดำรัสในที่ประชุม ของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า

“ประเทศไทยนี้มีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน เราโชคดีที่มีภาษาของตนเอง แต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้”

“ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือ เป็นทางสำคัญแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งสวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาไว้ให้ดี”

“ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค นับเป็นปัญหา

ที่สำคัญ”

จากพระราชดำรัสดังกล่าว คนไทยทุกคนจึงควรภาคภูมิใจและช่วยกันผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าไว้ให้คงอยู่ตลอดไป ถึงแม้ว่าภาษาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาแต่ทุกคนจะต้องช่วยกันรักษาความถูกต้องไว้ จากการศึกษาของนักวิจัยหลายท่านพบว่าในสังคมปัจจุบันปัญหาในการออกเสียง ร ล และเสียงควบกล้ำเป็นปัญหามานานวิถก เพราะผู้ที่ออกเสียง ร ล และเสียงควบกล้ำไม่ได้นั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังที่ปรากฏในบทความเรื่องภาษาและอักษรไทย จัดทำโดย กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ ด้วยความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรการศึกษา O104 พ.ศ.2544 จึงได้จัดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วย สาระการอ่าน สาระ การเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษาและสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งจัดให้ตามสมควรแก่วัยเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนแสวงหาความรู้ขึ้นชมในวรรณคดีและวรรณกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง (กรมวิชาการ. 2545 ก : 2) การเรียนการสอนภาษาไทยที่ดีนั้น ผู้เรียนควรมีทักษะทางภาษาไทยครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ทางภาษาให้มาก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ครูต้องมีบทบาทในการฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักการคิดแก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ในปัจจุบันจะสังเกตเห็นได้ว่าการพูดออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ในวิद्यุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีความบกพร่องในการออกเสียงและออกเสียงตามสมัยนิยม สื่อมวลชนเหล่านี้มีความใกล้ชิดกับนักเรียนระดับประถมศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาพูดของเด็กด้วยซึ่งจะทำให้เด็กมีปัญหาในการออกเสียงเช่นเดียวกันปัญหาการอ่านและการออกเสียง คำควบกล้ำผิดพลาดไม่ชัดเจนจะทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายอย่าง พรรณธิดา อ่อนแสง (2532 : 3) ได้กล่าวถึงปัญหา การอ่านและออกเสียงคำควบกล้ำผิดพลาดไม่ชัดเจนเป็นประจำ ทำให้เกิดปัญหา คือ การออกเสียง คำควบกล้ำที่ผิดไม่ชัดเจนจะทำให้สื่อความหมายไม่ตรงกับความจริงของผู้พูด ซึ่งจะทำให้ผู้ฟัง เข้าใจความหมายของผู้พูดผิดไปและทำให้สูญเสียบุคลิกภาพ

ทักษะการอ่านและการเขียนต่างก็เป็นปัจจัยส่งเสริมซึ่งกันและกัน นั่นคือผู้ที่เขียนถูกต้องชัดเจนก็จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านด้วย ซึ่งทักษะการอ่านและการเขียนต่างก็มีส่วนสัมพันธ์อย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ นักเรียนใช้เรียนเรื่องราวต่าง ๆ ผลการเรียนนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านและในขณะเดียวกันการถ่ายทอดความรู้ก็ย่อมอาศัยทักษะการเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย ดังนั้นครูจึงจำเป็นที่

จะต้องแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านและการเขียนของนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นถ้าเลย ข้อบกพร่องนั้นก็จะทำให้นักเรียนอ่านและเขียนผิดพลาดตลอดไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” ปีการศึกษา 2548 จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 31.45 นับว่าผลการประเมินต่ำมากอย่างน่าเป็นห่วงและมีแนวโน้มจะต่ำลงเรื่อยๆ หากไม่รีบดำเนินการแก้ไขโดยเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียน ผู้วิจัยจึงได้ประเมินนักเรียนโดยกา: O104 การอ่านเป็นรายบุคคล พบว่านักเรียนร้อยละ 80 อ่านสะกดคำได้แต่อ่านออกเสียง คำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ยังไม่ถูกต้องและทดสอบการเขียนของนักเรียนพบว่านักเรียนร้อยละ 85 เขียนตามเสียงการอ่านและภาษาพูดของตนเอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนและตัวนักเรียนเอง ทำให้ทราบปัญหาของการอ่านของนักเรียนว่าสาเหตุที่นักเรียนอ่านออกเสียงคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ไม่ถูกต้องนั้นมีสาเหตุหลายประการได้แก่ เกิดจากภาษาถิ่นของนักเรียน คือนักเรียนพูดภาษาถิ่น (อีสาน) เกิดจากการเลียนแบบผู้ปกครองและเพื่อน เกิดจากไม่ได้รับการแก้ไขจากครูในระดับต้นและเกิดจากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้อง

จากการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่เป็นปัญหาในการอ่านประการหนึ่งก็คือ นักเรียนส่วนใหญ่ออกเสียงคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ไม่ชัดเจน ซึ่งนอกจากจะทำให้การสื่อความหมายผิดและเขียนผิดแล้วยังทำให้การอ่าน บทร้อยกรอง ซึ่งมีอยู่ทุกบทเรียนขาดความไพเราะไม่เกิดความซาบซึ้งในบทกลอน หมดความงามทางภาษา

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ยังเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในสังคมและจะเป็นปัญหามากขึ้นถ้าทุกฝ่ายไม่ช่วยกันแก้ไข ดังนั้น ครูผู้สอนทุกระดับชั้น จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการใช้ภาษา ทั้งในเรื่องการพูด การอ่าน การเขียนและควรจัดกิจกรรมการสอนเป็นพิเศษเพื่อเสริมการสอนโดย การสร้างหรือปรับปรุงพัฒนาแบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับหลักสูตรเนื้อหา สภาพของนักเรียน แต่ละท้องถิ่น และสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อช่วยแก้ปัญหาการอ่านออกเสียงอันเป็นทักษะอย่างหนึ่ง ที่ต้องอาศัยการฝึกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบฝ่ายวิชาการคนหนึ่งและเป็นผู้สอนวิชาภาษาไทยได้ศึกษาข้อมูลและสาเหตุดังกล่าวแล้วจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะ

การอ่านและการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นพื้นฐานที่ถูกต้องในการเรียนระดับชั้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบการอ่าน การเขียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 58 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นกลุ่มนักเรียนที่ผู้วิจัยทำการสอนวิชาภาษาไทยและเป็นครูประจำชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ การอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 16 แผน
- 2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ
- 2.4 แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales)

ผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำที่มีพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ $86.19/80.24$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ถือได้ว่า แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำที่มีพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีเจตคติในระดับเห็นด้วยต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำที่มีพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

อภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลจากการนำแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ($80/80$) คือ $86.19/80.24$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณธิกา อ่อนแสง (2530 : บทคัดย่อ) ประสงค์ ราชณสุข (2532 : บทคัดย่อ) และ ผกาดี ปัญญาวรรณศิริ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ $80/80$ ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ในการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยัญชนะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับ อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536) ที่ได้

กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกหัด เป็นวิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำ แบบฝึกหัด มากๆ เพราะแบบฝึกหัดจะช่วยให้เด็กมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจ กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ แบบฝึกหัดยังมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาตลอดจนสามารถ กระตุ้นความสนใจให้เกิดขึ้น ซึ่งทำให้ความสามารถในการอ่านออกเสียงดีขึ้น การเรียนรู้ดีขึ้น

1.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่เร้า ความสนใจ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่าน คำพยางค์ต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ดีขึ้น สอดคล้องกับวิชย เพ็ชรเรือง (2531 : 77) ที่กล่าวว่า “การสร้างแบบฝึกหัดที่ดีนั้นต้องสนองความสนใจและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่าง เต็มที่ ทั้งครูและนักเรียนต้องมีโอกาสวางแผนร่วมกัน”

1.3 คำสั่งและคำชี้แจงในแบบฝึกหัดมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย และมีคำแนะนำใน การนำแบบฝึกหัดไปใช้ ช่วยให้การปฏิบัติกิจกรรมได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกหัดว่า “ควรมีคำสั่งสั้นๆ จะช่วย ให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย และควรมีข้อเสนอแนะในการใช้”

2. ผลการนำแบบฝึกหัดทักษะการอ่าน การเขียนคำพยางค์ต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ไปทดลองใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดทักษะการอ่าน การเขียนคำพยางค์ต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นแสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดทักษะการอ่าน การเขียนคำพยางค์ต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภารัตน์ เอกวานิช (2520 : บทคัดย่อ) ที่ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำที่ใช้ ร ล ว ควบกล้ำ เพิ่มขึ้นหลังจากใช้ แบบฝึกหัดทักษะ และผลการวิจัยของศรีประภา ปานสุทธิ (2523 : บทคัดย่อ) ได้สรุปว่า นักเรียนที่ ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีระบบ มีความสามารถในการอ่าน ออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทั่วๆ ไปอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และผลงานวิจัยของ ผกาวัฑฒ์ ปัญญวรณศิริ (2540 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนและหลังใช้แบบฝึกของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่ม ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น แบบฝึกหัดทักษะการอ่าน การเขียนคำพยางค์ต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ที่สร้างขึ้นจึงเหมาะที่จะใช้สำหรับเสริมการสอนเพื่อ แก้ไข ข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงได้

3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วย แบบฝึกหัดทักษะการอ่าน การเขียนคำพยางค์ต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจและเห็นด้วยกับการเรียนด้วยแบบฝึกหัดทักษะ การอ่าน

การเขียนคำพยานะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สร้างขึ้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนให้ความสนใจ เกิดความรู้ความเข้าใจและมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ, 2545 : 7) ข้อที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจและ เจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดีทั้งทางด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการสร้างเสริมความงดงามในชีวิต สอดคล้องกับลักษณะแบบฝึกของ พฐู ท้งแดง (2534 : 17) ว่าการสร้างแบบฝึกต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมกับนักเรียน วัย ความสามารถและควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยา และ สอดคล้องกับคำแนะนำในการสร้างแบบฝึกทักษะของ ฮาร์เลส (Harless. n.d. : 93 – 94; อ้างถึงใน มาสวิล รักบ้านเกิด. 2526 : 24) ว่าแบบฝึกควรสร้างโดยใช้หลักจิตวิทยาในการเร้าและตอบสนอง คือ

3.1 เร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ โดยการใช้แบบฝึกหลายๆ ชนิด

3.2 ให้นักเรียนมีโอกาสดตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงออกทางความสามารถและความเข้าใจลงในแบบฝึก

3.3 ให้นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้จากบทเรียนมาตอบในแบบฝึกให้ตรงเป้าหมายที่สุด

จากการที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำพยานะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อาจเป็นเพราะผู้วิจัยสร้างแบบฝึกทักษะโดยมีภาพประกอบแต่ละชุดหลากหลายไม่ซ้ำแบบกันและใช้ตัวอักษรเหมาะสมชุดฝึกและนักเรียนได้ระบายสีภาพตามใจชอบจึงทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานและพึงพอใจกับแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรศึกษารายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดี และจัดทำ / จัดหา สื่อการเรียน เช่น บัตรคำ บัตรภาพ เกมต่างๆ แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียน คำพยานะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้พร้อมก่อนจึงจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

1.2 ในการทำแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียน คำพยานะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แต่ละครั้งไม่ควรมากเกินไป ควรให้เหมาะสมกับ วัย และความสนใจของนักเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย อาจให้นักเรียนนำไปเป็นการบ้านก็ได้เพราะต้องระบายสีตกแต่งภาพให้สวยงามด้วย

1.3 แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียน คำพยานะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถใช้เป็นสื่อในการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหาในการอ่านและเขียน ครูควรเลือกแบบฝึกที่ถูกต้องในแต่ละแผนการเรียนรู้ทันที หลังจากนักเรียนทำแบบฝึกสิ้นสุด เพื่อให้ นักเรียนได้แก้ไข และจดจำคำศัพท์ที่ถูกต้องจะได้พัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนคำศัพท์ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

1.4 ในการสร้างแบบฝึกควรศึกษาหลักการสร้างให้ละเอียด เพื่อให้ได้แบบฝึกที่มีคุณภาพสามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และใช้แก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

1.5 ครูควรตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างแบบฝึกเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน และที่สำคัญที่สุดคือ ผู้สร้างแบบฝึกทักษะควรเป็นผู้ฝึกนักเรียนด้วยตนเอง เพราะจะแก้ปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์

1.6 ควรศึกษาผลการใช้แบบฝึกระหว่างนักเรียนกลุ่มที่มีระดับความสามารถสูงกับนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแบบฝึกกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม

เพื่อพัฒนา สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง ดู ฟุด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา ควรนำแบบฝึกทักษะ การอ่าน การเขียนคำพยานะต้น ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว นี้ ไปปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับนักเรียนก่อนนำไปใช้ในการเรียน การสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เขียนและบอกความหมายคำศัพท์ภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น เพราะแบบฝึกสามารถใช้สอนนอกเวลาเรียนและเรียนเป็นรายบุคคลได้อีกด้วย

1.7 ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะทั้งด้านการอ่าน การเขียนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำในทุกระดับชั้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการจัดทำแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ด้วยเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หรือคำศัพท์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ในการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนอื่นๆ

2.3 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะในเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกเสริมทักษะให้มากขึ้น

2.4 ในระหว่างการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาประสิทธิภาพ ควรมีผู้ช่วยเพื่อจดบันทึก และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจะช่วยให้แบบฝึกมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544 : ก). แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2544 : ข). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2545 : ก). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545 : ข). คู่มือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร. ส. พ.).

โกสุมภ์ อาภาศัพท์กุล. (2521). แบบฝึกการอ่านและเขียนคำที่ใช้อักษรควบ “ร” “ล” และ “ว” สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี. วิทยานิพนธ์, ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประสงค์ ราชณสุข. (2518). แบบฝึกการอ่านและเขียนอักษรควบ “ร” และ “ล” สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผกาดี ปัญญารรรณศิริ. (2540). การสร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และ พยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พรรณธิดา อ่อนแสง. (2532). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงควบกล้ำของนักเรียนที่พูดภาษาไทยปนลาว ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีระบบกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทั่วไปในโรงเรียนนครไทยวิทยาคมจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

มาศวิมล รักบ้านเกิด. (2526). การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วิชัย เพ็ชรเรือง. (2531). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทั่วไป ของโรงเรียนสุนทรวัฒนา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ศรีประภา ปานสุทธิ. (2523). การสร้างแบบฝึกการอ่านคำที่ใช้อักษร ร ล ว ควบกล้ำ สำหรับ

นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศศิธร สุดารัตน์ เอกวานิช. (2520). การสร้างแบบฝึกการอ่านคำที่ใช้ ร ล ว ควบกล้ำ

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2536). ผลการใช้ค่านามพื้นบ้านล้านนาเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พะเยา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา.

ความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

SATISFACTION OF STUDENTS AND TEACHERS TOWARDS THE SCHOOL ENVIRONMENT

ผู้วิจัย : ญัฐนันท์ ปราบริปู

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประชากร ได้แก่ นักเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 17 โรงเรียน เป็นครู 84 คน นักเรียน 1,389 คน รวมทั้งสิ้น 1,473 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายและใช้สัดส่วน เป็นครู 17 คน และนักเรียน 289 คน รวมทั้งสิ้น 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้ค่าสถิติ t (Independent Sample t-test) ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนและครู มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวม 5 ด้านในระดับพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2. นักเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวม 5 ด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทุกด้าน

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate and compare the levels of satisfaction of students and teachers at the educational extension schools in Bankruat district under the Educational Office of Buriram Area 2 towards the school environment in 5 aspects, namely, academic, buildings and surroundings, the relationship between students and students, the relationship between teachers and students, and the relationship between schools and communities.

The population consisted of 1,389 students and 84 teachers from 17 educational extension schools in Bankruat district under the Educational Office of Buriram Area 2 in academic year of 2006. The subjects were 17 teachers and 289 students selected by proportional stratified random sampling with simple random sampling. The instrument used for collecting data was the questionnaire with a 5-rating scale with 49 items measuring the levels of students' and teachers' satisfaction toward the school environment. The collected data were analyzed by using frequency, means, standard deviation and independent samples t-test.

The results were as follows :

1. Students' and teachers' satisfaction towards the school environment as a whole was at "high level". When considering each item, there was at "high level", excluding, "Buildings and surroundings" was at "moderate level".
2. There was no significant difference of satisfaction towards the school environment between teachers and students.

บทนำ

สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ เพราะต้องพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลซึ่งกันและกัน หากสภาพแวดล้อมถูกเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงต้องตระหนักและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 79 ว่ารัฐบาลต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดการมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน (กรมสามัญศึกษา, 2541 : 18)

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาก็เช่นกัน มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน หากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักและเห็นความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (5) กล่าวว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้ตลอดทั้งพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่พึงประสงค์เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาหมายถึงลักษณะต่างๆของสถานศึกษาได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ชูชีพ เหมือนพร้อม, 2548 : 28-33 และ พนิจดา วีระชาติ, 2542 : 21-26) ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการ เพราะสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งเสริม บังคับ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้และเป็นบุคคลที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ ความเจริญทั้งร่างกายและจิตใจอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (ในระดับช่วงชั้นที่ 3) ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์มีการดำเนินการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดและจัดทำแผนปฏิบัติงานเอง ทำให้สถานศึกษา แต่ละแห่งมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการสังเกตพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในปัจจุบัน คือ ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครูและนักเรียนเท่าที่ควรนักเรียนขาดความตระหนัก ความรับผิดชอบและระเบียบวินัยต่อตนเองและสถานศึกษาทำให้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนและบริเวณสถานศึกษาสกปรก ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีป้ายนิเทศ บรรยากาศไม่เหมาะต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีก

ทั้งนักเรียนบางส่วนนอกจากจะไม่ให้ความร่วมมือในการดูแลและรักษาความสะอาดแล้วยังมีพฤติกรรมทำลายทรัพย์สินของสถานศึกษา มีความก้าวร้าวต่อครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

จากความสำคัญ และปัญหา สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ถึงความพึงพอใจของนักเรียนและครู ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อศึกษาถึงความต้องการในด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปเสริมสร้างปรับปรุงและพัฒนาให้สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นที่พึงพอใจของนักเรียนและครู นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของตนให้เกิดการพัฒนาจนประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนและครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวมทั้ง 5 ด้าน

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 17 โรงเรียน เป็นครู 84 คน และนักเรียน 1,389 คน รวมทั้งสิ้น 1,473 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.V Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 306 คน เป็นครู 17 คน และนักเรียน 289 คน โดยการสุ่มแบบกระจายอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและครู ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่ผ่านการตรวจความถูกต้องของเนื้อหาและความชัดเจนของ ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเป็น 0.9241 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน และครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 49 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ส่งถึงโรงเรียน พร้อมแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างไปทั้งสิ้น 306 ฉบับ และรับคืนด้วยตนเองได้แบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ ทั้งสิ้น 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในแต่ละด้าน และโดยรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนและครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในแต่ละด้าน และโดยรวม โดยทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้ค่าสถิติ t (Independent Samples t -test)

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนและครูมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ทุกด้าน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียน มีความพึง

พอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และครูมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่มีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนและครู ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 พบว่า นักเรียนและครู มีระดับความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. นักเรียนและครูมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้านในระดับพึงพอใจมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การบริหารการศึกษาในปัจจุบันได้มีการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจและรับผิดชอบโดยตรง ในการวางแผน พัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาบุคลากร การเงินและงบประมาณรวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่นอย่างแท้จริงดังคำกล่าวของ เกษม วัฒนชัย (2545 : 45) ที่ว่า การศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องใช้รูปแบบการบริหารโดยกลุ่มสถานศึกษา และชุมชน ให้ชุมชนหรือองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้การศึกษาของเด็กและเยาวชนในชุมชนสอดคล้องกับวิถีชีวิต และช่วยพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2533 : 159) ที่กล่าวว่า บรรยากาศต่าง ๆ ในสถานศึกษาจะขึ้นอยู่กับระบบบริหารเป็นสำคัญ จึงส่งผลต่อจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งทำให้ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อศึกษาผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านวิชาการ นักเรียนและครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่างานวิชาการเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา เป็นงานที่ชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษา

ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ โดยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ได้อย่างแท้จริง

1.2 ด้านอาคารสถานที่ นักเรียนและครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเดิมเป็นโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งจัดการศึกษาให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ดังนั้นอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จึงจัดให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เมื่อโรงเรียนได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งต้องจัดการศึกษาให้กับนักเรียนตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ถึง 3 ที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ดังนั้นจึงทำให้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ขนาดของห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมของผู้เรียน นอกจากนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบการบริหารเป็นระบบราชการ งบประมาณดำเนินงานมีจำกัดทำให้ไม่สามารถพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้านได้อย่างเต็มที่

1.3 ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน นักเรียนและครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงระดับความพึงพอใจที่มากที่สุดสามลำดับแรกจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนและครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับ ความสามัคคีของนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน การยอมรับซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่เรียนในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียน ช่วงชั้นที่ 2 จากโรงเรียนเดิม และเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันหรือใกล้เคียง ทำให้นักเรียนมีความใกล้ชิดและผูกพันกัน จึงทำให้ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ สุชา จันทรเฒ (2545 : 122) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเด็กวัยนี้กับเพื่อนว่า เพื่อนมีความหมายต่อบุคคลวัยนี้มาก ในการทำอะไรทุกอย่างมักต้องอาศัยเพื่อน มีอะไรมักเล่าให้เพื่อนฟังหรือขอความเห็นและปรับทุกข์ของคนมากกว่าที่จะปรึกษาพ่อแม่ ดังนั้นครูและผู้ปกครองต้องคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดไม่ให้คบเพื่อนที่ไม่ดีซึ่งอาจจะนำไปในทางที่เสีย

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนักเรียนและครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อเรียง

ข้อที่มีระดับความพึงพอใจที่มากที่สุดสามลำดับแรกจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนและครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการแต่งกายของครู การประพฤติและปฏิบัติตนของครู และความรับผิดชอบของครูในการดูแลเอาใจใส่นักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชน และเป็นโรงเรียนขนาดเล็กทำให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้นักเรียนและครูมีความสนิทสนมและใกล้ชิดกัน ดังนั้นการประพฤติและปฏิบัติตนของครูทั้งด้านการแต่งกาย การใช้สื่อภาษาจึงเป็นสิ่งที่ครูต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและชุมชนได้เห็นและถือเป็นแบบอย่าง

1.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นักเรียนและครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อเรียงข้อที่มีระดับความพึงพอใจที่มากที่สุดสามลำดับแรกจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนและครูมีความพึงพอใจการให้บริการแก่ชุมชน เช่น ให้ยืมสนามเพื่อการแข่งขันกีฬาของชุมชนหรือเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น และการยกย่องเชิดชูผู้ปกครองที่ให้ความอุปการะและร่วมมือกับทางสถานศึกษา ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาและชุมชนเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันมาช้านาน ต้องพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยโรงเรียนได้นำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนและผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนร้องขอ ซึ่งสอดคล้องกับ อุไร ปานะโปย (2544 :14) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การที่โรงเรียนพยายามนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และชุมชนมีโอกาสดูแลบริการ จากโรงเรียน ส่วนการให้บริการแก่ชุมชนในด้านอาคารสถานที่และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

2. การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนและครู ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($P>.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอ บ้านกรวดมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และทางสังคมที่คล้ายกัน และใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้โรงเรียนมีอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ได้ด้วยตัวเอง โดยความร่วมมือของชุมชนและท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งนักเรียนและครูส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ ซึ่งทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับ เกษม วัฒนชัย (2545 : 45) ที่กล่าวว่า การศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องใช้รูปแบบการบริหารโดยกลุ่มสถานศึกษา และชุมชน ให้ชุมชนหรือองค์กรชุมชนเข้ามามี

ส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้การศึกษาของเด็กและเยาวชนในชุมชนสอดคล้องกับวิถีชีวิต และช่วยพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

เมื่อพิจารณา การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านวิชาการ พบว่า นักเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษา โดยจัดทำสาระและรายละเอียดของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติรวมถึงจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคมโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยมีการจัดรายวิชา และกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตาม ความสนใจ มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสามารถของผู้เรียน มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาและสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดระบบการบันทึกการรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการสอน

2.2 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอบ้านกรวดมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ไม่แตกต่างกัน มีการจัดตั้งป้ายชื่อสถานศึกษาที่โดดเด่นและสวยงาม มีการใช้อาคารและห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่ยังคงขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อการจัดสร้าง ปรับปรุงและซ่อมแซมอาคาร ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์การเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ให้มีความพร้อมและเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน รวมถึงด้านอนามัยโรงเรียนควรเน้นความสะอาดของโรงอาหาร น้ำดื่ม และจัดห้องน้ำห้องส้วมให้สะอาดถูกสุขลักษณะและได้มาตรฐาน

2.3 ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน พบว่า นักเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยส่วนมากเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน และเคยเรียนช่วงชั้นที่ 1

และช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนเดียวกันมาก่อน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความผูกพันมีความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้เป็นอย่างดี แต่ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อการศึกษาค้นคว้าและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันให้มากขึ้น ทั้งนี้ ครูต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความผูกพันในกลุ่มเพื่อน กล้าแสดงออกและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นให้มากขึ้น

2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า นักเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนในท้องถิ่นเป็นชุมชนขนาดเล็ก นักเรียนและครูสามารถที่จะพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึงและมีความสัมพันธ์กับนักเรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งมีกิจกรรมที่มีคุณค่าหลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬานันทนาการและกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี นอกจากนี้ยังมีระบบช่วยเหลือนักเรียนที่ครูทุกคนจะต้องรู้จักนักเรียนที่ปรึกษาทุกคน โดยการออกเยี่ยมบ้าน ทั้งนี้เพื่อการร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งครูจะต้องตระหนักและสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนโดยให้ ความเป็นกันเองกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไว้วางใจสามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 50-51) ที่กล่าวว่า นอกจากหน้าที่สอนแล้วครูยังมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่เด็กนักเรียน เพื่อให้ดำเนินชีวิตในฐานะผู้เรียนอย่างราบรื่น รวมทั้งการให้การศึกษาเสริมหลักสูตร การแนะนำหรือแนะแนวทั้งด้าน การเรียน การเตรียมตัวเพื่ออาชีพและการแก้ปัญหาส่วนตัว ทั้งยังรวมถึงการจัดระบบการปกครอง ดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย มีศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดี

2.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า นักเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษายึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตและเป็นการศึกษาเพื่อประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอีกทั้งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนไว้ เพราะโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนและเป็นของชุมชน โรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือจากชุมชนในเรื่อง การเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมวางแผนและพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนได้ให้การยกย่องและเชิดชูผู้ปกครอง ที่ให้ความอุปการะและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา นอกจากนี้ชุมชนยังได้รับการพัฒนาและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากโรงเรียนเช่นกัน เช่น การให้บริการสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นระยะ เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของรัฐกับเอกชน
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในแต่ละด้านเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพทุก ๆ ด้าน
4. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในลักษณะเดียวกันแต่ศึกษาจากประชากรกลุ่มอื่นเช่น ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนจะทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างและครอบคลุมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2541). การจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดกรม
สามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยงานพิเศษ.
- เกษม วัฒนชัย.(2545).การปฏิรูปการศึกษาไทย.กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
ชูชีพ เหมือนพร้อม. (2548). สภาพแวดล้อมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ในทัศนะของ
ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).บุรีรัมย์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2533). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์
- สุขวิช รังสิตพล. (2540). กระทรวงศึกษาธิการ : การศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุชา จันทร์อม. (2545). จิตวิทยาเด็กเกร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อุไร ปานะโปย. (2544). การประเมินการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอคอยสะเกิด จังหวัด
เชียงใหม่ตามมาตรฐานโรงเรียนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
พุทธศักราช 2541. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การพัฒนาชุดฝึกอบรมการจัดการความรู้ในอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณ

ดาวเทียมไอพีสตาร์ สำหรับข้าราชการครูโรงเรียนบ้านตาเป่า

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

**THE DEVELOPMENT OF TRAINING PACKAGES ON KNOWLEDGE
MANAGEMENT VIA THE IP-STAR TERMINAL INTERNET FOR TEACHERS
OF TAPAO SCHOOL UNDER BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE II**

ผู้วิจัย : นพดล เย็นทรัพย์

อาจารย์ที่ปรึกษา : โพนัน ชูนาพรหม, สมชาย ไกรสุทธิกานต์, อติศักดิ์ คำบาง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างชุดฝึกอบรมการจัดการความรู้จากอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอพีสตาร์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 2) เพื่อหาประสิทธิผลของชุดฝึกอบรม และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ผ่านการฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ ชุดฝึกอบรมการจัดการความรู้แบบทดสอบวัดความรู้ แบบเลือกตอบ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .43 ถึง .76 ค่าความยากง่ายระหว่าง .36 ถึง .64 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .864 และการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม (Content Analysis) และการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิภาพ ค่าดัชนีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกอบรม ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับเกณฑ์ 83.72/82.40
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมเท่ากับ .68 แสดงว่าข้าราชการครูมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 68
3. ครูที่เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่าชุดฝึกอบรมมีคู่มือที่ให้รายละเอียดการใช้งานเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของครูดี เว็บไซต์ที่แนะนำสามารถเข้าถึงได้รวดเร็ว บรรยากาศการอบรมเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้มากและมีความมั่นใจในการนำองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้ไปใช้สอนนักเรียน

คำสำคัญ : ชุดฝึกอบรม, การจัดการความรู้, เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมไอพีสตาร์, อินเทอร์เน็ต.

Abstract

This study aimed to 1) develop the training packages of knowledge management via the IP-star terminal internet for teachers of Tapao School under Buriram Educational Service Area II, which has an efficiency index of 80/80 and over .50 for the effectiveness index ; 2) to find out an effectiveness index ; 3) to investigate the teachers' opinion on the training packages of knowledge management. The samples were 5 teachers of Topao School. The instruments used in this study included : training packages, achievement test with the power of discrimination for each item (r_{xy}) between .46-.76, the difficulty of the whole test between .36-.66, and the reliability of the whole test was .864, and focus group discussion. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, E_1/E_2 , $E.I.$, and content analysis. The results were :

1. The developed training packages had the efficiency index of 83.72/82.40.
2. The effectiveness index was .68 that shown 68% of trainees had constructed their own knowledge via the developed training packages.
3. Co-opinion of all trainees were : the handbooks of the training packages described clearly, an example websites could access very well, trainees could share their comprehensions and skills to each other, and confidently using synthesized knowledges to their students.

Keywords : Training Package, Knowledge Management, IP-Star Terminal, Internet.

บทนำ

ปัจจุบันมนุษย์ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง ทำให้ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ผู้ใดมีทักษะ มีความรู้เท่าทันย่อมสามารถนำชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ถือเป็นบุคคลมีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาชีวิต ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม อันนำมาซึ่งพลังอำนาจที่จะนำสังคมให้อยู่รอดได้ (สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. 2548 : 19)

นอกจากการให้ความรู้ และการฝึกทักษะแล้ว การศึกษายังพัฒนาคนให้มีคุณภาพสมบูรณ์ ทั้งเป็นคนดี มีปัญญา มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในสภาพที่เป็นอยู่พร้อมกันไปด้วย (วีระ ประเสริฐศิลป์ และคนอื่น ๆ. 2546 : 1) ปัจจุบันสังคมได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ความรู้ และวิทยาการต่าง ๆ ก็พัฒนาตามมา (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2545 : 5) การจัดการศึกษาของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์เหล่านี้ โดยมุ่งสู่การศึกษาที่อาศัยเทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง เช่น เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล (ไฟโรจน์ ติรณธนากุล และคนอื่น ๆ. 2546 : 9)

จากการที่การศึกษามีลักษณะของการสื่อสารเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ คล้ายกับการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในงานสารสนเทศ โดยผนวกความสามารถในการสื่อสารเข้าไป และเรียกใหม่เป็น เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) หรือ เรียกโดยย่อว่า ICT (วรรณวิภา ดิตตะสิริ. 2547 : 34) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการศึกษาเพราะเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บ วิเคราะห์ และส่งข้อมูล ความรู้ ทั้งเพื่อการติดต่อสื่อสาร และการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. 2545 : 34) ปัจจุบันจึงมีการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้น

จากข้อมูลของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (The International Telecommunication Union) เกี่ยวกับการใช้ ICT พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนโทรศัพท์พื้นฐาน 10.5 เครื่องต่อประชากร 100 คน ในปี พ.ศ. 2545 ขณะที่ สิงคโปร์มีสูงสุดจำนวน 46.3 เครื่อง รองลงมา คือ บรูไน ดารุสซาลาม และ มาเลเซีย 25.6 เครื่อง และ 18.2 เครื่อง ต่อประชากร 100 คน ตามลำดับ ส่วนจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์นั้น ประเทศไทย มีจำนวน 4 เครื่องต่อประชากร 100 คน ขณะที่ สิงคโปร์มีมากที่สุดในภูมิภาค คือ 62.2 เครื่อง รองลงมาคือ มาเลเซีย และบรูไน ดารุสซาลาม มีจำนวน 16.7 เครื่อง และ 7.7 เครื่อง ต่อประชากร 100 คน ตามลำดับ ขณะที่การใช้งานอินเทอร์เน็ต ประเทศไทยมีการใช้ 7.8 คน ขณะที่สิงคโปร์ มีจำนวน 50.4 คน ส่วนมาเลเซีย และบรูไน ดารุสซาลาม มีจำนวน 32.0 และ 10.2 คน ต่อประชากร 100 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างนี้ จะพบว่า ประเทศไทยมีปัจจัยพื้นฐานรองรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่สูงเท่าที่ควร (สำนักงาน

สภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548 : 2) พร้อมกันนี้จากรายงานการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำทั้งประเทศพบว่า มีเพียงร้อยละ 14.48 และร้อยละ 8.43 เท่านั้นที่ใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548 : 1)

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายการใช้ ICT เพื่อพัฒนาการศึกษาในทุกด้าน โดยจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2547-2549) ที่จัดทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนราชการและภาคเอกชนภายนอกที่เกี่ยวข้องและผู้แทนระดับ CIO (Chief Information Officer) ของแต่ละกรมของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ประการ คือ 1) การใช้ ICT เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 2) การใช้ ICT เพื่อการบริหารและบริการทางการศึกษา 3) การผลิตและการพัฒนาบุคลากร และ 4) การกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อการศึกษา มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงและสามารถใช้ ICT ได้ตามมาตรฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ไปสู่การศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด (อธิปัตย์ คลี่สุนทร. 2546 : 31) ปัจจุบันทุกโรงเรียนที่มีไฟฟ้าใช้สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านคู่สายโทรศัพท์ หรืออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมหากอยู่ท้องที่ห่างไกล

การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาคืบคลานนับเป็นนวัตกรรมหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายให้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ทั่วโลกได้สื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วไปทุกชนิดทั้งข้อความ ภาพ เสียง และอื่น ๆ ทั้งด้านวิชาการ และธุรกิจการค้า รวมทั้งเป็นสื่อในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ด้วย (วิภา เพิ่มทรัพย์. 2546 : 14) แต่การใช้งานอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนปัจจุบันสามารถเชื่อมต่อผ่านได้เฉพาะคู่สายโทรศัพท์ขององค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ในปีงบประมาณ 2548 กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการตามแผนแม่บทโดยจัดตั้งงบประมาณ เพื่อจัดหาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอฟิสตาร์ (Ip-Star Terminals) ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านสัญญาณดาวเทียม มีบริษัทสามารถคอร์ปอเรชัน (มหาชน) จำกัด เป็นผู้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ในท้องที่ที่คู่สายโทรศัพท์เข้าไปไม่ถึง และอยู่ห่างไกล ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการเหมาะสมค่าใช้จ่ายที่โรงเรียนใช้งาน

ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอฟิสตาร์ในโรงเรียน มีหน้าที่บริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เล็งเห็นว่าหากมีการนำข้อมูล ความรู้ที่มีอยู่มากมายในอินเทอร์เน็ตมาจัดหมวดหมู่ สังเคราะห์จะทำให้โรงเรียนบ้านดาเป่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า ทั้งนี้เพราะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีต้นทุนในการเข้าถึงข้อมูลที่ต่ำ มีความเร็ว ไม่เสียเวลาขณะปฏิบัติงานที่โรงเรียน (โมราบีโต. 1997 : บทคัดย่อ) จึงมีความสนใจพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนโดยอาศัยอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอฟิสตาร์ เพื่อให้ครูนำ

ความรู้ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่จำเป็น และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่
ของตน อันจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. สร้างชุดฝึกอบรมการจัดการความรู้จากอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม
ไอพีสตาร์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
2. เพื่อหาประสิทธิผลของชุดฝึกอบรม
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ผ่านการฝึกอบรม

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านตาเป่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ชนิด คือ

1. ชุดฝึกอบรมการจัดการความรู้จากอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ไอ
พีสตาร์ จำนวน 6 ชุด ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยเนื้อหา คือ การ
สืบค้นข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การจัดทำสารสนเทศ การสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้าง
องค์ความรู้ใหม่ และการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยแต่ละชุดประกอบด้วย

1.1 คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม

1.2 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม และแบบฝึกปฏิบัติ

1.3 สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ

(Projector) สื่อนำเสนอ (Powerpoint Presentation) และสื่อสิ่งพิมพ์

เนื้อหา และระยะเวลาในการฝึกอบรม ดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 เนื้อหาชุดฝึกอบรม และระยะเวลาในการฝึกอบรม ตั้งแต่วันที่ 3-28 กันยายน 2550

ชุดที่	เนื้อหา	ชั่วโมงที่	เนื้อหาย่อย
1	การสืบค้นข้อมูล	1	แหล่งข้อมูล
		2	ระบบการสืบค้นข้อมูล
		3	การสืบค้นข้อมูล
2	การเก็บรวบรวมข้อมูล	1	การจัดเก็บข้อมูล
		2	การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล
		3	กฎหมาย ศีลธรรม และจริยธรรมกับการใช้ข้อมูล
3	การจัดทำสารสนเทศ	1	การจัดทำสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน
		2	การจัดทำสารสนเทศเพื่อปฏิบัติงานหลัก 4 งาน
		3	การจัดสารสนเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพ
4	การสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1	การใช้กระดานสนทนา
		2	การรับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์
		3	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน
5	การสร้างองค์ความรู้	1	การพัฒนาองค์ความรู้
		2	การเทียบเคียงองค์ความรู้ (Knowledge Benchmarking)
		3	การปรับปรุงองค์ความรู้
6	การประยุกต์ใช้ความรู้	1	การเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย
		2	การให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์
		3	การเรียนรู้จากการใช้ความรู้

2. แบบทดสอบความรู้จากการฝึกอบรม เป็นเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .43 ถึง .76 ค่าความยากง่ายระหว่าง .36 ถึง .64 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .864 ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

3. การประชุมสนทนากลุ่ม ใช้ตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม ในประเด็นคำถามต่อไปนี้

- 3.1 คุณภาพของชุดฝึกอบรม
- 3.2 ขั้นตอนการฝึกอบรม
- 3.3 บรรยากาศในการฝึกอบรม
- 3.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเขียนโครงการวิจัยเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างเครื่องมือ
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. ผู้วิจัยจัดทำเครื่องมือ ขอคำปรึกษา แก้ไข และทดลองหาคุณภาพแบบ 1:1 และแบบ

กลุ่มเล็ก และทดลองภาคสนาม

5. ผู้วิจัยดำเนินการอบรมตามปฏิทินการปฏิบัติงาน เก็บคะแนนจากชุดฝึกอบรม และดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มเมื่อดำเนินการอบรมเสร็จสิ้น

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากเครื่องมือแต่ละประเภท
2. คัดแยกคะแนนตามชุดฝึกอบรมแต่ละชุด
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลแล้วบันทึกข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูป
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป
5. วิเคราะห์เนื้อหาจากการประชุมสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการฝึกปฏิบัติจากชุดฝึกอบรม ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิภาพ
2. การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนอบรมและหลังอบรม
3. การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกอบรม ใช้ค่าดัชนีประสิทธิผล
4. การสรุปความคิดเห็นจากการอบรมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรม ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับเกณฑ์ 83.72/82.40 โดยรวมครูได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .1.01 และผลการอบรมรายด้านปรากฏ ดังนี้

1.1 การสืบค้นข้อมูล ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25

1.2 การรวบรวมข้อมูล ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน 1.10

1.3 การจัดทำสารสนเทศ ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน 0.94

1.4 การสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.67 ค่า

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03

1.5 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.33 ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10

1.6 การประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.67 ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมเท่ากับ .68 แสดงว่าข้าราชการครูมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 68

3. ครูที่เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่า ชุดฝึกอบรมมีคู่มือที่ให้รายละเอียดการใช้งาน เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของครูดี เว็บไซต์ที่แนะนำสามารถเข้าถึงได้รวดเร็ว บรรยากาศการอบรม เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ดีมาก และมีความมั่นใจในการนำองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้ไปใช้ สอนนักเรียน

อภิปรายผลและสรุปผล

จากข้อค้นพบผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ชุดฝึกอบรม ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับเกณฑ์ 83.72/82.40 ซึ่งหมายถึงผู้เข้ารับการอบรมได้คะแนนจากชุดฝึกอบรมนี้คิดเป็นร้อยละ 83.72 และได้คะแนนจากแบบทดสอบวัดความรู้ และทักษะที่ได้จากการอบรมคิดเป็นร้อยละ 82.40 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ก่อนการอบรมคือ 80/80 เนื่องจากการจัดทำชุดฝึกอบรมได้ผ่านขั้นตอนอย่างรัดกุม มีการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นหลักในการจัดสร้าง อีกทั้งยังได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงจนได้คุณภาพ ทำให้ผลที่ได้รับมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประยูร แก่นสาร (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการสร้างชุดฝึกอบรมเรื่อง การสื่อสารเพื่อพัฒนาทีมงานสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า ชุดฝึกอบรม ที่ประกอบด้วยเนื้อหาการฝึกอบรมแบบทดสอบวัดความรู้ และคู่มือการใช้ และผ่านขั้นตอนการสร้าง และขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีประสิทธิภาพ 83.00/82.50 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภากร คำสิงห์นอก (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการผลิตชุดฝึกอบรมเรื่องยาเสพติดให้โทษสำหรับเยาวชน ผลการศึกษาพบว่าชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นอย่างมีขั้นตอน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.15/85.25

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมเท่ากับ .68 แสดงว่าข้าราชการครูมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 68 เนื่องจากข้าราชการครูโรงเรียนบ้านตาเป่ามีครูไม่ครบชั้น จึงมีการเรียนการสอนมาก และไม่มีเวลาในการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ดังนั้นการสร้างชุดการสอนอบรมพัฒนาบุคลากรในด้านนี้จึงทำให้ครูสนใจและมีความกระตือรือร้นในการฝึกทักษะ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักการการจัดการความรู้ จึงทำให้เรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย ส่งผลต่อคะแนนทดสอบความรู้หลังฝึกอบรมสูงขึ้น นำมาซึ่งประสิทธิผลสูงขึ้น

3. ครูที่เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่า ชุดฝึกอบรมมีคู่มือที่ให้รายละเอียดการใช้งาน เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของครูดี เว็บไซต์ที่แนะนำสามารถเข้าถึงได้รวดเร็ว บรรยากาศการอบรมเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ดีมาก และมีความมั่นใจในการนำองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้ไปใช้สอนนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนบ้านตาเป่ามีห้องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตที่มีมาตรฐาน มีระบบระบายอากาศ และมีสื่อทัศนูปกรณ์ เหมาะสมกับการฝึกอบรมบุคลากรกลุ่มย่อย และรูปแบบการฝึกอบรมจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการค้นคว้า ผู้เข้าอบรมจึงได้แลกเปลี่ยนวิธีการในลักษณะอื่น รับรู้ ทดลองใช้ ยอมรับ เป็นไปตามหลักของการยอมรับนวัตกรรม ทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ สอดคล้องกับทัศนะของ ณรงค์ สมพงษ์ (2549) ที่กล่าวว่า การยอมรับนวัตกรรมการศึกษาเริ่มต้นจากการตื่นตัวรับทราบ สนใจ ประเมินผล ทดลองใช้ และยอมรับนวัตกรรมนั้น และ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โคเฮติ (2000 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนประสบผลสำเร็จจากการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนระบบออนไลน์ พบว่าปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกันทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพอเซาต์ (2005 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียนตามแนวชายแดน ผลการศึกษาพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องการบรรยากาศที่ดีในขณะฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดเวลาในการอบรมให้ต่อเนื่อง
2. ควรมีการตรวจสอบความคืบหน้า โดยมอบหมายงานให้มีการประยุกต์ใช้งานจากอินเทอร์เน็ตได้
3. ควรให้ครูฝึกอบรมนักเรียนในลักษณะเดียวกัน แต่ปรับความยากของเนื้อหาลง
4. ควรมีการวิจัยสำรวจรูปแบบการจัดการความรู้ของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
5. ควรมีการวิจัยรูปแบบการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
6. ควรมีการวิจัยลักษณะประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอพีสตาร์

เอกสารอ้างอิง

ณรงค์ สมพงษ์. (2549). เทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

<http://edtech.edu.ku.ac.th/edtech/wbi/index.php?module=study&chapter=4&sub1=2&sub> ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 1 สิงหาคม 2550.

นพดล เข็นทรัพย์. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอพีสตาร์ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นุริรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ประยูร แก่นสาร. (2547). การสร้างชุดฝึกอบรมเรื่อง การสื่อสารเพื่อพัฒนาทีมงานสำหรับครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ไพโรจน์ ตรีธนากุล, ไพบุลย์ เกียรติโกมล, และ เสกสรรค์ เข้มพินิจ. (2546). การออกแบบและการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อกรุงเทพฯ.

- วรรณวิภา ติตตะสิริ. (2547, พฤศจิกายน). “ทศวรรษที่ 4 ของ IT ในประเทศไทย,” วิชาการ. 11(1) : 34
- วิภา เพิ่มทรัพย์. (2546). **ครบเครื่องเรื่องอินเทอร์เน็ต ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น.
- วีระ ประเสริฐศิลป์ และคนอื่น ๆ. (2546). **การจัดการนวัตกรรมและสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2545). **รอบรู้ไอที เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. (2548, เมษายน). “การศึกษาคือปัจจัยอำนาจของชาติ,” การศึกษาไทย. 1(7) : 19.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548). **รายงานการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) ไตรมาส 3 พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สุภากร คำสิงห์นอก. (2543). **การผลิตชุดฝึกอบรมเรื่องยาเสพติดให้โทษสำหรับเยาวชน**. วิทยานิพนธ์ กศ..ม. (สังคมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). **21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อริปิตย์ คลี่สุนทร. (2546, 6 มิถุนายน). “**แผนหลักการใช้ ICT เพื่อพัฒนาการศึกษา**,” มติชน. หน้า 31
- Doherty, P.B. (2000). “Success Factors Among Community College Students in an Online Learning Environment,” Dissertation Abstracts. (Online). Available URL : <http://dissertation.com/book.php?method=ISBN&book=1581121067>.
- Morabito, M.G. (1997). “Online Distance Education : Historical Perspective and Practical Application,” Dissertation Abstracts. (Online). Available URL : <http://dissertation.com/book.php?method=ISBN&book=1581120575>.
- Persaud, D.S. (2005). “Development of a Training Program for Frontline Service Employees’ Improvement of Student Services,” Dissertation Abstracts. (Online). Available URL : <http://dissertation.com/book.php?method=ISBN&book=1581122969>.

การศึกษาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุรินทร์

A STUDY OF LIBRARY ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER SURIN EDUCATIONAL SERVICE OFFICE AREA

ผู้วิจัย : กาญจนา ชมภูพิน

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา ภาณุรัตน์

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุรินทร์ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบแบบเจาะจง (purposive Sampling) โดยใช้ประชากร คือผู้บริหาร จำนวน 85 คน และครูบรรณารักษ์ จำนวน 85 คน รวมเป็น 170 คน เครื่องมือใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน 3 ด้านการบริหาร ด้านงานเทคนิค และด้านบริการ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐานการวิจัย คือ ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านคือ ด้านงานบริการ ด้านงานเทคนิค และด้านงานการบริหาร
2. การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้บริหารและครูบรรณารักษ์ มีประสบการณ์ในการบริหารห้องสมุด 3 กลุ่มคือ 1-8 ปี 9-16 ปี และ 17 ปีขึ้นไป มีการบริหารงานห้องสมุด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารงานห้องสมุดด้านงานบริหาร ด้านงานเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านงานบริการ ไม่

แตกต่างกัน โรงเรียนที่มีขนาดเล็กและโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือด้านงานเทคนิค ด้านงานบริการ และโดยส่วนรวมด้านงานบริการ ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ โรงเรียนควรจัดให้มีครูบรรณารักษ์ปฏิบัติงานห้องสมุดโดยเฉพาะ จัดให้ครูที่รับผิดชอบด้านบรรณารักษ์ไปศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการบริหารงานห้องสมุดจัดหาบุคลากรที่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษ์ และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน มีการประสานงานขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ มีระบบสืบค้นที่ทันสมัย จัดให้มีบริการห้องสมุดเคลื่อนที่

คำสำคัญ : การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน

ABSTRACT

This study aimed to examine to compare library administration of schools under Surin Education service office Area, and to study suggestions of library administration. The samples were 85 administrators and 85 librarians that selected by the Purposive Sampling. Rating scale questionnaire was used as a research tool. It covered 3 aspects of library administration, technique and service. Questionnaire reliability of 0.98 was measured by Cronbach's Alpha Coefficient. Collected data were analysed by SPSS programme. Percentage, mean and standard deviation. Research hypothesis was tested by t-test and One-way Analysis of Variance.

The research findings were revealed as follows.

1. The overall library administration of schools under surin Education Service Office Area was found at the middle level. When considered each individual aspect, of library administration, technique and service, it was found at the middle level.

2. The comparison of library administrators. And librarians had periodical experience in library service for 1-8 years, 9-16 years and 17 years and 17 years respectively. Their overall library service was significantly different at the level of 0.05. In case of individual aspect, the researcher found that administration aspect and technique aspect were significantly different from each other at 0.05, but service aspect was not different. Library administration in small- sized schools and large-sized schools was significantly different at the level of 0.05 in 2 aspects which

were technique and service, while the overall library administration and administration aspect were the same.

3. Suggestions Concerning library administration for teachers and librarians were as follows: There should be librarians working particularly in libraries. They should be then assigned to have study visit, training course and seminar on library administration. Librarians should be required to complete their qualification of Library Science. Technology should be applied in library administration. Moreover, the coordination among local school libraries should also be linked, search engine of each library is updated and mobile library be added in library service as well.

Keyword (s) : Library Administration of schools

**ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4**

**THE OPINIONS OF THE ADMINISTRATORS AND TEACHERS FOR THE
ACADEMIC ADMINISTRATION IN SATUK GROUP 1 SCHOOLS OF
BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE**

ผู้วิจัย: นฤกุล เวศสุวรรณ

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ภูเงิน

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และ 3) เสนอกลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครู จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 179 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง มีค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.972 และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยการทดสอบ $t - test$ และวิเคราะห์ แบบอุปนัย (Analytic Induction) ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.71 ครูส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 95.06 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 82.35 ส่วนครูพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 75.92 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวม 12 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ อันดับ 1 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา อันดับ 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา อันดับ 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อันดับ 4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน อันดับ 5 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น อันดับ 6 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อันดับ 7 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อันดับ 8 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ชุมชน ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อันดับ 9 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา อันดับ 11 ด้านการ

วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และอันดับ 12 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการทั้งโดยรวม และรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน และการประชุมสนทนากลุ่มทำให้ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ในการบริหารงานวิชาการ 3 ประเด็น คือ 1) เพิ่มขีดความสามารถการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่ ยกระดับความรู้ความสามารถในการทำวิจัยของครู และการใช้บุคลากรในกลุ่มเป็นวิทยากรแกนนำ 2) พัฒนาวิธีการนิเทศภายใน ประกอบด้วยกลยุทธ์พัฒนาเครื่องมือนิเทศภายใน และ 3) สร้างระบบความร่วมมือภายในกลุ่ม ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่ ใช้ทรัพยากรร่วมกัน และสร้างภาคีคณะกรรมการนักเรียนในกลุ่มโรงเรียน

คำสำคัญ : ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา , งานวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the academic administration 2) to compare the opinions of the administrators and teachers for the academic administration 3) to set the strategies for academic administration in Satuk group 1 schools under the Office of Buriram Educational Area IV. The 179 samples consisted of 11 administrators , 6 vice-administrators and 162 teachers. The research instrument was a set of 57 questionnaires in 12 aspects constructed in the forms of checklist and scale rating items which validity of 0.972 Cronbach's alpha coefficient and focus group session. The statistics used for analyzing the acquired data were percentage, arithmetic mean ($\bar{x}$), standard deviations (S.D.), t-test and analytic induction.

The results of the study were as follows. The majority of administrators at (64.71%) and teacher(95.06%) graduated bachelor degree, and both of them (82.35%) of administrators and 75.92% of teachers had more than 10 years of experience. The opinions of the administrators and teachers toward the academic administration were totally at the high level twelve aspects, consecutively from the most : in development of educational quality assurance in schools, in educational counseling, in learning process development, in testing, evaluation and grade transfer, in academic cooperation with other schools, in development on educational aids and technological innovation, in school curriculum development, in development and enhancement educational administration to people, families, organizations, institutions, or any other educational institutes, in development on learning resources and in educational supervision, in educational quality development research and in community academic enhancement.

As a whole or as a part, the opinions of the administrators and teachers toward the academic were not different on these aspects. The focus group session led to 3 issues : to enhance the teachers' capability of action research performances consisting of 2 strategies : to supply the knowledge and skills of action research performances and to assign the best researcher model teachers as a resource person, to develop the techniques of educational supervision by inventing the educational supervision tools and to establish the inter-school cooperation consisting of 2 strategies : to share all resources and to create the student committee in the school group.

There were some suggestions made, ranking according from the highest to the lowest frequency, as the following .

Keywords : The Opinion of the administrator , The academic

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษย์สามารถสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์กันได้โดยไม่เคยพบเห็นกันมาก่อนด้วยระบบอินเทอร์เน็ต และมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีความจำเป็นที่แต่ละประเทศ ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่สามารถสร้างความมั่นใจได้คือการสร้างคุณภาพของคนในสังคมนั่นเอง ยุทธศาสตร์ทางปัญญาจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของทุกชาติ และของมนุษย์ในปัจจุบัน(ประเวศ วะสี.2543 : 121) จำเป็นต้องใช้กระบวนการศึกษาในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาเป็นทั้งตัวการพัฒนาและ เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนา คือ เป็นการพัฒนาตัวบุคคล โดยพัฒนาทั้งตัวคนหรือชีวิตทั้งชีวิต เมื่อผู้เรียนมีการศึกษาก็จะนำคุณสมบัติที่เกิดจากการศึกษานั้นไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆการศึกษาจึงกลายเป็นเครื่องมือในการพัฒนาไปในตัว (พระเทพเวที (ป. อ. ปยุตโต). 2536 : 71)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดการปฏิรูปโครงสร้างองค์กร การบริหารและจัดการศึกษา การจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยมีสำนักงานปฏิรูปการศึกษาเป็นผู้ดำเนินงาน ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกับสากลเห็นได้จากรายงานเรื่องความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ พ.ศ. 2544 ของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาซึ่งวิเคราะห์จากรายงานเรื่อง The World Competitiveness Yearbook 2001 ของ The International Institute for Management Development (IMD) ได้เปรียบเทียบจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก รวม 49 ประเทศ ครอบคลุมปัจจัยหลัก 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน สรุปได้ว่าในภาพรวม ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 38 ลดลงจากปี 2543 ซึ่งอยู่อันดับที่ 35 หากพิจารณาหัวข้อประสิทธิภาพของภาครัฐ พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 39 โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการศึกษา ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 44 เป็นด้านที่มีผลกระทบต่อขีดความสามารถในด้านอื่น ๆ ทุกด้าน ผลการวิจัยเกี่ยวกับด้านการศึกษาพบว่า อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทยมีเพียงร้อยละ 48 ของประชากรกลุ่มวัยเรียนระดับมัธยมศึกษา และพบอีกว่า ระบบการศึกษาของไทยไม่ตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ และมีปัญหาในเชิงคุณภาพอีกมาก (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 2-3) แม้จะมีการผลิตแรงงานป้อน ตลาดเพิ่มขึ้นแต่ เป็นการเน้นด้านปริมาณมากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพดังที่กล่าว (อำรุง จันทวานิช. 2542 : 2)

เมื่อพิจารณาระดับเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 จากผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั่วประเทศปีการศึกษา 2548 ชั้น ป.3 รายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.77 41.25 และ 51.46 ตามลำดับ ชั้น ป.6 รายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.66 42.38 43.05 และ 35.32 ตามลำดับ

ชั้น ม.3 รายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.38 34.44 และ 41.05 ตามลำดับ และ ชั้น ม.6 รายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 43.71 33.48 38.25 และ 27.87 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4. 2549 : 4) จะเห็นว่า มีเพียงวิชาวิทยาศาสตร์ชั้น ป.3 เท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ 50

จากความเป็นมาและปัญหาที่พบดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง และ เกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 มีหน้าที่บริหารงานโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพทางวิชาการ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 4 โดยใช้กรอบภารกิจตามหน้าที่ สถานศึกษาที่เป็นนิรนัยคลตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ติดตามและตรวจสอบแผนงาน โครงการบริหารงานวิชาการ ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงงานคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามุรุษิมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารผู้สถานศึกษาและครู

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรุษิมย์ เขต 4

3. เพื่อเสนอกลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรุษิมย์ เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ศึกษาความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรุษิมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 11 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครู จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 179 คน

กลุ่มตัวอย่าง

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรุษิมย์ เขต 4 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูวิชาการของทุกโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็น
2. การจัดประชุมสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำเร็จรูป วิเคราะห์ค่าสถิติจากข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม นำมาตีความสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ประชากรที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 179 คน เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 17 คน และครู 162 คน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.71) รองลงมาคือระดับปริญญาโท (ร้อยละ 23.53) ส่วนครูส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 95.06) รองลงมาคือระดับปริญญาโท (ร้อยละ 3.09) เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 82.35) รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี (ร้อยละ 17.65) ส่วนครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 75.92) รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี (ร้อยละ 20.99)

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารงานวิชาการ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดอันดับความคิดเห็นโดยรวม รายด้าน และรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวมเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าทุกด้านเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือด้านการแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 4.13$) ส่วนด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.91$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม

จากการประชุมสนทนากลุ่มในวันที่ 6 ธันวาคม 2549 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านคูขาด ซึ่งมีผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูวิชาการจำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน นอกจากนี้ยังมีศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เข้าร่วมให้ข้อมูล จำนวน 4 คน ผู้นำการสนทนากล่าวรายงาน ต่อประธานที่ประชุม ประธานได้กล่าวเปิดและบรรยายหัวข้อ การบริหารงานวิชาการ โดยรวม โดยเน้นถึงความร่วมมือในการระดมทรัพยากร การสร้างเครือข่าย เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ตลอดจนระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพ ซึ่งมีผลต่อเนื่องถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป ผู้นำการสนทนาได้กล่าวถึงการเก็บข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการภายในกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 โดยใช้แบบสอบถาม อันเป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติในขอบข่ายงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าทุกด้านเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ

ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้นำการสนทนาได้สอบถามความคิดเห็นของที่ประชุม ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยตามผลการศึกษา แต่ได้แย้งในประเด็นด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน อาจไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง และมีลำดับความสำคัญน้อยกว่าด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา และมีความคิดเห็นร่วมกันว่า ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีความสำคัญยิ่งในปัจจุบันควรหยิบยกมาพิจารณาหาทางพัฒนาและแก้ไข โดยให้เหตุผลว่า ตั้งแต่เปลี่ยนโครงสร้างมาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาทำให้โรงเรียนมีความห่างเหิน และการตั้งกลุ่มใหม่ยังไม่มีแนวทางในการประสานงานกันอย่างชัดเจน จากนั้นผู้นำสนทนาได้ขอความร่วมมือที่ประชุมพิจารณารูปแบบการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ประเด็นกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ที่หยิบยกขึ้นมาจะมีแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาให้มีมาตรฐานขึ้นได้อย่างไร โดยการอภิปรายเริ่มจาก การกำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ซึ่งนำไปสู่กลยุทธ์ที่ต้องการ อีกทั้งโครงการที่สนับสนุนให้กลยุทธ์บรรลุผล ผู้นำการสนทนาเชิญศึกษานิเทศก์วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสตึก 1 ใส่ใจในการบริหารงานวิชาการ เห็นได้จากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติอยู่ในเกณฑ์ดี มีโรงเรียนหลายขนาดในกลุ่ม เส้นทางคมนาคมสะดวก ง่ายต่อการเดินทางติดต่อกัน ผู้บริหารมีความคุ้นเคยกันดีพอสมควร ชุมชนใช้ภาษาท้องถิ่นเดียวกัน ส่วนจุดอ่อนนั้นพบว่า ยังมีการร่วมมือกันทำงานภายในกลุ่มน้อย ขาดการวางแผนการปฏิบัติงานระดับกลุ่มที่เป็นระบบ นอกจากนี้ระบบการสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปในลักษณะต่างโรงเรียนต่างทำ ไม่ปรากฏชัดในระดับกลุ่มโรงเรียน จากนั้นได้ร่วมประชุมสนทนา ตามลำดับจนแล้วเสร็จ ผู้นำการสนทนาได้กล่าวขอบคุณประธาน และผู้เข้าร่วมประชุมสนทนา หลังจากเสร็จสิ้นผู้วิจัยนำบันทึกการประชุมสนทนาวิเคราะห์ และได้เรียบเรียงเนื้อหาจากการดำเนินการ

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 179 คน เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 17 คน และครู 162 คน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.71) รองลงมาคือระดับปริญญาโท (ร้อยละ 23.53) ส่วนครูพบว่าส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 95.06) รองลงมาคือระดับปริญญาโท (ร้อยละ 3.09)

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 82.35) รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำงาน

5 – 10 ปี (ร้อยละ 17.65) ส่วนครูพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 75.92) รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี (ร้อยละ 20.99)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ใน 12 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ อันดับ 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา อันดับ 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา อันดับ 3 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อันดับ 4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน อันดับ 5 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น อันดับ 6 ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อันดับ 7 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อันดับ 8 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ชุมชน ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อันดับ 9 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา อันดับ 11 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และอันดับ 12 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทำให้ทราบสภาพโดยรวมของการบริหารงานวิชาการ และผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกโรงเรียนต้องมีหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง เพื่อใช้จัดการเรียนการสอน โดยหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนต้องมาจากการดำเนินการร่วมกันระหว่างครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากหลายฝ่ายซึ่งบังคับใช้กับทุกชั้นในปีการศึกษา 2546 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี พรพงศ์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำหลักสูตรไปใช้โดยวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และปฏิบัติการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชีรพัฒน์ ภาษี (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นว่างานด้านพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแต่มีปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุนในการทำเอกสารหลักสูตรเพื่อบริการครู

1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ของต้นสังกัด ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียน ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้หลากหลาย เพื่อให้เข้ากับลีลาการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้งการพัฒนาตนเองของครูเพื่อรับการประเมินวิทยฐานะระดับครูชำนาญการ ในช่วงปลายปีการศึกษา 2548 ก็มีส่วนทำให้ครูกระตือรือร้นในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ซึ่งเป็นด้านหลักในการประเมินดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลพงศ์ สุขสว่าง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสามารถของครู ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น O108
วิเคราะห์กลุ่มแห่งของครูในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ไชยสาร (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารเห็นด้วยกับการปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก โดยมีความต้องการให้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมไว้ด้วย

1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกโรงเรียนมีระเบียบการวัดผล และประเมินผล ตลอดจนการเทียบโอนผลการเรียนของแต่ละโรงเรียน ที่สร้างขึ้นเอง ทำให้บุคลากรทุกคนทราบแนวทาง และมีการปฏิบัติเป็นประจำ อีกทั้งความตื่นตัวด้านแนวทางการวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริง ก็ส่งผลให้ครูใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันเพ็ญ พระสุพรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้แฟ้มสะสมงานในการวัดผล และประเมินผลของครู โรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูมีสภาพการใช้แฟ้มสะสมงานในการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดี

1.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นนโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมให้ครูวิจัยเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียน และยังมีเกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษาจากภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่กำหนดให้ครูต้องมีทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ครูยังมีความเข้าในการวิจัยในชั้นเรียนมาก

1.5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหาร

งานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์มาผลิตสื่อ หรือการจัดหาครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในโรงเรียนได้

1.6 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีความหมายในวิถีชีวิตจริง สภาพสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตของชุมชน และเหตุผลสำคัญอีกประการคือ ปัญหาการขาดแคลนครู ทำให้ต้องนำวิทยากรภายนอกมาช่วย

1.7 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภูมิความต้องการพัฒนาตนเองในระดับที่สูง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

1.8 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สังคมมักมองว่าครูไม่ให้ความสนใจนักเรียนอย่างจริงจัง

1.9 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกโรงเรียนต้องดำเนินการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.10 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบัน โรงเรียนและชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น

1.11 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ครูได้มีกิจกรรมอบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.12 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ชุมชน ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏในการให้สถานที่ฝึกประสบการณ์แก่นักศึกษา และการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สถานที่ในโรงเรียนจัดการการศึกษาชั้นเด็กเล็ก และได้ขอให้บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้นิเทศ และให้คำแนะนำในการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามสถานภาพ ทั้ง 12 ด้าน ผลการศึกษาพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในห้วงระยะหลังที่มีกระแสการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ทุกโรงเรียนเร่งพัฒนาคุณภาพไม่ว่าจะเป็นระบบการทำงาน ศักยภาพของบุคลากร ประกอบกับการกระตุ้นให้มีระบบบริหารจัดการที่ดีในโรงเรียน ทำให้บุคลากรทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน การได้รับทราบ และร่วมคิดร่วมทำ มีผลให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. จากการศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการ และควรวางแผนการทำงานให้เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกงาน จึงอาจเป็นไปได้ที่มีเวลากับการให้ความสำคัญการเรียนการสอน หรืองานวิชาการไม่มากเท่าที่ควร ส่วนที่เห็นว่าควรวางแผนการทำงานให้เป็นระบบ นั้น เนื่องจากปัจจุบันผู้บริหารต้องปรับการบริหารตามสถานการณ์บ้าง และภาระหน้าที่ที่มีมากจึงอาจคำนึงถึงเป้าหมายมากกว่าวิธีการในการทำงาน อาจมีการลดขั้นตอนบ้าง เพื่อต้องการผลที่ทันเวลา ทำให้ผู้ร่วมงาน หรือครูรู้สึกไม่สบายใจ รู้สึกว่าผู้บริหารควรมีการวางแผนการทำงานให้เป็นระบบมากขึ้น

4. ผลจากการประชุมสนทนากลุ่ม พบประเด็นที่น่าสนใจควรแก่การอภิปราย ดังนี้

4.1 การกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของครู มีข้อเสนอแนะครูที่มีความรู้ด้านการวิจัยมาเป็นแกนนำ พาคูที่สนใจอบรมเชิงปฏิบัติการไปพร้อมกับการวิจัย

4.2 มีการกล่าวถึงบทบาทด้านการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของโรงเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แทบทุกประเด็นในขณะที่ดำเนินการสนทนากลุ่มทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนอาจยังไม่มี ความเข้มแข็งเพียงพอกับบทบาทนิติบุคคลตามกฎหมายที่แต่ละโรงเรียนต้องวางแผนการทำงานเป็นการเฉพาะ โรงเรียน ต้องวิเคราะห์ภารกิจ และกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1.1 ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน โดยให้ครูจากทุกโรงเรียนมีส่วนกำหนดกิจกรรมย่อยของแต่ละโครงการตามกลยุทธ์ มีหน้าที่รับผิดชอบ

1.2 ควรพัฒนาระบบการบริหารงานของโรงเรียนต้นแบบขึ้นในกลุ่มโรงเรียน โดยนำจุดเด่นในการบริหารงานวิชาการของแต่ละโรงเรียนมาสังเคราะห์

1.3 ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการกับกลุ่มโรงเรียนอื่นทั้งในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน และต่างเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการแลกเปลี่ยนแนวคิด การดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้อง กับกิจกรรมการบริหารงานตามขอบข่ายทั้ง 12 ด้าน

1.4 ควรจัดประชุมครูทั้งกลุ่มโรงเรียน และเชิญนักวิชาการจากภายนอก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือ มหาวิทยาลัย) เข้าร่วม เพื่อสร้างความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการให้ถึงผู้เรียน

1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มโรงเรียน ควรหาวิธีการกำหนดสัดส่วน และงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงานวิชาการตามกลยุทธ์ที่กำหนด

1.6 ควรจัดครูทุกคนในกลุ่มโรงเรียนรับผิดชอบงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน โดยให้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

ธีรพัฒน์ ภาษี. (2544). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).

บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

ประเวศ วะสี. (2543). “ยุทธศาสตร์ทางปัญญา,” ใน การศึกษาไทยในสถานการณ์โลก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิติใหม่.

พระเทพเวที (ป. อ. ปยุตโต). (2536). กระแสธรรมเพื่อชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : กองทุนวัฒนธรรม. “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 16 ตอนที่ 74 ก.

พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสามารถของครู ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : การวิเคราะห์กลุ่มแฟงของครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สถิติการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภลักษณ์ ไชยสาร. (2545). ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (2549). คะแนนผลการทดสอบระดับชาติ สพท.บร.4

ปีการศึกษา 2548. บุรีรัมย์ : ม.ป.ท. อัดสำเนา ไตรมาสสามปี 2548,” รายงานภาวะสังคม. 2(4) : 1-2.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- (2544). รายงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

----- (2545). ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ:พิมพ์ดีการ พิมพ์.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544).   กรอบการประเมินคุณภาพ
ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

----- (2548). ประชาสังคมประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

อรุณี พรพงศ์. (2547). การปฏิบัติงานวิชาการของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย
และพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและ
พัฒนา หลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำรุง จันทวานิช. (2542). การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวทางสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาประเทศ.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

บทคัดย่อการนำเสนอด้วยวาจา กลุ่มครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ห้องที่ 2

**การพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่อง มาตราตัวสะกด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**

**DEVELOPING THAI WRITING ACTIVITIES PACKAGE WITH SPELLING
MEASURE PROJECT FOR THE SECOND GRADER**

ผู้วิจัย : ชนกานต์ ประเสริฐ

**อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ
สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80/80 ของกระบวนการจัดกิจกรรมและผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านดงข่อย อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 28 คน เป็นการวิจัยแบบ One -Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน 3) แบบทดสอบแบบปรนัยสำหรับทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงานเรื่องมาตราตัวสะกด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติแบบ Dependent Samples *t*-Test ผลจากการวิจัยมีดังนี้

1. ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงานเรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดกิจกรรม/ผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม เท่ากับ 86.04/83.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงานเรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนการใช้ ร้อยละ 20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนร้อยละ 80 มีความพึงพอใจต่อชุดฝึกกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดฝึกกิจกรรม, การเขียน, ภาษาไทย, โครงงาน, มาตราตัวสะกด.

ABSTRACT

The research purposes were: 1) to create an effective Thai writing activities package with spelling measure project for the second grader accordingly to the criterion of 80/80 percent of the means of students' learning process and the outcome scores, 2) to examine the second grade students' achievement on Thai writing skill after the use of the activities package, and 3) to explore the students' satisfaction towards their Thai writing activities incorporated into spelling measure projects. The target group was 28 second graders of Bandongyor School, Khumuang District, Buriram Province, enrolling in the second semester of the 2549, B.E., academic year. This research was one-group pretest-posttest design. Data were collected with multiple-choice pretest and posttest. The data analysis by the use of means, *SD*, and dependent samples *t*-test revealed the following results:

1. With the use of the Thai writing activities package with spelling measure projects, the average means of students' testing scores were 86.04/83.21 percent, which were higher than expected.

2. Students' posttest mean scores were significantly 20 percent higher than their pretest mean scores, ($p \leq .01$).

3. Eighty percent of students reported that they were very satisfied with their learning activities using the Thai writing activities package with spelling measure projects.

Keywords: Activities package, Writing, Thai language, Project, Spelling measure.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญทางวัฒนธรรม เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย และเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดี วรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้

การเรียนรู้ภาษาไทยเป็นการมุ่งฝึกให้นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไปใช้สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต สามารถนำประสบการณ์ทางภาษามาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต พัฒนาตนเอง พัฒนาความคิด นักเรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา ที่นักเรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้องสละสลวยตามหลักภาษา (กรมวิชาการ, 2546 : 3) การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรัก ความภูมิใจ และตระหนักถึงคุณค่าของภาษาไทย ในอันที่จะต้องช่วยกันจรรโลงภูมิปัญญาทางภาษาให้คงอยู่ โดยการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง และมีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคน

ทักษะการเขียนภาษาไทยมีความสำคัญแทนคำพูด ในการเรียนการสอนทุกวิชาการเขียนยังเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และความต้องการออกมาเป็นตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญา เป็นการแสดงออกถึงภูมิปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและผลงานการเขียนจะเป็นบทพิสูจน์ความเป็นนักปราชญ์ของผู้มีปัญญาอย่างแท้จริง (วรรณิ โสมประยูร, 2542 : 11) ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มีความประสงค์ที่จะให้นักเรียนทุกคนได้พัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยสูงสุดได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

แม้ทักษะการเขียนจะมีความสำคัญยิ่งดังกล่าว แต่จากผลประเมินการเรียนรู้ในภาพรวมระดับชาติพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชาภาษาไทยของนักเรียนทุกระดับการศึกษาอ่อนกว่าวิชาอื่น (จาตุรนต์ ฉายแสง, 2548 : 27) และในระดับท้องถิ่นที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่พบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมว่า อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเช่นกัน กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชาภาษาไทยของนักเรียนทุกระดับการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 44 คะแนน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์, 2545 : 170) และจากผลการทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2548 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านดงย้อย อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการพิจารณาเฉพาะสมรรถภาพด้านการเขียนภาษาไทยพบว่า ได้คะแนนเฉลี่ย 1.87 จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน หลักการใช้ภาษาได้คะแนนเฉลี่ย 5.08 จากคะแนนเต็ม 14 คะแนน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, 2548 : 29) ซึ่งเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบปัญหาที่เป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านดงย้อย อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สาเหตุที่นักเรียนเขียนภาษาไทยไม่ถูกต้องอาจเป็นเพราะว่า นักเรียนส่วนมากยังไม่เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน จึงนำภาษาพูดซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นอีสาน (ลาว) มาใช้ในการเขียน และการขาดทักษะพื้นฐานทางภาษาอันได้แก่การเขียนคำในมาตราตัวสะกดต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มคำเหล่านี้มีหลักเกณฑ์ทางภาษาที่ค่อนข้างยาก นักเรียนอาจเกิดความสับสนทำให้เขียนผิดอยู่เสมอ ส่วนในด้านการสอนพบว่า ผู้สอนไม่ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของนักเรียน ใช้วิธีบรรยาย สาคิด เน้นเนื้อหา ความจำ รวบรวมกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนหาคำตอบ ไม่ใช่กลวิธีที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจึงเบื่อหน่ายและไม่สนใจการเรียน ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การเขียนภาษาไทย จึงทำให้เกิดปัญหาการเขียนภาษาไทยที่ไม่ถูกต้อง ขาดความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งหากไม่ดำเนินการแก้ไขในระดับพื้นฐาน จะเป็นปัญหาต่อเนื่องเรื้อรัง ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น

จากการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนจะต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีลำดับขั้นตอน จากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก ทำให้นักเรียนเรียนรู้ไปตามลำดับอย่างต่อเนื่องและไม่รู้สึกว่าการเรียนภาษาเป็นเรื่องยาก ครูต้องใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย ใช้วิธีสอดแทรกหลักภาษาไปในกระบวนการสอนอย่างผสมกลมกลืน ครูต้องรู้วิธีสอนหลักภาษา โดยผสมผสานไปกับการสอนการใช้ภาษา และสอนให้สนุกด้วยการให้นักเรียนสังเกตการใช้ภาษา สรุปเป็นกฎเกณฑ์ด้วยตัวเอง จะได้ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อวิชาภาษาไทย หากนักเรียนรักและเห็นคุณค่าของภาษาไทย ก็จะเป็นคนที่รักการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญยิ่งอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาอื่น ๆ ของนักเรียนต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่อง มาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตรการตัวสะกด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่อง มาตรการตัวสะกด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านดงย้อย อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่องมาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
    - 2.2.1 ประสิทธิภาพชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
    - 2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทย จากการใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
    - 2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตรการตัวสะกด
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เวลา 28 ชั่วโมง
4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาในหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชุดภาษาพาที และวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการตัวสะกด
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
  1. ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย จำนวน 12 ชุด
  2. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน รวม 28 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมแบบ
ปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ดำเนินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และชุดฝึกกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย
3. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิมเมื่อเรียนจบบทเรียน
4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม

7. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย
2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ได้เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงานเรื่องมาตราตัวสะกด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 ชุด

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 10 แผน

1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ

1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ

2. ประสิทธิภาพของชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย มีประสิทธิภาพของ
กระบวนการจัดกิจกรรม/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การจัดกิจกรรม เท่ากับ 86.04/83.21 ซึ่งสูงกว่า
เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทยสูง
กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจต่อชุดฝึกกิจกรรม
การเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกดในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) คือ 86.04/83.21 ทั้งด้านความรู้ และด้านกระบวนการหมายถึง นักเรียนมีผลงานจากการทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย ยึดหลักการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนเป็นผู้ที่คิดเอง ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ทำด้วยตนเอง และนำเสนอสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ นั้น ๆ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในเหตุการณ์จริงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น สอดคล้องกับคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ, 2545: 106-108) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โครงงานภาษาไทย ของ วิมลศรี สุวรรณรัตน์ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2545: 5-12)

2. การศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า หลังจากใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกดแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องมาจาก ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกิดจากการศึกษาเอกสาร หลักสูตร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการเขียนภาษาไทย กิจกรรมการเรียนการสอนได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการหาประสิทธิภาพทุกชุด มีการสอดแทรกเทคนิคที่หลากหลาย ที่จำได้ง่าย และมีความหมายกับนักเรียน และในการเริ่มต้นสอนแต่ละครั้งมีการทบทวนความรู้เพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ นักเรียนจึงมีความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น การเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนจากสถานการณ์ที่ชอบ และสื่อหลายชนิด ทำให้นักเรียนมีทักษะมากขึ้น การสอนมีความสัมพันธ์ของทักษะทั้ง 4 คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการโดยธรรมชาติ และท้าทายความคิด นักเรียนจึงสนใจและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีพัฒนาขึ้นตามลำดับ นอกจากนั้นการที่นักเรียนได้ทราบผลคะแนนและสามารถตรวจคำตอบจากเฉลยที่ป้ายนิเทศในห้องเรียน ทำให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตนเอง และทราบถึงข้อบกพร่องในการทำใบงาน สามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขในการทำชุดต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับกลิ่นแก้ว ประทุมแดง (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องปาดีน้าอูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้โครงงาน และเฉลิม อุทกั (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา ค้นคว้า เรื่องการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องคำและ

ชนิดของคำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ที่มีประสิทธิภาพ 89.32/82.78 ซึ่งสูงกว่า 80/80 ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ เจริญชัย สืบสำราญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการพัฒนาแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบบโครงงาน เรื่องหุบเขาทาดวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.08/83.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนรู้เท่ากับ 0.67 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 67 และผลวิจัยของพรทิพย์ พุจารย์ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่อง คำราชาศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.22/82.67 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลร้อยละ 75.84

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้โครงงานเรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ปรากฏว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดหมายถึง นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการที่หลากหลายในเรื่องที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และเป็นเรื่องที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้จากความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ในการศึกษาหาความรู้ นั้น นักเรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ที่สำคัญคือ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ พุจารย์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้โครงงาน เรื่อง คำราชาศัพท์ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงกว่าการเรียนรู้ตามคู่มือครู ซึ่งตรงกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 4) ที่กล่าวว่า คุณค่าของโครงงานนอกจากจะมีคุณค่าทางด้านการฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเองแล้ว ยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีกมาก เช่น สร้างความรู้สึกลึกซึ้งและรับผิดชอบต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองและมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ตลอดทั้งการจัดการเรียนรู้จากชุดฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนได้มีการพัฒนาการทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยที่เหมาะสมโดยสังเกตจากพฤติกรรมที่นักเรียนได้แสดงออก คือนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ทุกครั้งอย่างสนใจ นักเรียนได้รับความรู้ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และมีความมั่นใจในการเรียน เพราะนักเรียนได้ทราบผลการเรียนทุกครั้ง จากผลงานที่สามารถคิดและลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจ จึงทำให้นักเรียนมีความมั่นใจมากขึ้น

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่องมาตราตัวสะกด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ช่วยให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสามารถพัฒนานักเรียนได้รอบด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ การจัดการเรียนรู้จากชุดฝึกกิจกรรมการเขียนภาษาไทย โดยใช้โครงงาน เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นี้ ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ตามเงื่อนไขที่เป็นจริงและเป็นไปได้กับเนื้อหาอื่น ๆ เพื่อเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้หลากหลาย ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับภาวะที่เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการสร้าง และพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในทุกระดับชั้นและควรมีการวิจัยถึงการพัฒนาหุปัญญาโดยใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมแบบโครงงาน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- , (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- , (2546). การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- , (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- กลั่นแก้ว ประชุมแดง. (2544). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องปาดีน้าอุดม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยโครงงาน. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จาตุรนต์ ฉายแสง. (2548). ทำไมคนไทยไม่รักการอ่าน. ข่าวสดฉบับที่ 5458. (2548 : 27)กรุงเทพฯ : ข่าวสด
- เฉลิม อุทกัง. (2545).การสร้างแผนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. เรื่องคำและชนิดของคำ. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรทิพย์ พุจารย์.(2547).การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยโครงงาน.รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรรณิ โสมประยูร. (2542). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

วิมลศรี สุวรรณรัตน์.(2545). โครงการภาษาไทย. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. (2545). แนวทางการพัฒนาผลงานทางวิชาการโครงการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (2548). รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาด้าน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. บุรีรัมย์ : ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยโครงการ. กรุงเทพฯ : อรุณสภาคพรวัว.

เหรียญชัย สืบสำราญ. (2546). การพัฒนาแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยแบบโครงการ
เรื่อง หุบเขาทาดตะวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Anderson, H.O.,& Paul, G.K. (1997). **Toward More Effective Science Instruction in Secondary Education.** New York : Macmillan.

Assuzu, C.(1993). “Status of Education Media in the Federal Government Secondary School System in Nigeria:An Assessment with Guidelines for An In-Service Training Program,”
Dissertation Abstracts International. 45(2) : 1386-A ; August.

Benjamin, W.B. (1973). **Dictionary of Behavioral Science.** New York: Van Nostrand Reinhold.

Cord, J.B. (1999). **Project-Based Learning.** New York: Holt. Rinehart and Winston.

Clark, A.M. (2001). “Implementing the Project Approach: a Beginner’s Perspective. Lillian Katz,
John Dewey,” **Dissertation Abstracts International.** 62 (6) : 2014-A.

Williams, D.A. (1999). “Documenting Children’s Learning: Assessment and Evaluation in the Project Approach,” **Master Abstracts International.** 37(03) : 751-M ; June.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

**A STUDY OF IMPLEMENTATION OF COLLABORATIVE STRATEGIC
READING TO ENHANCE ENGLISH READING COMPREHENSION AND
RETENTION OF MATTHAYOMSUKSA V STUDENTS**

ผู้วิจัย : สุภาภัก อภัยจิตต์

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างหลังเรียนกับก่อนเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรูปแบบการวิจัยเป็นการทดลองกลุ่มเดียว ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ จำนวน 8 แผน และ แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า Dependent Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 27.39 และมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีความคงทนในการเรียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ, การอ่านภาษาอังกฤษ, ความคงทนในการเรียนรู้

ABSTRACT

The objective of this research was to compare the English reading comprehension achievement after and before taught through the collaborative strategic reading and retention of the English reading comprehension of Matthayomsuksa V students. The research sample was one class of 30 Matthayomsuksa V students studying in the first semester of the academic year 2006 at Phanomrung School, Chaleomprakiat District, Buriram Educational Service Area Office 3, selected through the purposive sampling technique. A one group pretest-posttest design of experimental research was employed in this study. The experimental instruments consisted of eight collaborative strategic reading lesson plans and a reading comprehension test. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and dependent samples t-test. The findings were as follows :

1. The English reading comprehension achievement of the students after being taught through the collaborative strategic reading was higher than before at the average of 27.39% at the significant difference at .01 level.

2. There was no significant difference of the retention of the English reading comprehension of the students being taught through the collaborative strategic reading.

Keyword (s) : Collaborative Strategic, Reading, English Reading Comprehension, Retention

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อบุคคลในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในสังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization) ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยและรวดเร็วในการสื่อสารกันทั่วโลก สอดแทรกอยู่ตามสื่อต่าง ๆ ที่ทุกคนสามารถพบเห็นได้ทั่วไป บุคคลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น การศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมและการประกอบอาชีพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจะช่วยให้แก่นักเรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมั่นใจ (กรมวิชาการ. 2545 : 1)

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับนักเรียน อย่างไรก็ตามในบรรดาทักษะทั้งสี่ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีบทบาทสำคัญ และมีความจำเป็นมากที่สุดต่อความเป็นอยู่ของคนเราในปัจจุบัน (สุริดา ศิริพงศ์. 2542 : 1) เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่ความรู้ทั้งปวง ทำให้ได้รับรู้ข่าวสารช่วยเสริมสร้างความคิดและประสบการณ์ ทำให้บุคคลมีความฉลาด รอบรู้ ทนต่อเหตุการณ์

ทักษะการอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษา เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร การแสวงหาความรู้จากการอ่าน เป็นวิธีหนึ่งที่สะดวกที่สุด ผู้อ่านสามารถไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทบทวน คัดเลือกและเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ที่อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านภาษาอังกฤษ (จันทร์ ดันติพงษ์. 2541 : 45) ถึงแม้ว่าทักษะการอ่านจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนภาษา แต่ผลของการสอนอ่านภาษาอังกฤษก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังที่นิรันดร์ ตั้งเมธิกุล (2546 : 2) ได้อ้างถึงการศึกษาของกรมวิชาการเกี่ยวกับปัญหาของการอ่านพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ เพราะนักเรียนไม่สามารถเข้าใจใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน อีกทั้งไม่สามารถถ่ายโอน สื่อสารและวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านซึ่งเป็นระดับการอ่านที่ต้องอาศัยความเข้าใจ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด การเรียนการสอนมุ่งเน้นประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน จึงต้องช่วยเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และช่วยให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและพึ่งพาอาศัยกัน (สุรศักดิ์ สุภารัตน์. 2540 : 1)

คลิงเนอร์ และ วอห์น (Klingner & Vaughn, 1999a : 738-747) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านว่าวิธีหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความเข้าใจในการอ่านให้มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคม คือ วิธีสอนอ่านโดยใช้กลวิธี

การอ่านแบบร่วมมือ (Collaborative Strategic Reading) ซึ่งเป็นวิธีการสอนอ่านที่ตั้งอยู่บนรากฐานของทฤษฎีทางการเรียนรู้ที่สำคัญคือทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้นิยม (Constructivism) ที่เชื่อว่าองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการเรียนรู้คือ การสร้างความรู้ด้วยตัวเองและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งเน้นให้นักเรียนต้องเรียนควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่โดยอาศัยประสบการณ์ของตนเองที่สะสมมาเป็นพื้นฐาน (กาญจนา ไชยพันธุ์. 2542 : 3) นอกจากนั้นกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือยังสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) ดังที่ แครร์เรลล์ และ ไอสเทอร์โฮลด์ (Carrell & Eisterhold. 1987 : 218) กล่าวว่าในการทำความเข้าใจกับบทอ่านนั้นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านมาปฏิสัมพันธ์กับบทอ่าน ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความสามารถในการโยงสิ่งที่อ่านให้สัมพันธ์กับโครงสร้างความรู้ที่ผู้อ่านมีการทำความเข้าใจในคำ ประโยค หรือบทอ่านทั้งหมด เป็นเพียงการทำความเข้าใจโดยใช้ความรู้เชิงภาษาศาสตร์เท่านั้น ส่วนกระบวนการของการตีความนั้น ต้องอาศัยหลักการของการนำสิ่งที่อ่านมาพิจารณา คิดทบทวนกับโครงสร้างความรู้และการนำเอาโครงสร้างความรู้มาใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่ในบทอ่าน

กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเกิดจากการรวมแนวคิดที่สำคัญ 2 แนวคิด คือ กลวิธีการอ่าน (Reading Strategy) และการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) กล่าวคือกลวิธีนี้จะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาและใช้กลวิธีการอ่านที่หลากหลาย โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยแต่ละความสามารถ เน้นการจัดกิจกรรมโดยมีการแบ่งงานและการช่วยเหลือกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักเรียนเรียนเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกแต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบหน้าที่ต่าง ๆ กัน เพื่อช่วยกันทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องที่อ่าน และเรียนรู้ ข้อความ หรือคำศัพท์ยาก ซึ่งส่งเสริมทักษะทางสังคมรวมทั้งทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และทำให้บรรยากาศในการเรียนดีขึ้น

จากการศึกษาของ คลิงเนอร์ และ วอห์น (Klingner & Vaughn. 1999b : 284-292) พบว่ากลวิธีการอ่านแบบร่วมมือนี้ช่วยพัฒนาความเข้าใจต่อเนื้อเรื่องที่อ่าน รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านสูง

จากการสังเกตของผู้วิจัยและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษอ่าน – เขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการทำงานกลุ่ม โดยนักเรียนกลุ่มนี้จะเคยชินกับรูปแบบการเรียนแบบแข่งขัน กล่าวคือ ต่างคนต่างเรียน ไม่มีการช่วยเหลือกันในการทำงาน หากมีการมอบหมายให้ทำกิจกรรมกลุ่ม จะมีเพียงนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษสูงเท่านั้นที่รับผิดชอบงานทั้งหมด ส่วนสมาชิกคนอื่น ๆ จะจับกลุ่มคุยกัน จากปัญหาที่พบดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากครูผู้สอนมีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย โดยเฉพาะการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษในทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ครูผู้สอนยังใช้เทคนิคการสอนแบบเดิมคือยัดตัว ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้ดำเนินการตั้งคำถาม สรุปความ คาดการณ์ล่วงหน้าเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน (ลัดดา ม่วงอร่าม. 2547 : 3) และอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ก็คือนักเรียนขาดทักษะในการอ่าน เนื่องจากได้อ่านบทอ่านที่สั้นและยาก ไม่คุ้นเคยกับคำศัพท์และ โครงสร้างทางภาษาที่ซับซ้อน ทำให้ใช้เวลามากในการอ่าน จึงไม่ได้ฝึกทักษะทางการอ่านเท่าที่ควร นักเรียนจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำโดยเฉพาะในทักษะการอ่าน(สุชาดา ชัยวิวัฒน์ตระกูล. 2544 : 5) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมาปรับปรุงการสอนอ่าน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งกำลัง เรียนในภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 56 คน

1.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่ง กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด บุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ จำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะประกอบไปด้วยกิจกรรมกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน

1.1 นักเรียนสำรวจบทอ่านอย่างคร่าว ๆ แล้วระดมความคิดเกี่ยวกับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่มีต่อหัวเรื่องที่จะทำการอ่าน

1.2 นักเรียนคาดเดาส่งที่จะได้พบจากการอ่าน

ขั้นที่ 2 ขั้นระหว่างอ่าน

2.1 นักเรียนร่วมกันหาความหมายให้กับคำศัพท์หรือข้อความที่ไม่เข้าใจโดยอาศัยการเดาคำศัพท์จากบริบท

2.2 นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญ และอภิปรายเพื่อหาใจความสำคัญที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม จากนั้นจึงเขียนเป็นภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน

3.1 นักเรียนตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน

3.2 นักเรียนทบทวนและสรุปความรู้ที่ได้รับจากบทเรียน

หลังจากการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อที่จะพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบก่อนนำมาใช้จริง

2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือและเอกสารประกอบการสอนดังต่อไปนี้ เทคนิคการเขียนข้อสอบของ อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 1 - 383) Testing English as a Second Language ของแฮร์ริส (Harris. 1969 : 58 - 67) และการทดสอบและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของอัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 131 - 208)

2.2 สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่าน ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มี 4 ตัวเลือก (Multiple Choice)

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมทางด้านภาษา และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

2.4 นำแบบทดสอบที่ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ที่มีกลุ่มตัวอย่าง

2.5 หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีของ เบรนนัน (Brennan : B-Index) โดยได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.47 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีของโลเวทท์ (Lovett) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่ 0.89

2.6 นำข้อสอบที่วิเคราะห์แล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในขั้นทดลองภาคสนาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งได้จากการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิมมา สลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงทดลองในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการเก็บข้อมูลมีขั้นตอนในการเก็บดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศก่อนทำการวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจกับนักเรียน ถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้

2. ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 56 คน ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อที่จะได้นำผลของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลของคะแนนทดสอบหลังเรียน

3. ทำการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นมาจำนวนทั้งหมด 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที

4. เมื่อทำการทดลองสอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 แผนการเรียนรู้ แล้วจึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนโดยที่ผู้วิจัยได้สลับลำดับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

5. หลังจากทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ 14 วัน แล้วจึงทำการทดสอบวัดความคงทนในการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษฉบับเดิม แต่ได้สลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

6. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และคะแนนวัดความคงทนในการเรียนพร้อมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อที่จะทำการตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent Samples (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 112 - 114) ซึ่งทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. วิเคราะห์ความคงทนในการเรียนภายหลังจากเรียน 14 วัน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการใช้กลวิธีการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 27.39 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคงทนในการเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งมีการศึกษาค้นคว้าอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้เรียนโดยการใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คลิงเนอร์ (Klingner, 1997 : บทคัดย่อ)คลิงเนอร์ และวอห์น (Klingner & Vaughn. 1998 : บทคัดย่อ) คลิงเนอร์ วอห์น และ สคัม (Klingner, Vaughn& Schumm. 1998 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเป็นวิธีการสามารถช่วยให้นักเรียนมีทักษะความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะมีการฝึกใช้กลวิธีการอ่านที่เหมาะสม มีการนำเสนอขั้นตอนการอ่านที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนเป็นกลุ่มย่อยละความสามารถ

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีความคงทนในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา เหล่าทิติพงษ์ (2541 : บทคัดย่อ) ณัฐธลัทธิน์ สุภาโย (2544 : บทคัดย่อ) และศรีนยา จัฒติยะ (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและมีความคงทนในการเรียน เนื่องจากการเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดความร่วมมือ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน เป็นวิธีเรียนที่ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาความคิด ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปสู่ความคงทนในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของสุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (มปป.: 86) ที่ว่า ความคงทนในการจำเกิดจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่รับฟังอย่างเดียวแต่คิดและมีการปฏิบัติตามไปด้วย การจำได้หรือความจำเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ นักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือจึงมีความคงทนในการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือมุ่งพัฒนานักเรียนทุกระดับความสามารถ นักเรียนได้ฝึกทักษะและเห็นแนวทางในการทำแบบฝึก ทำให้นักเรียนมีโอกาสประสบผลสำเร็จด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้สอนควรมีการปฐมนิเทศนักเรียนให้เข้าใจขั้นตอนการอ่าน บทบาทนักเรียน รวมทั้งฝึกฝนการใช้กลวิธีการอ่านที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือก่อนเริ่มทำการสอน
2. ผู้สอนควรเลือกบทอ่านที่มีลักษณะเป็นแบบบรรยาย มีเนื้อหาที่นักเรียนมีความรู้เดิมอยู่บ้าง และชื่อเรื่องควรสอดคล้องกับเนื้อหาที่อ่าน เพื่อให้นักเรียนสามารถคาดเดาบทอ่านล่วงหน้าได้ นอกจากนี้ในแต่ละย่อหน้าของบทอ่านควรมีใจความสำคัญของย่อหน้านั้น ๆ ปรากฏอยู่
3. ในขั้นก่อนการอ่าน ผู้สอนควรใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเล่นเกม หรือการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนดึงความรู้เดิมออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการอ่านต่อไป
4. ในการเรียนการสอน ผู้สอนควรกระตุ้นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่ดีกว่าให้ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

5. ผู้สอนต้องคอยสังเกตและพิจารณาเพื่อแก้ไข หรือกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

6. ในการทบทวนและสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ ผู้สอนควรนำเสนอหรือให้ตัวอย่างการเขียนที่หลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักเรียนในการผลิตงานเขียนของตนเอง

7. หลังจากจบการเรียนการสอนแต่ละบทควรมีการทดสอบท้ายบทเรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน คำถามที่ใช้ในการทดสอบควรเลือกจากคำถามที่นักเรียนแต่งขึ้น ส่วนการคิดคะแนนควรนำคะแนนของสมาชิกมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนนกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียน

8. หลังจากจบการเรียนการสอนแต่ละแผนการสอนแล้ว ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการทำงานของกลุ่ม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการวางแผนการทำงานร่วมกันต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการสอนโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ นอกเหนือไปจากความเข้าใจในการอ่าน และความคงทนในการเรียน เช่น การเรียนรู้คำศัพท์ ความสามารถในการเขียน

2. ควรมีการติดตามการนำกลวิธีการอ่านที่ได้เรียนรู้จากกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือไปใช้ในการอ่านวิชาอื่นของนักเรียน

3. ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยยละความสามารถ ควรใช้คะแนนที่ได้จากการทดสอบความเข้าใจในการอ่านก่อนการทดลองเป็นเกณฑ์ มากกว่าการใช้คะแนนจากภาคการศึกษาอื่น

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจและเจตคติของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ

5. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลวิธีการอ่านแบบร่วมมือในระดับชั้นและเนื้อหาอื่นเพื่อดูความแตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2542, มีนาคม). การนำเอาทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้นิยมมาใช้ในการสอน. **วารสารวิชาการ**. 2(3) : 3.
- จันทร์ ดันติพงษ์. (2541, พฤศจิกายน). การสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา. **วารสารวิชาการ**. 11 : 45.
- ณัฐลักษณ์ สุภาโย. (2544). **การใช้วิธีการสอนแบบ พี คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน ความคงทนในการจำ และความสามารถในการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดมศึกษา.
- นรินทร์ ตั้งเมธิกุล. (2546). **การสอนแบบ KWLH ด้วยการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดมศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**(พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา ม่วงอร่าม. (2547). **การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือและความคงทนในการเรียน.การศึกษาค้นคว้าอิสระ**. กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาสารคาม :บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วนิดา เหล่าเทิดพงษ์. (2541). **ผลของการสอนแบบ เอส พี ไอ เอ็น ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ความคงทนในการจำ และกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การสอนภาษาอังกฤษ) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดมศึกษา.
- ศรินยา ขัติยะ. (2544). **การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การอ่านภาษาอังกฤษ) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดมศึกษา.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. (มปป). **จิตวิทยาการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุชาดา ชัยวัฒน์ตระกูล. (2544). การใช้กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางเพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดลำนนา.
- สุธิดา ศิริพงศ์. (2542). การใช้กิจกรรมชี้นำการอ่าน-ความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดลำนนา.
- สุศักดิ์ สุภารัตน์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดลำนนา.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2538). แนวทางการสร้างข้อสอบภาษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- Carrell, P.L., & Eisterhold, J.C. (1987). Schema Theory and ESL Reading Pedagogy. **TESOL Quarterly**. 17(4) : 554-573.
- Harris, D.P. (1969). **Testing English as a second language**. New York : McGraw -Hill. 58-67.
- Klingner, J. (1997). Promoting English Acquisition and Content Learning through Collaborative Strategic Reading. **Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association**. Chicago.
- Klingner, J.K., Vaughn, S. (1998). Using Collaborative Strategic Reading. **Teaching Exceptional Children**. 30 : 32-37.
- Klingner, J.K., Vaughn, S., Schumm, J.s. (1998). Collaborative Strategic Reading during Social Studies in Heterogeneous Fourth - Grade Classroom. **Elementary School Journal**. 99 : 3-21.
- Klingner, J.K., Vaughn, S. (1999a). Promoting Reading Comprehension, Content learning, and English Acquisition through Collaborative Strategic Reading (CSR). **The Reading Teacher**. 52(7) : 738-747.
- Klingner, J.K., Vaughn, S. (1999b). Teaching Reading Comprehension through Collaborative Strategic Reading. **Intervention in School & Clinic**. 37(5) : 284-292.

**การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

**DEVELOPMENT OF THAI SKILL EXERCISES ON READING AND
WRITING THE LIGATURE WORDS BY USING STUDENT - CENTERED
ACTIVITIES FOR PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS**

ผู้วิจัย: วิไล พลอาสา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะ การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pre- test Post - test Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ จำนวน 4 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 12 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ t-test

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะภาษาไทยดีมากยิ่งขึ้น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึง

พอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ การพัฒนาแบบฝึกทักษะ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำควบกล้ำ

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to develop Thai skill exercises on reading and writing the ligature words by using student – centered activities for Prathomsuksa 3 students with the effectiveness criteria of 80/80 2) to measure the student achievement on reading and writing the ligature words by using student – centered activities and 3) to study the satisfaction of students on reading and writing the ligature words by using student – centered activities. The sample of the study was 25 student studying in Prathomsuksa 3 at Bantnonkomyai, school Bankruad District, Buriram Educational Service Area office 2, in the second semester of 2007. The research design was the one group pre-test post-test experiment. The research instrument consisted of ;1) Thai skill exercises on reading and writing the ligature words by using student – centered activities constructed by the researcher; 2) 12 lesson plans used along with the Thai skill exercises ;3) an achievement test used as the pre-test and the post- test of 1 part with 30 pitews ; and, 4) a rating scale questionnaire with 12 items to measure the student satisfaction on the Thai skill exercises.

The expected results are that ; the Thai skill exercises on reading and writing the ligature words by using student - centered activities for Prathomsuksa 3 students will be developed ; 2) the means score of the post – test will be higher than the means score of pre – test ; and 3) students attitude to wards the Thai skill exercises an reading and writing the ligature words

Keyword (S): Develop of skills exercises , student – centered activities , ligature words

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำภาษาไทยดีขึ้น
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างมีคุณธรรม ทำให้สามารถประกอบกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ ภาษาไทยเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กรมวิชาการ, 2546 : 1)

การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันมิได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ และใช้เทคโนโลยีการสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมทั้งต้องรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะเป็นสมบัติของชาติด้วย (กรมวิชาการ, 2545 : 21) การอ่านและการเขียนได้เป็นภารกิจสำคัญในหลายประเทศในโลก เพราะเมื่อคนอ่านออกเขียนได้ก็มีความรู้ สามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น การอ่านจะทำให้เกิดความสนใจใฝ่รู้และก้าวทันเหตุการณ์ในโลกปัจจุบัน ดังนั้น การเรียนภาษาไทยต้องใช้ทักษะที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน และจะต้องทำการฝึกฝนทุกทักษะอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้น (กรมวิชาการ, 2538 : 6) และได้กำหนดให้การอ่านคล่อง เขียนคล่อง เป็นนโยบายในการพัฒนาคุณภาพทางการเรียนการสอนภาษาไทย การอ่าน และการเขียนจึงเป็นทักษะที่สำคัญ มีบทบาทในการเรียนรู้ การอ่านเป็นกิจกรรมที่สำคัญให้ผู้เรียน ครุจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของการอ่านมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น

ขณะเดียวกันกับการเขียนก็จำเป็นต้องสอนควบคู่ไปกับการอ่าน เพราะถ้าผู้เรียนอ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่วก็จะช่วยให้ผู้เรียนเขียนได้ถูกต้องคล่องแคล่วตามไปด้วยเช่นกัน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียน ภาษาไทยอย่างมีความหมาย พัฒนาทักษะกระบวนการและความคิดของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะและ ความสามารถทางภาษา ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ให้ใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง หนังสือเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เน้นการอ่านหนังสือด้วยตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะการ อ่านบทหรือกรอน และอ่านเสริมบทเรียน ปัจจุบันการอ่านคำควบกล้ำที่ไม่ดำเนินการไปตาม หลักเกณฑ์ทางภาษานั้น เพราะครูส่วนมากไม่ระมัดระวังการอ่านคำควบกล้ำ เนื่องจากครูจำนวนหนึ่ง มาจากภูมิปัญญาที่ไม่มีการเน้นคำควบกล้ำ หรือมาจากครอบครัวและชุมชนที่พูดภาษาอื่นโดยพูด ภาษาไทยไม่ชัด ขณะเดียวกันทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ การบรรยาย การอภิปราย และหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ ที่ใช้ภาษาผิด ข่อมส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาในการอ่านคำควบกล้ำ การอ่านคำควบ กล้ำได้ถูกต้องได้ถูกต้องชัดเจนย่อมแสดงถึงความเป็นผู้มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ทำให้ผู้รับเกิด ศรัทธาเชื่อถือในตัวผู้ส่งสาร ในทางตรงข้ามถ้าอ่านไม่ถูก นอกจากจะทำให้เกิดปัญหาในการสื่อ ความหมายแล้วยังทำให้ขาดศรัทธาในตัวผู้สื่อสารอีกด้วย

การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในสังคมและจะเป็นปัญหา มากขึ้นถ้าทุกฝ่ายไม่ช่วยกันแก้ไข ดังนั้น ครูผู้สอนทุกระดับชั้นจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการ ใช้ภาษา ทั้งในเรื่องการอ่าน การเขียน และควรจัดกิจกรรมการสอนเป็นพิเศษเพื่อเสริมการสอน โดย การสร้างหรือปรับปรุงแบบฝึกให้เหมาะสมกับหลักสูตร เนื้อหา สภาพของนักเรียนแต่ละท้องถิ่น และสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อช่วยแก้ปัญหาการอ่านและการเขียน อันเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัย การฝึกฝนอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น (ผกาดี ปัญญวรณศิริ, 2540 : 3)

แบบฝึกทักษะนับได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหา และเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงกระบวนการเรียน การสอน การอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำ เพราะแบบฝึกทักษะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการสอนภาษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านและการเขียนคำ ควบกล้ำนั้น ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนสนใจและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และได้ฝึกบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ โดยมีผู้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาแบบฝึกทักษะประกอบการสอน นอกจากจะช่วยให้ นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในการเล่าเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกาดี ปัญญวรณศิริ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และ พยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงเพิ่มขึ้นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้แบบฝึก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีศักดิ์ ศรีตระกูล (2541: บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำควบกล้ำมีผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ในปัจจุบันมีปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ยังใช้เทคนิคการสอนแบบเดิมโดยยึดครูผู้สอนเป็นสำคัญ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่สนองความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน นอกจากนี้ยังขาดสื่อการเรียนการสอน และสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน นักเรียนส่วนมาก ออกเสียง ร ล ไม่ถูกต้องจึงเป็นปัญหาในการติดต่อสื่อสาร ทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ตลอดจนผู้เรียนใช้ภาษาและการสื่อสารไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะการอ่านและการเขียน สิ่งที่เป็นปัญหาในการอ่านและการเขียนก็คือ นักเรียนส่วนใหญ่อ่านและเขียนคำควบกล้ำไม่ถูกต้อง ซึ่งนอกจากจะทำให้การสื่อความหมายผิดและเขียนผิดแล้วทำให้การอ่านที่มีทุกบทเรียนขาดความไพเราะ หมดความงามของภาษาซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาทักษะการอ่านในบางท้องถิ่น อิทธิพลของภาษาถิ่นมีความสำคัญมาก คนไทยพูดภาษาไทยไม่ชัดมีมากขึ้นทุกวัน โดยเฉพาะการออกเสียงคำควบกล้ำ พูดไม่มีเสียงควบกล้ำ เช่น ปรับปรุง เป็น ปับปุง คลาน เป็น คาน ซึ่งมีสาเหตุจากสมาชิกในครอบครัวพูดไม่ชัด ไม่มีควบกล้ำ เด็กก็พูดไม่ชัดไปด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนอ่านและเขียนคำควบกล้ำไม่ถูกต้อง จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยในเรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำต่ำ จากสภาพดังกล่าวทำให้นักวิชาการ นักการศึกษา ครูอาจารย์ต่างๆ ได้ศึกษาค้นคว้าหาวิธีสอนและนวัตกรรมการทดลองใช้อย่างมากมายเช่น เกม เพลง บทเรียนสำเร็จรูป กระบวนการกลุ่ม และการใช้แบบฝึกทักษะ

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทาง เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอนการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำได้ใช้ฝึกนักเรียน ผู้สนใจที่จะนำไปฝึกตนเองให้ออกเสียงคำควบกล้ำให้ถูกต้อง กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้แบบฝึกทักษะ เกิดความแม่นยำในการใช้ภาษาไทยเป็นพื้นฐานไปใช้ในการติดต่อสื่อสารและถ่ายทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 25 คน ระยะเวลาในการวิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้เวลาดทดลอง 12 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึกเพื่อใช้ในการวิจัยได้แก่ คำควบกล้ำแท้จำนวน 45 คำ คำควบกล้ำไม่แท้จำนวน 15 คำ โดยได้จากคำในหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบฝึกทักษะ การอ่าน และการเขียนสะกดคำควบกล้ำ จำนวน 4 ชุดแต่ละชุดมี 9 กิจกรรม แบบฝึกทักษะแต่ละชุดประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้ ประสมคำจากภาพ เดิมอักษรที่หายไปให้ได้คำที่สมบูรณ์ โยคำให้ตรงกับความหมายของคำ เขียนสะกดคำจากคำอ่าน ส้ารวจคำ ถูกผิดและแก้ไขให้ถูกต้อง เดิมความหมายของคำ เรียงอักษรให้เป็นคำที่มีความหมาย แต่งประโยค จากคำที่กำหนดให้สมบูรณ์ อ่านคำควบกล้ำจากคำที่กำหนดให้
2. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน ใช้สอนแผนละ 1 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านและเขียนสะกดคำควบกล้ำ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำ
ควบกล้ำ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ
คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 ชุด รวม 20 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทยเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การวัดผลประเมินผล
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1-34) วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากหนังสือเรียนตลอดจนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2546 : 54-85) ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกจากเอกสาร หนังสือ
งานวิจัยของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำแยกเป็น
แบบฝึกทักษะ 4 ชุด แต่ละชุดมี 9 กิจกรรม แบบฝึกแต่ละชุดมีค่า 15 ค่าในแบบฝึกทักษะแต่ละชุด
มีค่าซ้ำกันบ้าง ดังนี้ จากงานวิจัยของ เอมอร พิพัฒน์สุข (2534 : 39 - 40) และมะลิ อาจวิชัย (2539
: 35) แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพต้องมีจำนวนไม่มาก รายละเอียดแต่ละแบบฝึก ดังนี้แบบฝึกทักษะชุด
ที่ 1, 2, 3 เป็นคำควบกล้ำแท้ แบบฝึกทักษะชุดที่ 4 เป็นคำควบกล้ำไม่แท้ นำแบบฝึกทักษะที่สร้าง
ขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไขตาม
คำแนะนำ นำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบทั้งด้านเนื้อหา สื่อการ
เรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลตรวจพิจารณาความถูกต้องและประเมินผลจากแบบประเมิน
ความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการสอนและแบบฝึกทักษะที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก
เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2533 : 99 – 100)
นำแบบประเมินแบบฝึกทักษะที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินหาค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย 3.50 ถึง
5.00 เป็นเกณฑ์ที่ตัดสิน ปรับปรุงแบบฝึกทักษะตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำแบบฝึกทักษะการ
อ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วทดลองใช้ โดยดำเนินการทดลองดังนี้
ทดลองครั้งที่ 1 แบบหนึ่งต่อหนึ่ง ทดลองกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปี
การศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านหนองแวง จำนวน 3 คน เพื่อตรวจเวลาในการทำกิจกรรมและความ
เข้าใจในเนื้อหาของนักเรียน ทดลองครั้งที่ 2 แบบกลุ่มย่อย โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนหนองแวง จำนวน 9 คน ที่ไม่ซ้ำกับคนเดิมเพื่อหา

ความเหมาะสมของเวลาในการทำกิจกรรมภาษาที่ใช้ความเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับวัยของผู้เรียนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ทดลองครั้งที่ 3 แบบภาคสนาม โดยทดลองกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ จำนวน 22 คน ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปแก้ไขตามคำแนะนำ นำแบบฝึกทักษะที่แก้ไขเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง นำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 25 คน แล้วนำคะแนนที่ได้ไปหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำควบกล้ำ

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านและเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้ศึกษาหลักการจุดหมายของหลักสูตร โครงสร้างเวลาเรียน การวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ศึกษาหลักการเกี่ยวกับการอ่านและเขียนสะกดคำควบกล้ำ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างแผนการเรียนรู้ตามการวิเคราะห์หลักสูตรและเน้นการใช้วิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 12 แผน รวม 12 ชั่วโมง นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบก่อนความถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแล้วจัดพิมพ์ เป็นฉบับสมบูรณ์

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่ คู่มือครูหนังสือแบบเรียนหนังสือแบบฝึกหัดแนวการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเอกสารประกอบการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้และเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอื่น ๆ เป็นต้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลแบบต่างๆในการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ เทคนิคการเขียนข้อสอบและศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น ของบุญชม ศรีสะอาด (2543 : 50-63) วิเคราะห์แผนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาและทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบ สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจ พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ โดยวิธีของ โรวินเนลลี (Rovinelli) และแฮมเบตตัน (R.K. Hambletan) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (สมนึก ภัททิยะนิ. 2537 : 167)วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์ โดยเลือกข้อทดสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เป็นข้อทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปตรวจสอบหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ขึ้นไปเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิคร้อยละ 25 โดยนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ จำนวน 10 คน นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ชัดเจนหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนนนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายโดยใช้สูตร (p) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, 81) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 87) แล้วคัดเอาข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 – 1.00 ไว้จำนวน 30 ข้อ นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 93) จัดพิมพ์และทำสำเนาข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเพื่อใช้เป็นข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ ผู้วิจัยได้สร้างตามขั้นตอนดังนี้ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจกำหนดกรอบและแบบสอบถามในการสอบถามความพึงพอใจนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจตามขั้นตอนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้มากที่สุดตรวจให้ 5 คะแนน มาก ตรวจให้ 4 คะแนน ปานกลาง ตรวจให้ 3 คะแนน น้อย ตรวจให้ 2 คะแนน น้อยที่สุด ตรวจให้ 1 คะแนน และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนทำการทดลองวิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ซึ่งใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านถนนโลกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2

2. การดำเนินการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ จำนวน 12 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง

3. หลังสิ้นสุดการทดลองสอนแบบฝึกทักษะแต่ละชุด ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียน (Post – test) ในวันที่ทดลอง ซึ่งใช้แบบทดสอบชุดละ 10 ข้อ

4. หลังสิ้นสุดการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 12 แผนแล้ว ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน (Post – test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมที่เคยใช้ทดสอบก่อนเรียน นำผลการตรวจให้คะแนนไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533 :129 – 140)

2. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้งมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร t – test dependent samples

3. ทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ ตามเกณฑ์ 80 / 80

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัทรชนนี, 2541, 221)

3.2. การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
การอ่านและเขียนสะกดคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.3. การหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
อ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีของ Lovet

3.4. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ใช้สูตรของ
คูเดอร์ - ริชาร์ด (KR – 20) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 256 – 257)

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

4.1 ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าผลเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้สูตร t-test
dependent samples

4.2 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ
ควบกล้ำ (E_1 และ E_2)

4.3 ทดสอบสมมุติฐานค่าสัดส่วนของนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก
(ชัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ. 2544 : 250)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ขณะนี้ได้นำแบบฝึกทักษะ
แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจไป
ทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก และกลุ่มย่อย ผลปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นใช้เวลาได้
เหมาะสม กิจกรรมน่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีความสนใจ พอใจและมีความกระตือรือร้นในการ
เรียนรู้มากขึ้น ส่วนแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ นักเรียนมีความพึงพอใจ
มากสามารถเรียนรู้ได้ดี เพราะมีภาพมีกิจกรรมน่าสนใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ได้ดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องได้เรียนเนื้อหา
ๆ มาก่อน และครูควรมีการเสริมแรงเพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

2. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ สามารถใช้เป็นสื่อในการจัด
กิจกรรมซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า และมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนสะกดคำ

3. ครู สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

4. แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นสามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้ เช่น ให้นักเรียนวาดภาพระบายสี ในกลุ่มสาระศิลปะ

5. ผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะทั้งทางด้านการอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำในทุกระดับชั้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ . (2544 ข). “การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง.” ใน เอกสารชุดเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

----- . (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.

-----.(2546).แนวทางการวัดและประเมินการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

-----.(2546).แนวทางการวัดและประเมินการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ ฯ : กรุงเทพมหานครพรว.

ชูศรี วงศ์รัตน. (2543). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.พ.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

----- . (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

----- . (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

----- . (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์.(2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ผกาวดี ปัญญาวรณศิริ. (2540). การสร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะ
ควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณิ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
----- .(2538). การเรียนการสอนภาษาไทย ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร:คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- ศรศักดิ์ ศรีตระกูล.(2541). การใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำสำหรับ นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.บ. มหาสารคาม : มหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม: ประสานการพิมพ์.
- เอมอร พิพัฒน์สุข. (2534). การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาการออกเสียง จ ช และ ช ศ ษ ส สำหรับ
นักเรียนพูดภาษาถิ่นอุ้อ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาฟ้าหม่ม
กิ่งอำเภอโพธารวรรค์ จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

**การใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ
และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

**IMPLEMENTATION OF TOP-LEVEL STRUCTURE ACTIVITIES TO
ENHANCE ENGLISH READING COMPREHENSION AND RETENTION
OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS**

ผู้วิจัย: สิริธร พรเสนา

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด และ 3) เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวฝาย กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 31 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรูปแบบการวิจัยเป็นการทดลองกลุ่มเดียว ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้ค่า *t*-test (Dependent Samples) ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 4 คน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 12 คน

2) เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจการอ่านก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกับผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

คำสำคัญ : โครงสร้างระดับยอด ,การอ่านภาษาอังกฤษ, การอ่านเพื่อความเข้าใจ ,ความคงทนในการเรียน

ABSTRACT

The aims of this research were : 1) to study the English reading comprehension achievement of Matthayomsuksa I students learning through the top-level activities; 2) to compare the pretest and posttest scores of English reading comprehension achievement of Matthayomsuksa I students learning through the top-level activities; and 3) to compare the retention and the posttest scores of English reading comprehension learning through the top-level activities of Matthayomsuksa I students. The sample was one class of 31 Matthayomsuksa I students study in the second semester of the academic year 2006 at Banhuephay, Candong Sub-district, Office of Buriram Educational Service Area 4. A one group pretest-posttest design of experimental research was employed in this study.

The instruments for this study were : 8 top-level structure lesson plans, an English reading comprehension achievement test, and a retention test of learning in English reading comprehension. The data was statistically analyzed by mean, percentage and *t*-test dependent samples. The results of research were as the following :

1) Four students met the fifty percent criteria before learning the English reading comprehension achievement through top-level activities and twelve students met the fifty percent criteria after learning the English reading comprehension achievement through Top-level activities.

2) The English reading comprehension achievement of Matthayomsuksa I students learning through top-level activities had posttest scores higher than pretest scores with significant difference at the level of .01.

3) The retention and the posttest scores of English reading comprehension of Matthayomsuksa I students learning through top-level activities was not significant differently.

Keywords : Top – Level Structure, English Reading ,Comprehension , Retention

บทนำ

ในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านการสื่อสาร การคมนาคม และวิทยาการต่าง ๆ สามารถเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว แสดงให้เห็นว่าการติดต่อแลกเปลี่ยนกันมีความจำเป็นมากขึ้นในยุคนี้ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อหรือแลกเปลี่ยนทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม หรือการศึกษา ซึ่งทำให้คนต่างเชื้อชาติต่างวัฒนธรรมมีการโต้ตอบและมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ภาษาที่เป็นสื่อกลางที่ทำให้คนต่างเชื้อชาติต่างวัฒนธรรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดต่อกันในกิจกรรมต่าง ๆ ก็ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นสำหรับประเทศไทยภาษาอังกฤษมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของตำราเรียน วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่อโฆษณา ล้วนแล้วต้องมีภาษาอังกฤษเป็นส่วนประกอบ

เมื่อพิจารณาความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แล้วจะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกคน โดยเฉพาะประเทศที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษความรู้ที่ได้มักจะถูกเสนอออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์ การอ่านจึงเปรียบเสมือนกุญแจไขความรู้ที่มีอยู่มากมาย และยังเป็นเครื่องมือที่แสวงหาความเพลิดเพลินอีกด้วย การอ่านถือเป็นทักษะที่คงอยู่กับผู้เรียนถึงแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ตาม (สมบัติ บุญประดม. 2540 : 3) แต่การจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก จะเห็นได้ว่าเด็กไทยส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังมีความรู้ความสามารถทางด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้ปัญหาด้านเนื้อหาที่สอนไม่สอดคล้องกับสภาพชุมชนหรือท้องถิ่น ปัญหาที่เกิดจากตัวครูและ ปัญหาที่มาจากตัวนักเรียนหรือวิธีการสอนของครูไม่มีการเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ใช้วิธีการสอนแบบเดิมซึ่งมีครูเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนขาดความรู้ ความสามารถด้านเทคนิคกระบวนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งทำให้มีปัญหาในการดำเนินการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน เช่น ผู้เรียนยังขาดทักษะการอ่าน การวิเคราะห์อย่างมีระบบและทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกัน

เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการอ่านภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงเลือกโครงสร้างระดับยอดมาใช้ในการปลูกฝังพฤติกรรมในการอ่านของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีสมมติฐานว่าเทคนิคโครงสร้างระดับยอดจะสามารถทำให้ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์หลังเรียนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในตำบลบ้านหัวฝาย กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ได้แก่ โรงเรียนบ้านหัวฝายและโรงเรียนบ้านหนองหญ้าคา ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 3 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 81 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านหัวฝาย กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 31 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด จำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที โดยแต่ละแผนการสอน ประกอบไปด้วยกิจกรรมโครงสร้างระดับยอด
2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. แบบสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งได้จากการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิมมาสลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงทดลองในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design มีรูปแบบของการวิจัยดังนี้ (ภัทธา นิคมานนท์, 2539 : 151) โดยมีการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

1. จัดปฐมนิเทศก่อนทำการวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจกับนักเรียน ถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้

2. ทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 31 คน ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ เลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อที่จะได้นำผลของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลของคะแนนทดสอบหลังเรียน

3. ทำการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นมาจำนวน ทั้งหมด 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที

4. เมื่อทำการทดลองสอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 แผนการเรียนรู้ แล้วจึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนโดยที่ผู้วิจัยได้สลับลำดับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

5. หลังจากทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษ 14 วันแล้ว จึงทำการทดสอบวัดความคงทนในการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิม แต่ได้สลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

6. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และคะแนนวัดความคงทนในการเรียน พร้อมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อที่จะทำการตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ของข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน (Pretest)

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน (Posttest)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบความคงทนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวฝาย กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เฉลี่ย 10.29 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 34.30) โดยมีนักเรียนที่คะแนนสูงสุดคือ 17 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 56.66) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 4 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 13.33) จำนวน 1 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.90 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด)

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน

ผลการทดสอบวัดความเข้าใจภาษาอังกฤษหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่ใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 14.25 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 47.52) โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดคือ 22 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 73.33) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 9 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 30.00) จำนวน 1 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 38.71 ของนักเรียนทั้งหมด)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลของการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน โดยมีผลต่างของคะแนนสูงสุดก่อนเรียนและหลังเรียน 5 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 16.66) และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดก่อนเรียนและหลังเรียน 5 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 16.66)

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบความคงทนการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความคงทนโดยทิ้งระยะเวลาในการทดสอบความคงทนห่างจากการทดสอบหลังเรียนเป็นเวลา 14 วัน ซึ่งผลที่ได้จากการทดสอบความคงทนของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนที่ใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีคะแนน

เฉลี่ย 13.93 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 46.44) โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดคือ 22 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 73.33) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 9 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 30.00) จำนวน 1 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 32.25 ของนักเรียนทั้งหมด)

ผลการวิจัย

การใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวฝาย กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 31 คน จำแนกเป็นเพศชาย 16 คน และเพศหญิง 15 คน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษและรูปแบบการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 60 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 24 ชั่วโมง โดยเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 10.29 คะแนน เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด คือ 17 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 56.66) จำนวน 1 คน ได้คะแนนต่ำสุด 4 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 13.33) จำนวน 1 คน และมีนักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.90)

2. ผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 14.25 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 47.52) เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด 22 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 73.33) ได้คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 30.00) และมีนักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.33 ของนักเรียนทั้งหมด)

3. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวฝาย ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนต่ำสุด และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าก่อนเรียน ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนได้คะแนน

ทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน 31 คน (คิดเป็นร้อยละ 100) โดยมีผลต่างของคะแนนสูงสุด คือ 5 คะแนน และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุด คือ 5 คะแนน เช่นเดียวกัน

4. ผลการวัดความคงทนของการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดของนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวฝาย พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 14.16 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 47.20) โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด คือ 22 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 73.33) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 8 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 26.67) จำนวน 1 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 38.71 ของนักเรียนทั้งหมด)

5. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบหลังเรียนและการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวฝาย ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า ไม่มีผลต่างของคะแนนสูงสุดหลังเรียนและความคงทน ส่วนคะแนนต่ำสุดหลังเรียนและความคงทนมีผลต่างกันของระดับคะแนน 0.1 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 0.323) เมื่อนำผลผลสัมฤทธิ์หลังเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ *t-test* Dependence ผลปรากฏว่า มีค่า *t* เท่ากับ 1.793 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ความคงทนในการเรียนรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนเฉลี่ย 14.25 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.59) และมีคะแนนความคงทนในการเรียนรู้เฉลี่ย 14.16 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.64)

การอภิปรายผล

การวิจัยผลการใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษโดยกิจกรรมโครงสร้างระดับยอดก่อนและหลังเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนการอ่านโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้ (1) เนื่องด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอด จะใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เป็นประสบการณ์การเดิมที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน โดยนักเรียนสามารถที่จะคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนบางส่วน และเมื่อได้ศึกษาเพิ่มเติมก็จะทำให้เกิดความชัดเจนในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น โดยขณะจัดกิจกรรมนั้นผู้สอนจะต้องคอยป้อนปัจจัย (Factors) จะทำให้นักเรียนคิดถึงหรือระลึกถึงสิ่งที่เป็นประสบการณ์เพื่อเป็น

พื้นฐานให้สอดคล้องกับประสบการณ์ใหม่ที่จะได้จากเนื้อหา โดยการให้นักเรียนเดาหัวข้อ รูปภาพที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องและถาม-ตอบ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและอยากเรียนรู้ในเนื้อหา เมื่อนักเรียนสามารถที่จะระลึกถึงประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับหัวข้อได้เร็วเท่าไร ก็จะทำให้กิจกรรมการอ่านประสบความสำเร็จในการอ่านเร็วยิ่งขึ้น และยังช่วยให้ผู้สอนสำรวจประสบการณ์ (Experience) หรือภูมิหลัง (Schema) ของผู้เรียน ทำให้ผู้สอนสามารถที่จะเพิ่มเติมบริบทเกี่ยวกับ คำศัพท์ สำนวน หรือสิ่งต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคาร์เรล และ ไอสเตอร์โฮลด์ (Carrell and Eisterhold. 1983 : 56) ได้กล่าวถึงกิจกรรมโครงสร้างระดับยอว่า การที่ผู้อ่านมีความรู้เดิมเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น ผู้อ่านที่มีโครงสร้างความรู้ต่าง ๆ นี้จะรับเรื่องได้เร็วกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ความรู้ทางเนื้อหาเหล่านี้ ส่วนนฤมล เลียบสวัสดิ์ (2545 : 58) ได้กล่าวว่าผู้เรียนที่เรียนการอ่านด้วยการฝึกใช้ความรู้เดิม โดยใช้เทคนิคโครงสร้างระดับยอ จะรู้จักการนำเอาความรู้เดิม ประสบการณ์เดิมมาสัมพันธ์สอดคล้องกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ โดยการเติมเต็มข้อมูลเก่าและใหม่ให้สมบูรณ์ (2) กิจกรรมโครงสร้างระดับยอทำให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรม การอ่านได้อย่างเป็นระบบ เมื่อนักเรียนใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอในการอ่าน นักเรียนจะสามารถวิเคราะห์เนื้อหาที่อ่าน โดยนักเรียนจะสังเกตหัวข้อที่อ่าน (Topic) ประโยคข้อความหลัก (Main Idea) ประโยคข้อความรอง (Supporting Idea) ทำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์บทอ่านได้อย่างมีระเบียบและระบบ โครงสร้างระดับยอยังทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้เร็วขึ้น โดยการสร้างแผนภูมิ ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี นิวัฒน์วงศ์ (2549 : 77) ได้กล่าวว่าการใช้ผังความสัมพันธ์ความหมายจะแยกคำสำคัญและรูปประโยคออกจากกัน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าส่วนใดควรจะเป็นคำสำคัญ (Key Words) ส่วนใดควรจะเป็นคำสำคัญรอง (Supporting Words) เมื่อเข้าใจโครงสร้างของเนื้อหาได้รวดเร็วก็จะทำให้สามารถเข้าใจบทอ่านได้เร็วขึ้น นอกจากนี้นักเรียนยังได้รู้ถึงลักษณะของงานเขียนในแบบที่แตกต่างกัน โดยนักเรียนจะเรียนรู้ได้จากการสร้างแผนภูมิทั้ง 4 แบบ ซึ่งแผนภูมิที่สร้างแต่ละแบบจะใช้สำหรับลักษณะบทอ่านที่มีบริบทแตกต่างกันไปทำให้นักเรียนเข้าใจถึงประเภทของงานเขียนและเทคนิคของการอ่านสำหรับงานเขียนแต่ละประเภท ซึ่งอัสเซอร์ (Usher. 1987 cited in Rattanavich. 1987 : 22) ได้กล่าวว่า ผู้อ่านจะอ่านเรื่องได้ดีขึ้นถ้าเข้าใจแผนการเขียนของผู้เขียน เพราะจะทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าผู้เขียนจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน (3) กิจกรรมโครงสร้างระดับยอเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องด้วยกิจกรรมดังกล่าว ส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการออกความคิดเห็น อภิปราย แก้ไข ปรับปรุงหรือแม้กระทั่งการคาดเดาเกี่ยวกับหัวข้อหรือเนื้อหาในด้านต่าง ๆ ทำให้มีความหลากหลาย บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่อนคลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีจินตนาการ นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม การดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มจะเน้นให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มกันเอง นอกจากนั้นในการสร้างแผนภูมียังทำให้นักเรียนได้เห็นจุดเด่นและ

จัดบกร่องของงานและร่วมกันรับผิดชอบ ปรับปรุงงาน ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการทำงานกันเป็นทีม (Team Work)

2. กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ช่วยนักเรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน และผลสัมฤทธิ์ของการวัดความคงทนในการเรียนรู้ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .08 ซึ่งตรงสมมติฐานในข้อที่ 2 ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้ (1) ในการใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดทำให้นักเรียนได้ใช้ทั้งความคิดและการปฏิบัติ ทำให้เกิดการกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เนื่องด้วยการกิจกรรมดังกล่าวกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ ความคิดในการจินตนาการ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะความคิดเห็นต่าง ๆ แล้วนำมาปฏิบัติโดยการเขียนแผนภูมิ ซึ่งในแผนภูมิจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างหัวข้อหลักและรายละเอียดประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในเนื้อเรื่อง ซึ่งจะทำให้สมองเกิดการทำงานอย่างสมดุลทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งสอดคล้องกับ สเปอร์รี่ (Sperry. N.d. ; อ้างถึงใน กิ่งเพชร ป้องแก้ว, 2545 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าหากการทำงานของสมองทั้งสองซีก หากสมดุลกันแล้วการเชื่อมโยงการรับรู้เข้าสู่ประสาทส่วนกลางโดยผ่านสะพานเชื่อมโยงสมองจะมีประสิทธิภาพมาก การรับรู้เช่นนั้นจะคงทนถาวรในระยะยาวได้ ทำให้เกิดความทรงจำระยะยาว เช่น การขับรถ การว่ายน้ำ หากการทำงานของสมองมีความโน้มเอียงไปเพียงข้างใดข้างหนึ่ง ซีกใดซีกหนึ่ง การรับรู้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นเป็นความทรงจำระยะสั้น เช่น การท่องจำศัพท์ (สมองซีกซ้าย) การจินตนาการแต่ปราศจากการปฏิบัติ (สมองซีกขวา) (2) การใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดทำให้บรรยากาศในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนมีความผ่อนคลาย เนื่องจากนักเรียนสามารถที่จะนำเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ หลากหลาย พร้อมกันนั้นยังมีการตรวจสอบโดยเพื่อนที่อยู่ในกลุ่ม (Peer to Peer) ทำให้การวิพากษ์ วิจารณ์หรือการให้คำแนะนำต่าง ๆ ไม่เคร่งเครียด นักเรียนจะไม่รู้สึกที่กำลังถูกตำหนิหรือถูกจับผิด นอกจากนั้นการใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดยังช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน บรรยากาศในการเรียน การให้ออกาส การทำงานกันเป็นทีมและการนำเสนอข้อมูลโดยปราศจากอคติ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ขึ้น

สรุปได้ว่าจากเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้เรียนนั้นมีความคงทนในการเรียนรู้ จึงอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดเป็นวิธีการหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการอ่านที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการอ่านด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการอ่านเพื่อค้นหาความรู้หรือเพื่อการศึกษาในระดับสูงต่อไป อย่างไรก็ตามจากการทดลอง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับยอดอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคนิคโครงสร้างระดับยอดนั้นเป็นวิธีการที่เน้นในด้านการวิเคราะห์ภาษาของเรื่องที่ได้อ่านมากกว่าจะเป็นการวิเคราะห์คำ และเทคนิคโครงสร้างระดับยอดยัง

เป็นวิธีการที่เน้นให้ผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้นักเรียนบางคนยังได้ให้ความคิดเห็นว่าได้เรียนรู้เทคนิคที่มีประโยชน์ที่เหมาะสมและนักเรียนที่ไม่ชอบการอ่านภาษาอังกฤษมีทัศนคติที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาโดยใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับสอดคล้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การฟัง การพูดและการเขียน เนื่องจากเป็นทักษะที่สัมพันธ์กันและส่งเสริมซึ่งกันและกัน และยังสามารถบูรณาการได้อีกด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
2. การใช้กิจกรรมโครงสร้างระดับสอดคล้องกับการเรียนรู้หนึ่งที่เน้นกระบวนการกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นในการวิจัยนอกจากวัดความคงทนในการเรียนรู้แล้ว ตัวแปรที่ควรศึกษาก็คือทักษะทางด้านสังคมของนักเรียน เพราะในการจัดกิจกรรมโครงสร้างระดับสอดคล้องกับนักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่มตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นการฝึกและประเมินทักษะที่นักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. ควรมีการวิจัยการดำเนินกิจกรรมโครงสร้างระดับสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้มีความหลากหลายในการนำไปใช้ในสาขาหรือแขนงวิชาอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งเพชร ป้องแก้ว. (2545). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการฝึกกระบวนการเรียนรู้แบบอภิปัญญาโดยใช้ผังโยงความสัมพันธ์ความหมายกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (อัคราณา).
- นฤมล เลียบสวัสดิ์. (2545). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนการอ่านด้วยการฝึกใช้ความรู้เดิมโดยใช้เทคนิคโครงสร้างระดับสอดคล้องกับวิธีสอนอ่านตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรา นิคมานนท์. 2539. “รูปแบบการวิจัย” ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
- มนตรี นิวัฒน์วงศ์. (2549). ผลการใช้กิจกรรมผังความสัมพันธ์ความหมายเพื่อเพิ่มพูนทักษะความ

- เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบัติ บุญประถม. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความสนใจภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยเน้นโครงสร้างระดับยอกับการอ่าน
ปกติวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุจิตรา เวทขางค์. (2545). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนรู้วิชา
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับด้วยการสอนด้วยโครงสร้างระดับยอ
ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD กับการสอนตามคู่มือครู ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทร์วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Carrell, P.L. & Eisterhold, J. C. (1983, December). “Schema Theory and ESL.Reading Class,”
TESOL Quarterly. 17 (4) : 554 – 557.
- Usher M. J. (1987). “**Top- Level Structure Theory.**” **Graduate Report Brisbane GA.**
New York : p1-2 .

**การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์”**

**The Development of Dramatic Arts Instructional Package for
Mattayomsuksa 2 Students in Banyang “Kururajrangsak” School**

ผู้วิจัย : สกาวเดือน เอี่ยมสร้อย

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้ชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนนาฏศิลป์

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 77 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 38 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยชุดการสอนนาฏศิลป์ แบบทดสอบวัดความรู้ด้านนาฏศิลป์ ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินการปฏิบัตินาฏศิลป์ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนนาฏศิลป์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์โดยใช้ Dependent Sample t – test

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.45 / 87.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.05

4. การประเมินการปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักเรียนหลังจากการใช้ชุดการสอนพบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สวยงาม

คำสำคัญ : การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์

ABSTRACT

The main purposes of this research were :1) to develop dramatic arts instructional package for middle school students in Banyang “Kururajrangsang” School, with the efficiency criteria of 80 / 80. 2) to compare the students’ achievement scores before and after using the development of dramatic arts instructional package, and 3) to study the students’ opinions towards the dramatic arts instructional package.

The subjects were 77 students in Matayomsuksa 2 in Banyang “Kururajrangsang” School, Lamplaimat District, Buriram Province. The research instruments consisted of 1)dramatic arts instructional package, 2) achievement tests which were used before and after the lessons, 3) dramatic arts performance assessment form and, 4) opinion questionnaire for Matayomsuksa 2 students in Banyang “Kururajrangsang” School. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation(S.D.), and Dependent Sample t – test. The results of the study revealed that :

1. The development of dramatic arts instructional package for middle school students was at 86.45 / 87.93 , higher than the expected criteria.
2. The students’ achievement after the use of dramatic arts instructional package was higher than that before the lessons at the significant level of .05.
3. The students’ opinions to the dramatic arts instructional package were at the high level, and the average score was 4.05.
4. The assessment of the students’ dramatic arts performance after the use of dramatic arts instructional package was that they could perform it correctly and beautifully.

Key word : Development of , Dramatic Arts Instructional Package.

บทนำ

ศิลปะและวัฒนธรรมถือเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ประจำชาติ เป็นมรดกทางสังคมที่เกิดจากการสร้างสรรค์ สัมพันธ์กันมา จึงควรให้มีการดำรงไว้สืบทอดต่อไป ศิลปะถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ เป็นสิ่งที่ช่วยจรรโลงความดี ความงาม และแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ในบรรดาศิลปะทั้งปวงที่แสดงออกถึงสัญลักษณ์ของชาติไทยนั้น “นาฏศิลป์” นับว่าเป็นศิลปะที่มีความเด่นชัดอย่างหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียน การสอนวิชานาฏศิลป์ โดยให้บรรจุไว้ในหลักสูตรการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อให้เยาวชนไทยได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด ศิลปะทางด้านนาฏศิลป์ต่อไป

กระบวนการทางการศึกษาถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการส่งเสริมและสืบทอดวัฒนธรรมของชาติ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีระบบและมีความต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการทำนุบำรุง ส่งเสริม และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมได้สมบูรณ์ที่สุด (จิราพร ธวัชวิเชียร. 2545 : 50) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนักปราชญ์ทางศาสนาที่กล่าวไว้ว่า “ภารกิจแรกที่เป็นหัวใจของวัฒนธรรม คือ การให้การศึกษา” บทบาทของโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาวัฒนธรรมให้คงอยู่กับชาติ เป็นการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของวัฒนธรรมและการถ่ายทอดค่านิยมต่อเยาวชน (กรมวิชาการ. 2540 : 141) และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้กำหนดแนวการพัฒนาประเทศในอนาคตด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่มีเป้าหมายของการสืบทอดสายใยทางสังคมและวัฒนธรรมที่สังคมไทยในอนาคตพึงอนุรักษ์และพัฒนาศาสนา ศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นกระแสวัฒนธรรมหนึ่งของโลก นอกจากนี้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ตั้งเป้าหมายของระบบการศึกษาทั้งหมด คือ การปลูกฝังและฝึกฝนให้ประชาชนประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี มีการถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 211) ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนศิลปะทางด้านนาฏศิลป์ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนา ผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่กับความงาม ปลูกความคิดของผู้เรียนให้เกิดเป็นรูปร่าง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเอง เป็นการแสดงออกที่สร้างสรรค์และจินตนาการที่ลึกซึ้ง มีคุณค่าต่อจิตใจ ซึ่งมีจุดประสงค์ของการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศิลปะนิสัยให้กับผู้เรียน ให้มีบุคลิกภาพและอารมณ์ที่ประณีตละเอียดอ่อน มีความตระหนักเกี่ยวกับงานศิลปะ รับรู้และมีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถพัฒนาสื่อความหมายทางศิลปวัฒนธรรมที่ดีในแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 7 – 9)

การสร้างชุดการสอนสำหรับครูก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรม การเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางปฏิบัติที่จะให้บรรลุตาม เป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อาจทำได้โดยการสร้างชุดการสอนประกอบการใช้เอกสาร ใน รูปแบบของชุดการสอนซึ่งนับว่าเป็นการพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียนรูปแบบหนึ่ง จนบรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร เนื่องจากชุดการสอนมีลักษณะเป็นสื่อประสมที่ใช้วิธีระบบ (Systems Approach) เป็นตัวกำหนดขั้นตอนการผลิต การเลือกและการใช้สื่อประสมที่สอดคล้องสัมพันธ์กับ วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน มีการตรวจสอบปรับปรุง ให้เกิดการ พัฒนาทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2543 : 42 – 46)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดสอนนาฏศิลป์ เพื่อให้ครูผู้สอน นาฏศิลป์ที่ขาดความรู้ความชำนาญได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งชุดการสอน (Instructional Package) เป็นผลมาจากการพัฒนาหลักสูตรในรูปของหน่วยการเรียนรู้และได้ใช้ วิธี ระบบเข้ามาช่วยในการจัดการเรียน การสอนเป็นการบูรณาการสื่อเข้าด้วยกันในลักษณะของสื่อ ประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ในการเรียนของแต่ละหน่วย เพื่อช่วยในการ เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้และช่วยให้การสอนของ ครูดำเนินไปโดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการสร้างชุดสอนนาฏศิลป์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ สร้างโดยการศึกษาวิธีระบบ (Systems Approach) ของ ดิค และ แคร์รี่ (Dick & Carey. 1978 : 78 – 80 อ้างถึงใน กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. 2546 : 61) เป็นแนวทาง เนื่องจากระบบการเรียนการสอนของ ดิค และ แคร์รี่ ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์งาน การเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอน มีการ กำหนดเป้าหมายรวมของการสอน วิเคราะห์งานสอน วัตถุประสงค์ของผู้เรียน มีการพัฒนา แบบทดสอบ การเลือกใช้กลวิธีทางการสอนและการสร้างแบบประเมินผลรวมมีกระบวนการ ตรวจสอบเพื่อแก้ไขสิ่งที่บกพร่องนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “ศุภราชบุรี รังสรรค์” ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้ชุดสอน นาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “ศุภราชบุรีรังสรรค์”
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยชุดสอนนาฏศิลป์

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์”

อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 77 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์”

อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 38 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักการและทฤษฎีของรูปแบบการพัฒนาชุดการสอน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะทำการทดลองการเรียนรู้ และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนจบทุกแผนการจัดการเรียนรู้
3. แบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์

ผลการวิจัย

1. จากการหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์จากคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ $86.45 / 87.93$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิเคราะห์หาความยากง่ายของแบบทดสอบอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 แสดงว่าแบบทดสอบมีความยากง่ายพอเหมาะและสามารถจำแนกนักเรียนได้และผลการวิเคราะห์ระดับความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่า 0.8367 แสดงว่าแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นในระดับเหมาะสม

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนและการทดสอบค่า t ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มประชากร ทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 5.12 คะแนน หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 8.96 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือผลการเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจริง

3. ผลการวัดระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 คะแนน จึงสรุปได้ว่า นักเรียนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์”

4. ผลการประเมินการปฏิบัติงานนาฏศิลป์ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สวยงามมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.61

อภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” พบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนด จากผลการวิจัย ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาชุดการสอน โดยใช้วิธีวางแผนการดำเนินงานตามระบบขั้นตอนทำให้เกิดความสอดคล้องอย่างมีระบบรวมถึงมีการตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ เป็นข้อมูลย้อนกลับ นำชุดการสอนไปทดลองใช้ และตรวจสอบประเมินผลย่อยจากผู้เชี่ยวชาญนำมาพิจารณาและวิเคราะห์ข้อบกพร่อง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข จนทำให้ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2540 : 67) ที่กล่าวว่า ในการสร้างชุดการสอนโดยใช้ระบบเป็นหลัก ทำให้มั่นใจว่า ชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการใช้ชุดการสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” พบว่า วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่ต้องอาศัยทักษะในการปฏิบัติ ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกปฏิบัติ ต้องอาศัยเวลาและแบบอย่างที่ถูกต้อง ซึ่งในการพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์นี้ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเป็นลำดับ คือ เริ่มเรียนรู้จากการศึกษาสื่อที่เป็นรูปภาพ บัตรงาน ภาพ

สไลด์ แล้วนำไปสู่การฝึกปฏิบัติ ทั้งจากการปฏิบัติตามคำอธิบายในบัตรงาน รูปภาพ เคลื่อนไหว แล้วฝึกปฏิบัติประกอบเพลงจากแถบบันทึกเสียง ในขั้นตอนกระบวนการดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความมั่นใจในการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ เรณู โกสินานนท์ (2545 : 50) ได้เสนอวิธีสอนนาฏศิลป์ไว้ว่า ในการสอนนาฏศิลป์นั้นผู้สอนต้องคอยดูแลและใช้วิธีสอนจากง่ายไปหายาก สอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อมรา กล้าเจริญ (2542 :15) ที่พบว่า ลำดับขั้นตอนในการสอนนาฏศิลป์ จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในกิจกรรม ทั้งการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง “คุรุราษฎร์รังสรรค์” มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยันต์ แสงนิลสุข (2546 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยปรากฏดังนี้ว่า เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 86.45 / 87.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80 / 80 สืบเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบและวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักสูตร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ แล้วดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญประเมินปรับปรุงแก้ไข จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ พัชร ใจชอบ (2545 : 116) ได้พัฒนาแผนการสอนเรื่องการรำเชิงกระดืบข้าว วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จึงทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการรำเชิงกระดืบข้าว คิดเป็นร้อยละ 88.80

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้จากสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาประกอบบทเรียน ครูเป็นผู้วางแผนไว้ล่วงหน้า เป็นการกระจายบทบาทการสอนของครูไปสู่ผู้เรียน ดังที่ แคนด์เลอร์ (Candler. 1981 : 380) กล่าวว่า จากที่นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้หลายทาง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และก่อนการดำเนินการจัดการเรียนรู้นั้น ควรเริ่มตั้งแต่การบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ รวมทั้งการวัดผลประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ประกอบด้วย สื่อ แหล่งเรียนรู้ และวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอื่นๆ ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 คะแนน แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินต่อการปฏิบัติกิจกรรมและทำให้เกิดการเรียนรู้ในสาระนาฏศิลป์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของ ดัน (Dunn. 1972 : 154) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนที่ดีควรช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาส ทำงานร่วมกันเป็นคู่ หรือเป็นคณะ การสร้างกลุ่มเล็กๆ ที่มีความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกันในการเรียนรู้ จะป้องกันไม่ให้นักเรียนมีความรู้สึกอยู่คนเดียว ซึ่งการเรียนร่วมกันจะทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ จึงมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. ควรเผยแพร่แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ให้ครูได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องศึกษาขั้นตอนและวิธีใช้ให้เข้าใจอย่างชัดเจนเสียก่อนที่จะนำไปใช้
3. การจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์นั้น จะต้องใช้เวลามาก เพราะต้องมีการฝึกหัดและฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความชำนาญการในการปฏิบัติ มีความอ่อนช้อยงดงามครูจึงต้องทำให้ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ เกิดความตระหนักแลเห็นคุณค่าของการเรียนนาฏศิลป์ ขยัน อดทน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงานจึงจะทำให้เกิดทักษะนาฏศิลป์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **เรียนรู้ร่วมกัน 2**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2545). **ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2546). **ชุดการเรียนรู้การสอน**. เชียงใหม่ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราพร ธีรวิเชียร. (2545). การให้การศึกษาทางศิลปะและวัฒนธรรม จันทรเกษม (มกราคม-กุมภาพันธ์) : 50-51.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2540). "การพัฒนาระบบการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนสื่อประสมแบบจุฬา" การวิจัยทางการศึกษา 17,4 (2530), 103-115.
- บุญเกื้อ คอรรหาเวช. (2540). **นวัตกรรมการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- พัชร ใจชอบ. (2545). **การพัฒนาแผนการเรียนรู้ เรื่อง รำเชิงกระบี่ข้าว วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)**.มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เรณู โกศินานนท์. (2545). **รำไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- อมรา กล้าเจริญ. (2542). **วิธีสอนนาฏศิลป์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อารยันต์ แสงนิลสุข. (2546). **การพัฒนาการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)** มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- Candler, A. C. (1981). "Peer Tutoring as a Strategy Individualizing Instruction" Education. 101 : 380.
- Dunn, R.T. (1972). "Team Learning and Circles of Knowledge," Practical Approaches to Individualization. New York : Packer Publishing Company.

การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

Creating Exercises for the Development of Creative Writing Skills in
the Thai Language for Second Grade Students

ผู้วิจัย : พรรณี ชะบา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านสตึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 33 คน ได้มาโดยการ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย (2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย จำนวน 12 แผน (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 3 ตอน (4) แบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์และการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ Dependent Samples t – test

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.31/87.49
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียน เชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยโดยรวม มีสัดส่วนความพึงพอใจระดับมาก มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

คำสำคัญ : แบบฝึก, ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์, ภาษาไทย

ABSTRACT

The present study focused on 1) creating exercises for the development of creative writing skill in the Thai language for second grade students with the efficiency criteria of 80/80, 2) compare students' achievement test mean scores before and after using the mentioned exercises. and 3) Students' satisfaction regarding the exercises was also explored. The sample group was 33 second grade students studying in Banstuk School in the second semester of 2006 obtained by purposive compling.

The research instruments were (1) the created exercises for the development of creative writing skill in the Thai language for second graders, (2) twelve related lesson plans, (3) achievement tests, and (4) students' satisfaction rating-scale questionnaire. The data analysis revealed the following results.

1. The efficiency of the created exercises was at 83.31/87.49.
2. The students' posttest mean scores were 20% higher than the pretest scores, at the .01 level of significance.
3. Those second grade students were satisfied with the creative writing skill exercises, higher than the set criteria (80 percent) at the .01 level of significance.

Keyword : Exercises, Creative Writing Skills, Thai Language

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อคนไทยเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นภาษาประจำชาติที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเอกราชของความเป็นไทย นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือ ในการติดต่อสื่อสารที่ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแสดงความคิด ความรู้สึกและ ความต้องการในชีวิตประจำวัน ภาษาไทยนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต สมควรที่คนไทยทุกคนควรจะ ได้ช่วยกันรักษาไว้ให้คงอยู่คู่กับความเป็นเอกราชของชาติตลอดไป

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มุ่ง ให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พัฒนาความคิดและใช้ ภาษาไทยในเชิงสร้างสรรค์โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ มุ่งพัฒนาให้เยาวชนของชาติให้มีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและ การพูด และได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยผู้สอน จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาอย่างสัมพันธ์กันทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูดในทักษะทั้ง 5 ด้านนี้ ทักษะ การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่ง ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 : การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 คือใช้กระบวนการการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบ ต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพในมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1-ประถมศึกษาปีที่ 3) ได้เน้นเกี่ยวกับการ เขียนคำ ประโยค ข้อความและเรื่องราวแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการใช้กระบวนการเขียน พัฒนางานเขียน (กรมวิชาการ. 2546 : 7)

การเขียนมีหลายประเภทตามแต่วัตถุประสงค์ในการเขียน เช่น การเขียนเพื่อสื่อสาร การ เขียนแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการและการเขียนเพื่อถ่ายทอดจินตนาการ การเขียน ที่มี ประสิทธิภาพนั้นนอกจากจะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจแล้วผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการ และประสบการณ์ ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน มีอิสระที่จะคิดรูปแบบใหม่ ๆ มีความน่าสนใจไม่ซ้ำแบบ ใครเป็นผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเขียน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้แสดง ความสามารถทางจินตนาการได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่นคือ การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เข้ามามีบทบาทต่อวงการศึกษามากยิ่งขึ้น เพราะการเขียน เชิง สร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการเขียนเพื่อถ่ายทอดความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ออกมา อย่างอิสระเสรีโดยการเขียนอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังมีประโยชน์ต่อ ผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก ดังที่ เบิร์น โบรแมนและโลว์ (Burn, Broman และ Low อ้างถึงใน วิชาฤดี วิชาวิน. 2543 : 1) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อผู้สอนว่า

เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนช่วยให้เกิดความคุ้นเคย ความรู้สึก
ประสบการณ์ของผู้เรียน นอกจากนั้น การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถพัฒนาผู้เรียน
ให้มีจินตนาการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดในการสร้างสรรค์ทางภาษา เป็นการระบายอารมณ์ตาม
ธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวเด็ก ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดความ ชื่นชมในศิลปะ
นอกจากนี้แล้วยังเป็นการฝึกทักษะการคิดเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้กว้างขวาง
ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลอีกทางหนึ่งด้วย จึงนับได้ว่า
การฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้มี
ทักษะพื้นฐานในการเขียนให้มากที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีเจตนาที่จะค้นหาวิธีการและเครื่องมือในการพัฒนาทักษะ
การเขียนของนักเรียนที่ผู้วิจัยกำลังสอนอยู่ให้มีทักษะการเขียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ระดับสูง
ต่อไป

จากผลการประเมินการทดสอบระดับชาตินักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา
2548 ของโรงเรียนบ้านสตึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 46.17 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 4, 2548:4) และจากประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ทักษะที่เป็นปัญหาคือ ทักษะด้านการเขียน ผู้เรียนจะมีปัญหา
ด้านการเขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้ จะเขียนประโยคซ้ำ ๆ กัน หรือเขียนเหมือนกัน ถ้าเขียน
เรียงความหรือเขียนเรื่องตามจินตนาการก็จะเขียนได้สั้น ๆ หรือบางคนก็เขียนวกวนใจความเดิม ๆ
ในการเขียนตอบคำถามหรือการเขียนแสดงความคิดเห็นก็จะเขียนไม่ตรงประเด็น เนื่องจากขาด
ความรู้ความคิดที่จะเขียน ขาดการกระตุ้น ไม่ได้ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์
เท่าที่ควร จึงทำให้ผู้เรียนไม่รักการเขียน มีความเบื่อหน่ายในการเขียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ ติดตามและแสวงหาวิธีที่จะลด
ปัญหาด้านการเขียนของนักเรียนพร้อมทั้งช่วยส่งเสริมทักษะการเขียนพร้อมกันไปด้วย ทำให้ผู้เรียนมี
ทักษะพื้นฐานในการเขียนได้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยจะเป็นสื่อที่
ช่วยส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สนอง
ต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
สามารถพัฒนาแนวคิด ความรู้และทักษะ ไปสู่การเขียนเป็นการแสดงออกทางภาษา ทำให้ผู้เรียนมี
พัฒนาการทักษะทางภาษาด้านการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สูงขึ้น

ผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนโดยใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ ดอนโคกสูง (2546 :40) ที่สร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และรุจิรัตน์ สระหอม (2548 : 8) ที่พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลงานวิจัยดังกล่าวพบว่าแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสตึก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสตึก
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสตึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 134 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนบ้านสตึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวนนักเรียน 33 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยทดลอง สอนด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นจำนวน 12 แผน รวมเป็น 12 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ t -test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย โดยใช้ t -test กำหนดค่าสัดส่วนความพึงพอใจในระดับมาก กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย พบว่า
  - 1.1 คะแนนเฉลี่ยการทำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.31
  - 1.2 ค่าเฉลี่ยการทำแบบทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย มีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 87.49
  - 1.3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจาก การทำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 99.97 คะแนน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.31 (E_1) และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังการฝึกทักษะ เท่ากับ 61.24 คะแนน จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.49 (E_2) ดังนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ $83.31/87.49$
2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย พบว่า

2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทำแบบทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย เท่ากับ 42.12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.17 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทำแบบทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย เท่ากับ 61.24 คะแนน จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.49 ค่าเฉลี่ย ของคะแนน ผลต่างเท่ากับ 19.12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.32

2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย พบว่า

3.1 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสตึก ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยโดยรวม เท่ากับ 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีสัดส่วนความพึงพอใจในระดับมาก มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.31/87.49 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหลักจิตวิทยาการสร้างแรงจูงใจ แบบฝึกมีหลายรูปแบบไม่ซ้ำซาก มีทั้งเกม กิจกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สนุกสนาน รวมทั้งจิตวิทยาในกฎแห่งผลคือทำให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเอง ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจคำตอบและได้รู้ข้อบกพร่องของตนเองเพื่อหาแนวทางปรับปรุงได้ทันที

1.2 แบบฝึกทักษะเป็นสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเรียงลำดับการฝึกทักษะจากง่าย ไปหายาก กล่าวคือให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเขียนคำ เขียนประโยค เขียนข้อความ และเขียนเรื่องเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวโดยครูคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดในทางสร้างสรรค์และใช้คำถามนำ ให้เกิดคำตอบที่หลากหลาย จึงทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเขียนดีขึ้น

1.3 แบบฝึกทักษะเป็นสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีภาพประกอบ โดยเฉพาะภาพการ์ตูน ซึ่งมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย สนุกกับรูปภาพโดยการระบายสีประกอบภาพด้วย นอกจากนี้ครูยังจัดบรรยากาศให้ดูน่าสนใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเขียน เชิงสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานในการเขียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเขียน

1.4 แบบฝึกทักษะเป็นสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีการปรับปรุง แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจนมีการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะก่อนนำมาใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

1.5 แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีคำชี้แจงและมีคำสั่งที่ชัดเจน เข้าใจง่ายพร้อมทั้งตัวอย่างประกอบ ช่วยให้การทำแบบฝึกทักษะของผู้เรียนง่ายขึ้น จึงทำให้ผู้เรียน เกิดพัฒนาการด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดีขึ้น

1.6 แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์จึงมีความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนเป็นอย่างดี นอกจากนั้นแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน การจัดทำเนื้อหาให้ผู้เรียนได้ฝึกเรื่องหนึ่งซ้ำ ๆ กันตามที่ ธรรมชาติกร พวงเกษม (2540 : 7) ซึ่งกล่าวว่า “ในการสร้างแบบฝึกทักษะควรพิจารณาให้เหมาะสมไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กที่เรียนเก่งและไม่ยากเกินไป สำหรับเด็กที่เรียนอ่อน ในการสร้างแบบฝึกทักษะควรมีทั้งที่เป็นรายบุคคลและฝึกเป็นกลุ่มควรให้เด็กเก่งคล่องกับเด็กอ่อน เพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน” อันส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ในการทำแบบฝึกทักษะและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่เร้าความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดีขึ้น

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย พบว่า หลังเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นได้ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการ ผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการหาประสิทธิภาพทุกชุด

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักสูตร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำมาใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนมากที่สุด ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีการสอดแทรกเทคนิคที่หลากหลายให้ผู้เรียน มีทั้งเกม เพลงปริศนาคำทาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ที่กล่าวว่า ในการสอนเขียน

ควรให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานผู้เรียน จึงจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดี นอกจากนี้ยังเป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำคำที่ผู้เรียนคุ้นเคย พบเห็นอยู่บ่อย ๆ ในบทเรียนหรือคำที่ใช้ในภาษาพูดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มาบรรจุลงในเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จะทำให้ผู้เรียนจำได้ง่าย และมีความหมายกับผู้เรียนมากขึ้น

2.3 ในการเริ่มต้นสอนแต่ละครั้งมีการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิม ให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ นักเรียนจึงมีความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น

2.4 นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนจากสื่อหลายชนิด ได้แก่ บัตรเนื้อหา บัตรคำ แถบข้อความ แถบประโยค หนังสือประมวลคำศัพท์ประกอบภาพ และแบบฝึกเสริมทักษะ จึงทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนมากขึ้น

2.5 การเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยเป็นกิจกรรม ที่ท้าทายความคิดของผู้เรียน ผู้เรียนจึงมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ

จึงสรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และบรรลุผลได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียน เชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนได้สูงขึ้น สังเกตได้จากคะแนนหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนฝึก นั่นคือแบบฝึกทักษะที่ผู้เรียนทำนั้นมีรูปแบบชัดเจนไม่สับสน เข้าใจง่าย มีภาพประกอบด้วย และเนื้อหาแต่ละชุดมีจุดเด่น น่าสนุก ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากแบบฝึกทักษะไปพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้จริงก่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะว่าแต่ละกิจกรรมมีความหลากหลาย ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายและแบบฝึกทักษะแต่ละชุดมีภาพการ์ตูนประกอบที่น่าสนใจ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

3.3 แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย มีกระบวนการและการพัฒนาสื่อที่เป็นระบบ คือศึกษาหลักสูตร ทฤษฎี การเรียนรู้และวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะที่ดี ผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะ ไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ จะช่วยให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยมีประสิทธิภาพดีขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพราะจะทำให้ผู้เรียน เกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้ดีขึ้น

1.3 ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และผู้สนใจที่จะนำแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแบบฝึกทักษะไปใช้ ควรศึกษาทฤษฎี ความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.4 การนำแบบฝึกทักษะไปใช้ต้องสร้างแบบฝึกทักษะให้ครบกับจำนวนนักเรียน มีทั้งแบบฝึกทักษะเป็นกิจกรรมกลุ่ม และแบบฝึกทักษะรายบุคคล นักเรียนต้องมีทักษะการเขียน นักเรียนที่เรียนช้าจะมีปัญหาในการเรียนรู้ เรียนไม่ทันเพื่อน ครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

1.5 ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ

1.6 ก่อนการทำแบบฝึกทักษะ นักเรียนต้องได้เรียนเนื้อหา นั้น ๆ มาก่อน และครูควรมีการเสริมแรงด้วยการบอกคะแนนและให้ข้อเสนอแนะสิ่งที่ควรแก้ไขในการทำแบบฝึกเสริมทักษะในชุดที่ผ่านมาจะช่วยให้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและนำข้อบกพร่องนั้นไปแก้ไขได้

1.7 ในการทำแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แต่ละครั้งไม่ควรจะมากเกินไป ควรให้เหมาะกับวัยและความสนใจของนักเรียน เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

1.8 ครูควรสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ครอบคลุมเนื้อหาในระดับชั้น นั้น ๆ เพื่อใช้แก้ปัญหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

1.9 ในการสร้างแบบฝึกควรศึกษาหลักในการสร้างให้ละเอียด เพื่อให้ได้แบบฝึกที่มีคุณภาพ สามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และใช้แก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจัดทำแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วยเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ แรงจูงใจ และความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึกทักษะกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนอื่นๆ

2.3 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะในเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะให้มากขึ้น

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยโดยการใช้เกมกับแบบฝึกทักษะ

2.5 ในระหว่างทำการทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อหาประสิทธิภาพ ควรมีผู้ช่วยเพื่อจดบันทึกและสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2540). การสร้างแบบฝึกทักษะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

รุจิรัตน์ สระหอม. (2548). การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญจังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการศึกษา

ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิภาฤดี วิภาวิน. (2543). การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดยใช้สื่อประสม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีเขต 4. (2548). การสอบวัดระดับชาติ (แผ่นซีดี). บุรีรัมย์.

อนงค์ ดอนโคกสูง. (2546). การใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

**การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ
โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านโคกสูงคูขาด อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์**

**THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC LEARNING ACTIVITIES
ON MATERIALS AND THEIR PROPERTIES THROUGH THE INQUIRY
PROCESS FOR PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS AT BANKOKSUNGKUKHAD
SCHOOL, NONGKI DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

**ผู้วิจัย นายพลภัทร พงษ์โนนสูง
อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์
สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านโคกสูงคูขาด อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 28 คน ใช้เวลาในการทดลอง 12 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ จำนวน 12 แผน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ จำนวน 10 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 – 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการ สืบเสาะหา

ความรู้ เป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ t (Dependent Samples t- test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดกิจกรรม/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การจัดกิจกรรม เท่ากับ 86.21 / 85.72
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนา , ชุดกิจกรรม , กระบวนการสืบเสาะ

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) develop the scientific learning activities on materials and their properties through the inquiry process of Prathomsuksa 5 students ; 2) compare students' leaning achievement of both before and after employing scientific leaning activities through the inquiry process ; and 3) explore students' satisfaction towards those scientific leaning activities.

The subjects were 28 Prathomsuksa 5 students who studied with 12 experiment and each experiment lasted 2 hours in the first semester in 2006 academic year at Ban Koksungkukhad school , Nongki District, Buriram Province.

The research instruments were 12 lesson plans for science lessons on materials and their properties, 10 scientific learning activities and 50 pre-test and post-test questions with 4 multiple choices. The discriminative value of the test was between 0.20 and 0.70, and the reliability value for the whole test was 0.88. The satisfaction questionnaire consisted of 15 items with 5 rating scale was administered. The reliability for this questionnaire was at 0.78. The statistical analysis of the data included percentage, mean, standard deviation and the dependent sample t-test.

The research findings were as follows:

1. The efficiency of the scientific leaning activities was of the 86.21/85.72 criterion.
2. The leaning achievement of the students after the treatment was higher than the one before the treatment with statistically significance difference at the .01 level.
3. The students' satisfaction towards the scientific learning activities on materials and their properties through the inquiry process was at the highest level.

Keyword (s) : Development , Activities, Inquiry ,

บทนำ

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญก้าวหน้า การให้การศึกษาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและงานในอาชีพต่างๆ การจัดการศึกษาจึงได้เน้นการสร้างคนให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิทยาศาสตร์ และให้ความสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการฝึกปฏิบัติ ซึ่งจะได้พัฒนาวิธีการคิด ทั้งความคิดด้านเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญในการศึกษา ค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ใน หมวด 4 มาตรา 22 ว่า ต้องยึดหลักนักเรียนทุกคนมีความ สามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด โดยเฉพาะความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งกำหนดใน มาตรา 24 ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2546 : 215)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดในส่วนของสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณภาพ ด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ต้องพัฒนาให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งทาง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2546 : 1 – 3)

โรงเรียนบ้านโคกสูงภูซาด อำเภอหนองกุง จังหวัดบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3 จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) ในช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.52 ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำมาก และจากคะแนนการทดสอบพบว่านักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุงร้อยละ 23.08 พอใช้ร้อยละ 61.54 และระดับดีร้อยละ 15.38 (สำนักเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3. 2548 : 85) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลคุณภาพผู้เรียน สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนบ้านโคกสูงภูซาด ปีการศึกษา 2548 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ และมาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค เป็นสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำคิดเป็นร้อยละ 39.78 ของคะแนนเต็ม

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงพยายามหาวิธีแก้ไข โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยศึกษาที่เกี่ยวข้องเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ที่ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสูงภูซาด อำเภอหนองกุง จังหวัดบึงกาฬ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 28 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังนี้

1. แผนจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 แผน

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 ชุด

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการปฏิบัติกิจกรรม เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแผนจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการเขียนแผนจัดการเรียนรู้จากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เขียนแผนจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน นำแผนจัดการเรียนรู้เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแก้ไขตามที่เสนอแนะ นำแผนจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยนำข้อมูลจากการตอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) หรือ IOC ถ้า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน (สมนึก กัททิษณี, 2541 : 221) ผลปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มาตรฐานการเรียนรู้ และวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 ชุด นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขตามที่เสนอแนะ

2.2 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม เกี่ยวกับความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำข้อมูล

ของคำตอบ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า ทุกรายการประเมินมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 โดยผ่านเกณฑ์คัดเลือกคุณภาพตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี. 2541 : 221)

2.3 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ไปดำเนินการหาค่าประสิทธิภาพ ตามความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ โดยเฉลี่ย 80 / 80 ตามลำดับขั้นตอน โดย การหาประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (1 : 1) การหาประสิทธิภาพเป็นกลุ่ม (1 : 10) การดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพภาคสนาม และนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลอง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 แล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ขั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้สร้างข้อสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนที่เคยเรียนโดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้คะแนน 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน โดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบเพื่อประเมินตามเกณฑ์ต่อไปนี้

3.1 ค่าความยากรายข้อ (P) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) โดยคัดเลือกข้อที่มีความยากรายข้อ ตั้งแต่ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 81- 86) ไว้จำนวน 50 ข้อซึ่งข้อสอบที่คัดเลือกไว้มีค่าความยากของข้อสอบ (P) ตั้งแต่ 0.50 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) มีค่าตั้งแต่ 0.20 – 0.70

3.2 นำแบบทดสอบที่ผ่านการวิเคราะห์รายข้อไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีการ KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

4. การสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่เสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่ามีค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

2. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านโคกสูงคูขาด อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 28 คน ใช้เวลาในการทดลอง 12 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการทดสอบก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อ ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เมื่อสิ้นสุดทดสอบหลังการใช้กิจกรรม การเรียนรู้ (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม แล้วสอบถาม ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทดสอบก่อนการ ใช้และหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้

2. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ตามเกณฑ์ 80 / 80 โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ โดยการทดสอบค่าสถิติ t (Dependent Samples t- test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ต่อไปนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2541 : 37-53)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีความพอใจมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความพอใจมาก

2.50 – 3.49	มีความพอใจปานกลาง
1.50 – 2.49	มีความพอใจน้อย
1.00 – 1.49	มีความพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC)

1.2 ค่าความยากของข้อสอบ (P)

1.3 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (B)

1.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (KR-20) โดยใช้สูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน

(Kuder-Richardson)

1.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติหาประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นการประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องของนักเรียน โดยดูจากคะแนนหลังการเรียนรู้แต่ละชุดกิจกรรมแล้วนำมาหาประสิทธิภาพ

3.2 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เป็นการประเมินพฤติกรรมหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ของนักเรียน โดยดูจากคะแนนหลังการเรียนรู้ แล้วนำมาหาประสิทธิภาพ

4. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่าสถิติ t (Dependent Samples t -test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่านักเรียนมีคะแนนจากการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เฉลี่ย เท่ากับ 86.21 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.37 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.21 ประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E_1) จึงเท่ากับ 86.21 และมีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 42.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.36 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85.72 ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.72

ดังนั้นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ จึงมีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 86.21 / 85.72 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบก่อนเรียน เฉลี่ย 20.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.90 และมีคะแนนทดสอบหลังเรียน เฉลี่ย 42.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.36 และมีค่า t เท่ากับ 39.091** และมีค่า ** ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{(df\ 27)} = 2.473$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ พบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)

สรุปผลการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 86.21/ 85.72 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ นั่นคือนักเรียนมีผลงานจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษาหาความรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไป

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุระศักดิ์ เมาเทือก. (2542 : 74) และ กิตติพงษ์ หมอกมุงเมือง. (2546 : 48) ที่พบว่าการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจด้านเนื้อหาสาระสูงขึ้น นักเรียนสามารถ นำความรู้ความเข้าใจ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ สามารถพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้อง กิตติพงษ์ หมอกมุงเมือง (2546 : 48) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะภาคปฏิบัติ ในวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง แสง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมกิจกรรมการออกแบบการทดลอง พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่า ก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการ ที่หลากหลาย ในเรื่องที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ เหมาะกับวัย และเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้จากความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง และที่สำคัญคือนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพเยาว์ เมธยะกุล (2547 : 92) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัย สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เหมาะที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์และเรียนรู้ด้วยความสุข มีความพึงพอใจในการเรียนโดยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ครูผู้สอนที่นำรูปแบบและแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้ต้องปฐมนิเทศชี้แจง เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ บทบาทของนักเรียนและบทบาทของครูให้เข้าใจ และในการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1-2 เวลาในการจัดกิจกรรมควรให้มากกว่าแผนที่อื่น ๆ เพราะนักเรียนยังทำงานช้า ไม่ทันเวลา ยังปรับตัวไม่ได้

1.2 ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ ควรนำวิธีการจัดกิจกรรมตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในเรื่องอื่น ๆ เพราะวิธีการสอนแบบนี้สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

1.3 ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่การจัดกิจกรรมตามแนวกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่และใช้อย่างต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการเรียนวิทยาศาสตร์ระหว่างเรียนด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ที่มีตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความวิตกกังวล เจตคติ แรงจูงใจ ฯลฯ

2.2 ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กับสาระอื่น ๆ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์

2.3 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ในเนื้อหาอื่นและระดับชั้นอื่น ๆ

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตร การศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กิตติพงษ์ หมอกมุงเมือง. (2546). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติในวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง
แสงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ยุพเยาว์ เมธยะกุล. (2547). การพัฒนาแผนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง หิน
และการเปลี่ยนแปลง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.(2546) การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี.

สมนึก ภัททิยชนี. (2541). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม. : ภาควิชาวิจัยและพัฒนา
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุระศักดิ์ เมาเทือก. (2542). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนและพฤติกรรมด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิทยาศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2548). เอกสาร สพท.3 ที่ 6 / 2549 รายงานผลประเมิน
คุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2548.

**การพัฒนาแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

**DEVELOPMENT OF SKILL EXERCISES ON READING AND SPELLING
DIFFICULT THAI WORDS FOR PRATHOM SUKSA 4 STUDENTS**

ผู้วิจัย : เต็มดวง ดวงมณี

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. สุรัชย์ ปิยานุกูล

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็น กลุ่มเดียวกัน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียว (One Group Pre-test Post - test Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ที่ใช้ร่วมกับแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 10 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากที่นักเรียนเรียนจบทุกแผนการเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ได้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแวง ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยากและเป็นแนวทาง

สำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาในการสอนทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ, การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก

ABSTRACT

The purposes of this study were to:1) develop of skill exercises on reading and spelling difficult Thai words for Prathomsuksa 4 students with the effectiveness criteria of 80/80 2) measure the student's achievement on reading and spelling after using the constructed exercises ; and 3) study the satisfaction of the students on the constructed exercises. The sample of the study was 15 students studying in Prathomsuksa 4 at Bannongwang school, Bankruad District, Buriram Educational Service Area 2, in the second semester of 2007. The research design was the one group pre-test post-test experiment. The research instrument consisted of 1) skill exercises on reading and spelling difficult Thai words which was constructed by the researcher; 2) ten lesson plans used along with the skill exercises; 3) an achievement tests used as the pre-test and the post- test of 1 parts with 30 items for each part to the total of 30 items and 4) a rating scaled questionnaire of 10 items to measure the student's satisfaction on the skill exercises.

The expected results are that: 1) the skill exercises on reading and spelling difficult Thai words for Prathomsuksa 4 students will be developed;

2) Prathomsuksa 4 students at Bannongwang, school have a chance to develop their reading and spelling difficult Thai words; and 3) the developed skill exercises on reading and spelling difficult Thai words will be useful for developing the skill exercises on reading and spelling difficult Thai words for primary levels.

Keyword (S): Skill Exercises, Reading and Spelling Difficult Thai Words

บทนำ

“ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเองซึ่งต้องหวงแหน เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองใช้มาแต่โบราณ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้” พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 (กรมวิชาการ, 2539 : 7)

พระราชดำรัสที่อัญเชิญมานี้สะท้อนให้เห็นว่า ภาษาไทยเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของชาติ แสดงถึงความเป็นเอกภาพและความเป็นไทยของคนในชาติที่มีภาษาใช้เป็นของตนเอง ภาษาไทยจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการดำรงอยู่ในสังคมของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจ ความต้องการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันแล้วเรายังใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการด้วยภาษาพูดและภาษาเขียน นอกจากนี้การที่คนไทยใช้ภาษาเดียวกัน ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความผูกพันความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ที่คนไทยควรภาคภูมิใจโดยเฉพาะการแสดงถึงความเป็นเอกราชของชาติไทยเรามีภาษาไทยซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติทำให้เกิดความสะดวก เกิดความเข้าใจตรงกัน การที่เรามีภาษาไทยร่วมกันในคนหมู่มาก ทำให้ทุกคนในชาติมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน จึงถือเป็นความโชคดีของประเทศไทยเราที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติมาโดยตลอด ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวไทยทุกคนควรภาคภูมิใจในความเป็นไทยของเรา

ทักษะการอ่านและการเขียนต่างก็เป็นปัจจัยส่งเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือผู้ที่เขียนถูกต้องชัดเจนก็จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านด้วย ซึ่งทักษะการอ่านและการเขียนต่างก็มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539, 2) ได้กล่าวไว้ว่า “การอ่านและการเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของนักเรียนในการเริ่มต้นฝึกการอ่านและการเขียน” ครูผู้สอนจึงต้องให้ความสำคัญและพร้อมที่จะแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ทักษะการเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้ อย่างมีประสิทธิภาพจึงอาจกล่าวได้ว่า การอ่านการเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะในขณะนี้เทคโนโลยีของโลกได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านวัตถุ และด้านวิทยาการ จนสภาพของสังคมกลายเป็นสังคมแห่งข่าวสารข้อมูล คนในยุคนี้จะต้องอ่านและเขียนเพิ่มมากขึ้น เพราะการอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ ซึ่งจะทำได้คนไทยเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ฉะนั้นคนเราจึงต้องมีทักษะในการอ่านและการเขียน กล่าวคือต้องอ่านได้คล่องแคล่วและเขียนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการอ่านและการเขียนมีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ในสังคมปัจจุบัน ถึงแม้ว่าทักษะทางการอ่านและการเขียนจะมีความสำคัญอย่างยิ่งดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่จากการประเมินผลการเรียนรู้พบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนในระดับ ประถมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ การจัดการเรียนการสอนยังมีปัญหาในด้านต่างๆ ดังผลการประเมินใน ระดับชาติ (NT) โรงเรียนบ้านหนองแวงในปีการศึกษา 2549 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในวิชา ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.33 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในวิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 31.25 และในระดับเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 มีการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2548 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 37.53 สำหรับค่าเฉลี่ย ในระดับโรงเรียน บ้านหนองแวง เพียงร้อยละ 54.26 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 2, 2549 : 47) จากผลการประเมินในทุกระดับจะเห็นว่านักเรียนมีระดับคะแนนค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ ปัญหาที่พบจากสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในจังหวัดนุริรัมย์ในปีการศึกษา 2544 – 2545 จากผลการประเมินพบว่าผลการเรียนการสอนยังอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มสาระภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ คือ ร้อยละ 44 (สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนุริรัมย์, 2545 :170) และทักษะที่เป็นปัญหา คือทักษะด้านการอ่านและการเขียน จากข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระภาษาไทยที่พบใน ภาพรวมของประเทศและในระดับท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ประกอบกับประสบการณ์ในการ สอนภาษาไทยมาตลอดระยะเวลา 13 ปี ทำให้ทราบปัญหาที่เป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนภาษาไทย ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการอ่านและการเขียน ถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ นำไปสู่การเรียนรู้ด้านอื่นๆ พบสาเหตุว่านักเรียนส่วนใหญ่อ่านและเขียนคำไม่ถูกต้อง อาจจะเป็น เพราะฉะนั้นนักเรียนขาดความรู้และทักษะพื้นฐานทางภาษา

จากสาเหตุของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่าการที่นักเรียนจะอ่านหรือเขียนให้ ถูกต้องได้นั้น จำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางภาษาในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดย การสร้างแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น เพื่อนำมาทดลองใช้ในการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ ในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนมีปัญหา โดยรวบรวมคำยากในบทเรียนที่ได้พบจากการเรียน การสอน มา จัดทำเป็นแบบฝึกทักษะให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ มีกิจกรรมการฝึกปฏิบัติที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดความสนใจไม่เกิดความเบื่อหน่าย จัดเนื้อหาของแบบฝึกให้เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยหวังว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นนี้ จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการพัฒนา ด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย คือ เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแขว อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแขว อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 15 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 4 ชนิด ได้แก่

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ชุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำยากของนักเรียน หลังจากให้นักเรียน เรียนจบทุกแผนการเรียนซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยากเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ธรรมชาติวิทยาภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองแวง

3. ศึกษารายละเอียดเนื้อหาคำยากในหนังสือเรียนสาระภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที และวรรณคดีลัคนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ มาจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษาและให้ข้อเสนอแนะ

5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ เสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

6. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพมาหาค่าเฉลี่ยระดับผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

7. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุง เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try Out) หาประสิทธิภาพร่วมกับเครื่องมืออื่น ๆ โดยดำเนินการดังนี้

1.8.1 การหาประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (1 : 1) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นเด็กเก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 1 คน และเด็กอ่อน 1 คน ขณะทำการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน จากนั้นนำข้อมูลจากการสังเกตมาปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพต่อไป

1.8.2 การหาประสิทธิภาพเป็นกลุ่มหรือกลุ่มเล็ก (1 : 10) ซึ่งในขั้นตอนนี้สามารถใช้นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองหาประสิทธิภาพของเครื่องมือได้ตั้งแต่ 6-12 คน ผู้วิจัยเลือกนักเรียนจำนวน 9 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองแวง

อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเป็นเด็กเก่ง 3 คน เด็กปานกลาง 3 คน และเด็กอ่อน 3 คน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ผ่านการทดลองเป็นรายบุคคล (1 : 1) และแก้ไขปรับปรุงแล้ว มาทดลอง ขณะทำการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน จากนั้นนำข้อมูลจากการสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพต่อไป

1.8.3 การหาประสิทธิภาพภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่ ซึ่งเป็นนักเรียนทั้งชั้นหรือทั้งหมดที่มีในห้องนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย(1 : 10) มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นนักเรียนทั้งห้องเรียน จำนวน 26 คน เสมือนการใช้ทดลองจริง แต่ไม่ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างขณะทำการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน จากนั้นนำข้อมูลจากการสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพต่อไป

9. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุง เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

10. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ปรับปรุงแล้วไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบความรู้ก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2. ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก สอนนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง

3. เมื่อเรียนจบบทเรียนทั้งหมดแล้ว ทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ฉบับเดิม

4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการทดลอง ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ตามเกณฑ์ 80/80 ใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\sum x_1}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน

$\sum x_1$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบท้ายแบบฝึก

A_1 แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบทุกชิ้นรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียน

$$E_2 = \frac{\sum X_2}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังจากที่เรียนไปแล้ว

A_2 แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537 : 916)

2.2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

2.2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก

2.2.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก

2.2.3 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
หรือระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

(สมนึก กัททิยธนี, 2549 : 220)

2.3 การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน โดยใช้สูตร

$$P = \frac{R_u + R_l}{2f}$$

เมื่อ	P	แทน	ระดับความยากง่าย
	R_u	แทน	จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	R_l	แทน	จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งเท่ากัน

2.4 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน โดยใช้วิธีของ โลเวท (Lovett) ดังนี้

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ	B	แทน	อำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	N_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	N_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของ โลเวท (Lovett) สูตร

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K-1) \sum (X_i - C)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	K	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	X_i	แทน	คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนจุดตัดของแบบทดสอบ ($C = 18$)

(สมนึก ภัททิยธนี, 2549 : 230)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80

3.1.1 วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรดังนี้

3.1.1.1		ทดสอบสมมติฐานการหาค่า E_1	
เมื่อ	t	$t = \frac{\bar{X}_1 - \mu_0}{\frac{s_1}{\sqrt{n_1}}}$	แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบ
		ความมีนัยสำคัญ	
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยที่คิดเป็นร้อยละของแบบฝึกทักษะ	
μ_0	แทน	เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 80	
s_1	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คิดเป็นร้อยละของคะแนนแบบฝึกทักษะ	
n_1	แทน	จำนวนแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ	

3.1.1.2 ทดสอบสมมติฐานการหาค่า E_2

$$t = \frac{\bar{X}_2 - \mu_0}{\frac{s_2}{\sqrt{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\overline{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยที่คิดเป็นร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์

μ_0 แทน เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 80

s_2 แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คิดเป็นร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์

n_2 แทน จำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

(ชูศรี วงษ์รัตน์, 2546 : 146)

3.2 สถิติทดสอบสมมติฐานคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ

การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2546 : 146)

$$t = \frac{\overline{X} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

μ_0 แทน เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 20

$\overline{X}$ แทน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างเรียนและก่อนเรียน

s แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่คิดเป็นร้อยละของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(ชูศรี วงษ์รัตน์, 2546 : 146)

3.3 ทดสอบสมมติฐานร้อยละของนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก

$$t = \frac{p - p_o}{\sqrt{\frac{p_o q_o}{n}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

p แทน ค่าสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก

p_0 แทน ค่าสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก
ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในสมมติฐานการวิจัยเท่ากับ .80

q_0 แทน $1 - p_0$

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ, 2544 : 250)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแวง ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก
3. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาในการสอนทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2539). หนังสือและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). “การประเมินผลสื่อผสม” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ. (2544). สถิติเพื่อบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์จำกัด.
- ชูศรี วงษ์รัตนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : เนรมิตการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2549). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.(2545).แนวทางการพัฒนาผลงานทางวิชาการโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่การพัฒนาวิชาชีพครู สายงานครูผู้สอน. บุรีรัมย์ :
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2549). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2549. ประโคนชัย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมทักษะภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.

**ผลสัมฤทธิ์ของการเล่านิทานที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
และความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

**The Achievement of Using Story Telling on English Listening and Speaking
Skills and Vocabulary Retention of Fifth Grade Students**

ผู้วิจัย: ศิริพรรณ ชัชวาลวงศ์

**อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และเพื่อศึกษาความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานซึ่งประกอบด้วยนิทาน 8 เรื่อง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้กิจกรรมเล่านิทาน พบว่า นักเรียนมีความคงทนในการจดจำคำศัพท์หลังจากเรียนแล้ว 14 วัน กิจกรรมการเล่านิทานได้ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการฟังและพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น เพราะกิจกรรมการเล่านิทานน่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน การเล่านิทาน มีคุณลักษณะในการช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนได้เรียนคำศัพท์ได้อย่างมีความหมายและไม่ทำให้รู้สึกเบื่อ ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ได้เร็ว และจำคำศัพท์ได้ดี ดังนั้นกิจกรรมการเล่านิทาน จึงมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน

คำสำคัญ: การเล่านิทาน, การฟังและการพูด, ภาษาอังกฤษ, การจดจำคำศัพท์, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ABSTRACT

This research intended to study and compare the achievement of using story telling on English listening and speaking skills and vocabulary retention of fifth grade students. The samples were 47 fifth graders (1 classroom) of Anuban Buriram School, Muang Buriram District, Buriram Province, under the office of Buriram Educational Service Area 1. The research instrument included 8 English lesson plans with 8 tales, an English listening – speaking achievement test, and a test of vocabulary retention. The researcher found the following results.

1. The listening – speaking achievement scores of fifth grade students after learning through listening to the selected tales were higher than the pre-test scores before the treatment at .01 significant level.

2. The students still remembered the vocabulary well after the 14 days of the posttest.

Story telling activities helped the students gain better listening and speaking skills because the story telling activity was interesting and motivated the students to learn English. The story telling enhanced the comprehension of the students and it was an effective activity in developing listening and speaking skills. Moreover, the story telling helped the students learn vocabulary fast, meaningfully, enthusiastically, and their memory lasted longer. Therefore, the story telling was very suitable for enhancing the students' English speaking and listening skills and the vocabulary retention.

Keywords: Storytelling, listening and speaking, vocabulary retention, fifth grade students

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้โลกของการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดนและไร้ขีดจำกัดในการส่งข่าวสารข้อมูล เราสามารถติดต่อกับผู้อื่นที่อยู่คนละทวีปหรือประเทศได้โดยง่าย ซึ่งการติดต่อกันระหว่างประเทศหรือทวีปนี้เองที่จำเป็นต้องมีภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารข้อมูลกันได้ทั่วโลก ซึ่งภาษาที่เป็นที่นิยมและมีผู้ใช้มากที่สุดก็คือ ภาษาอังกฤษซึ่งมีผู้ใช้ประมาณ 514 ล้านคน (Faminghetti. 1999 : 20)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งที่คนทั่วโลกยอมรับว่ามีการนำมาใช้เป็นภาษากลางในหลาย ๆ ประเทศ และประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ที่เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร ก็ได้มีการนำภาษาอังกฤษมาใช้เป็นภาษาหลัก หลายประเทศจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร เป็นผลให้มีการสนับสนุนภาษาอังกฤษทางการศึกษาโดยให้เพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษเข้ามาในหลักสูตรต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของงานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมาพบว่า ตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปี 2547 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (กริยา ณะพงศ์. 2548 : 13) และจากผลการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ครูส่วนใหญ่เน้นการสอนไวยากรณ์มากกว่าการสนทนา ส่งผลให้เด็กไทยไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์จริงได้ (กองวิจัยทางการศึกษา. 2542 : 1 จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นครูสอนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2548 คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูดอยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของวิชาอื่น ๆ ค่อนข้างมาก ถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการจะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบว่าความสำเร็จในการเรียนรู้และการใช้ภาษาสื่อสารของผู้เรียน ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการฟังและการพูด ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานที่สำคัญของทักษะอื่นๆ สาเหตุที่สำคัญเนื่องมาจากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยังไม่มีการส่งเสริม ให้มีการฝึกทักษะการฟังและการพูดเท่าที่ควร ยังคงเน้นการสอนด้านไวยากรณ์ จึงทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ และยังขาดสิ่งเร้าและสิ่งจูงใจ

กิจกรรมการเรียนการสอนหนึ่งที่น่าสนใจ เป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน และมีความเหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการฝึกทักษะการฟังและการพูด ของนักเรียน คือ กิจกรรมการเล่านิทาน ซึ่งนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีของกิจกรรม การเล่านิทาน สำหรับการเรียนการสอนภาษาไว้หลายประการ เช่น มอร์แกน (Morgan & Rinvulcri. 1986 : 2) กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานว่า การเล่านิทานทำให้เกิดการฟังที่มีคุณภาพ คือผู้เล่าและผู้ฟังมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรง การเล่านิทานจะดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนได้มากกว่า การอ่านหรือการฟังนิทานจากเครื่องเล่นแถบเสียง เพราะผู้เล่าสามารถปรับเปลี่ยนเสียงหรือวิธีการเล่าเพื่อให้ผู้เรียนสนใจหรือเข้าใจเรื่องได้ทันทีขณะที่กำลังเล่านิทานอยู่

จากเหตุผลและประโยชน์ของนิทานดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า กิจกรรมการเล่านิทานเป็นกิจกรรม ที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การเล่านิทานเป็นทักษะหนึ่ง ที่ช่วยสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและให้ความสนุกสนานไม่เคร่งเครียดในขณะที่เรียนหรือเมื่อศึกษาเพิ่มเติมที่บ้าน ซึ่งเป็นผลดีต่อการจดจำคำศัพท์และการนำเสนอภาษาใหม่หรือคำใหม่แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างประโยค หน้าที่ของภาษา ศัพท์ หรือการออกเสียง การใช้นิทาน

ประกอบการสอนนั้นนับเป็นวิธีที่ดีอีกวิธีหนึ่งในการเร่งรัดความสนใจของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในระดับประถมศึกษาซึ่งอยู่ในวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทำ นิทานเป็นสิ่งที่เด็กพอใจและเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางภาษาโดยไม่รู้ตัว นิทานทำให้เด็กสนใจและเฝ้ารอที่จะเรียนรู้ จึงส่งผลให้เด็กมีสมาธิและความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

จากข้อดีของการนำกิจกรรมการเล่านิทานมาช่วยในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลการนำกิจกรรม การเล่านิทานมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งนอกเหนือจากการศึกษากิจกรรมการเล่านิทานดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ในกลุ่มตัวอย่างเดียวกันผู้วิจัยก็ได้เน้นที่จะศึกษาถึงความคงทนในการเรียนคำศัพท์ของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้คำศัพท์ในบริบทไปแล้วเพิ่มเติมด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเล่านิทานที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
3. เพื่อศึกษาความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่สุ่มมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 47 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเล่านิทานในการสอนภาษาอังกฤษ
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

2.2.2 ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์

3. เนื้อหาของบทเรียนในกิจกรรมการเล่านิทาน ได้แก่ เนื้อหาในนิทานภาษาอังกฤษจำนวน 8 เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกมาจากหนังสือนิทานภาษาอังกฤษ โดยอิงเนื้อหาทางภาษาที่ใกล้เคียงกับเนื้อหาทางภาษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 แผน แต่ละแผนใช้เวลา 3 - 5 ชั่วโมง

ผลการวิจัย

การวิจัยผลสัมฤทธิ์ของการเล่านิทานที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากที่ได้เรียนโดยใช้กิจกรรมเล่านิทาน พบว่า นักเรียนมีความคงทนในการจดจำคำศัพท์ เนื่องจากคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ทั้งสองครั้งมีค่าไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าการทดสอบครั้งที่สองจะห่างจากการทดสอบครั้งแรกถึง 14 วัน แสดงว่า นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเล่านิทานช่วยส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้นตามสมมุติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธนิย์ วิหคโต (2536 : 11) และ วีระชาติ ชัยเนตร (2541 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าการเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้เกิดประสิทธิผลทางการเรียนอย่างดียิ่งและเป็นสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนอีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุจิตรา ศาสตราวหา (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนตามคู่มือครูและการสอนแบบสื่อสารโดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงทดลอง พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบสื่อสารโดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่กิจกรรมการเล่านิทาน

ช่วยส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น อาจด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนี้

ประการแรก นิทานเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจและชอบฟังมาก เพราะนักเรียนอยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะฟังนิทานสูง ถึงแม้ว่านิทานที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟังจะเป็นนิทานภาษาอังกฤษก็ตาม นักเรียนยังคงแสดงความกระตือรือร้นที่จะฟังนิทานและพร้อมที่จะรับรู้ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในระหว่างการฟังนิทาน สังเกตได้จากการที่นักเรียนนั่งฟังนิทานอย่างตั้งใจ ติดตามเรื่องราวในนิทานด้วยความเอาใจใส่ และแสดงความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการเล่านิทานทุกครั้งที่มีโอกาส การที่นักเรียนมีแรงจูงใจสูงที่จะฟังนิทานเช่นนี้ ช่วยให้นักเรียนเปิดรับประสบการณ์ทางภาษาและความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น เป็นไปตามคำกล่าวของเจนนิงส์ (Jennings, 1992 : 8) ที่ว่า นิทานเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เพราะนิทานเป็นสื่อการสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด ถ้าผู้เรียนเกิดอารมณ์ร่วมไปกับนิทานที่ได้ฟัง ผู้เรียนจะรับรู้ข้อมูลทางภาษาได้ดีกว่า เมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง ผู้เรียนจะมีความพยายามสูงในการแสวงหาและรับตัวป้อนทางภาษา ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างขึ้น ความต้องการฟังนิทานของนักเรียนส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกการฟังภาษาอังกฤษ โดยนักเรียนไม่รู้ตัวและทำให้การนำเสนอภาษาใหม่ของครูสอนเป็นไปอย่างมีความหมาย คือ มีผู้ฟังที่สนใจฟังอย่างแท้จริง และเมื่อผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด ได้เล่านิทานซ้ำ หรือให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับนิทานหลังจากที่การเล่านิทานจบลง นักเรียนก็ยังคงแสดงความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เกิดการสื่อสารในห้องเรียนที่เป็นไปตามธรรมชาติและเป็นไปตามสถานการณ์จริง นำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของนักเรียน

ประการที่สอง นิทานจัดเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการเล่านิทาน คือ การทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่ได้อ่าน และมีความรู้สึกเพลิดเพลินไปกับการฟัง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการที่หลากหลายผสมผสานกันในการนำเสนอเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและรู้สึกสนุกสนานในการฟัง โดยการใช้เสียงสูงต่ำ เน้นเสียงหนักเบา แสดงกิริยาท่าทาง และใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเล่า เช่น รูปภาพหรือสื่อที่เป็นของจริง รวมทั้งให้นักเรียนมีส่วนร่วมไปกับการเล่านิทาน เช่น ให้นักเรียนพูดบางประโยค ในนิทาน ช่วยออกเสียงและออกมาแสดงท่าทางประกอบการเล่านิทาน หรือเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย ในขณะที่เล่านิทานโดยการช่วยถืออุปกรณ์ประกอบการเล่า เป็นต้น ซึ่งผลจากการฟังนิทานด้วยความเข้าใจและด้วยความสนุกสนานดังกล่าว ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้บทเรียนใหม่ได้ดีขึ้น เพราะในระหว่างที่ฟังนิทาน นักเรียนได้ยินเสียง ได้มองเห็นภาพหรือท่าทางที่ผู้เล่าแสดงออก และบางครั้งนักเรียนก็มีส่วนร่วมในการเล่าด้วย ทำให้นักเรียนซึมซับภาษาใหม่ ประสบการณ์ใหม่ได้โดยง่ายและได้เพิ่มพูนทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของตนเองไปโดยไม่รู้ตัว เป็นไปตามหลักการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของ มอร์แกน

(Morgan. 1986 : 2) ที่กล่าวว่า การเล่านิทานทำให้เกิดการฟังที่มีคุณภาพคือผู้เล่าและผู้ฟังมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรง การเล่านิทานจะดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนได้มากกว่าการอ่านหรือการฟังนิทานจากเครื่องเล่นแถบเสียง เพราะผู้เล่าสามารถปรับเปลี่ยนเสียงหรือวิธีการเล่าเพื่อให้ผู้เรียนสนใจหรือเข้าใจเรื่องได้ทันทีในขณะที่เล่านิทานอยู่ สอดคล้องกับ เจนนิ่งส์ (Jennings. 1992 : 8) ที่กล่าวว่า นิทานเป็นสื่อการสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดถ้าผู้เรียนเกิดอารมณ์ร่วมไปกับนิทานที่ได้ฟัง ผู้เรียนจะรับรู้ข้อมูลทางภาษาได้ดีกว่า สามารถจำเนื้อหาได้เร็ว และมีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการใช้ภาษามากขึ้น

ประการที่สาม กิจกรรมการเล่านิทานช่วยพัฒนาทักษะในด้านการสื่อสาร ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สอดคล้องกับ เจนนิ่งส์ (Jennings. 1992 : 12 – 13) ที่กล่าวว่า นิทานเป็นสื่อและเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารทักษะทั้งสี่ นอกจากนี้ ไรท์ (Wright. 1995 : 6 - 7) ได้สนับสนุนความเห็นดังกล่าวว่า นิทานเป็นสิ่งที่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่อยู่ในวัยเด็กมักสนใจอยากฟังนิทานเสมอ นิทานจึงทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการฟัง ซึ่งในระหว่างที่ฟัง ผู้เรียนมักต้องการทราบว่านิทานที่ฟังเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ทำให้มีเป้าหมายในการฟังและเมื่อฟังเข้าใจแล้ว ผู้เรียนจะดีใจและต้องการฟังต่อไปอีก การเล่านิทานจึงเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟังโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ การที่นิทานซึ่งมักประกอบไปด้วยเนื้อหาที่หลากหลายและถ้าผู้เล่านิทานเล่าโดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่เตรียมมาอย่างดี ผู้ฟังจะถูกกระตุ้นให้เกิดความสนใจและมีอารมณ์ร่วมกับเรื่องที่ฟัง พอใจที่จะฟังครั้งแล้วครั้งเล่าทำให้เกิดความคุ้นเคยกับภาษา หลังจากนั้นการกระตุ้นให้เกิดการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นการพูดการอ่านหรือการเขียน ก็ทำได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการสื่อสารนั้นเกี่ยวข้องกับนิทานที่ได้ฟัง และผู้เรียนมีประสบการณ์ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้สื่อสารกันตามความเป็นจริงและเป็นไปตามความจำเป็น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะในด้านการสื่อสาร

ประการที่สี่ การฟังนิทานช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษาต่างประเทศ รวมทั้งช่วยกระตุ้นและพัฒนาจินตนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ ลิโวและไรท์ (Livo & Rietz . 1987 : 7) ซาโรและซาลาเบอรี่ (Zaro & Salaberri. 1995 : 5) กุสุมา ล่านุ่ย (2539 : 78 – 79) และเจนนิ่งส์ (Jennings. 1992 : 93) ที่กล่าวว่า นิทานมักเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจฟังและการเล่านิทานก็เป็นกิจกรรมที่ให้ความบันเทิง โดยผู้เล่าใช้ภาษาพูดทำให้นิทานมีชีวิตชีวาสำหรับผู้ฟัง และถ้ามีการใช้สื่อต่างๆ หรือภาพประกอบการเล่าด้วยแล้ว ผู้ฟังก็จะมีอารมณ์ร่วมไปกับการฟัง เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนานและรู้สึกผ่อนคลายสบายใจ มองเห็นการเรียนรู้เป็นเหมือนการเล่น มีความรู้สึกที่ดีและเกิดทัศนคติในทางบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสิ่งหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

เพราะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูงต่อไป นอกจากนี้ การเล่านิทานช่วยกระตุ้นและพัฒนาจินตนาการของผู้เรียน การเล่านิทานช่วยก่อให้เกิดจินตนาการ โดยระหว่างการฟังนิทานผู้เรียนจะนึกจินตนาการสร้างภาพตามเรื่องที่ได้ยิน และอาจเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งนิทานขึ้นเองหรือวาดรูปตามจินตนาการจากนิทานที่ได้ฟัง นำไปสู่การเรียนรู้ และเข้าใจบทเรียนที่ได้เรียนมากขึ้น มีคำกล่าวว่า ถ้าต้องการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ก็ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกใช้จินตนาการให้มากและด้วยลักษณะที่เป็นการเอาเรื่องราวต่าง ๆ มาผูกเข้าด้วยกัน มีฉาก มีตัวละคร และการที่มีปฏิสัมพันธ์กันของตัวละครในรูปแบบต่าง ๆ ของการเล่านิทาน ทำให้การเล่านิทานช่วยพัฒนาจินตนาการของผู้เรียนได้ดีกว่ากิจกรรมอื่น

จากเหตุผลทั้งสี่ประการข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมการเล่านิทานได้ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการฟังและพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น เพราะกิจกรรมการเล่านิทานทำให้นักเรียน เกิดแรงจูงใจในการเรียน การเล่านิทานมีคุณลักษณะในการช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการฟังและพูดของนักเรียน และช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นกิจกรรมการเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อการส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

2. กิจกรรมการเล่านิทานช่วยให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง หลอมประโคน (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานและนักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ รวมทั้ง ชลอสเซอร์ (Schlosser, 1993 : 95) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนคำศัพท์นักเรียนวัยก่อนประถมศึกษาระหว่างวิธีสอนตามขั้นตอนการสอนคำ โดยเริ่มจากการเรียนขั้นพื้นฐานก่อน กับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน จากนั้นทำการทดสอบความรู้และความจำของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การสอนตามขั้นตอนไม่ได้ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความจำเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด เพียงแต่ทำให้การเรียนการสอนดูง่ายขึ้น ในขณะที่การเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ทำให้นักเรียนจำคำศัพท์ได้ดี และมีความสนุกสนานในการเรียน สาเหตุที่กิจกรรมการเล่านิทานมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความคงทนในการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษอาจมีสาเหตุ ดังนี้

ประการแรก นิทานเป็นกิจกรรมที่ให้ความบันเทิงซึ่งเหมาะสมกับนักเรียนที่ยังอยู่ในวัยที่ชื่นชอบความสนุกสนาน ทำให้นักเรียนเปิดใจรับฟังการเล่านิทานอย่างกระตือรือร้น และเมื่อได้รับความสนุกสนานจากฟังนิทาน นักเรียนก็ไม่เบื่อที่จะฟังคำศัพท์จากเนื้อเรื่องซ้ำๆ นักเรียนจึงได้รับรู้รับฟังภาษาใหม่และคำศัพท์ใหม่มากกว่าหนึ่งครั้ง อีกทั้งหลังการเล่านิทาน นักเรียนยังได้ฝึกและประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียน โดยการทำแบบฝึกหัดหรือเล่นเกมเกี่ยวกับคำศัพท์ในรูปแบบต่างๆ ทำให้นักเรียนได้ทบทวนหรือเรียนซ้ำอีก ส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำคำศัพท์ได้ในระยะยาวหรือทำให้นักเรียน

เกิดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์นั่นเอง ดังที่ ซาโร และซาลาเบอรรี่ (Zaro & Salaberri. 1995 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานช่วยให้เกิดการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำ การเรียนภาษาจากการเล่านิทานช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคำศัพท์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น มีคำศัพท์อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน และคำศัพท์เหล่านี้เป็นคำศัพท์ที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยลักษณะของนิทานและการเล่านิทานส่วนมากจะมีการซ้ำคำ ซ้ำประโยคมากกว่าหนึ่งครั้ง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ และเกิดความคงทนในการจำคำศัพท์ใหม่และภาษาใหม่เหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เจนนิงส์ (Jennings. 1992 : 92) ที่ได้กล่าวว่า ในระหว่างการเล่านิทาน ถ้าผู้เล่าสามารถทำให้เกิดอารมณ์ร่วมไปกับนิทานที่ได้ฟังแล้วผู้เรียนจะรับรู้และเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ จากสิ่งที่ฟังได้ดีกว่า ดังนั้น ถ้ามีเนื้อหาใดหรือความรู้ใดที่ผู้สอนต้องการให้ผู้ฟังจดจำ ถ้านำเสนอเนื้อหาหรือข้อมูลนั้น ๆ ในรูปแบบนิทานแล้วผู้เรียนจะจำได้ดี

ประการที่สอง การฟังนิทานเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีอารมณ์ร่วมไปกับสิ่งที่ได้ฟัง ซึ่งการมีอารมณ์ร่วมไปกับสิ่งที่ได้ฟังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้นักเรียนสามารถที่จะรับรู้และจดจำสิ่งต่างๆ ในเนื้อหาของสิ่งที่ฟังได้มาก ดังนั้นการจัดให้นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ในบริบทของนิทานจึงช่วยให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และจำคำศัพท์ได้ดี เป็นไปตามคำกล่าวของ ซาโรและซาลาเบอรรี่ (Zaro & Salaberri. 1995 : 5) เจนนิงส์ (Jennings. 1992 : 7) ที่กล่าวว่า อารมณ์เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้และการจำของผู้เรียน สิ่งใดที่กระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียน สิ่งนั้นจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อบทเรียน นำไปสู่การเรียนรู้และเกิดความคงทนในการจำเกี่ยวกับบทเรียนนั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กิจกรรมการเล่านิทานประกอบด้วยคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนหลายประการ เช่น เป็นกิจกรรมที่ให้ความบันเทิงของนิทานช่วยให้นักเรียนได้เรียน หรือทบทวนคำศัพท์ซ้ำๆ ได้อย่างมีความหมายและไม่ทำให้รู้สึกเบื่อ ช่วยให้นักเรียนมีอารมณ์ร่วมและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ เป็นสื่อช่วยในการจำคำศัพท์ของนักเรียนได้ดีและช่วยให้การเรียนรู้คำศัพท์ที่น่าสนใจ เข้าใจได้ง่ายและชัดเจน ดังนั้นกิจกรรมการเล่านิทานจึงมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเพิ่มพูนทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษและมีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการใช้กิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษและความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.1 ในการเล่านิทาน ผู้สอนควรพยายามทำให้นักเรียนเกิดอารมณ์ร่วมไปกับการฟังนิทานให้มากที่สุด โดยการใช้น้ำเสียงให้สมจริง ใช้การแสดงท่าทางและใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานให้หลากหลาย เพราะเมื่อนักเรียนมีอารมณ์ร่วมไปกับนิทานแล้วนักเรียนจะมีความกระตือรือร้นสูงที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้ ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

1.2 ผู้สอนควรเป็นแบบอย่างทางภาษาที่ดีแก่นักเรียนโดยการฝึกการพูดและการออกเสียงภาษาอังกฤษอย่างถูกต้อง เนื่องจากการเล่านิทานจัดเป็นการให้ประสบการณ์ทางภาษาแก่นักเรียนวิธีหนึ่ง ซึ่งถ้าผู้เล่าสามารถเล่านิทานได้อย่างมีชีวิตชีวา และพูดออกเสียงต่างๆ ได้อย่างสมจริงชัดเจนก็จะช่วยให้นักเรียนได้ตัวอย่างในการพูดออกเสียงภาษาที่ถูกต้องจากผู้สอน

1.3 ผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับการแต่งนิทานนอกเหนือจากความรู้เกี่ยวกับนิทานและการเล่านิทาน เพราะถ้าผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนบทเรียนหรือจัดทำใบทเรียนอยู่ในรูปของนิทานและนำเสนอในลักษณะของการเล่านิทานได้อย่างเหมาะสมแล้ว การเรียนการสอนก็จะน่าสนใจยิ่งขึ้นและช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้นด้วย

1.4 ผู้สอนควรทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเล่านิทานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกนิทาน การจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเล่าและการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ ในระหว่างการเล่านิทาน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน รู้สึกว่าการเรียนไม่น่าเบื่อและทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง

1.5 ผู้สอนควรกล่าวชมเชย และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทุกครั้งในทุกๆ กิจกรรมที่นักเรียนทำ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจและทราบแนวทางที่จะปรับเปลี่ยนปรับปรุงความสามารถทางภาษาของตนให้ดียิ่งขึ้น แต่การให้ข้อมูลย้อนกลับควรนำเสนอในเชิงบวกเสมอเพื่อไม่ให้นักเรียนเสียกำลังใจในการเรียน จากการสังเกตในระหว่างการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการฟัง การพูดหรือการเขียนของนักเรียนทุกครั้ง สิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยพบ คือ การรู้ข้อบกพร่องของตนเองและวิธีแก้ไขช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นและยังสามารถช่วยเพื่อนในการแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วย ในขณะเดียวกัน สิ่งใดที่นักเรียนทราบว่าตนเองทำได้ดีแล้ว นักเรียนจะรู้สึกมั่นใจในการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

1.6 สำหรับผู้สอนที่ไม่มีความถนัดในการเล่านิทาน แต่ประสงค์ที่จะใช้กิจกรรมการเล่านิทานในการเรียนการสอน สามารถให้นักเรียนฟังและชมการเล่านิทานจากแถบวีดิทัศน์ได้วิธีการนี้นักเรียนไม่เพียงแต่จะได้ฟังนิทานและรับประสบการณ์ทางภาษา นักเรียนยังได้ฝึกการฟังในรูปแบบหนึ่งที่เป็นต่อการสื่อสารและการเรียนภาษาด้วย

1.7 ในขั้นหลังการเล่านิทาน ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนดูภาพและพูดหรือเล่า นิทานซ้ำ โดยใช้คำพูดของนักเรียนเองเพื่อช่วยให้นักเรียนมีโอกาสพูดและมีความคล่องแคล่วในการ พูดภาษาอังกฤษ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเรื่องการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมการเขียนกับ นักเรียนที่เริ่มเรียนการเขียนภาษาอังกฤษ

2.2 ควรมีการทำวิจัยเรื่องการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กองวิจัยทางการศึกษา. (2542). กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. สยามรัฐรายสัปดาห์.
กริยา ธนะพงศ์. (2548). “เด็กไทยอ่อนอังกฤษผิดที่ใคร,” มติชนสุดสัปดาห์. 6.
กุสุมา ล่าม้าย. (2539). การสร้างเจตคติในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. วารสารศึกษาศาสตร์,
11 (1), 78-82.
พันธิย์ วิหคโต. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่มี
ประสิทธิภาพต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
วีระชาติ ชัยเนตร. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษ เป็น
ภาษาที่สองในชั้นเรียนที่ใช้การสอนโดยมีนิทาน เป็นองค์ประกอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(ภาษาอังกฤษ). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดมสำเนา.
สมปอง หลอมประ โคน. (2544). การใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมทักษะฟัง-พูด
ภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดมสำเนา.
สุจิตรา ศาสตราวหา. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในชั้นเรียนที่ใช้การสอนแบบสื่อสารโดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบ.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. อุดมสำเนา.
Faminghetti, R. (Ed). (1999). **The World Almanac and Book of Facts 2000**. NJ : World Almanac
Books.
Jennings, C. (1992). **Children as Story-Tellers**. Melbourne : Oxford University.

Livo, N.J., & Rietz S.A (1987). **Storytelling Activities**. Colorado : Libraries Unlimited.

Morgan, J & Rinvoglucr, M. (1986). **Once Upon A Time**. (3rd ed.). Cambridge :
Cambridge University.

Wright, A. (1995). **Storytelling with Children**. Oxford : Oxford University.

Zaro, J.J. & Salaberri, S. (1995). **Storytelling**. Oxford : HeineMann.

บทคัดย่อการนำเสนอด้วยวาจา
กลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ และอื่น ๆ

การวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด

**THE ORGANIZATIONAL PERFORMANCE MEASUREMENT OF BURIRAM
TEACHER SAVING AND CREDIT CO – OPERATIVE, LIMITED**

ผู้วิจัย : วาริ กาสิทธิ์

**อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.จรีพร จันทรพาณิชย์
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด เปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ ต่อการให้บริการ และศึกษาปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยศึกษาจากสมาชิกสหกรณ์คณะกรรมการการดำเนินงาน และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำนวน 456 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือวัดผลการปฏิบัติงานแบบดุลภาพ (Balanced Scorecards) โดยจะวัดผลการดำเนินงานใน 4 ด้านคือ ด้านลูกค้าใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านการปฏิบัติงานภายใน ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ใช้แบบสอบถามทัศนคติของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ โดยแบบสอบถามที่ใช้ มี 2 ลักษณะคือ แบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และด้านการเงินใช้สูตรการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ด้านลูกค้า (ความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด) ด้านบุคลากรในการให้บริการ และด้านเวลาและความเร็วในการให้บริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำแนกตามลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุการเป็นสมาชิก ระดับการศึกษา และต้นสังกัดที่ทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ด้านการปฏิบัติงานภายใน โดยภาพรวมบุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางประชากรพบว่า โดยภาพรวมบุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นผู้ที่มีตำแหน่งงานอื่น ๆ มีทัศนคติในการปฏิบัติงานภายใน อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยภาพรวมบุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางประชากรพบว่า โดยภาพรวมบุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง แต่บุคลากรที่เป็นเพศชาย ผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท และผู้ที่มีตำแหน่งงานเป็นคณะกรรมการดำเนินงานขอมิทัศนคติในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์ด้านการเงิน

4.1 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายและรายได้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่ามีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นถึงการไม่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายส่วนอัตราส่วนกำไรมีแนวโน้มลดลง

4.2 อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้หมุนเวียนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่ามีสภาพคล่องลดลง และอาจส่งผลต่อการชำระหนี้ระยะสั้นในอนาคตได้

4.3 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าได้นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานค่อนข้างไม่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดรายได้ต่ำ

4.4 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่ามีสินทรัพย์ในอัตราส่วนที่ค่อนข้างต่ำในการสร้างผลตอบแทน

4.5 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าอัตราผลตอบแทนต่อหุ้นมีแนวโน้มลดลง

4.6 อัตราส่วนหนี้ต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าใช้แหล่งเงินทุนภายนอกในการดำเนินงานในอัตราส่วนเพิ่มมากขึ้น

4.7 สรุปการดำเนินงาน และฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพพอสมควร มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง โดยมีทุนดำเนินงานและผลกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง

ABSTRACT

This research aimed to study the performance of Buriram Teacher Saving and Credit Co-operative, Limited, to compare the satisfaction of members towards the services and to study problems happened while it was performing. The members, board, and all officers which were totally about 456 persons were the target of researching. The Balanced Scorecards was the equipment used for researching. There were four issues of researching. First, for the members, the questionnaire was used for collecting. For the co-operative performance and the development of the officers, the questionnaire was used to collect details from the board and all officers. The questionnaire was divided into two parts; Check List and Rating Scale. And for money status, the ratio analysis was used to manage it. Statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation.

The research has shown that :

1. For the members, on the services of the co-operative, most members were satisfied but for the place. Some of them pointed out the medium level.

The comparison of satisfaction of members towards the services of the co-operative, divided by gender, duration of being members, education background and company or school, found that wasn't any different at the .05 level.

2. For the performance, all officers were pleased and the research found that all officers were most satisfied except some officers assessed the performance at medium level.

3. For the development of all officers, most of them showed only the medium level on it but male officers participants who were between 31 -40 and 41 – 50, samples who got a master degree and the board of management showed the satisfaction in highest degree.

4. For money analysis, the research found that :

The expenditure was increased every year. This means they spent inefficiently. Moreover, the profit of the co-operative seemed to decrease.

The ratio between the budget and the debt, the researcher found that there was a terrible sign which might cause the payment of the members in the future.

For the ratio of the money and all its properties, it was found that the co-operative managed them inefficiently and caused the low income.

For the ratio of profit on properties, it was found that the co-operative had few properties in managing for higher income.

For the ratio between the gain and share, it was found that all share holder would have less money than the past.

For the ratio between the debt and the properties, it was found that the co-operative used outside capital for performance more than the past.

For the conclusion and the money status of the co-operative, it was found that the performance was on the satisfied level. The status was firm and the profit increased every year.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรธุรกิจ ประเภทสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่ธนาคาร จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ และการให้กู้ยืมเงินของสมาชิก เพื่อความจำเป็นอื่น ๆ มักจัดตั้งในกลุ่มคนที่ทำงานในหน่วยงานหรือผู้มีรายได้ประจำโดยเฉพาะในวงการราชการ ซึ่งบทบาทสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์คือการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักประหยัดคอดออม และเป็นแหล่งเงินกู้ให้แก่สมาชิกเมื่อเกิดความจำเป็น โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินงานโดยคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่ได้รับเลือกในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานคือการกำหนดนโยบายในการบริหารงาน และจัดหาจัดจ้างผู้จัดการ ให้ปฏิบัติงานในสหกรณ์ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์เกิดประโยชน์สูงสุดการดำเนินการดังกล่าวจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในฐานะที่เป็นเจ้าของร่วมกัน การมีระบบการดำเนินงาน และวิธีการบริหารองค์กร เพื่อประโยชน์ของสมาชิกเป็นสำคัญ ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้จะต้องดำเนินการให้ดำเนินการให้สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

(วรศักดิ์ ทุมมานนท์.อ้างถึงใน สอน โสแพน. 2544: 2)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครุมีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของครูได้ซึ่งสภาพปัจจุบันของครูส่วนใหญ่จะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีรายได้จากเงินเดือนเป็นหลัก แม้ว่าครูจะได้รับสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นก็ตาม รายได้ก็ยังไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องหาแหล่งเงินกู้เพื่อแก้ปัญหาค่าใช้จ่าย แหล่งเงินกู้หลักของครูนอกจากธนาคารแล้วสหกรณ์ออมทรัพย์ครูก็เป็นแหล่งเงินกู้ที่สำคัญแห่งหนึ่ง เพราะเป็นสถาบันการเงินที่มีครูเป็นสมาชิกร่วมกันและดำเนินการเพื่อประโยชน์ของสมาชิกร่วมกันสหกรณ์ออมทรัพย์ครุบุรีรัมย์ จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2504 สมาชิกได้แก่ผู้ประกอบอาชีพครู และผู้ที่เคยประกอบอาชีพครูในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของข้าราชการครูและช่วยเหลือเพื่อนครูที่ได้รับความเดือดร้อน สำนักงานตั้งอยู่ที่ 36/100 อินจันทร์ณรงค์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 15,222 คนมีทรัพย์สินรวมมูลค่ากว่า 2

พื้นล้านบาท การดำเนินการของสหกรณ์กระทำ โดยคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ จำนวน 14 คน ซึ่งปัญหาการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาส่วนหนึ่ง คือ สภาพคล่องทางการเงิน ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ เนื่องจากสภาพเหตุการณ์และปัญหาในบ้านเมือง ซึ่งส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

ผลการตรวจสอบกิจการปี พ.ศ. 2548 ของคณะผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด (รายงานกิจการประจำปี. 2548 : 16-17) พบว่าเอกสารทางบัญชีบางรายการไม่สมบูรณ์ ค่าใช้จ่ายและค่าสาธารณูปโภคสูงเกินจริง การลงนามในสัญญาเพื่อค้ำประกันยังไม่เรียบร้อย การประชาสัมพันธ์ข่าวสารแก่สมาชิกไม่ชัดเจน และสภาพปัญหาการขึ้นกู้เงินสามัญที่ต้องใช้เวลานาน ผลการตรวจสอบดังกล่าวเกิดจากผลการดำเนินงานทางการเงิน การปฏิบัติงานภายใน และการเรียนรู้และนวัตกรรมของสหกรณ์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ไม่ดีพอ ซึ่งอาจจะส่งผลถึงความพึงพอใจของสมาชิกต่อการบริการในอนาคต โดยคณะผู้ตรวจสอบกิจการได้เสนอแนะการปรับปรุงสภาพปัญหาต่อคณะกรรมการการดำเนินงานเพื่อพัฒนากิจการ

จากบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตทางด้านเศรษฐกิจของครู และผลการตรวจสอบกิจการข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยการวัดผลการดำเนินงานได้ใช้เทคนิคการปฏิบัติงานแบบคุลยภาพ ซึ่งจะสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ทั้ง 4 ด้านอย่างสมดุล ผลการวิจัยที่ได้รับจะช่วยให้การพัฒนากิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด
3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาการบริหารงานของคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ในครั้งนี้ คาดว่าจะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด
2. ทำให้ทราบข้อมูลเปรียบเทียบเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิก ต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์
3. ทำให้ทราบปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

บุรีรัมย์ จำกัด

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด วัดโดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า เครื่องมือวัดผลการปฏิบัติงานแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecards) ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความพึงพอใจของสมาชิก ตัวแปรที่ใช้ศึกษาด้านความพึงพอใจของสมาชิก ได้แก่ ความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ในด้านเวลาและความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านการให้ความสะดวกในการมารับบริการด้านบุคลากร และด้านอาคารสถานที่

2. ด้านการปฏิบัติงานภายในองค์กร ได้แก่ ทักษะของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด

3. ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมในองค์กร ได้แก่ การพัฒนาวิธีการให้บริการสมาชิก และการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ

4. ด้านการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนทางการเงิน

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำนวน 15,222 คน เจ้าหน้าที่จำนวน 35 คน และคณะกรรมการดำเนินงานจำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ

1. สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำนวน 406 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของยามาเน่ (Yamane)

2. เจ้าหน้าที่จำนวน 35 คน ใช้ประชากรในการศึกษา

3. คณะกรรมการดำเนินงานของจำนวน 15 คนใช้ประชากรในการศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

ลักษณะทางประชากรของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การเป็นสมาชิก ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ทำงาน

ตัวแปรตาม

ตัวแปรพึ่งพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด

ผลการวิจัย

การวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยใช้เครื่องมือวัดผลการปฏิบัติงานแบบดุลยภาพ ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ด้านลูกค้า (ความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายได้ พบว่าด้านความสะดวกในการให้บริการ ด้านบุคลากรที่ให้บริการ และด้านเวลาและความรวดเร็วมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำแนกตามอายุการเป็นสมาชิก โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำแนกตามต้นสังกัดที่ทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ด้านการปฏิบัติงานภายใน โดยภาพรวมบุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางประชากรพบว่า ผู้ที่มีตำแหน่งงานอื่น ๆ มีทัศนคติในด้านการปฏิบัติงานภายใน อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยภาพรวมบุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางประชากรพบว่า ผู้ที่เป็นเพศชาย ผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ผู้ที่มีตำแหน่งงานเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ทัศนคติในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์ด้านการเงิน

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายและรายได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นถึงการมีประสิทธิภาพในการใช้จ่าย ส่วนอัตราส่วนกำไร มีแนวโน้มลดลง

อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าสภาพว่ามีสภาพคล่องลดลง และอาจส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ระยะสั้นในอนาคตได้

อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าได้นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานค่อนข้างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดรายได้

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าได้นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานค่อนข้างไม่มี

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าอัตราผลตอบแทนต่อหุ้นมีแนวโน้มลดลง

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมพบว่าสหกรณ์ใช้แหล่งเงินทุนภายนอกในการดำเนินงานในอัตราส่วนเพิ่มมากขึ้น

สรุปการดำเนินงาน และฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่า โดยภาพรวมการดำเนินงานมีประสิทธิภาพพอสมควร มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง โดยมีทุนดำเนินงาน และผลกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผล การวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยใช้เครื่องมือวัดผลการปฏิบัติแบบดุลยภาพ ซึ่งจะวิเคราะห์สหกรณ์ใน 4 ด้านคือ ด้านลูกค้า ด้านการปฏิบัติงานภายใน ด้านการเรียนรู้แบบนวัตกรรม และด้านการเงิน ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านลูกค้า

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการให้บริการ ด้านบุคลากรในการให้บริการ ด้านเวลาและความรวดเร็วในการให้บริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สืบเนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด มีแผนพัฒนาด้านการบริการ โดยจัดให้มีการพัฒนาบริการสมาชิกที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ในลักษณะของการบริการยุคใหม่ที่คำนึงถึงความพึงพอใจของสมาชิกเป็นสำคัญ และดำเนินการกำหนดมาตรฐานการให้บริการ ส่วนในด้านอาคารสถานที่ สมาชิกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เกิดจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด มีแผนพัฒนาสำนักงาน ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานหลังใหม่ยังไม่แล้วเสร็จ และได้เช่าอาคารพาณิชย์เป็นสำนักงานที่ทำการชั่วคราวในปัจจุบัน จึงอาจจะมีผลต่อระดับความพึงพอใจของสมาชิกที่มาใช้บริการ

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกต่อการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จำแนกตามเพศ อายุการเป็นสมาชิก ระดับการศึกษา และต้นสังกัดที่ทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมาชิกที่มีลักษณะทาง

ประชากรต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอนง กาญจนการุณ (2548 : 54 – 62) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการให้บริการของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่าความเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการให้บริการของสหกรณ์ ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สมาชิกที่มีความแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ ให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับการให้บริการ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. ด้านการปฏิบัติงานภายใน ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคณะกรรมการดำเนินงานและ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมบุคลากรมีทัศนคติ ในการปฏิบัติงานภายในของคณะกรรมการดำเนินงาน และเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาปัญหาพิเศษของ สอน โสมแพน (2544 : 80-85) ที่ศึกษาเรื่อง การวัดผลการดำเนินงาน ขององค์กร ด้วยเทคนิค Balanced scorecard กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด พบว่าเจ้าหน้าที่มีเจตคติต่อการปฏิบัติงานภายในองค์กรอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาตามลักษณะทาง ประชากรพบว่า ผู้ที่มีตำแหน่งงานอื่น ๆ ในสหกรณ์ มีทัศนคติในด้านการปฏิบัติงานภายใน อยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้ระดับทัศนคติของผู้ที่มีตำแหน่งงานอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานภายใน อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้ระดับทัศนคติของผู้ที่มีตำแหน่งงานอื่น ๆ ในสหกรณ์ อาจเกิดจากองค์ประกอบที่ทำให้ เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน 11 ประการที่กล่าวถึงในการศึกษาของ เฮร์เบอร์ก และคณะ (Herzberg and others. 1959 : อ้างถึงใน สอนง กาญจนการุณ. 2548 : 28) โดยศึกษาจากนักบินและ วิศวกร จำนวน 200 คน เพื่อหาว่าอะไรเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ในการทำงาน พบว่าสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจมี 5 ประการ ได้แก่ การได้รับความสำเร็จ การ ขอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบและความก้าวหน้า ส่วนองค์ประกอบที่ทำให้เกิด ความไม่พึงพอใจมี 11 ประการ ได้แก่ เงินเดือน โอกาสความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับเพื่อน ร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาฐานะของอาชีพ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา การ นิเทศงาน นโยบายและการบริหาร สภาพการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัยและชีวิตส่วนตัว

3. ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคณะกรรมการดำเนินงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด โดยภาพรวมบุคลากรมี ทัศนคติด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในด้านการเรียนรู้ได้มี แผนพัฒนาบุคลากรระยะ 5 ปีในแผนพัฒนาบุคลากรปี 2548 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ได้ให้ ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แผนพัฒนาด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ส่วนในด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้มีการ พัฒนาขึ้นตามลำดับ แต่อาจจะยังไม่สามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้ถึงระดับที่ดี จึงสะท้อน

กลับมาถึงทัศนคติของคณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด

4. ด้านการเงิน

4.1 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายและรายได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่ามีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีพบว่ามีรายการค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมขึ้นมหลายรายการ และเป็นเงินจำนวนมาก เช่น เงินชดเชย ค่าสวัสดิการโครงการสงเคราะห์สมาชิกเสียชีวิต (กสส.) จึงส่งผลให้อัตราส่วนค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและรายได้ลดลง

4.2 อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่ามีหนี้สินที่เกิดจากเงินเบิกเกินบัญชีเป็นจำนวนมากใน 2 ปีหลัง รวมทั้งมีเงินกู้ยืมระยะสั้น และมีหนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้สภาพคล่องลดลง และอาจส่งผลต่อการชำระหนี้ระยะสั้นในอนาคตได้

4.3 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่าได้นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานค่อนข้างไม่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดรายได้ต่ำ อาจเนื่องมาจากสินทรัพย์ที่มีอยู่เป็นสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น จึงส่งผลหมุนเวียนสินทรัพย์ลดลง

4.4 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด สินทรัพย์ของเพิ่มขึ้นเป็นทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จึงทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ค่อนข้างต่ำ

4.5 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ลดลงทุกปี แต่กำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีพบว่า มีการจัดสรรในส่วนของโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่ ทูนาสาธณประโยชน์ได้แก่ ทูนสำรอง ทูนรักษาปันผล ทูนาสาธณประโยชน์เพิ่มขึ้นทุกปี รวมทั้งในปี พ.ศ. 2548 มีการอนุมัติเงินจัดสรรสำหรับขยายกิจการ เพิ่มเติมขึ้นมอีกหนึ่งรายการ จึงทำให้การจัดสรรผลตอบแทนต่อหุ้น และเงินเฉลี่ยคืนสมาชิกมีอัตราส่วนที่น้อยลง

4.6 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัดจากการที่มีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นแต่เป็นสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และก่อให้เกิดรายได้ในอัตราส่วนที่ต่ำ จึงทำให้ต้องใช้แหล่งเงินทุนภายนอกในการดำเนินงานในอัตราส่วนเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ในครั้งนี้ทำให้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ด้านอาคารและสถานที่ ควรมีการปรับปรุงให้มีที่จอดรถให้เพียงพอกับสมาชิก ปรับปรุงสถานที่ให้ร่มรื่นมีบริเวณให้สมาชิกนั่งพักรับการบริการที่เพียงพอ และควรจัดทำป้ายบอกช่องบริการที่ชัดเจนและมีสัดส่วน

ควรมีการจัดทำแผนเชิงปฏิบัติการในเรื่องการพัฒนาบุคลากรและนวัตกรรมร่วมกัน
ทั้งองค์กร

ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะเฉพาะด้านให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีความชำนาญตำแหน่งที่มีจำนวนมาก และส่งเสริมเจ้าหน้าที่ให้ได้รับการศึกษาต่อ

ด้านการเงิน ควรมีมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ให้รัดกุมโดยเพิ่มจำนวนครั้งในการตรวจสอบภายใน เนื่องจากสหกรณ์มีแผนพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านอาคารสถานที่ ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ อาจทำให้สภาพคล่องทางการเงินลดลง

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด ควรนำหลักการปฏิบัติงานแบบคุณภาพไปใช้ในการดำเนินงาน เพราะทำให้ผู้บริการสามารถเห็นภาพของผลการดำเนินงานที่ชัดเจน ทั้งด้านการเงินและด้านการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยความต้องการของคณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ต่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด เพื่อให้ทราบปัญหาและนำมาวางแผนปรับปรุงในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สนอง กาญจนการุณ. (2548). ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการให้บริการของสหกรณ์

ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด. การศึกษาปัญหาพิเศษ. บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สอน โสมแพน. (2544). การวัดผลการดำเนินงานขององค์กร ด้วยเทคนิค **Balanced Scorecard**

กรณีศึกษา : สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด. การศึกษาปัญหาพิเศษ. บธ.ม.

(บริหารธุรกิจ). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

**ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์**

**ADMINISTRATIVE EFFECTIVENESS OF SUBDISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATIONS IN LAMPLAIMAT DISTRICT,
BURIRAM PROVINCE**

ผู้วิจัย : รัชย์ชนก บุตรโต

**อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพร จันทร์พาณิชย์
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 3) ศึกษาปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงาน อบต. ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 236 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ (t – test แบบ Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยสถิติ (One- way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านความสามารถในการบริหารงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านเทคโนโลยี และด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามประสบการณ์ ไม่แตกต่างกัน

7. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของพนักงาน ด้านโครงสร้างระบบงานควรให้มีการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยี ควรจัดให้มีอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นและควรให้มีงบประมาณส่งเสริมพนักงานอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้านบรรยากาศภายในองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสภาพภูมิทัศน์บริเวณสำนักงานให้ สวยงาม และด้านความสามารถในการบริหารงานควรจัดฝึกอบรมและหางบประมาณเพิ่มเติม ให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, การบริหารงาน

ABSTRACT

The purposes of this study were to : 1) examine the administrative effectiveness of Subdistrict Administration Organizations (SAOs) in Lamplaimat district, Buriram province ; 2) compare the administrative effectiveness among SAOs in Lamplaimat district, Buriram province; and 3) investigate the problems faced of administration in SAOs. The subjects were 236 officers who work at SAOs in Lamplaimat district, Buriram province. The instrument was a questionnaire which was validated by the experts. The obtained data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, dependent sample t-test, and One – way ANOVA with the significant difference at .05 level.

The findings were as follows :

1) The officers' opinion towards the administrative effectiveness of SAOs in Lamplaimat district, Buriram province was at moderate level. In terms of item's consideration, it revealed

that the working structure system and administrative ability were at much level; where as ,technology , and SAOs' atmosphere were at moderate level.

2) There was no significant difference between officers' opinion towards the administrative effectiveness of SAOs in terms of gender.

3) There was no significant difference among officers' opinion towards the administrative effectiveness of SAOs in terms of age.

4) There was no significant difference among officers' opinion towards the administrative effectiveness of SAOs in terms of educational levels.

5) There was no significant difference among officers' opinion towards administrative effectiveness of SAOs in terms of working positions.

6) There was no significant difference among officers' opinion towards the administrative effectiveness of SAOs in terms of working experiences.

7) The problems and suggestions which utilized for solving the deficiency were that the SAOs should: 1) plan the organization structure system; 2) develop information technology; 3) increase the budget for officers' training; 4) set up the good atmosphere in the organizations, and 5) be able to administer the organizations effectively.

Keyword (s) : Effectiveness, Administrative

บทนำ

ปัจจุบันเกิดกระแสการเรียกร้องในการปฏิรูประบบราชการเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากความล้มเหลวของระบบราชการที่มีความเชื่อมโยงเข้าในการบริหารงานในการตอบสนองความต้องการของประชาชน อีกทั้งอำนาจการบริหารงานของรัฐนั้นขึ้นกับส่วนกลางมาก ส่งผลให้การบริการของรัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงความต้องการเท่าที่ควร ทั้งในด้านของเวลาและชนิดของบริการนั้น ๆ รวมถึงนโยบายบางอย่างไม่ได้รับการยอมรับจากคนในท้องถิ่น ส่งผลเสียถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการและประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ แนวทางหนึ่งในการปฏิรูประบบราชการ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบราชการโดยเน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ทำให้มีการนำรูปแบบการปกครองท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ปัญหา พัฒนาท้องถิ่นตนเอง นับว่าเป็นการเริ่มต้นพัฒนาระบบราชการส่วนท้องถิ่นที่สำคัญเป็นอย่างมาก

การบริหารงานระดับตำบลในรูปแบบของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นจากแรงจูงใจผู้บริหารประเทศในขณะนั้น ปี พ.ศ. 2498 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในระหว่างช่วงนั้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เดินทางไปเยือนประเทศในแถบยุโรปและสหรัฐอเมริกาและได้เห็นว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศเหล่านั้นเป็นการปกครองตามแบบระบอบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้งทางตรงและทางอ้อมทำให้การบริหารงานเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีความตั้งใจที่จะให้ประเทศไทยมีองค์กรแบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นเหมือนกับนานาอารยประเทศ เมื่อกลับมาถึงประเทศไทยจึงได้สั่งการให้กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งสภาตำบลขึ้น โดยเร็วที่สุด และในปี พ.ศ. 2499 กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดตั้งสภาตำบลขึ้น เพื่อให้สภาตำบล เป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะปกครองตนเอง และได้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ.2499 ซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นควบคู่กับสภาตำบล แต่รูปแบบการบริหารงานของสภาตำบลไม่ประสบความสำเร็จ อันเนื่องมาจากความไม่พร้อมของฝ่ายข้าราชการและประชาชน โดยที่ฝ่ายข้าราชการนั้นก็มี การควบคุมกำกับดูแล ตลอดจนมีการชี้นำเกินไปจนขาดความเป็นอิสระ โดยอำนาจทั้งหมดอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของอำเภอรวมถึงการขาดแคลนในด้านงบประมาณ ขาดการบริหารงานการจัดการที่ดี และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนใน ท้องถิ่น ตลอดจนถึงประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทการบริหารงาน อำนาจหน้าที่ของสภาตำบล (ไชยา พรหมา.2538 : 4 - 5) อีกทั้งยังการพัฒนาของโลกปัจจุบัน มีความรวดเร็ว ส่งผลให้การบริหารงานในระดับท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน จึงได้มีการนำ รูปแบบการบริหารงานแบบองค์การบริหารส่วนตำบลกลับมาใหม่ โดยในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ส่งผลให้สภาตำบลทั้งหมดมีฐานะเป็นนิติบุคคล และสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลสามารถบริหารการคลังโดยการจัดเก็บภาษีตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนด สามารถจัดหาบุคลากรภายในหน่วยงานได้บางส่วน มีสิทธิในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรในเขตพื้นที่ของตนเอง อีกทั้งยังสามารถออก กฎหมายบังคับใช้เองได้บางส่วน ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการบริหารเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อันเป็นรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยบุคคลในท้องถิ่นมีสิทธิและ เสรีภาพ อนุรักษ์ พื้นฟูจาริต ประเพณี ศิลปะหรือ วัฒนธรรมอันดีแห่งท้องถิ่น และมีส่วนร่วมใน การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และมีสิทธิที่จะร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการปกครอง อันมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน

องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด มีบทบาทในการที่จะส่งเสริมความเป็นอยู่และสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นของตนในหลาย ๆ ด้าน และมีส่วนสำคัญในการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามในสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันนี้ ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายประการด้วยกัน เช่น ความไม่พร้อมของพนักงานในด้านต่าง ๆ เช่น ขาดโครงสร้างระบบงาน ขาดเทคโนโลยี ขาดบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะพนักงานส่วนตำบลจึงมีความตั้งใจที่จะทำการศึกษาเรื่องประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมุ่งหวังผลการศึกษานี้จะช่วยชี้ให้เห็นประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งทำให้ได้รับข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามลักษณะทางประชากร
3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและแนวทางแก้ไขปัญหา

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 15 ตำบล ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 236 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ รายได้/เดือนและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านเทคโนโลยี ด้านบรรยากาศภายในอบต. และด้านความสามารถในการบริหารงาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยกับประสิทธิผลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 15 ตำบล

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังพนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง โดยมีหนังสือของผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นจดหมายนำ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ทั้งสิ้นจำนวน 236 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำมาแยกวิเคราะห์ตามความมุ่งหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ จำแนกตามเพศ ใช้ $t - test$ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน (Independent Samples) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผล ในการบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปฏิบัติงาน ประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

5. เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาและเขียนรายงานวิจัยแบบพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านความสามารถในการบริหารงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านเทคโนโลยี และด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหาร O302 องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการยอมรับสมมติฐาน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามประสบการณ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

7. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของพนักงาน ด้านโครงสร้างระบบงาน ควรให้มีการวางแผนในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยี ควรจัดให้มีอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น และควรให้มีงบประมาณส่งเสริมพนักงานอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสภาพ ภูมิทัศน์บริเวณสำนักงานให้สวยงามและควร

ปรับปรุงสถานที่ทำงาน ด้านความสามารถในการบริหารงาน ควรจัดให้มีการฝึกอบรมและจัดหางบประมาณเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านความสามารถในการบริหารงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเทคโนโลยี และด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านเทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ภายในสำนักงานไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นระบบ ส่วนด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลพนักงานมีความคิดเห็นว่า ค่าตอบแทนของพนักงานอยู่ในระดับปานกลางยังไม่เหมาะสมกับตำแหน่งกับงานที่ทำพนักงานขาดโอกาสในการเข้า รับการอบรม สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการทำงาน สภาพจิตใจ ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล จึงขาดความกระตือรือร้น ขาดความสนใจ เอาใจใส่การทำงานเพราะไม่มีสิ่งจูงใจในการทำงาน จึงทำให้ผลความพึงพอใจของพนักงานออกมาในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้ระเบียบ กฎเกณฑ์แบบแผน ควบคุมการทำงานของพนักงานทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามระเบียบ มาตรฐานของตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง ไม่มีการแบ่ง เพศและแบ่งแยกลักษณะงานโอกาสในการทำงานมีเท่าเทียมกันทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมพร แสงมณี (2540 : 62) ในการศึกษาบทบาทสตรีในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นตัวจักรสำคัญที่จะขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้า ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ก็มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมกฤษ กาศสกุล (2546 : 62-63) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศ ไม่ทำให้ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน คือ ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศ

หญิงจะมีความพึงพอใจต่อการทำงาน เนื่องจาก ปัจจุบันเพศชายและเพศหญิงได้มีความเท่าเทียมกันในสังคมร่วมกันมากขึ้น ทำให้ผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของ อบต.ที่ออกมาสร้างความพึงพอใจให้กับเพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ความพึงพอใจหรือความสำเร็จในการทำงานของพนักงาน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุของ ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นไม่ว่าบุคลากรในหน่วยงานจะมีอายุมากหรืออายุน้อย ก็ตามสามารถปฏิบัติงานและทำให้องค์กรมีความก้าวหน้าได้และทุกคนมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ ตันจະตะนะย (2542 :บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะกรณีการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า อายุเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นไม่ว่าจะมีอายุเท่าใดก็ตามจะมีความสำคัญต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอกราช มณีกรรม (2542 :บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร พบว่า อายุเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แม้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมุกดาหาร จะมีอายุเท่าใดก็ตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมก็ยังอยู่ในระดับสูง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมกฤษ กาศสกุล (2546 : 62-63) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้ความพึงพอใจแตกต่างกันโดยคนที่มีอายุน้อย จะมีความพึงพอใจต่อการทำงานของอบต. มากกว่าคนผู้สูงอายุ เนื่องจากคนที่มีอายุน้อยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือการศึกษาในระบบใหม่ จึงได้รับรู้การทำงานของอบต. ว่าทำงานกันอย่างไร ส่วนคนผู้สูงอายุอาจยังยึดติดอยู่กับการปกครองในรูปแบบเก่า จึงยังไม่ปรับตัวเข้ากับการปกครองในรูปแบบใหม่ ดังนั้น ระดับอายุที่แตกต่างกันจึงมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของอบต. ที่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของพนักงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งในด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านเทคโนโลยี ด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านความสามารถในการบริหารงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานใน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีระดับ

การศึกษาปริญญาตรี บทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงานจะแตกต่างจากผู้ที่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นพนักงานระดับปฏิบัติ ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะเรียนรู้และเข้าใจระบบงานสามารถหาประสบการณ์ ความรู้เพิ่มเติม มีความคิดที่ทันยุคทันสมัย ปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ดีกว่า แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ความเอาใจใส่ของบุคลากรแต่ละคนที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพความคิดเห็น จึงแตกต่างกันออกไปเป็นไปตามสมมติฐานซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองอุไร ชวขุ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปทุมธานี พบว่าระดับการศึกษาของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดปทุมธานีไม่ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมกฤษ กาศสกุล (2546 : 62-63) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การศึกษา ไม่ทำให้ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน เพราะว่าผลงานของอบต. ที่ออกมาสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทุกกลุ่ม ดังนั้น ความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามตำแหน่งปฏิบัติงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้นหากจะให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จะต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรในหน่วยงานทุกฝ่าย ที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้มีความเจริญก้าวหน้า หากขาดบุคลากรตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งไป การบริหารงานก็จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นบุคลากรในหน่วยงานไม่ว่าจะตำแหน่งใดหน้าที่ใด ก็มีความสำคัญต่อการบริหารงานภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสวิน วาจาสิทธิ์ (2544 :บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงแรงงานสวัสดิการสังคมในจังหวัดจันทบุรี พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีความสำคัญต่อองค์กรทุกตำแหน่ง ปัจจัยด้านตำแหน่ง จึงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของถวิล พรหมมีเดช (2547 :53-54) ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอดาหลวง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานขององค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นมีรูปแบบ ระเบียบในการบริหารที่ชัดเจน และเป็นที่รู้จักการบริหารหรือการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับ จึงมีความเข้าใจและยอมรับในการแก้ปัญหาของระบบ

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามประสบการณ์ใน

การปฏิบัติงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีระเบียบปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานที่ทุกคนต้องทำตามไม่ว่าพนักงานที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มากหรือน้อยต้องมาบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว จึงอยู่ในระเบียบและแนวปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสวิน วาจาสิทธิ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวง แรงงานและสวัสดิการสังคมในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรจะมาก หรือน้อยก็สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สม ชัย แสงสว่าง (2540 ; บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารงานในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประสิทธิภาพในการ บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ไม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารแต่อย่างใด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถวิล พรหมมีเดช (2547 : 53-54) ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ระยะเวลา การดำรงตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจาก การบริหารงานของ องค์การส่วนปกครองท้องถิ่นมี รูปแบบ ระเบียบในการบริหารที่ชัดเจน และเป็นที่รู้จักการบริหารหรือ การปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับจึงมีความเข้าใจและ ยอมรับในการแก้ปัญหาของระบบ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำ ปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ทำให้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านโครงสร้างระบบงาน องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างระบบงานในการ บริหารจัดการองค์กรที่ชัดเจน แต่การบริหารบุคลากรยังไม่ชัดเจน เช่น การมอบหมายงานไม่ตรงกับ ความรู้ความสามารถของบุคลากร พนักงานไม่เพียงพอกับปริมาณงานคนคนเดียวได้รับมอบหมาย งานที่มากเกินไปจนอาจเกิดความผิดพลาดในการทำงานได้ จึงควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์หรือวางแผนการจัดให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมให้มากขึ้นและมีการ คัดเลือกพนักงานตำแหน่งต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรที่มีมากขึ้น เพื่อให้การ ทำงานมีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารควรให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีมากขึ้น โดยการจัด อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นจัดให้มีงบประมาณด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพิ่มขึ้นและจัดส่งพนักงานเข้าอบรมด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญในการใช้ เทคโนโลยีและอุปกรณ์สำนักงาน

1.3 ด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จากความคิดเห็นของพนักงานการทำงาน พนักงานโดยส่วนใหญ่จะมีความขัดแย้งกันระหว่างพนักงานการทำงานไม่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ควรจัดให้มีกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร สำหรับภูมิทัศน์ไม่สวยงามบริเวณสำนักงาน ควรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามน่ามองสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นและผู้มาเยือน

1.4 ด้านความสามารถในการบริหารงาน จากความคิดเห็นของพนักงานการตัดสินใจในการทำงานยังไม่มี ความชัดเจนและประชาชนยังไม่ได้ รับประโยชน์จากการดำเนินงานเท่าที่ควร จึงควรจัดทำงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนไปโดยไม่หยุดชะงัก และก่อนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะตัดสินใจในการทำงานควรทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็น คำนึงถึงผลดีผลเสีย และวิธีการแก้ไขปัญหา เมื่อมีอุปสรรคในการทำงาน พนักงานควรหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม โดยเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ตามสายงานที่ปฏิบัติ และนำความรู้ที่ได้นั้นมาใช้ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้า

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ควรทำการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนในการบริหารงานและการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออื่น ๆ และในจังหวัดบุรีรัมย์

2.3 ควรทำการวิจัยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ จังหวัดหรือภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่มีผลกระทบนั้นทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ ฉันทะตะนัย. (2542). **ความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ**. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชมภูษ กาศสกุล. (2546). **ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ม. (รัฐศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชุมพร แสงมณี. (2540). **บทบาทสตรีในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา**

อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐศาสตร์). เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไชยา พรหมา. (2538). **ภาวะผู้นำในการบริหารงานสถาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัด**

หนองบัวลำภู. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถวิน พรหมมีเดช. (2547). **ปัญหาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา**

องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษา

ค้นคว้าอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เรืองอุไร ช่วยชู. (2540). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน**

ศึกษาเฉพาะกรณีปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมชัย แสงสว่าง. (2540). **ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงาน**

การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อัสวิน วาจาสิทธิ์. (2544). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของบุคลากร**

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในจังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์ รป.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกราช มณีกรณ์. (2542). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษา**

กรณีจังหวัดมุกดาหาร. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

**ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพ
ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองบุรีรัมย์**

**The Relationship between Situational Factors in Working and Efficiency
in Prevention and Suppression Crime Committing
of Muang Buriram Police Station**

ผู้วิจัย: ดาบตำรวจ สมศักดิ์ สุไต้ทอง

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ระดับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของตำรวจ ระดับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง 200 คน คือ ประชากร เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มี 4 ตอน ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามเพื่อประเมินระดับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เท่ากับ 0.8882 และ 0.8768 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดค่าสถิติระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของตำรวจโดยรวม และรายด้าน ตามระดับความ เหมาะสม/เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกประเด็นทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ คือ ด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมายระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ สวัสดิการในการปฏิบัติงาน และด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

2. การศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ โดยรวมและรายด้าน ตามระดับประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน

พบว่า ด้านการบริการ การตรวจค้นและการออกตรวจ อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ คือ ด้านการรักษาความสงบและระงับเหตุ ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจ ตามลำดับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานรายด้าน คือ ด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านงบประมาณ สวัสดิการ ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ด้านการประสานงาน และด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีดังนี้ คือ เห็นควรเพิ่มสวัสดิการหรือค่าตอบแทนการปฏิบัติงานให้มากขึ้นและควรจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานผู้ปฏิบัติโดยตรงอย่างเพียงพอกับปริมาณและลักษณะงาน

คำสำคัญ: อาชญากรรม ตำรวจ การปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The purposes of this study were to study the level of situational factors in working and efficiency in prevention and suppression crime committing of Muang Buriram Police Station. The population was 200 police officers ranking under police sub-lieutenants. The research tool was a questionnaire with 4 parts and the reliability level of 0.8882 and 0.8768. The statistics employed in data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson Correlation. The researcher proposed the statistical significant level at .05. The results of the study were below.

1. The finding of the police officers' opinions towards each situational factor were at moderate levels for all the 5 issues, the order from high to low was the cooperative working, laws and regulations in execution, readiness of the officers in working, tools or equipment for working, and budget and welfare in working.

2. The finding of the police officers' opinions towards efficiency in prevention and suppression crime committing of the officers considered as a whole and each issue was at high

level. However, after considering as separated issue, the researcher found that the people service, searching, and patrolling were at moderate levels. The rest are at high levels ordering from high to low levels were peace keeping and trouble stopping, investigating and apprehending, people service, searching, and patrolling.

3. The relationship as a whole figure between situational factors in working and efficiency in prevention and suppression crime committing of the officers was a positive significant high relationship at .01 level.

4. The relationship between situational factors in working considered as separated issue: readiness of the officers, budget, welfare, tools and equipment, cooperation and laws, regulations, and the efficiency in prevention and suppression crime committing of the officers was at positive moderate level.

5. The additional suggestions were the participants suggested the police officers should be given more welfare and compensation allowance and the budget should be given directly and adequately to the working units with different description and amounts of works.

Keywords: crime committing, police, working and efficiency

บทนำ

ตำรวจ (Police) เป็นองค์กรหนึ่งของรัฐที่ทุกประเทศทั่วโลก จัดตั้งเพื่อทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคมภายในประเทศของตน สำหรับประเทศไทย นั้นเดิม มีชื่อประจำหน่วยงาน เรียกว่า กรมตำรวจ ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง และให้โอนย้ายกรมตำรวจ มาเป็น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ซึ่งได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนที่ 73 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2541 มาตรา 3 ให้โอนกรมตำรวจกระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และวรรคสอง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การตระเวนชายแดน การรักษาความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยของประชาชน และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2526 : 218 – 219) โดยมีพระราชบัญญัติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กำหนดบทบาท และหลักเกณฑ์ ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงภายในประเทศ และปฏิบัติการอื่น ตาม กฎหมาย และข้อบังคับ ต่างๆ กำหนดสายการบังคับบัญชา ส่วนสถานีตำรวจ นั้น เป็นหน่วยงานของตำรวจ ที่ขึ้นอยู่กับในการบังคับ

บัญชาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีประจำอยู่ทุกเขตทั่วกรุงเทพมหานคร ทุกอำเภอ กิ่งอำเภอ ทั่วทุกจังหวัด แม้กระทั่งมีตั้งอยู่ตามตำบลที่มีประชากรมาก หนาแน่น มีความเสี่ยงต่อความไม่สงบเรียบร้อย อาจมีความวุ่นวายของสังคมและไม่ปลอดภัยสำหรับความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้เพื่อรักษาความสงบ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ให้กับชุมชน ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ซึ่งปัญหาที่สร้างผลกระทบ และทำให้สังคมเดือดร้อนไม่เว้นในแต่ละวันคือ ปัญหาของ อาชญากรรม ที่ตำรวจต้องถือว่าเป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายได้กำหนดไว้

ดังนั้น อาชญากรรม จึงนับว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับทุกสังคม ทั่วโลก เมื่อเกิดขึ้นกับประเทศใดแล้วจะส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประเทศ รวมทั้งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เป็นการรบกวนความสงบสุขทำลายความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประชาชน ทำให้ขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม อันเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหาร การปกครองประเทศ อย่างยิ่ง ในปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยแฝงมากับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ที่ทันสมัยในสังคม มีการปรับเปลี่ยน พัฒนา รูปแบบและกระบวนการกระทำ ที่รุนแรง ซับซ้อน ยุ่งยากและโหดร้ายมากขึ้น ดังที่ปรากฏข่าวสาร ตามสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ไม่เว้นแต่ละวัน สร้างความเสียหายทั้งทรัพย์สิน และทำลายชีวิตให้ได้รับบาดเจ็บ ถึงแก่ความตาย หรือไม่ก็พิการตลอดชีวิต ซึ่งพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ ได้ให้โอวาทตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตอนหนึ่งว่า การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ถือเป็นภารกิจหลักสำคัญที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องเร่งดำเนินการให้บังเกิดผลอย่างจริงจังเพราะเป็นความคาดหวังของสังคมและประชาชน โดยเฉพาะป้องกันมิให้เหตุเกิด จึงขอให้ระดมสรรพกำลังทุ่มเททรัพยากรที่มีอยู่เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยยึดหลักความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายอย่างเคร่งครัด พัฒนางานสายตรวจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อตัดโอกาสและลดแรงจูงใจในการกระทำผิด (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2542 : 2)

สำหรับพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ มีข้อมูลสถิติคดีอาญา ระหว่างปี พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2549 พบว่า คดีกลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 4 (ประกอบด้วย คดีกลุ่มที่ 1 อุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ กลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ กลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจ) ของปี 2546 รับแจ้งทั้งสิ้น 1,490 คดี จับกุม 900 คดี คดีกลุ่มที่ 5 (คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย) มีคดีเกิด 4,776 คดี จับกุม 7,066 คน คดี กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 4 ของปี 2547 รับแจ้งทั้งสิ้น 733 คดี จับกุม 542 คดี คดีกลุ่มที่ 5 มีคดีเกิด 1,103 คดี จับกุม 2,956 คน คดี กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 4 ของปี 2548 รับแจ้งทั้งสิ้น 1,543 คดี จับกุม 1,149 คดี คดีกลุ่มที่ 5 มีคดีเกิด 3,252 คดี จับกุม 7,602 คน คดีกลุ่มที่ 1 ถึง กลุ่มที่ 4 ของปี 2549 รับแจ้งทั้งสิ้น 1,754 คดี จับกุม 1,160 คดี

คดีกลุ่มที่ 5 มีคดีเกิด 3,484 คดี จับกุม 8,175 คน (สถานภาพอาชญากรรม คดี 5 กลุ่ม. 2550 : 2 – 8) และเฉพาะในส่วนข้อมูลสถิติคดีอาญา ของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ห้วงเดือนตุลาคม 2548 ถึง เดือนมิถุนายน 2549 เปรียบเทียบกับเดือน ตุลาคม 2549 ถึง เดือนมิถุนายน 2550 พบว่า ห้วงเดือน ตุลาคม 2548 ถึงเดือนมิถุนายน 2549 คดีกลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 4 (ประกอบด้วย คดีกลุ่มที่ 1 อุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ กลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ กลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจ) รับแจ้ง ทั้งสิ้น 200 คดี จับกุม 161 คดี คดีกลุ่มที่ 5 (คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย) มีคดีเกิด 548 คดี จับกุม 1,339 คน เปรียบเทียบกับห้วง เดือนตุลาคม 2549 – เดือนมิถุนายน 2550 คดี กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 4 ของปี 2549 รับแจ้ง ทั้งสิ้น 284 คดี จับกุม 208 คดี คดีกลุ่มที่ 5 มีคดีเกิด 589 คดี จับกุม 1,339 คน(สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์.2550:14) จากข้อมูล พบว่า สถิติคดีเปรียบเทียบเพียง 9 เดือน ได้มีอาชญากรรมเกิดขึ้น ในพื้นที่รับผิดชอบ ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ นั้นเกิดขึ้นค่อนข้างสูง และผลการ จับกุมมีน้อยกว่าที่รับแจ้งไว้มาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นทุกสถานีตำรวจ ที่เปรียบเทียบได้จาก สถิติ คดีอาญาทั่วราชอาณาจักร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ โดยเฉพาะการ ตรวจตรา สืบสวนจับกุม ยังขาดประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่มีตำแหน่งหน้าที่ในด้านการป้องกันปราบปราม อาชญากรรม ระดับ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ และได้รับมอบหมายให้ ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับ งานด้าน ธุรการสืบสวน ควบคุมกัน ได้เห็นความสำคัญ และสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย แวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของตำรวจ โดยเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ อันเป็นพื้นที่ ที่มีพลเมือง หนาแน่น มีแหล่งชุมชน มีประชากรแฝงมาก มีบุคคลสำคัญๆ หลายระดับ หลายสาขาอาชีพอาศัย อยู่ และเป็นพื้นที่ ที่มีความเจริญด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ขณะเดียวกันก็ยังเป็นพื้นที่ รวมกลุ่มการประกอบอาชีพของประชากร ที่มีฐานะ ความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ตามสภาพที่เรียกว่า ชุมชนเมืองกับชุมชน ชนบท มีหน่วยงานสำคัญๆ ทุกภาคส่วน ตั้งอยู่ ในพื้นที่รับผิดชอบเดียวกัน แตกต่างไปจาก พื้นที่รับผิดชอบของอำเภออื่น ๆ ประกอบกับองค์กรตำรวจ ของ สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองบุรีรัมย์ นั้นมีค่อนข้างมาก ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาเพื่อจะได้ทราบและนำ ผลการวิจัย ไปเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ แก้ไข ปรับปรุงประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจในทุกสภาพพื้นที่ และทุกสถานการณ์ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งไว้ใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจได้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ทางด้านการศึกษา ทางสังคม และประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ระดับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจอำนวยการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณและสวัสดิการในการปฏิบัติงาน ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน และด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจอำนวยการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจ ด้านการรักษาความสงบและการระงับเหตุ และด้านการสืบสวนจับกุม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจอำนวยการอำเภอเมืองบุรีรัมย์
6. ปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ทั้ง 3 ด้าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

1.1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจอำนวยการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1.1 ด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน
- 1.1.2 ด้านงบประมาณและสวัสดิการในการปฏิบัติงาน
- 1.1.3 ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน
- 1.1.4 ด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน
- 1.1.5 ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน

1.2 ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจอำนวยการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.2.1 ด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจ
- 1.2.2 ด้านการรักษาความสงบ และการระงับเหตุ
- 1.2.3 ด้านการสืบสวนจับกุม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทภารกิจตำรวจ สถานีตำรวจภูธรตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 200 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากร

3. ตัวแปรในการศึกษาวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย

3.1.1 ด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

3.1.2 ด้านงบประมาณและสวัสดิการในการปฏิบัติงาน

3.1.3 ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1.4 ด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน

3.1.5 ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน

3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการบริการ การตรวจค้นและการออกตรวจ

3.2.2 ด้านการรักษาความสงบ และการรับเหตุ

3.2.3 ด้านการสืบสวนจับกุม

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยรวมและรายด้าน ตามระดับความ เหมาะสม/เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกประเด็นทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ คือ ด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมายระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณและสวัสดิการในการปฏิบัติงาน และด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

2. การศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยรวมและรายด้าน ตามระดับประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจ อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ คือ ด้านการรักษาความ

สงบและระงับเหตุ ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจตามลำดับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กับ ประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานรายด้าน คือ ด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านงบประมาณและสวัสดิการ ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ด้านการประสานงาน ด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีดังนี้

5.1 เห็นควรพิจารณาเพิ่มเงินสวัสดิการหรือค่าตอบแทนการปฏิบัติงานให้มากขึ้น และควรจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานผู้ปฏิบัติโดยตรงอย่างเพียงพอกับปริมาณและลักษณะงานที่ปฏิบัติ

5.2 เห็นควรจัดบุคลากรและมอบหมายงานให้เหมาะสมตรงตามความรู้ความสามารถ และครอบคลุมทุกพื้นที่

5.3 เห็นควรจัดการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพให้ใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ควรจัดสรรยานพาหนะเพิ่มปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

5.4 เห็นควรให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ออกตรวจที่เกิดเหตุ ระงับเหตุเร็วขึ้น ทั้งร้อยละ และสายตรวจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อันประกอบด้วย ด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ สวัสดิการในการปฏิบัติงาน ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน และด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมหรือเพียงพอ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นความมุ่งมั่น การมีจิตสำนึก ในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จำเป็นจะต้องรับผิดชอบ ต่อสังคม ต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตามการบังคับ

บัญชาสั่งการ และตามบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2542 : 8) ได้กำหนดภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้ ประกอบกับ พลตำรวจเอกเสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวศ รักษาการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้กล่าว กับข้าราชการตำรวจ ตอนหนึ่งว่า ขอให้ข้าราชการตำรวจทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มกำลังความรู้ ความสามารถ ด้วยความเสียสละอดทน รวมทั้งต้องเข้มงวดกวัดขั้นปัญหาอาชญากรรมทั่วไป ยาเสพติด บ่อนการพนัน อบายมุข และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แม้ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน ที่นับว่าเป็นปัญหาอุปสรรค ที่ไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจมากนัก ทั้งนี้และทั้งนั้น ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นย่อมมีผลต่อการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์อยู่บ้าง โดยเฉพาะความพึงพอใจ หรือมูลเหตุจูงใจที่กระตุ้น ให้มีความต้องการอยากที่จะปฏิบัติงานอย่างจริงจัง สำหรับด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน หากการบริหารจัดการองค์กร โดยการไม่พิจารณาความเหมาะสมตามความสามารถ ตามตำแหน่ง ลักษณะงาน หรือจัดการให้มีหน้าที่รับผิดชอบให้ครอบคลุมพื้นที่ อาจเกิดปัญหาไม่สามารถควบคุม ความสงบในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ด้านงบประมาณและสวัสดิการในการปฏิบัติงานนั้น แม้จะเป็น ปัญหาใหญ่แทบทุกหน่วยงานประสบปัญหาก็ตาม แต่ก็ เป็นขวัญกำลังใจสำหรับผู้ปฏิบัติที่จะต้อง ได้รับงบประมาณในการปฏิบัติงานที่ดี ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม หรือไม่ก็เพียงพอตามระดับ ความเสี่ยงของลักษณะงาน แต่สำหรับ เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์นั้นปัจจุบันอยู่ในห่วง เศรษฐกิจที่ฝืดเคือง นับว่าค่าตอบแทนยังน้อยอยู่ ถึงแม้ในระดับความคิดเห็นนั้นส่วนใหญ่ จะอยู่ใน ระดับปานกลาง แต่อาจเป็นเพราะ หน้าที่การงานหรือด้วยความเกรงใจ เคารพต่อการบังคับบัญชา และมีความอดทน เสียสละเพื่อประเทศชาติ บ้านเมืองและประชาชน มีวินัยควบคุมไว้ในตัว ทำให้ ไม่สามารถที่จะเรียกร้องขอสวัสดิการเพิ่มเติมเหมือนเช่นหน่วยงานอื่นได้ นอกจากหน่วยเหนือจะ พิจารณาถึงความยากลำบาก ความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ ว่าค่าตอบแทนที่ข้าราชการตำรวจได้รับ ปัจจุบันนั้นคุ้มค่ากับปริมาณงาน และลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายให้หรือไม่ คุ้มค่ากับความเสี่ยงที่ เอาชีวิตและวิญญาณเข้าแลกกับความสงบสุขของประชาชน ความมั่นคงในสังคมหรือไม่ ด้าน เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่แทบทุกสถานีตำรวจ ต่างก็เรียกร้องและขอรับการ สนับสนุนเป็นประจำ โดยเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์นั้นมีพื้นที่ รับผิดชอบที่กว้าง สภาพพื้นที่ มีทั้งในเมือง นอกเมือง การปฏิบัติงานมีความยากมากขึ้น เพราะสถาน เจริญมัย สถานที่ต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมได้ตลอดเวลา ซึ่งเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์การ ปฏิบัติงานก็จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมาก และผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็น เพราะว่าการปฏิบัติงานบางอย่าง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ลงทุนซื้อใช้เอง และไว้เป็นทรัพย์สิน ส่วนตัว แต่อุปกรณ์อื่นๆ ที่สำคัญ อย่างเช่น รถยนต์ จักรยานยนต์ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องทุนแรง เครื่องมือสื่อสาร และอุปกรณ์ เทคโนโลยีอันทันสมัยในการใช้ปฏิบัติงาน ตำรวจยังคงรอรับการ

สนับสนุนอยู่ ในส่วนด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าหน่วยงานใดก็ตามปฏิบัติงานก็ย่อมมีการประสานงานเพื่อความสำเร็จของงานในระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ความเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำเป็นต้องนำมาใช้ มาปฏิบัติ เช่น การประสานงานในหน่วยงาน และประสานงานนอกหน่วยงาน เพื่อหาข้อมูล และขอรับการสนับสนุนจากภายในหน่วยงาน เพื่อนร่วมงาน แม้กระทั่งการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เช่น หน่วยงานของรัฐ ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ เพื่อขอทราบข้อมูลในการปฏิบัติงาน หากได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม และดี จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานเป็นอย่างมากเนื่องจากเกิดความเข้าใจถึงเป้าหมายของงาน การปฏิบัติงานก็สอดคล้องกัน มีการเลื่อนไหลไปในทางที่ดีไม่ติดขัดทำให้เสียประโยชน์กับทุกฝ่ายได้ ด้านกฎหมายระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ซึ่งแน่นอน ตำรวจที่จะปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องรอบรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในทุกเรื่องให้มากที่สุด เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ มีการอบรมเสริมสร้างและพัฒนาตนเองให้มีความรู้อย่างเพียงพอเหมาะสมที่จะนำไปใช้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเรื่อดังกล่าว หน่วยงานต้องให้ความสนใจในการจัดการ จัดหาแหล่งความรู้เพื่อสนับสนุนส่งเสริมความรู้ของผู้ปฏิบัติงานได้ ซึ่งปัจจัยและความจำเป็นดังกล่าวต้องจัดให้เกิดความเหมาะสมในการให้บุคลากรในพื้นที่ได้รับประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างดีซึ่งจากการวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวข้างต้น นั้น พบว่าสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดุสิต ทาดี (2547 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์ กรณีศึกษากองบังคับการตำรวจนครบาล 6 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีงบประมาณเพียงพอในการปฏิบัติงาน จะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีงบประมาณไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีกำลังเพียงพอในการปฏิบัติงาน จะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีกำลังไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เพียงพอในการปฏิบัติงาน จะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวิจัย วงศ์วิรุฬห์ (2529 : บทคัดย่อ), ลิขิต วิชญะชีวินทร์ (2537 : 82 – 83), นิรินาถ จิมประสิทธิ์ชัย (2539 : 72 – 73), วรเชษฐ์ รุ่งหล้า (2539 : 79 – 84), สุรพงษ์ เหมือนเผ่าพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ), จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2540 : 1 – 7) , ธีระบุรณ์ สมบูรณ์ (2517 : บทคัดย่อ ; อ้างถึงใน อภิชาติ แอนชัยภูมิ. 2542 : 44 – 45), งานวิชาการของกองบัญชาการศึกษา (2543 : 11), เอกพล ชัยกุล (2544 : 69 – 101), ธนู พวงมณี (2545 : บทคัดย่อ), และชัยโรจน์ คล้ายจินดา (2546 : 34) ซึ่งปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมานี้ หากได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมเพียงพอแล้วการปฏิบัติงานก็ราบรื่น การปฏิบัติงานก็จะได้ดี ไม่มีความแตกแยก มีแต่ความปรองดองสามัคคีบุคลากรในองค์กรก็ยังมุ่งมั่นทุ่มเทแรงกายแรงใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

2. ผลจากการวิจัยระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ พบว่า ระดับ ประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจ ด้านการรักษาความสงบและระงับเหตุ และด้านการสืบสวนจับกุม ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับประสิทธิภาพ โดยรวม อยู่ในระดับประสิทธิภาพมาก ทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยไม่เคยคิดเบี่ยงหน่ายกับ ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และสภาพทั่วไปในชุมชน ทุกสภาพแม้จะแออัดไปด้วยพลเมืองที่เพิ่มขึ้น การปฏิบัติงานลำบากขึ้น แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้สติปัญญา และความเสียสละแก้ไขปัญหาระหว่างปฏิบัติงาน ด้วยความตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเข้มข้น ต่อเนื่องและจริงจัง รวมทั้งการทุ่มเทแรงกายแรงใจ อุทิศเพื่อความสงบสุขของประชาชน ที่มีจิตและวิญญูณความเป็นตำรวจในสายเลือด และความเป็นตำรวจในยุคปัจจุบัน ดังเช่น ด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจ ในความคิดเห็นและการปฏิบัติท่ามกลางปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะมีปัญหาด้านปัจจัยบางประการ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ ในการให้บริการ ช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้การต้อนรับ อย่างมีความสุขและยิ้มแย้มแจ่มใส การตรวจค้นเป็นการออกปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ มีเหตุ หรือไม่มีเหตุ แต่มีเบาะแสการกระทำผิด ก็จะมีการเรียกตรวจ ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ ตรวจตราและตรวจค้น ตรวจสอบ ป้องกันเหตุร้าย การออกตรวจก็มีการจัดทำแผนการตรวจ มีการวางแผน จัดชุดตรวจเป็นสาย เป็นภารกิจ ตรวจตราตามหมู่บ้าน ชุมชน สถานบันเทิง จุดเสี่ยง พื้นที่ สาธารณะ ต่างๆ รวมถึงการสุ่มตรวจปัสสาวะหาสารเสพติดอย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้านการรักษาความสงบและระงับเหตุ กรณีมีภารกิจสำคัญทั้งงานราชการ งานเอกชน แม้กระทั่งสถานที่ ที่เกิดเหตุร้ายต่างๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ เมื่อได้รับแจ้ง หรือทราบข่าว หรือได้รับการประสานงานมา ก็จะออกปฏิบัติหน้าที่ ในการรักษาความสงบ โดยการตรวจสอบ ตรวจค้น และทำการรับเหตุ หรือรักษาสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นไม่ให้เกิดเหตุร้ายบานปลาย ด้านการสืบสวนจับกุม เป็นภารกิจที่สำคัญ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องแสวงหาข้อเท็จจริง ในคดี หรือก่อนเกิดเหตุ เพื่อเป็นการป้องกัน ปราบปราม ติดตามจับกุมผู้กระทำผิดหรือติดตามยึดสิ่งของที่มีได้ใช้ หรือไว้ใช้ในการกระทำผิด โดยเฉพาะผู้ต้องหาที่กระทำผิดแล้วหลบหนี ก็จะวางแผนสืบสวนติดตามจับกุมมาดำเนินคดีตามกฎหมาย หรือสืบสวนหาข่าวว่ามีจะการก่อเหตุร้าย ณ สถานที่ วัน เวลา ใด แบบใด แม้กระทั่งหาข่าวการกระทำผิดกฎหมายที่ทำให้รัฐเกิดความเสียหาย เช่น การพนัน เป็นต้น ซึ่งในการปฏิบัติงานทุกครั้งในความคิดเห็นจะปฏิบัติกรอย่างรัดกุม เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ได้ยึดและปฏิบัติ นั้น นับได้ว่าสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 30) ได้กล่าวถึงหลักการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

12 ประการ ประกอบด้วย ทำความเข้าใจและกำหนดแนวคิดของการทำงาน ใช้หลักสามัญสำนึกในการพิจารณาความน่าจะเป็นไปได้ของงาน คำปรึกษาแนะนำต้องสมบูรณ์ถูกต้อง รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม เชื่อถือได้ มีความฉับพลัน มีสมรรถภาพ งานควรมีลักษณะที่มีการแจ้งให้ทราบ สำเร็จทันเวลา ผลงานได้มาตรฐาน สามารถยึดเป็นมาตรฐานได้ กำหนดมาตรฐาน มีการให้บำเหน็จรางวัล และการปฏิบัติงานที่ได้ประสิทธิภาพ นั้น สอดคล้องกับสมยศ นาวิก (2529 : 5) ซึ่งเสนอปัจจัย 7 ประการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ มีกลยุทธ์เกี่ยวกับการกำหนดภารกิจ ภายในองค์กร มีโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม มีระบบองค์กรที่จะบรรลุเป้าหมาย มีแบบการบริหารจัดการขององค์กร มีบุคลากร ร่วมองค์กร มีความสามารถ มีค่านิยม และสอดคล้องกับงานการวิจัยของ สมพงษ์ ขอมปรังค์ (2539 : บทคัดย่อ), งานวิจัยของ สุรพงษ์ เหมือนเผ่าพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ), งานวิจัยของ วิสฤติ มีแก้ว (2542 : บทคัดย่อ), และงานวิจัยของ จรัส บางประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเห็นใจกับผู้ปฏิบัติที่ได้รับการสนับสนุนหรือมีปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับกลางๆ หรือเรียกว่าระดับปานกลาง

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับสูง นับว่าเป็นความโชคดีของชาวเมืองบุรีรัมย์ ที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอย่างจริงจังในการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมโดยไม่เหน็ดเหนื่อยที่ต้องแบกรับภาระท่ามกลางปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่อยู่ในระดับเหมาะสม เพียงพอมากที่สุด เพียงแค่ระดับปานกลาง ยังเสียดุลและปฏิบัติหน้าที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ในระดับ ประสิทธิภาพมาก จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าว มีความใกล้เคียงและสอดคล้องกับ เสาวภาคย์ คิวจา (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานส่งเสริมการขายของบริษัทเอกชน พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน และสอดคล้องกับจิตเจริญ เวลาดี (2522 : บทคัดย่อ), ชารินทร์ จันทราทิพย์ (2524 : บทคัดย่อ), ประดิษฐ์ สุคนธสวัสดิ์ (2540 : บทคัดย่อ), วิสฤติ มีแก้ว (2542 : บทคัดย่อ) และ บอลตัน (Bolton. 2005 : 5) นับว่าเป็นการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง และจะดียิ่งขึ้นหากได้รับการพิจารณาสนับสนุนปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

จากผลงานการวิจัย ครั้งนี้ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ นั้นมีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงานงบประมาณและสวัสดิการในการปฏิบัติงาน ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการ

ประสานงานในระหว่างปฏิบัติการ และด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปกติแล้วนับว่ายังเป็นปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยรวมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อประชาชนนั้นมีมาก ถึงแม้ปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการสนับสนุน การจัดการที่ยังไม่เหมาะสม หรือเพียงพออยู่ในระดับมาก หรือมากที่สุดก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ทำให้ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยรวมนั้นลดประสิทธิภาพลงยังคง อยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก ผลมาจากความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และด้วยความอดทน เสียสละ มีวินัย ซึ่งในอนาคตหากมีการบริหารจัดการ จากผู้บริหารที่ดีมีอุดมการณ์และมีจิตใจมุ่งมั่นในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ให้ความสนใจในการพัฒนาองค์กร ปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานขององค์กรให้เหมาะสมและเพียงพอ ในระดับมาก หรือมากกว่าเดิมแล้ว ย่อมทำให้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นกว่านี้อย่างแน่นอน ดังเช่น ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ แม้จะมีปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ที่มีระดับความเหมาะสม / เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิภาพของการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ในทางบวก โดยรวมอยู่ในระดับสูง จึงเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเสียสละ ทุ่มเท และอดทนอยู่ในระดับสูง หากได้รับการจัดสรร หรือสนับสนุนเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับที่เหมาะสม/เพียงพอมาก หรือมากขึ้น ผลงานก็ยิ่งจะมีประสิทธิภาพมากกว่านี้แน่นอน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ได้แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง ระบบการจัดการเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยทั่วไปทั้ง 3 ด้าน ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรจัดกำลังพลให้เพียงพอกับปริมาณงานในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม จัดกำลังตำรวจรับผิดชอบทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชน ทุกเขตตรวจอย่างเหมาะสมเพียงพอครอบคลุมพื้นที่ มอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติให้ตรงตามสายงานที่ได้รับ การบรรจุแต่งตั้ง เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และให้มีการกำหนดเวลาในการปฏิบัติงาน สืบสวนปราบปรามในพื้นที่อย่างเหมาะสมกว่าเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ และสวัสดิการในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรให้มีการเพิ่มงบประมาณ ให้เหมาะสมเพียงพอกับปริมาณและลักษณะงานให้มากขึ้น ให้มีการพิจารณาค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน ค่าเสี่ยงภัย และเงินประจำตำแหน่ง ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก จัดน้ำมันเชื้อเพลิงให้เหมาะสม เพียงพอมากยิ่งขึ้น จัดให้มีช่วงเวลาพักผ่อนระหว่างปฏิบัติงานให้เหมาะสม การเบิกจ่ายเงินสวัสดิการต่างๆ ให้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลา พิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้เหมาะสมกับผลงานอย่างยุติธรรมเพื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้มีขวัญกำลังใจ แรงจูงใจที่จะทุ่มเทแรงกาย แรงใจให้กับงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างต่อเนื่อง

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรให้มีการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่มีสภาพใช้งานได้ดี มีประสิทธิภาพ มีความทันสมัย เหมาะสมเพียงพอกับปริมาณและลักษณะงานให้มากขึ้น มีการกำหนดเวลาการเบิกจ่ายเครื่องมือ อุปกรณ์ให้สอดคล้องเหมาะสมกับการออกปฏิบัติงาน ให้มีการจัดสรรยานพาหนะ เพิ่มปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงให้ใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบ ให้เพียงพอมากขึ้น เพื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้ออกปฏิบัติงานได้นานขึ้น มากขึ้น ตามลักษณะและ ปริมาณงานในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

4. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านการประสานงานในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรให้มีการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ และให้มีการประชุมหารือวางแผน รับฟังความคิดเห็น วางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ร่วมมือช่วยเหลือแบ่งหน้าที่การปฏิบัติให้มากขึ้น การประสานงานการสนับสนุนการปฏิบัติให้รวดเร็วขึ้น ให้มีการประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร ตำรวจบ้าน สมาชิก และองค์กรต่างๆ หน่วยงานอื่นๆ ในการจัดทำข้อมูล พฤติการณ์ สถานที่เสี่ยง ในพื้นที่เพื่อผลการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไปอีก

5. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรให้มีการค้นคว้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตลอดเวลา ให้มีการจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรอย่างทั่วถึงเหมาะสมตามสถานการณ์สม่ำเสมอ เพื่อการปฏิบัติงานจะได้เกิดประสิทธิภาพ และไม่ผิดพลาดเกิดความเสียหายกับหน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา แม้กระทั่งผู้ปฏิบัติเอง

6. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริการ การตรวจค้น และการออกตรวจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรให้มีการเพิ่มความเข้ม ความถี่ ในการประชาสัมพันธ์ แนะนำ ให้คำปรึกษา รวมทั้งเปิดและประชาสัมพันธ์ถึงช่องทางการแจ้งข้อมูลข่าวสาร แจ้งเหตุร้าย ให้มากขึ้น ดำเนินการหาข้อมูลการตรวจค้นเป้าหมาย และเพิ่มความถี่ในการออกตรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

7. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการรักษาความสงบและระงับเหตุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น จึงควรให้มีการปฏิบัติการ ตามแผน ตามสถานการณ์ และหาวิธีเทคนิค ใหม่ๆ ในการปฏิบัติการรักษาความสงบและระงับเหตุ เพื่อผลของการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมจะได้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไปอีก

8. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการสืบสวน จับกุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ก็จริงแต่ก็ควรให้มีการเพิ่มความเข้มเพิ่มความถี่ ในการออกสืบสวนหาข่าวตามสถานที่ต่างๆ ให้ทั่วถึง ทั้งในเขตชุมชน และชนบท เพื่อป้องกันการก่อเหตุร้าย ปราบปรามแหล่งอบายมุข สถานที่ต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม แหล่งมั่วสุม พื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเสพติด มั่วสุมทางเพศ รวมทั้งสถานที่หลบซ่อนของผู้ต้องหาติดตามหมายจับอย่างต่อเนื่อง และให้มีการหารือ วางแผนในการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาคดีค้างเก่าให้ต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้องค์การ สร้างความสงบสุขให้กับประชาชน

9. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ก็ตามแต่ก็สมควรให้มีการปรับปรุง และสนับสนุนปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจโดยการสนับสนุนและเพิ่มงบประมาณสวัสดิการให้มากขึ้น จัดสรรเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่มีความทันสมัย มีสภาพใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพ จัดการให้มีการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างปฏิบัติงานให้มากขึ้น รวมทั้งดำเนินกิจกรรมให้มีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทางด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน โดยการศึกษาอบรม ให้เกิดความรู้ความชำนาญ มากขึ้น เพื่อให้การป้องกันปราบปราม

อาชญากรรมเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาะผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้เหมาะสม หรือเพิ่มขึ้นในทุกๆ ด้าน เพื่อใช้ในการปฏิบัติการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการทรัพยากรในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาองค์กรกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ
5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ

เอกสารอ้างอิง

- กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2543). **คู่มือตำรวจหลักสูตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2540). **การจัดการองค์การ**. ม.ป.ท : ม.ป.พ. (เอกสารอัดสำเนา).
- จิตรเจริญ เวลาคี. (2522). **ปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในกองบัญชาการตำรวจนครบาล**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยโรจน์ กล้ายจินดา, พ.ต.อ. (2546). **ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานผลิตและจำหน่ายแอมเฟตามีน (ยาบ้า) : ศึกษาเฉพาะการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- คุสิต ทำดี, ร.ต.อ. (2547). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติการป้องกันปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์**

- : กรณีศึกษาของบังคับการตำรวจนครบาล 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาสังคมวิทยา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนู พวงมณี, พ.ต.ต. (2545). **ความคิดเห็นต่อปัจจัยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจงาน
ป้องกันปราบปราม สังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดสระบุรี.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยา
อุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธารินทร์ จันทราทิพย์. (2524). **ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือระหว่างผู้เสียหายกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (ถ่ายเอกสาร).
- ธีระบุรณ์ สมบุรณ์. (2517). **อุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตท้องที่
อำเภอเมืองนครราชสีมา.** นครราชสีมา : ม.ป.พ.
- นิรนาท นิมประสิทธิ์ชัย. (2539). **ปัญหาอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี
เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (อาชญกรรม
และงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (ถ่ายเอกสาร).
- ประดิษฐ์ สุนทรสวัสดิ์. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของคณะ
กรรมการสถาปนาในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอลืออำนาจ จังหวัด
อุบลราชธานี.** ภาคนิพนธ์ พบ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2541). **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ.** กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- ลิขิต วิชยชีวินทร์. (2537). **การศึกษาการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในจังหวัดร้อยเอ็ด.**
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
(ถ่ายเอกสาร).
- วรเชษฐ์ รุ่งหล้า. (2539). **ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษของ
ข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรราชบุรี.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (อาชญกรรมและ
งานยุติธรรม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (ถ่ายเอกสาร).
- วิชัย วงศ์วิรุฬห์. (2529). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสืบสวนคดีอุกฉกรรจ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่าย
สืบสวนในเขตกองบัญชาการตำรวจนครบาล.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (อาชญวิทยาและ
งานยุติธรรม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล
- วิศรุต มีแก้ว, พ.ต.อ. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน
สอบสวน : กรณีศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี.**
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2521). การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมยศ นาวิการ. (2529). การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหาร MBA. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

“สถานภาพอาชญากรรม (คดี 5 กลุ่ม) ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์,” (2550). (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

[http://www.buriram.police.go.th/oaya 5 kum12.htm](http://www.buriram.police.go.th/oaya%205%20kum12.htm).

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์. (2550). คำสั่ง ที่ 577/2550 เรื่องกำหนดหน้าที่การงานให้

ข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่ราชการประจำเดือน กรกฎาคม 2550. บุรีรัมย์ :

งานธุรการกำลังพล.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2542, 22 ตุลาคม). “โอวาทของพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์”

วารสาร : 2

เสาวภาคย์ ดีวาจา. (2529). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานส่งเสริมการ

เกษตรของบริษัทเอกชน. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิต

วิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุรพงษ์ เหมือนเผ่าพงษ์, พ.ด.ด. (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ

พนักงานสอบสวนในสถานีสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์

พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อภิชาติ แอนชัยภูมิ. (2542). การศึกษาเพื่อเสนอรูปแบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ของข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สายตรวจในสถานีตำรวจภูธรอำเภอชุมแพ จังหวัด

ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกพล ชัยกุล, ร.ด.อ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ฝ่ายป้องกันปราบปราม ในสถานีตำรวจนครบาลบางโพธิ์พวง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Bolton, S. (2005). *A Study of Neighbourhood Watch in Colchester*. United Kingdom :

University of Essex.

**การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์**

**THE LOCAL PARTICIPATION OF PEOPLE
IN HUAI RAT MUNICIPALITY, BURIRAM PROVINCE**

**ผู้วิจัย : สำเร็จ รักษาวัฒนะ
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประชัน คะเนวัน
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มจากประชากร ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 351 คน โดยใช้ตาราง เครชี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test หากพบความแตกต่างทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Sheffé) ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน และ ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากร ด้าน เพศ อายุ การศึกษา และ อาชีพ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วม และ ความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชน ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ และใช้เป็นข้อสารสนเทศของเทศบาลทั่วประเทศ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the local participation of people in Huairat municipality, Buriram province; 2) to compare the local participation of people in Huairat municipality, Buriram province in terms of gender, age, educational level and occupation. The subjects were 351 local people in Huairat municipality with at least 18 years old, selected by using the Table of Krejcie and Morgan. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher. The collected data were analyzed by percentage, means, standard deviation, t-test and F-test using SPSS for Windows. If it showed significant difference, the Scheffé test was employed. The expected results will know about the levels of participation of local people and the differences of opinions toward the local participation of people in Huairat municipality, Buriram province in terms of gender, age, educational level and occupation. The results will also be useful for improving and developing the people's participation and understanding of local politics which utilize for communities and use them as the information in municipalities all over Thailand.

Keyword : Political participation

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นอกจากจะเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ แล้วยังเป็นกฎหมายแม่บทในการกระจายอำนาจ ตามหลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศหรือระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการกระจายอำนาจคือ การโอนอำนาจในทางปกครองบางอย่างจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยให้มีความอิสระพอสมควรภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจไว้ตามมาตรา 78 (3) กล่าวคือ กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พึงตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระบบสาธารณสุขปโภคสาธารณสุขการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และยังได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 281 มาตรา 283 กล่าวคือให้มีความอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การ

จัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ (สภาร่างรัฐธรรมนูญ. 2550)

เมื่อมีการกระจายอำนาจและกำหนดบทบาท อำนาจ หน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้ว นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลางแล้ว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังสามารถสนองความต้องการด้านการบริการสาธารณะ และด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเพราะเมื่อมีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นแล้ว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้เสียในกิจการนั้น ๆ โดยตรง ก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล จึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทาง การเมืองมากขึ้น (ประชัน คະเนวัน. 2549 : 85) ประกอบกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทาง การเมืองมากขึ้น ดังบทบัญญัติในหมวดที่ 4 หมวดที่ 5 หมวดที่ 6 หมวดที่ 7 หมวดที่ 12 และ หมวดที่ 14 เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลมากขึ้น โดยเนื้อหาสาระเน้นการมีสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมการเมืองโดยตรงของประชาชน โดยการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้นแต่ไม่มีอำนาจอธิปไตย หรือเป็นอิสระไปจากรัฐซึ่งหลักในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้ให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐทั้งในระดับรัฐธรรมนูญและระดับความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเมืองไปสู่การเป็นประชาธิปไตย โดยหมายถึงกิจกรรมที่บุคคลมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นเรื่องของประชาชนที่ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปกครองตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (มหาชาติ เสริมใหม่. 2549 : 2)

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 โดยกำหนดให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแบ่งการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารงานส่วนท้องถิ่น และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อดำเนินการกิจตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของเทศบาล คือ การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาท้องถิ่น

และการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่และตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตย

การจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล มีวิวัฒนาการเรื่อยมาตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนา การปกครองท้องถิ่นยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในชาติอย่างเต็มที่สมดังวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักคือ การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ซึ่งในปัญหาและอุปสรรคนั้นมีดังนี้ คือ การที่ประชาชนไม่กระตือรือร้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งท้องถิ่น และ การปกครองในระดับท้องถิ่น (พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และ ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวิสุ. 2549 : ข) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยถือโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยตรงเนื่องจากความเฉื่อยชาและความสนใจในเรื่องการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายระดับต่ำ ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง (มยุรี อนุমানราชชน. 2547 : 44) การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในการปกครองหลายครั้งซึ่งเกิดจากการปฏิวัติรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญ เป็นการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองของผู้บริหารประเทศเพื่อรักษาผลประโยชน์กลุ่มตนเองและพวกพ้อง จึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทำได้ยากและทำได้เพียงระยะเวลาอันสั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเสมือนถูกจำกัดสิทธิ การพัฒนาทางด้านการเมืองขาดความต่อเนื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงไม่เป็นประชาธิปไตย อีกทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองของคนบางส่วนในท้องถิ่นมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า คนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารและผู้นำท้องถิ่นแต่ขาดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (ชัยพร เจริญตน. 2548 : 1-3)

อย่างไรก็ตามในประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยยังไม่สามารถหยั่งรากได้อย่างมั่นคง อาทิ เช่น ประเทศไทย และอีกหลายประเทศในเอเชียจะพบว่า การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นก็มีลักษณะอ่อนแอไม่แตกต่างไปจากการเมืองในระดับชาติ ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแต่ละครั้งมีประชาชนสนใจไปใช้สิทธิกันน้อยมาก ผู้ได้รับเลือกตั้งก็ไม่เกิดความรู้สึกภูมิใจและขาดความผูกพันรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้เลือกตั้งหรือประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนผู้เลือกตั้งมีความรู้สึกว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นภาระจำยอมอย่างหนึ่งเท่านั้นมิใช่เป็นการไปเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าเหมาะสมที่สุดที่จะเข้าไปดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อรับใช้ประชาชนในท้องถิ่น

หรือเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนให้น่าอยู่ ดังนั้น การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ จึงมีผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีของประชาชนต่อกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งมีผลกระทบให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างกว้างขวาง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญในอันที่จะพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของชาติให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ (ไพฑูริย์ ถนัดคำ, 2549:2)

เทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นอีกแห่งหนึ่ง ที่ได้รับการยกฐานะจาก สุขาภิบาลมาเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 (สำนักงานเทศบาลตำบลห้วยราช, 2549:5) จากข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช ในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราชแทนตำแหน่งที่ว่างเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2550 มีผู้ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 57.87 (คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งตำบลห้วยราช, 2550 : 1) การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราชเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2547 มีผู้ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 64.57 (คณะกรรมการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลห้วยราช, 2547 : 2) และในการออกเสียงลงคะแนนแสดงเจตนารมณ์ในการรวมสภาตำบลห้วยราชกับเทศบาลตำบลห้วยราช เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2546 มีประชาชนไปแสดงตนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเพียงร้อยละ 46 (อำเภอห้วยราช, 2546 : 1) ซึ่งจะเห็นได้ว่าโดยที่ผ่านมานั้นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราชมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นในระดับที่ต่ำ ประกอบกับเทศบาลตำบลห้วยราชได้รับการยกฐานะในด้านการบริหารการปกครองขึ้นเป็นเทศบาลไม่นานมานี้ ทำให้ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยมาก ทั้งในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมด้านการเมืองการบริหารงานของเทศบาล และทั้งบทบาทหน้าที่ของเทศบาลที่ให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนหรือชุมชนตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้ หากเป็นดังเช่นที่กล่าวมานี้ประชาชนอาจขาดโอกาสในการรับรู้นโยบาย การวางแผน การพัฒนาโครงการของเทศบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการบริหารงาน การร่วมคิด ร่วมคิดตามตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลเทศบาลจึงยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามความต้องการแท้จริงของประชาชน ดังนั้น การบริหารของเทศบาลจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นเองจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ทั้งด้านการเมือง และการปกครอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งได้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่อำเภอห้วยราช มีโอกาสเข้าร่วมปฏิบัติงานและร่วมกิจกรรมกับเทศบาลตำบลห้วยราชอยู่สม่ำเสมอ ทั้งงานในหน้าที่ราชการ และกิจส่วนตัวจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช ทั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน 3 ด้าน คือ ด้านการการใช้สิทธิ

เลือกตั้ง ด้านการวางแผนพัฒนาและด้านการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล โดยมีความมุ่งหวังว่าผลการศึกษาวิจัย จะเป็นข้อมูลสำคัญของเทศบาลตำบลห้วยราช ในการที่จะส่งเสริมการพัฒนาการทางการเมืองท้องถิ่นให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้การบริหารงานและดำเนินกิจการของเทศบาลมีประสิทธิภาพ เจริญก้าวหน้า อันจะเป็นประโยชน์กับประชาชนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 3,864 คน (คณะกรรมการออกเสียงประชามติอำเภอห้วยราช . 2550)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม ตาราง เครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :149) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดเขตเลือกตั้งเป็นชั้นภูมิ และจำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิกำหนดให้เป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรในชั้นภูมินั้น ๆ แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามกลุ่มต่าง ๆ เป็นสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้ตามจำนวนสัดส่วนในชั้นภูมินั้น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช และผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตของการวิจัย ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ในเรื่องข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีดังนี้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนใน

เขตเทศบาลตำบลห้วยราช ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มาก มากที่สุด ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำแนกเป็นการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้บริหาร และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราช จำนวน 15 ข้อ การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล จำนวน 10 ข้อ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาล จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ นำแบบสอบถามหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ตามด้วยการทดสอบด้วย t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลห้วยราช ได้นอกเหนือจากคำถามในตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้
2. ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) โดยใช้หลักการวัดค่ารวมและประเมินลักษณะจากค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighting Mean Score)
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย กรอบความคิดของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
4. ร่างแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญกลับไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อนำไปแก้ไข
7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนจำนวน 30 คนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วย t - test

8. นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

9. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปจัดดำเนินการเป็นแบบสอบถามที่จะนำไปใช้จริงในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการ

1.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกเทศมนตรีตำบลห้วยราช เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 ฉบับ กำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

2. ขั้นรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. ให้ค่าคะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับโดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมาก
3 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช แล้ววิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t – test independent sample ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็น

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ F - test ถ้ามีความแตกต่างเป็นรายด้าน แต่เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่ม โดยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe)

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาและวิจัยถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช นี้ เป็นขั้นตอนที่อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ ศึกษาค้นคว้าบทความแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และจากงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ของนักวิจัยจากหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงยังไม่สามารถสรุป วิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิจัย ที่จะสามารถทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมหรือระดับความคิดเห็นทางด้านการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัยได้แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากจะมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ทำการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบและกระบวนการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
3. ควรมีการศึกษาและพัฒนากรอบแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำมาบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เพื่อที่จะอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลห้วยราช. (2547, 16 พฤษภาคม). ประกาศ
คณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลห้วยราช เรื่อง ผลการรวมคะแนนเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล.
- คณะกรรมการนับคะแนนการเลือกตั้งตำบลห้วยราช. (2550, 25 กุมภาพันธ์). ประกาศ
คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งตำบลห้วยราช เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง
สมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราช.
- คณะอนุกรรมการออกเสียงประชามติประจำอำเภอห้วยราช. (2550, 26 กรกฎาคม). ประกาศ
คณะอนุกรรมการออกเสียงประชามติประจำอำเภอห้วยราช เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มี
สิทธิออกเสียงประชามติ.

- ชัยพร เกี่ยมตน. (2548). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ รศ.ม. (การเมืองการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. แหล่งที่มา : [http //www. dcms.thai.or.th](http://www.dcms.thai.or.th)
- ประชัน คเนวัน. (2549). หลักกฎหมายกับการบริหารสาธารณะของไทย. บุรีรัมย์ : คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์
ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิธีสิทธิ์ คำวนศิลป์ และ ศุภวัฒนากร วงศ์นวสุ. (2549). ความรู้ ทักษะ และการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น.ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์
- ไพโรพ ถนัดคำ. (2549) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล
จตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- มหาชาติ เสริมใหม่. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลเมืองบุรีรัมย์.วิทยานิพนธ์ รป.ม.(สาขารัฐประศาสนศาสตร์). : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- มยุรี อนุมานราชทน. (2548). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด กระบวนการ และการวิเคราะห์
พิมพ์ครั้งที่ 2 .เชียงใหม่ : คณีนิจการพิมพ์
- สำนักงานเทศบาลตำบลห้วยราช (2549). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552) บุรีรัมย์ (อัดสำเนา)
- สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2550). ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ. กรุงเทพฯ
อำเภอห้วยราช. (2546 , 15 มกราคม). ประกาศอำเภอห้วยราช เรื่อง ผลการออกเสียงลงคะแนนแสดง
เจตนารมณ์ของประชาชน.

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์

THE GOOD GOVERNANCE OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATORS IN GENERAL EDUCATION IN BURIRAM PROVINCE

ผู้วิจัย : วุฒินันท์ ดาทอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประชัน คะเนวัน

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบระดับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำนวน 70 คน และครูโรงเรียนเอกชน จำนวน 520 คน ในจังหวัดบุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test หากพบความแตกต่างทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Sheffé) ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริม พัฒนาเพื่อกระตุ้นให้เกิดผลในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the opinions towards administration using the good governance of private school administrators in Buriram province; 2) to compare the levels of the good governance of private school administrators in Buriram province; 2) to compare the levels of the good governance between private administrators and teachers; and 3) to investigate problems and obstacles in administration using the good governance of private schools in Buriram province. The target groups were 70 private administrators and 520 private teachers. The research

instrument was a questionnaire developed by the researcher. The collected data were analyzed by percentage, means, standard deviation, t-test and F-test. If it showed significant difference, the Scheffé test was employed.

The expected results will be useful for educational administration using the good governance in terms of the school management, namely, academic, personnel, budget and general administration

Keywords : good governance, private school administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในการที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาขับเคลื่อนไปได้ทั้งระบบ โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่งที่ต้องมีการปฏิรูปไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูปการศึกษาด้านอื่น ๆ ทุกด้าน ในส่วนที่รัฐจัดการศึกษาเองทั้งในส่วนที่ให้องค์กรประชาชนและทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชน การจัดโครงสร้างองค์กรจึงต้องจัดให้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเอื้อต่อการผลิตเพื่อพัฒนาครูและบุคลากร โดยรัฐและการร่วมระดมทรัพยากรจากหน่วยงานและบุคคลอื่นให้มาสนับสนุนการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียม กระจายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนเอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งเป็นสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่มุ่งไปสู่การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 หมายถึง การเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ เพื่อให้หน่วยงานจัดการศึกษามีอิสระคล่องตัว ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการทางการศึกษาได้นั้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้อำนาจแก่นักจัดการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียน ประชาชน และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สามารถร่วมตรวจสอบและร่วมรับผลประโยชน์จากการศึกษาอย่างแท้จริง โดยการกระจายอำนาจจากองค์กรส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดขึ้นใหม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาโดยตรง

สำหรับโรงเรียนเอกชนซึ่งร่วมรับภาระการจัดการศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. 2199-2231 และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2394-2411 ซึ่งเป็นยุคของการเผยแพร่วิทยาศาสตร์ การควบคุมการศึกษา ผู้บริหารในยุคนั้นให้ความสนใจที่จะแสวงหาความรู้ และวิทยาการทันสมัยต่างๆ และได้สร้างเป็นโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาแบบตะวันตก และขยายเพิ่มขึ้นเรื่อยมาตามความนิยมที่มีมากขึ้นโรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นในระยะแรกและยังดำเนินการอยู่จนถึงทุกวันนี้ ได้แก่ โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนเทพศิรินทร์วิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542 ข : 1) ในการบริหารและการจัดการศึกษาผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาทั้งผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการบริหารงานแบบใหม่เป็นโครงการที่สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน ก.พ. ได้ริเริ่มพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับนโยบายรัฐบาลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้างานหรือผู้บริหาร สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคมที่ดี

หลักธรรมาภิบาล หรือ “การบริหารจัดการที่ดี” เป็นการสร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม เพื่อให้หน่วยงานสามารถปรับเปลี่ยนกลไกการทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ในยามที่มีปัญหาและเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมอย่างถูกต้อง กล้าหาญ และมีจริยธรรมรวมทั้งเป็นการปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็วชัดเจนเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อร่วมกับภาครัฐในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาส่วนรวม จัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสียทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกันในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (อานันท์ ปันยารชุน 2542 : 27-28)

ประเทศไทยมีความตื่นตัวสนใจเรื่องหลักธรรมาภิบาลอย่างมาก โดยเฉพาะภายหลังจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 นอกจากนี้วิกฤตเศรษฐกิจก็มีส่วนทำให้ความสนใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น เป็นที่เชื่อว่าหากประเทศไทยมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชนแล้ว จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี และเกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ปัจจุบันในประเทศไทยยัง

มีปัญหานั้นประการ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาไปสู่การมีหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง เช่น วัฒนธรรม ระบบอุปถัมภ์ กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่ต้องการรักษาสภาพดั้งเดิมไว้ (สถาบันพระปกเกล้า. 2544 :1) ในการศึกษาและวิชาชีพทางด้านบริหารรัฐกิจนั้น ถือได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นมิติใหม่ของการบริหารงานภาครัฐและเอกชนซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐและเอกชนในฐานะผู้ให้บริการที่มีคุณภาพตามที่ประชาชนต้องการ สนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น

การบริหารสถานศึกษาก็เช่นกันผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูป จึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีการบริหารของตนใหม่ โดยจะต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาองค์กรของตนให้มีความเป็นเลิศทางด้านการจัดการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาจำเป็นต้องนำหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งโดยทั่วไปเรียกว่า “หลักธรรมาภิบาล” นำมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่กำลังจะเป็นนิติบุคคลด้วยหลักธรรมาภิบาล อาจนำมาบูรณาการเข้ากับการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป และทำให้นักเรียนเป็นคนดีมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 30) อย่างไรก็ตามการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในสถานศึกษานั้น จะต้องคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้คือ 1) การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทย (Relevance) 2) กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ได้ประสิทธิผล (Effectiveness) 3) ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส (Transparency) และมีเหตุผล (Reasonableness) 4) มีผู้รับผิดชอบผลการบริหาร (Accountability) (เกษม วัฒนชัย. 2546 : 19) นอกจากนั้นอนันต์ ปันยารชุน (2542 : 2) ได้กล่าวถึงการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในสถานศึกษาว่าควรมีองค์ประกอบสำคัญคือ 1) ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และความเป็นอิสระในนโยบายการศึกษา 2) ความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง 3) การสนองตอบความต้องการของสังคม 4) คุณภาพการศึกษา หมายรวมถึง คุณภาพของอาจารย์ นักศึกษา และหลักสูตรมีงบประมาณรายได้และรายจ่ายที่เหมาะสม

จากประเด็นต่างๆข้างต้นจะเห็นได้ว่าในการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประกอบกับธรรมาภิบาลเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน ผู้วิจัยเองในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการวางแผน กำหนด

นโยบาย ตลอดจนการแก้ปัญหา และพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วยผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 70 คน และครูโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 520 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ลำดับที่	โรงเรียน	อำเภอ	เขต	จำนวน ผู้บริหาร	จำนวนครู
1	มารีย์อนุสรณ์	เมือง	บร. เขต 1	6	115
2	อนุบาลธีรา	เมือง	บร. เขต 1	2	10
3	อนุบาลเตรียมพัฒน์	เมือง	บร. เขต 1	2	4
4	อัสเคีย	เมือง	บร. เขต 1	5	51
5	นอร์ทอีสเทิร์นวิทยาลัย	เมือง	บร. เขต 1	5	31
6	ลำปลายมาศพัฒนา	ลำปลายมาศ	บร. เขต 1	2	18
7	อนุบาลเอื้อแวมณี	ลำปลายมาศ	บร. เขต 1	2	5
8	อนุบาลรัตนะ	ลำปลายมาศ	บร. เขต 1	2	8
9	บำรุงวิทยา	ลำปลายมาศ	บร. เขต 1	5	37
10	อนุบาลศรทิพย์	บ้านกรวด	บร. เขต 2	2	11
11	อนุบาลกัลยาประสิทธิ์	ประโคนชัย	บร. เขต 2	5	46
12	มารีพิทักษ์	นางรอง	บร. เขต 3	5	43

13	อนุบาลกมลลักษณ์	นางรอง	บร. เขต 3	5	14
14	นิภาศิริ	หนองกี่	บร. เขต 3	5	16
15	อนุบาลแสนสุข	ละหานทราย	บร. เขต 3	2	13
16	มารดาวนารักษ์	ปะคำ	บร. เขต 3	5	33
17	ภรภัทร	หนองหงส์	บร. เขต 3	2	8
18	อนุบาลทรัพย์ปัญญา	พุทไธสง	บร. เขต 4	2	8
19	อนุบาลสายสัมพันธ์	สตึก	บร. เขต 4	2	10
20	อนุบาลทศพร	สตึก	บร. เขต 4	2	12
21	ทศพรวิทยา	สตึก	บร. เขต 4	2	27

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, 2, 3, 4 วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามโดยจัดทำแบบสอบถามขึ้น 1 ชุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักเกณฑ์ในการใช้หลักกรรมาภิบาลในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและปัญหาของการบริหารสถานศึกษา

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ตามมาตราวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดของลิเกิร์ต โดยใช้หลักการวัดค่ารวมแล้วประเมินลักษณะค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

3. นำข้อมูลจากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามตามหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดของหลักกรรมาภิบาล

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำที่แก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามให้ดีขึ้น

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวนประมาณ 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

8. หาค่าจำแนกรายข้อโดยทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไปถือว่ามีความน่าเชื่อถือสูง

9. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

10. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปจัดดำเนินการเป็นแบบสอบถามที่จะไปใช้จริงในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ในกรณีของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วน สมบูรณ์ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องอย่างละเอียดอีกครั้ง และคัดลอกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ที่สุด ตรวจสอบให้คะแนน

2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับดังนี้

คำตอบ	คะแนนที่ได้
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางแสดง จำนวนร้อยละ

4. การศึกษาความคิดเห็นของหลักธรรมาภิบาล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินการวิเคราะห์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 111)

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
-------------	------------------

4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วิเคราะห์โดยใช้ t- test ส่วนการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของผู้บริหารและครูผู้สอน ใช้ F- test เมื่อพบความแตกต่างในแต่ละด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 111)

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกันรวมกัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์
2. ทำให้ทราบความแตกต่างหลักธรรมาภิบาลระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์
3. ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคและนำไปปรับปรุง ในการใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดบุรีรัมย์
4. ผู้บริหารและครูนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในกระบวนการการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการบริหารการจัดการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลตามขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นปัจจัยการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อนำผลการศึกษาไปปรับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนในด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียนเพื่อนำผลการศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สูงขึ้น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยลักษณะนี้ให้ทั่วทุกหน่วยงานและทุกระดับของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546) . “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2546” . กรุงเทพฯ : บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

- (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2546). เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชาผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ :
สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). ตัวชี้วัดธรรมมาภิบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2542) มุมมองของนายอานันท์. กรุงเทพฯ : มติชน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2533). แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน ฉบับที่ 7
(พ.ศ. 2535- 2539) กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- (2541 ก) . คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาและการรับรอง
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2541 ข). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2542 ก). คุณภาพโรงเรียนเอกชนที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2542 ข). เอกสารคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชนเรื่อง สภาพและ
ผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏอยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ. กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.

**การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคลากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**

**A STUDY OF BEHAVIOR IN ELECTRONIC MEDIA USE IN RELATION TO
THE SUPPORT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT OF PERSONNEL AT
SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY**

ผู้วิจัย : อัจฉรีย์ มาลีหาล

สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การในวิจัยจำนวน 217 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 166 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.50 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าที (T-test) ค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ตและการใช้โน้ตบุ๊ก ด้านสถานที่การใช้ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเครื่องถ่ายเอกสาร ด้านสถานที่การใช้โดยรวมพบว่า การใช้งานอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านลักษณะการใช้โทรศัพท์มือถือ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้เครื่องถ่ายเอกสาร การใช้อินเทอร์เน็ต และการใช้โน้ตบุ๊ก โดยรวมพบว่า การใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ด้านสถานที่การใช้โทรศัพท์มือถือ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสถานที่การใช้คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร อินเทอร์เน็ต และโน้ตบุ๊ก พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ด้านลักษณะการใช้ พบว่า ลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ต และโน้ตบุ๊ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านลักษณะ

การใช้โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ เครื่องถ่ายเอกสาร พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : สื่ออิเล็กทรอนิกส์, การจัดการศึกษา, พฤติกรรมใช้สื่อ

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate the behavior of electronic media use in relation to the support of educational management of personnel at Surindra Rajabhat University. Research samples employed in the research were 217 persons. A rating scale questionnaire was applied as the study instrument and 16 respondents responded to questionnaires distributed calculating as 76.50 percent. The statistics applied were percentage, mean, and standards deviation. One-way ANOVA, t-test and F-test were applied in hypothesis testing and paired-mean differences were tried by Scheffe' approach. The results of this research were as follow:

1. The behavior in the use of mobile phone, computers, internet, notebooks and of use places could be wholly mentioned at medium level. When examined in the use of copying machines and places of use as a whole, it reveled at high level. An overall image in how mobile phones, computers, copying machines, internet and notebooks were used, revealed at medium level.

2. A comparison of behavior in the use of electronic media between men and women in terms of places of phone use, it resulted statistical significant difference at the level of 0.05, and in terms of places of use of computers, copy machines, internet and notebooks, there was no statistical significant difference at the level of 0.05. When examined the between men and women, in terms of how they were used, it was found. That internet and notebooks uses were statistically and significantly different at the level of 0.05. In terms of how mobile phones, desktop, and copying machines, it yielded no difference significantly at the level of 0.05.

Keyword (S) : Electronic media, educational administration

**คุณค่าป่าชุมชนกับการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
: กรณีศึกษาป่าเจ้าปู่บ้านวังยาว ตำบลวังยาว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย**

**VALUE OF COMMUNITY FPRWSTRY FOR THE WAY OF LIVING ON SELF-
SUFFICIENCY ECONOMY : A CASE STUDY CHAOPU-WANGYAO SUB-
DISTRICT DANAIDISTRICT, LOEI PROVINCE**

ผู้วิจัย : วริศ จุมจะนะ

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. เสาวลักษณ์ อิ่มเอิบ

สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง คุณค่าป่าชุมชนกับการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาป่าเจ้าปู่บ้านวังยาว ตำบลวังยาว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการจัดการปัญหาและแนวทางการพัฒนาป่าเจ้าปู่บ้านวังยาว ให้คงคุณค่าต่อการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และจัดเวทีประชุมกลุ่มด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT

พบว่า สาเหตุสำคัญที่มีวิธีการอนุรักษ์ป่าชุมชน เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติป่าชุมชนถูกทำลายจนมีสภาพเสื่อมโทรม ผู้ท้องถิ่นจึงได้รวมกลุ่มกับชาวบ้านจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนขึ้นมาแล้วเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประกาศเป็นป่าชุมชนอย่างเป็นทางการและเพื่อดูแลรักษาป่าชุมชน และหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรของป่าชุมชนช่วงแรกใช้ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ การเคารพผู้อาวุโส ความเชื่อทางศาสนา มีการวางกฎเกณฑ์การใช้ประโยชน์และบทลงโทษปรับสินไหม ซึ่งถ้าใครถูกปรับสินไหมผู้นำหมู่บ้านจะประกาศทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านให้คนในชุมชนรอบป่า ตามวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ : ป่าชุมชน, เศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

This qualitative study had three purposes: first, to find value of official community forest along with self-sufficient economy; second, to see how conservative management had affected the community way of life and third, to find the problems and the solutions. The data were drawn from related document, theory and researches. The in depth-interview, semi-structure interview and group discussion based on SWOT analysis were conducted.

The results of the study were follows:

According to deforestation of the community forest, the community leaders have set up the community committee and submitted to the government in order to declare the forest as the official community forest. This process would support the clear management system and able to allow the forest to be used efficiently.

Relative relationship among community members. Local belief, and local social status has been conducted for years. However, the outsider invaders caused the changed management. The community forest guards and rules have been set up. The actions against the rules would be punished and announced through the community news station.

For development process, the community members have planned about forest management including recovery, herb planting, and conserve rare natural resources in order to keep these value natural resources for the next generation.

Keyword (s) : Self Sufficiency, Community Forestry, SWOT Analysis

ความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์

THE SATISFACTION OF OFFICERS IN WORKING UNDER BURIRAM LOCAL REVENUE OFFICES

ผู้วิจัย : สุทธิรักษ์ อินทร์ศิริพงษ์

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ จุริพร จันทร์พาณิชย์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์และ 3) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำนวน 143 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการรวมรวมข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ โดยเฉลี่ยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่ใช้ในการทำงาน มีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านเงินเดือนและสวัสดิการมีความพึงพอใจในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำแนกตามระดับตำแหน่งงาน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ควรมีการแบ่งงานกันทำอย่างเหมาะสมยุติธรรมและควรมีการจัดการฝึกอบรมและพัฒนางาน เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง

คำสำคัญ : การแบ่งงานกันทำ, การฝึกอบรม, การพัฒนางาน

ABSTRACT

The objectives of this study were : 1) to investigate the levels of satisfaction of officers in Working under Buriram Local Revenue offices, 2) to compare satisfaction of these officers in terms of positions and education levels, and 3) to study the problems and suggestions of officers in working under Buriram Local Revenue Offices.

The target groups were 143 officers of Buriram Local Revenue offices. The research instruments were the 5- rating scale questionnaire with the reliability at 0.97. The collected data were analyzed by percentage, mean and standard deviation.

The research results were as follows:

1. The level of satisfaction of officers in working under Buriram Local Revenue Offices as a whole was at “moderate” level. When considering each factor, it was found that “Technology and Information” was at “high” level, whereas “Salary and Welfare” was at “low” level, the rest factors were at “moderate” levels.
2. There was no significant difference of the satisfaction of officers in working under Buriram Local Revenue Offices in terms of their positions.
3. There was significant difference of the satisfaction of officers in working under Buriram Local Revenue Offices in terms of their educational Levels.
4. It is recommended that most officers suggested putting the right man on the right job and the specified works should be distributed in the appropriate and fair way in order to be able to bring knowledge for real practice.

Keyword (S) : Share specification of work , Learning of knowledge

บทนำ

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนามีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานเพียงร้อยละ 45 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอาศัยอยู่ในเขตชนบทโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามฤดูกาลเป็นหลักยังมีฐานะยากจน และมีรายได้ต่ำเนื่องจากประชากรขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ส่วนคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ การได้รับบริการทางการแพทย์ สาธารณสุข ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ยังขาดมาตรฐาน และไม่เพียงพอต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร รายได้ส่วนใหญ่โดยรวมของประเทศ เกิดจากกลุ่มแรงงานที่ไม่ใช่เกษตรกรจึงทำให้รายได้ของประเทศยังอยู่ในเกณฑ์ยากจน

ในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (ปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2549) ได้มุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจน ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ กระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม รัฐบาลจึงมีหน้าที่จัดหารายได้มาให้เพียงพอกับรายจ่ายโดยรายได้หลักของรัฐบาลได้มาจากภาษีอากร ซึ่งเป็นรายรับที่มีจำนวนมากที่สุดในจำนวนรายรับทั้งหมดของรัฐบาล โดยมีหน่วยงานหลักที่สำคัญมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี คือ 3 กรมหลักของกระทรวงการคลัง ได้แก่ กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร ซึ่งมีกรมสรรพากรเป็นหน่วยงานที่มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีมากที่สุดของรายรับทั้งหมดของรัฐบาล กรมสรรพากรมีการจัดเก็บภาษีหลายประเภท ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่มและอากรแสตมป์ (กรมสรรพากร : ศูนย์สารสนเทศ. 2549) มีการปฏิบัติงานภายใต้ประมวลรัษฎากรและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีอากร โดยการจัดเก็บภาษีอากรนั้นได้มุ่งเน้นถึงการจัดเก็บภาษีอากรให้ทั่วถึงและเป็นธรรม นำภาษีที่ได้มาสร้างประโยชน์ต่อสังคมอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและได้เน้นความรวดเร็วสะดวกในการให้บริการกับผู้ที่มีติดต่อกับ

สำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานจัดเก็บย่อยของกรมสรรพากรมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการและจัดเก็บภาษีอากร โดยได้ปฏิบัติตามหลักพันธกิจในการทำงานของกรมสรรพากร (กรมสรรพากร : ศูนย์สารสนเทศ. 2550) ดังนี้ 1) จัดเก็บภาษีในระดับที่เหมาะสมทั่วถึงเป็นธรรมด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำของกรมสรรพากรและผู้เสียภาษีเพื่อให้เป็นไปตามประมาณการที่ได้รับมอบหมาย 2) จัดเก็บภาษีในเชิงรุกเข้าถึงผู้ประกอบการด้วยการกำกับดูแลการเสียภาษีอย่าง

ใกล้ชิด โดยเข้าไปพบผู้ประกอบการถึงสถานประกอบการ 3) จัดเก็บภาษีให้ได้ฐานที่ยั่งยืนถาวร และเป็นไปตามสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของเศรษฐกิจในพื้นที่ 4) ใช้เทคโนโลยีระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและการให้บริการประชาชน 5) พัฒนาสำนักงาน และบุคลากรให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การบริหารวิทยาการใหม่ ๆ และเรียนรู้พัฒนาจากอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติงานพัฒนาบุคลากรให้เป็นที่พักของผู้รับบริการทั้งในด้านวิทยาการ จริยธรรม จิตสำนึกในการให้บริการ 6) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารความรู้ ความเข้าใจในนโยบายภารกิจและความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร 7) สามารถปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย 8) รับรู้และหาแนวทางในการใช้นโยบายในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรเพื่อสนับสนุนภาคเศรษฐกิจในพื้นที่ให้สามารถดำรงอยู่เติบโตหรือแข่งขันได้ จากหลักพันธกิจในการทำงานดังกล่าวบุคลากรส่วนมากได้ประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน อาจเนื่องมาจากการขาดขวัญกำลังใจแรงจูงใจในการทำงาน การให้รางวัลตอบแทนและการใช้คนให้เหมาะสมกับงานเป็นผลให้บุคลากรเกิดความเบื่อหน่ายในการทำงานและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะต้องพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร เพื่อผลการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจในการเสียภาษีของประชาชน ในฐานะผู้วิจัยเป็นบุคลากรสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ได้มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านบริการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของการจัดเก็บภาษีอากรรวมทั้งการดำเนินการกำกับดูแลติดตามและตรวจสอบการเสียภาษีให้ถูกต้อง ตรงตามข้อเท็จจริง ซึ่งได้พบปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารระดับสูงนำไปประกอบการพิจารณาในการวางแผนทางการสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคลากร อันจะนำมาซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของกรมสรรพากร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษาและระดับตำแหน่งของบุคลากร
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารระดับสูงนำไปประกอบการพิจารณา ในการวางแผนทางการสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคลากรในอันจะนำมาซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของกรมสรรพากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำนวน 143 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของกรมสรรพากร เพื่อมาประมวลสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่สุรินทร์ ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากรด้วยตนเอง จำนวน 150 ฉบับ จากนั้นได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มประชากร ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 143 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.33 ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติโดยใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ในด้านต่าง ๆ จำนวน 8 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำแนกตามระดับตำแหน่งโดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. วิเคราะห์ปัญหาจากปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดเป็นประเด็นคำตอบที่เป็นประเด็นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ในครั้งนี้ พบว่า บุคลากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ มีความพึงพอใจทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมและพัฒนาการทำงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่อื่น ๆ นำไปใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการกับประชาชนต่อไป ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์

1.1 บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านนโยบายการบริหารงานและการพัฒนาบุคลากร ด้านการปกครองและการบังคับบัญชา ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคลากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ยังมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในบางส่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัตน์ จันทศรี (2546 : บทคัดย่อ) ด้านนโยบายการบริหารงานและการจัดเก็บภาษีอากร ด้านการปกครองและการบังคับบัญชา ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน และด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ มีระบบการปฏิบัติงานโดยยึดถือตามแนวปฏิบัติตามนโยบาย การบริหารงานและการพัฒนาบุคลากรของกรมสรรพากร ดังนี้

1.1.1 ด้านนโยบายการบริหารงานและการพัฒนาบุคลากร ในทางการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรยังไม่เพียงพอต่อการทำงาน เช่น บุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบในมือมากเกินไป การฝึกอบรมด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือระบบงานใหม่ ๆ บุคลากรไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกรมสรรพากรมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

1.1.2 ด้านการบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชายังไม่เข้าใจความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเท่าที่ควร เช่น การใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งผู้ปฏิบัติงาน

ต้องการปฏิบัติงานที่ตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ บุคลากรบางส่วนไม่ได้ทำงานตรงตามตำแหน่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งอยู่ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์แต่เข้าไปช่วยราชการในกรมสรรพากรหรือในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จึงทำให้จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอและมีการดึงบุคลากรในตำแหน่งอื่นไปทำงานแทน ซึ่งมักจะไม่ได้ตรงตามตำแหน่งที่แท้จริงของตนและบุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตรงกับความรู้ความสามารถ

1.1.3 ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ข้าราชการของกรมสรรพากรในระดับปฏิบัติการมีโอกาสก้าวหน้าน้อยและล่าช้าเมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่น เช่น การเปิดสอบเลื่อนระดับจะเปิดสอบเฉพาะระดับผู้บริหาร ส่วนเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการไม่มีการเปิดสอบเลื่อนระดับหรือสอบเปลี่ยนสายงาน บุคลากรที่จบการศึกษามีวุฒิการศึกษาสูงขึ้นจากเดิม ไม่สามารถนำวุฒิการศึกษามาปรับให้ได้รับตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ ไม่เหมือนกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1.4 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน บุคลากรส่วนใหญ่ยังมีความรู้สึกว่ายู่ในสภาพบรรยากาศการทำงานที่ตึงเครียด เนื่องจากการต้องเผชิญหน้ากับผู้เสียภาษีที่ไม่เข้าใจในระบบการทำงานและไม่ยอมรับฟังคำชี้แจงของเจ้าหน้าที่ ในการทำงานเจ้าหน้าที่ต้องทำการตรวจสอบตัวเลขและเอกสารประกอบที่มากมาย ทำให้ใช้เวลานานกว่าจะดำเนินการเสร็จบางครั้งทำให้มีเอกสารสะสมค้างค้ำมากมาย มีผลให้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกิดความน่าเบื่อหน่าย

1.1.5 ด้านขวัญและกำลังใจ บุคลากรยังขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากการทำงานมีความเสี่ยงสูง เนื่องจากความไม่เข้าใจ และไม่พอใจของผู้เสียภาษีต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และมีการออกสำรวจนอกพื้นที่อาจเกิดอันตรายจากการเดินทางได้ บุคลากรไม่ได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากการทำงาน

1.1.6 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ มีระเบียบปฏิบัติที่ซับซ้อนมากเกินไปและไม่ทันสมัยทำให้เกิดอุปสรรค ในการปฏิบัติงานระเบียบคำสั่งบางอย่างก็มีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงบ่อย บุคลากรต้องอาศัยเวลาในการศึกษาทำความเข้าใจ ดังนั้นจึงควรนำระบบการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ เช่น ระเบียบการเก็บรักษาเงินภาษีอากรและอากรแสตมป์ ใช้ระเบียบ พ.ศ. 2520 โดยจะต้องนำเงินภาษีอากรและอากรแสตมป์ไปเก็บไว้ที่กำป็น ณ สถานีตำรวจภูธร ควรปรับเปลี่ยนมาเป็นจัดซื้อตู้นิรภัยให้แต่ละสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาและเก็บรักษาไว้เอง เพื่อลดขั้นตอนในการเดินทางไปสถานีตำรวจ

1.2 บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในด้านเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศที่ใช้ในการทำงาน

เนื่องจากกรมสรรพากรมีการพัฒนาระบบงานที่หลากหลายและช่วยอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลได้บนเครือข่ายรัฐบาล เจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าใช้ระบบงานได้โดยไม่ต้องยึดติดที่คอมพิวเตอร์เพียงเครื่องเดียวทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปค้นหาเอกสารหรือข้อมูลในการชำระภาษีของผู้ประกอบการ การ Down load แบบฟอร์มต่าง ๆ ทำได้ง่ายและรวดเร็ว และมีการนำระบบ E-Office มาช่วยอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการยื่นใบลา

1.3 บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ในด้านเงินเดือนและสวัสดิการเนื่องจากการปฏิบัติงานของกรมสรรพากรมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรให้แก่รัฐบาล จำเป็นต้องใช้ความเสียสละความอดทนและความมานะพยายามเพื่อการเก็บภาษีอากรให้ได้ถูกต้องทั่วถึงและเป็นธรรมต้องประสบกับสภาวะการกีดกันจากผู้เสียภาษีที่ไม่ยอมเข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่อัตราเงินเดือนที่ได้รับเท่ากับอัตราบัญชีเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน ซึ่งยังถือว่าน้อยต่อการครองชีพในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งสรรพากรอำเภอ นิติกร นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีกับเจ้าหน้าที่สรรพากร บริหารงานสรรพากร ชุมการ บันทึกข้อมูล มีความพึงพอใจด้านการปกครองและการบังคับบัญชา ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ โดยรวมแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากตำแหน่งสรรพากรอำเภอ นิติกร นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานระดับนักวิชาการซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานและได้ทำงานตรงกับตำแหน่งที่บรรจุและเป็นผู้ที่อยู่ในระดับกลางระหว่างผู้บังคับบัญชาระดับสูงและระดับผู้ปฏิบัติงาน ไม่ต้องผ่านอำนาจการสั่งการหลายลำดับชั้นเหมือนระดับผู้ปฏิบัติงาน จึงทำให้มีขวัญและกำลังใจดีกว่าระดับผู้ปฏิบัติงานและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติมากกว่า เนื่องจากรับผิดชอบงานตรงตามตำแหน่ง ส่วนตำแหน่งเจ้าหน้าที่สรรพากร บริหารงานสรรพากร ชุมการ บันทึกข้อมูล เป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ส่วนมากได้ทำงานไม่ตรงกับตำแหน่งที่บรรจุ เช่น เจ้าหน้าที่ชุมการ บันทึกข้อมูล หรือเจ้าหน้าที่สรรพากรได้ถูกจัดให้ไปทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่มีความรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติเท่าที่ควรจึงทำให้เกิดความท้อถอยและขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัตน์ จันทร์ศรี (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของข้าราชการกรมสรรพากร ระดับ 3-7 ในเขตท้องที่ภาค 4 โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านนโยบายการบริหารงานและการพัฒนาบุคลากร ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่ใช้ในการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

สำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ มีการยิกระบบการบริหารงานบุคคลภายใต้หลักการของ กรมสรรพากร การพัฒนาบุคลากรได้จัดฝึกอบรมด้วยหลักสูตรเดียวกันเนื่องจากระบบการปฏิบัติงาน ของกรมสรรพากรมีมาตรฐานเดียวกันด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพใช้ระเบียบกฎหมาย เดียวกันในการให้ความคุ้มครองและการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการปฏิบัติตามระบบการ บริหารงานบุคคลของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 13) ได้กล่าวถึงกระบวนการที่จะได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานในองค์กรไว้ว่า ในระบบราชการส่วนมากนิยมใช้วิธีการสอบคัดเลือก เพื่อคัดเลือกบุคลากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ให้เหมาะสมกับงาน โดยผ่านกระบวนการสอบหรือสัมภาษณ์เพื่อแต่งตั้งบุคคลนั้นเป็นข้าราชการ มี แนวทางระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน การให้รางวัลตอบแทนการเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขึ้นเงินเดือน ซึ่งหน่วยงานราชการโดยส่วนมากแล้วจะยึดหลักนี้ในการบริหารงานราชการ บุคลากรได้รับรู้ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้อยู่แล้ว จึงทำให้ผลในการวิจัยครั้งนี้บุคลากรมีระดับความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงาน สรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา บุคลากรที่มีวุฒิดีการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมทุกด้านมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องมาจากบุคลากรทุกคนที่ผ่านกระบวนการสอบคัดเลือก หรือผ่านการคัดเลือกเข้ามาปฏิบัติงานใน ระบบราชการ ทุกคนมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานราชการมาบ้างแล้วจากสถาบัน การศึกษาหรือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพราะเมื่อมีความต้องการที่จะเข้ารับราชการจึงได้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับระบบงานราชการ จึงทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสังกัด สำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากร พื้นที่บุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นดังนี้

4.1 ด้านนโยบายการบริหารงานและการพัฒนาบุคลากร มีความคิดเห็นว่าบุคลากร บางส่วนไม่ได้ทำงานตรงกับตำแหน่ง ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่หลายคนที่มีตำแหน่งอยู่ใน สำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์แต่ขอไปช่วยราชการในกรมสรรพากรหรือในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จึงทำให้จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอและมีการดึงบุคลากรในตำแหน่ง อื่นไปทำงานแทน ซึ่งมักจะไม่ได้ตรงตามตำแหน่งที่แท้จริงของตนและบุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญใน ด้านนั้น จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ซึ่งควรมีการใช้บุคลากร ให้เหมาะสมกับงาน บุคลากรควรทำงานให้ตรงกับตำแหน่งงานของตนเองและได้รับปริมาณงานที่ เหมาะสมเท่าเทียมกัน มีการแบ่งงานที่เหมาะสมและยุติธรรม

ส่วนการพัฒนาบุคลากร เช่น การฝึกอบรมควรพัฒนาให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติจริง และการฝึกอบรมนั้นสามารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ดังที่ สุพิน เกษาคุปต์ (2545 : 94) ได้กล่าวว่าการจูงใจมีความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงาน เพราะจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน การจูงใจอาจทำได้โดยให้รางวัลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่ง จะมีผลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น และมีการหลีกเลี่ยงงานลดน้อยลง อีกทั้งช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ขององค์กร และตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้ปฏิบัติงานไปพร้อมกัน เป็นการช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะเป็นการสร้างพลังของกลุ่มหรือทีมงาน และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ส่วนมากมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในด้านต่าง ๆ ที่ควรมีการปรับปรุง ดังนี้

1. ด้านนโยบายการบริหารงานและการพัฒนาบุคลากร ควรใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับงานให้ทำงานตรงกับตำแหน่งงานและได้รับปริมาณงานที่เหมาะสมเท่าเทียมกันมีการแบ่งงานที่เหมาะสมและยุติธรรม การฝึกอบรมควรพัฒนาให้เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติงานจริง

2. ด้านการปกครองและการบังคับบัญชา บุคลากรทุกคนควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสนใจต่อทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชาและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้เหตุผลในการบังคับบัญชาและมีความรักความเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

3. ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ เนื่องจากการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมสรรพากรมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานค่อนข้างสูงควรมีมาตรการหรือกฎหมายให้ความคุ้มครองบุคลากรที่ชัดเจน และควรมีการเปิดสอบภายในให้กับเจ้าหน้าที่ระดับ 1-2 เพื่อให้ข้าราชการได้มีโอกาสสอบเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ก่อนที่จะเปิดสอบแข่งขันกับบุคคลภายนอก

4. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ บุคลากรได้รับเงินเดือนเท่ากับข้าราชการหน่วยงานอื่นแต่อยากให้มียกเว้นพิเศษอื่น ๆ มากกว่าปัจจุบัน เช่น เบี้ยเลี้ยง หรือโบนัสเนื่องจากปัจจุบันได้รับไม่เหมาะสม ส่วนการเลื่อนขั้นเงินเดือนควรให้มีความเหมาะสมและยุติธรรมที่สุด

5. ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน สภาพอากาศควรได้รับการปรับปรุงเรื่องความเย็น ควรเลือกใช้เครื่องปรับอากาศชนิดที่ประหยัดไฟและเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศที่มีอายุการใช้งานนาน จะประหยัดพลังงานได้ดีกว่าการปิดเปิดเครื่องปรับอากาศเป็นเวลา ควรเพิ่มแสงสว่างการทำงานเนื่องจากในปัจจุบันไม่เพียงพอ

6. ด้านขวัญและกำลังใจ ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย และสร้างสรรค์ความสามัคคีในการทำงาน สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติงาน เพื่อลดความกลัวและความกังวลของผู้ได้บังคับบัญชา

7. ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่ใช้ในการทำงาน ควรลดระบบงานที่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ลงไปบ้าง เพราะทำให้เสียเวลาและเพิ่มปริมาณงาน ส่วนอุปกรณ์ด้านไอทีที่เป็นเครื่องรุ่นเก่า ควรมีการเปลี่ยนใหม่ให้เหมาะสมกับระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและให้เพียงพอต่อการใช้งาน

8. ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ควรมีการอธิบายระเบียบกฎหมายที่มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ เพื่อช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานเข้าใจได้ง่ายขึ้น ควรจัดฝึกอบรมเพื่อทำความเข้าใจเมื่อมีระเบียบหรือกฎหมายออกใหม่เพื่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตรงกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ที่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อเสนอแนะแนวทาง การปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ ส่วนมากมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในด้านต่าง ๆ ที่ควรมีการปรับปรุง ดังนี้

1.1.1 ด้านนโยบายการบริหารงานและการพัฒนาบุคลากร ควรใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ให้ทำงานตรงกับตำแหน่งงานและได้รับปริมาณงานที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน มีการแบ่งงานที่เหมาะสมและยุติธรรม การฝึกอบรมควรพัฒนาให้เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติงานจริง

เอกสารอ้างอิง

“ประวัติกรมสรรพากร,” (2550). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://rdsrv.rd.go.th/10315.0.html>

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2545). *ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการ เล่ม 2*. กรุงเทพฯ :

สำนักงานข้าราชการพลเรือน

สรรพากร, กรม. (2540). *ที่ระลึกในการเปิดอาคารกรมสรรพากร 2 กันยายน 2540*. กรุงเทพฯ :

สำนักงานเลขาธิการกรม.

----- (2549). ร่วมมือร่วมใจ : รายงานประจำปี 2549. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขานุการกรม.

สุพิน เกษาคูปต์. (2545). การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในระบบราชการ ใน กลุ่มเจ้าหน้าที่สัมพันธ์
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สุรัตน์ จันทร์ศรี. (2546). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของ
ข้าราชการกรมสรรพากร ระดับ 3-7 ในเขตท้องที่ ภาค 4. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.
(บริหารธุรกิจ). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บทคัดย่อการนำเสนอภาคโปสเตอร์
กลุ่มครุศาสตร์และการศึกษาศาสตร์
และกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ และอื่นๆ

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนและส่งเสริมความรู้ด้านไวยากรณ์

โดยใช้ Correction Symbols ของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

IMPROVING WRITING ABILITY AND ENHANCING GRAMMATICAL KNOWLEDGE BY USING CORRECTION SYMBOLS OF FIRST Y STUDENTS, BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY, BURIRAM PROVINCE

ผู้วิจัย : ภาวิณี รวมไหม

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการเขียนของนักศึกษาในชั้นวางแผนก่อนลงมือเขียนจริง (Pre-writing) และในขั้นหลังการเขียน (Post-writing) และ 2) เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาด (Error correction) ในงานเขียน 2 วิธี ระหว่างวิธีที่ครูผู้สอนทำเครื่องหมายถูก-ผิด หรือเขียนแก้ไขด้วยปากกาหมึกแดง กับวิธีที่ผู้สอนใช้สัญลักษณ์ในการตรวจ (Correction symbols) กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชารูปแบบการเขียนอนุเลข (1552102) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แผนการสอนเขียนในหัวข้อการเขียนอนุเลขภาษาอังกฤษ 4 แบบ ใช้เวลาเรียน 8 สัปดาห์ แล้วให้นักศึกษาเขียนเรื่อง 4 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นวางแผนก่อนการเขียนและขั้นหลังการเขียน และแบบสำรวจเจตคติต่อวิธีการตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียน ระหว่างวิธีปกติคือการที่ผู้สอนตรวจแก้ไขโดยการทำเครื่องหมาย ถูก-ผิด หรือเขียนแก้ไขด้วยปากกาหมึกแดง กับวิธีที่ผู้สอนใช้สัญลักษณ์ในการตรวจ การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าฐานนิยมและค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นวางแผนก่อนลงมือเขียนจริง (Pre-writing) ของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44) มีการวางแผนและเขียนกรอบความคิดหลัก (Outline) บางครั้ง กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36) จะเขียนร่าง (Draft) ก่อนลงมือเขียนจริงบ่อยๆ พฤติกรรมในขั้นหลังการเขียน (Post-writing) ของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67) มีการตรวจทานก่อนส่งงานประมาณ 2 ครั้ง แต่เมื่อมีปัญหา เช่น คำศัพท์ รูปคำ และโครงสร้างประโยค กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33) จะ

แก้ปัญหาโดยการถามและปรึกษาผู้สอนพร้อมกับศึกษาค้นคว้าแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เมื่อได้รับงานคืนจากผู้สอนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36) จะอ่านและทำความเข้าใจบ่อยๆ และเมื่อทราบถึงข้อผิดพลาดของตัวเองกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.80) จะสอบถามผู้สอนและเพื่อนเพื่อให้อธิบายเพิ่มเติม

2. นักศึกษาส่วนใหญ่มี เจตคติเชิงบวกต่อวิธีตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียนโดยใช้ Correction symbol และเห็นด้วยในระดับมาก ว่าวิธีนี้สามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการเขียนและส่งเสริมความรู้ด้านไวยากรณ์

คำสำคัญ : การพัฒนา การเขียน ไวยากรณ์ การตรวจแก้ไขข้อผิดพลาด

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to investigate the students' writing process in the stages of pre-writing and post-writing; and 2) to investigate the students' attitudes towards two error correction techniques used in correcting students' writings between the teacher-corrected technique by making right-wrong marks or correcting with red pen and the teacher-corrected technique by using correction symbols. The subjects of this research were 36 first year Business - English students of Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University enrolled the Formal Paragraph Writing course (1552102) in the second semester of academic year 2006. The experimental instruments were four lesson plans of four types of paragraph writings for 8 weeks. Students were asked to write 4 entries. The data collecting instruments were two questionnaires. The former was administered to investigate the students' writing process in the stages of pre-writing and post writing while the latter was administered to investigate students' attitudes toward two error correction techniques they received in correcting their writings. The data were analyzed to find mean, mode, and percentage by using the computer program SPSS for Windows.

The findings were as follows:

1. In the stage of pre-writing, most of the students of the target group (44 %) sometimes planned and wrote outline before starting to write, most of them (36%) often produced a draft. In the stage of post-writing, most of them (67%) usually read through what they had written about 2 times before submitting. When they had some problems about vocabularies, word forms ,or structures, most of them (33 %) often consulted the instructor and studied by themselves, after

their entries were corrected and handed , most of them (36%) often studied and reviewed on what wrong topics as well as asked for more explanation from both the instructor and their peers (52.80%).

2. Regarding the students' attitudes, the questionnaires results showed that most of the students had positive attitudes towards the error correction technique by using correction symbols and agreed at a high level that this technique could improve writing ability and enhance grammatical knowledge

Keywords: Improving, Writing, Grammar, Error Correction

บทนำ

การเขียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารนอกเหนือจากการฟัง การพูด และการอ่านที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน ความสามารถในการเขียนมีความสำคัญและจำเป็นมาก โดยเฉพาะในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเพื่อส่งเสริมการเขียนในเชิงวิชาการ (Academic writing) ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่กว่าจะมีความสามารถและมีทักษะการเขียนในระดับที่ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย เนื้อหามีความกลมกลืนต่อเนื่องและมีเหตุผลสนับสนุนได้อย่างน่าสนใจนั้นต้องใช้เวลาในการฝึกกว่าจะเกิดความชำนาญ การเขียนนับได้ว่าเป็นทักษะที่ยากจะฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในระยะเวลาสั้นๆ ดังนั้นจึงยากทั้งสำหรับผู้สอนและยากสำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนภาษาแม่เป็นภาษาที่หนึ่งและเรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง (Harmer, 2004, p. 41)

จากสภาพความเป็นจริงแม้ว่าครูผู้สอนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้วางรากฐานความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1-4 เป็นเวลา 12 ปีตามที่หลักสูตรกำหนด แต่ยังคงพบว่าผู้เรียนเหล่านี้เมื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีจำนวนมาก ที่ประสบปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษา ที่สองเนื่องจากขาดความ แม่นยำในเรื่องโครงสร้างทางภาษามาก่อนแล้วนั่นเอง ที่เป็นเช่นนี้อาจมาจากสาเหตุหลาย ประการและสาเหตุหนึ่งที่เป็นปัญหาก็คือผู้เรียนขาดความรู้ในด้านไวยากรณ์และขาดความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องความแตกต่างและความเหมือนระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ ดังที่ วิษณุ กอปรสิริพัฒน์ (2548, หน้า 93) กล่าวว่า โครงสร้างของวลีและประโยคของภาษาไทยและภาษาอังกฤษอาจจะสร้างปัญหาให้กับนักเรียนไทยเพราะว่ามีส่วนที่แตกต่างและส่วนที่คล้ายคลึงกัน เช่น โครงสร้างของวลีจะแตกต่างกันเพราะภาษาอังกฤษ

เป็นภาษาที่มีคำหลัก (Head) อยู่กลาง (Head-medial Language) แต่โครงสร้างวลีในภาษาไทยมีคำหลักอยู่หน้าสุด ภาคขยายทั้งหลายจะตามมาข้างหลังทั้งหมด เป็นต้น

เนื่องจากความรู้ความสามารถด้านไวยากรณ์เป็นสิ่งจำเป็นในการผลิตภาษาเพื่อนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Celce-Murcia , 1991 อ้างใน อนุชิต ธรรมานิตย์, 2544, หน้า 4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถด้านไวยากรณ์สูงขึ้น ครูผู้สอนก็ต้องคิดหาวิธีปฏิสัมพันธ์สื่อสารโต้ตอบ (Respond) กับผู้เรียนเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ว่าผู้เรียนมีปัญหาการเรียนด้านไวยากรณ์ในเรื่องใด หรือต้องแก้ไขความผิดพลาด (Mistake) หรือข้อผิดพลาด (Error) อะไรบ้าง การให้ข้อมูลย้อนกลับสามารถทำได้ในหลากหลายวิธี การตรวจและแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียนของผู้เรียนเป็นวิธีหนึ่งในการสื่อสารเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน และวิธีที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่นิยมปฏิบัติ เช่นการขีดเส้นใต้ด้วยปากกาหมึกแดง การกากบาท การใช้เครื่องหมายคำถาม การทำเครื่องหมายดอกจันทน์ การอธิบายให้ผู้เรียนทราบเป็นรายบุคคลหรืออธิบายให้ฟังพร้อมกันทั้งชั้น เป็นต้น

ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้สอนในรายวิชา 1552102 รูปแบบการเขียนอนุเจต (Formal Paragraph Writing) และวิชา 1553015 การเขียนเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Writing) ประสบปัญหาในการตรวจงานเขียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทั้งสองวิชานี้เป็นอย่างมาก เพราะพบความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษามากมาย ทำให้ต้องใช้เวลาในการตรวจงานมาก ผู้วิจัยได้ทดลองหาเทคนิควิธีตรวจแก้ไขงานเขียนของผู้เรียนหลายวิธีเพื่อสื่อสารและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนดังนี้คือ 1) ให้นักศึกษาส่งงานแล้วผู้วิจัยทำการตรวจแก้ไขงานเขียนนอกเวลาเรียนแล้วส่งงานกลับคืนให้กับนักศึกษาในคาบเรียนถัดไป การแก้ไขทำโดยเขียนด้วยปากกาแดง ในส่วนที่ผิด ทั้งในระดับ คำ วลี และรูปประโยคที่ใช้ผิดหลักไวยากรณ์ 2) ให้นักศึกษาเขียนงานลงในแผ่นใสแล้วนำเสนอหน้าชั้น ผู้วิจัยให้นักศึกษาคนอื่นๆช่วยกันตรวจหาข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาผู้นั้นโดยให้เพื่อขีดเส้นใต้ในส่วนที่ผิดแล้วเขียนแก้ไขใหม่ นักศึกษาค้นหาจุดบกพร่องได้หรือข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์แล้วสามารถแก้ไขได้ถูกต้องจะได้แต้มสะสมครั้งละ 2 แต้ม ถ้าบอกได้ว่าผิดแต่แก้ไขไม่ได้หรือแก้ไขแล้วไม่ถูกต้องจะได้แต้มสะสมครั้งละ 1 แต้ม ตลอดจนใช้วิธีอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนทั้งชั้นเข้าใจตรงกัน

อย่างไรก็ตาม หลายครั้งที่ผู้วิจัยยังพบความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียนชิ้นต่อไปของผู้เรียนที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยสอนและเคยแก้ไขให้แล้วเป็นรายบุคคล ตลอดจนเคยอธิบายเพิ่มเติมให้ฟังพร้อมกันทั้งชั้นมาแล้วหลายครั้ง และผลงานการเขียนมีคุณภาพต่ำเนื่องจากเนื้อหาที่นำเสนอในการเขียนยังขาดความสมบูรณ์ของประโยคสนับสนุน (Supporting sentence) ที่จะมาเสริมให้ใจความสำคัญ (Main idea) มีความกระจ่างมีเหตุมีผลน่าเชื่อถือและกลมกลืน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเหล่านั้นไม่มีการวางแผน (Planning) ไม่มีการเขียนร่าง (Drafting) และไม่มีการตรวจแก้ไขต้นฉบับ

(Editing) เพื่อให้ได้งานฉบับสุดท้าย (Final version) ที่มีความสมบูรณ์ก่อนนำเสนอส่งครูผู้สอน (Harmer, 2004)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการเขียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชารูปแบบการเขียนอนุเฉท โดยจะศึกษาพฤติกรรมการเรียนในขั้นวางแผนก่อนการเขียน (Pre-writing) และขั้นหลังการเขียน (Post-writing) ว่าผู้เรียนได้มีการใช้กระบวนการเขียน คือการวางแผน การเขียนร่าง และการตรวจแก้ไขต้นฉบับ ในงานที่ผู้วิจัยมอบหมายให้หรือไม่ และต้องการศึกษาว่าวิธีการตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียน วิธีใดที่เหมาะสมกับบริบทของครูผู้สอนและผู้เรียน มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การทำวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research, CAR) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การเรียนการสอนให้ดีขึ้นดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชารูปแบบการเขียนอนุเฉท (Formal Paragraph Writing) ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการพัฒนาแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนเขียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเขียนเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพความสามารถด้านการเขียนให้สูงขึ้น

2. เพื่อศึกษาเจตคติของผู้เรียนต่อวิธีการตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียน ระหว่างการใช้วิธีทำเครื่องหมายถูก-ผิด หรือเขียนแก้ไขด้วยปากกาแดง กับวิธีที่ผู้สอนใช้สัญลักษณ์ในการแก้ไข (Correction symbols) แทนการเขียนเป็นคำหรือข้อความว่ามีความคิดเห็นเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกวิธีการตรวจงานเขียนที่เหมาะสม กับบริบทของครูผู้สอนและผู้เรียนและเป็นวิธีที่ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนให้สูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชารูปแบบการเขียนอนุเฉท ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 65 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 36 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชารูปแบบการเขียนอนุเฉท ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการสอนวิชารูปแบบการเขียนอนุเลข จำนวน 4 แผน

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชารูปแบบการเขียนอนุเลข และ 2) เจตคติของนักศึกษาต่อวิธีการตรวจแก้ไข (Error correction) งานเขียน ระหว่างการใช้วิธีปกติกคือทำเครื่องหมายถูก-ผิด หรือเขียนแก้ไขด้วยปากกาแดง กับวิธีการตรวจโดยใช้สัญลักษณ์ (Correction symbols)

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ใช้เวลาในการสอนสัปดาห์ละ 3 คาบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแผนการสอน เป็นเนื้อหาเรื่องรูปแบบการเขียนอนุเลข (Paragraph) 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) อนุเลขเชิงบรรยาย (Descriptive Paragraph) 2) อนุเลขเชิงบอกเล่า (Narrative Paragraph) 3) อนุเลขเชิงอธิบาย (Expository Paragraph) และ 4) อนุเลขเชิงโต้แย้งให้เหตุผล (Argumentative Paragraph) การตรวจงานเขียนของผู้เรียนใช้วิธีปกติกคือผู้วิจัยตรวจงานโดยใช้ปากกาแดงทำเครื่องหมายถูก-ผิดและเขียนแก้ไขในจุดที่ผิดกับงานเขียนอนุเลขเชิงบรรยายและอนุเลขเชิงบอกเล่า และตรวจงานโดยใช้สัญลักษณ์ กับงานเขียนอนุเลขเชิงอธิบาย และ อนุเลขเชิงโต้แย้งให้เหตุผล แล้วให้ผู้เรียนทำแบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนเพื่อตรวจสอบลักษณะของพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมเป็นเช่นไร และให้ผู้เรียนตอบแบบสำรวจความคิดเห็นต่อวิธีการตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียน ระหว่างวิธีปกติกคือการตรวจแก้ไขโดยการทำเครื่องหมาย ถูก-ผิด หรือเขียนแก้ไขด้วยหมึกแดง กับการตรวจโดยใช้ Correction symbols

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนในขั้นวางแผนก่อนลงมือเขียนจริง (Pre-writing) ของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่(ร้อยละ 44) มีการวางแผนและเขียนกรอบความคิดหลัก (Outline) บางครั้ง กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่(ร้อยละ 36) จะเขียนร่าง (Draft) ก่อนลงมือเขียนจริงบ่อยๆ พฤติกรรมในขั้นหลังการเขียน (Post- writing) ของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67)มีการตรวจทานก่อนส่งงานประมาณ 2 ครั้ง แต่เมื่อมีปัญหา เช่น คำศัพท์ รูปคำ และโครงสร้างประโยค กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33) จะแก้ปัญหาโดยการถามและปรึกษาผู้สอน พร้อมกับศึกษาค้นคว้าแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เมื่อได้รับงานคืนจากผู้สอนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36) จะอ่านและทำความเข้าใจบ่อยๆ และเมื่อทราบถึงข้อผิดพลาดของตัวเองกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.80) จะสอบถามผู้สอนและเพื่อนเพื่อให้อธิบายเพิ่มเติม

สำหรับด้านเจตคติของกลุ่มเป้าหมายต่อวิธีตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดในงานเขียน 2 วิธี สรุปได้ว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีเจตคติ เห็นด้วยในระดับเห็นด้วยมากในหัวข้อที่ว่า การแก้ไขงานโดยใช้ Correction symbols เสมือนเป็นการทบทวนหลักภาษาและไวยากรณ์แบบองค์รวม (Holistic) ควบคู่ไปกับการนำภาษาไปใช้ (Usage) ได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ได้กว่าวิธีปกติ ทำให้ความคงทนในการจดจำหลักไวยากรณ์ได้นานกว่าและใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าและใช้ได้ถูกต้องตามหน้าที่ของคำ (Part of speech) ได้มากกว่า และกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีเจตคติ เห็นด้วยในระดับปานกลางว่า การที่ผู้วิจัยใช้ปากกาแดงตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดในงานเขียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชิงลบมากกว่าวิธีแก้ไขด้วยดินสอ หรือปากกาสีดำหรือสีน้ำเงิน และมีเจตคติในระดับปานกลางว่าการตรวจแก้ไขงานเขียนโดยใช้ Correction symbols ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานอ่อนด้านไวยากรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการสำรวจพฤติกรรมการเรียนของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่เรียนรายวิชารูปแบบการเขียนอนุเจตมีการวางแผนและเขียนร่าง (Draft) ก่อนบ้อยครั้ง (36 %) เมื่อได้งานฉบับร่างขึ้นแรก (First draft) นักศึกษาส่วนใหญ่ (56 %) มักจะตรวจทาน แก้ไข กว่าจะได้งานเขียนที่สมบูรณ์ และตรวจทานอีกประมาณ 2 ครั้ง ก่อนส่งผู้วิจัย แต่จากการตรวจของผู้วิจัยยังพบข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ในงานเขียนของนักศึกษาแต่ละคนไม่ต่ำกว่า 2 หัวข้อในงานเขียนนั้น นั่นแสดงว่าแม้ นักศึกษาส่วนใหญ่จะทำการตรวจทานด้วยตนเอง (Self-monitoring) 2 ครั้ง ก่อนส่งผู้วิจัยแล้วก็ตามแต่ไม่สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ด้วยตนเองเพราะเกิดจากความไม่มีความรู้ความสามารถในสิ่งที่ป็นระบบ (Systematic) จึงไม่สามารถระบุหรือจำแนกได้ว่ามีข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ปรากฏอยู่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kwok (1987) ที่ว่า ความสามารถในการระบุหรือจำแนกข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ (Competence errors) ของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ทำได้ยากกว่าการระบุหรือจำแนกความผิดพลาดจากการปฏิบัติ (Performance errors) ความผิดพลาดจากการปฏิบัติมักมีเหตุผลที่มาจากทางร่างกาย (Physical reason) และจิตใจ (Psychological reason) เช่น เกิดความพลั้งเผลอหรือเผลอเลอจึงทำให้การสะกดผิด ลืมใส่เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้นซึ่งเป็นความพลั้งเผลอในสิ่งที่ไม่เป็นระบบ (Non-systematic) จึงสามารถระบุหรือจำแนกได้ง่ายกว่าและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Harmer (2004) ที่ว่าการเขียนนับได้ว่าเป็นทักษะที่ยากจะฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในระยะเวลาสั้นๆ ดังนั้นจึงยากทั้งสำหรับผู้สอนและยากสำหรับผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนภาษาแม่เป็นภาษาที่หนึ่งและเรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง (Harmer, 2004: 41) และปัญหานี้ยังเป็นปัญหาที่ยากมากขึ้น สำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศสอดคล้องกับแนวคิดของ Paul (2006) เป็นชาวอังกฤษ เคยไปสอนภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษา

ชาวต่างชาติชาวเอเชียที่ศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ในประเทศเกาหลี และในประเทศไทย ได้กล่าวว่ามุมมองของนักการศึกษา ครูหรือแม้แต่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศในแถบเอเชียมีแนวคิดคล้ายกันในเรื่องที่ว่าชาวเอเชียผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (Asian EFL learners) ควรเน้นทักษะการฟังและการพูดมากกว่าทักษะการอ่านและการเขียน แนวคิดนี้ Paul เห็นว่าเป็นแนวคิดที่ไม่ถูกต้องเพราะบริบทของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (ESL learners) แตกต่างจากบริบทของชาวเอเชียที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองอาจจะสามารถดึงเอาภาษาอังกฤษที่มีอยู่รอบตัวอย่างมากมาใช้ในการสื่อสาร โดยไม่ต้องเรียนรู้ที่จะอ่านหรือเขียนมากเท่าชาวเอเชียที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ดังนั้นชาวเอเชียที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศควรเน้นหนักทักษะด้านการอ่านและการเขียนมากๆ เพื่อให้เกิดทักษะความสามารถในการพูดสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะคู่ (Double skill) ที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมความสามารถในการพูดสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและเป็นภาษาต่างประเทศ แต่ทักษะการอ่านและการเขียนเป็นกระบวนการเรียนที่ต้องอาศัยความแม่นยำทางภาษาในการผลิตภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนต้องได้รับการฝึกปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการเขียนเป็นประจำเพื่อที่จะสามารถสื่อสารความคิด ความรู้ของตนออกมาให้ผู้อ่านได้เข้าใจ

2. เจตคติของนักศึกษาส่วนใหญ่ของกลุ่มเป้าหมายที่เห็นด้วยในระดับมาก ในหัวข้อที่ว่า การแก้ไขงานโดยใช้ Correction symbols ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ได้มากกว่า วิธีตรวจแก้ไขที่ผู้วิจัยใช้ปากกาแดงทำเครื่องหมายถูก-ผิด หรือผู้วิจัยเขียนแก้ไขให้ เพราะเป็นวิธีการทบทวนหลักภาษาแบบองค์รวมควบคู่กับการนำภาษาไปใช้ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Fathman & Walley 1990 (cited in Suwattananand, N. & Soranastaporn, S., 2004) ที่กล่าวว่า วิธีการที่ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในการตรวจแก้ไขงานเขียน โดยระบุชนิดของข้อผิดพลาด (Type of errors) ว่าเป็นชนิดใด จะทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ในงานเขียนขึ้นต่อไปได้ดีกว่าวิธีที่ผู้สอนระบุแต่เพียงตำแหน่ง (place) ที่ผิดในงานเขียน เพราะทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการจดจำหลักไวยากรณ์ได้นานกว่าและใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ได้ถูกต้องตามหน้าที่ของคำได้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Frodesen 2001(cited in Suwattananand, N. & Soranastaporn, S.,2004) ที่กล่าวว่า การตรวจแก้ไขงานโดยให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนแบบไม่ตรง (Indirect feedback) จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากกว่าการแก้ไขโดยตรง (Direct correction) เพราะผู้เรียน จะต้องกลับไปทบทวนและไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหัวข้อด้านไวยากรณ์ที่ใช้ผิดและต้องแก้ไขแล้วส่งกลับคืนผู้สอนอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบผลการแก้ไขด้วย

ตนเองของนักศึกษาว่าเป็นอย่างไร วิธีนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เป็นผู้เรียนที่สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Autonomous learner) และ เป็นผู้เรียนที่สามารถพึ่งพิงตนเองได้ (Independent learner) ได้มากกว่า วิธีการตรวจแก้ไขงานแบบปกติที่ครูผู้สอนตรวจแก้ไขให้ผู้เรียนเองทั้งหมด ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีลักษณะพฤติกรรมในการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่ตรงตามแนวคิดวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Approach) ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong learner) และมุ่งสู่ “การเรียนรู้” (Acquisition) เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้ในการศึกษาเล่าเรียน หรือใช้ในการทำงาน

สำหรับการตรวจแก้ไขงานเขียนที่ผู้วิจัยใช้ปากกาแดงตรวจกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความคิดเห็น เห็นด้วยในระดับปานกลางว่า การที่ผู้วิจัยใช้ปากกาแดงตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดในงานเขียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชิงลบมากกว่าวิธีแก้ไขด้วยดินสอ หรือปากกามิกสีดำหรือมิกสีน้ำเงิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bartram และ Walton (2001) ที่ว่า การใช้ปากกาแดงตรวจแล้วเขียนแก้ไขหรือทำสัญลักษณ์แทนการแก้ไขลงบนงานเขียน แดงเต็มหน้ากระดาษนั้นเป็นเหมือนดังสมรภูมิรบที่เต็มไปด้วยคาบเลือดฉันทิกันนั้น

สำหรับเจตคติของกลุ่มเป้าหมายที่เห็นด้วยในระดับปานกลางว่าการตรวจแก้ไขงานเขียนโดยใช้ Correction symbols ไม่เหมาะกับผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานอ่อนด้านไวยากรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธพร รัตนกุล (2550 : บทคัดย่อ)ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการทำข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษเพื่อเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีของพระสงฆ์และสามเณรของวิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล” ในประเด็นที่ว่าข้อผิดพลาด (Error)อาจเกิดจากความไม่รู้หลักไวยากรณ์ของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (Non-native speaker) และเป็นข้อผิดพลาดทั่วไป (Common English errors) เช่น การที่ผู้เรียนใช้คำหรือรูปประโยคผิดหลักไวยากรณ์ และมักจะเกิดซ้ำๆซากๆและไม่สามารถแก้ไขเองได้ ถึงแม้จะอ่านทบทวนหลายครั้งก็ตาม เพราะว่าเกิดจากความไม่รู้ในสิ่งที่เป็นระบบ (Systematic)

จากประเด็นที่ได้อภิปรายข้างต้นสรุปได้ว่า ถ้าครูผู้สอนได้มีการนำ Correction symbols มาใช้ในการตรวจงานเขียนเป็นประจำอย่างต่อเนื่องสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการฝึกคิดวิเคราะห์มากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจภาษาแบบองค์รวมควบคู่ไปกับการนำภาษาไปใช้ได้ถูกต้องตามหน้าที่ของคำได้มากขึ้น ทำให้มีความคงทนในการจดจำหลักไวยากรณ์ได้นานกว่า ซึ่งความรู้ความสามารถทางภาษาเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียนรายวิชา รูปแบบการเขียนอนุเจตมีการวางแผนและเขียนกรอบความคิดหลัก (Outline) บางครั้ง ดังนั้น ครูผู้สอนควรได้นั้นย้ำให้นักศึกษาตระหนักถึงความจำเป็นในการวางแผนและเขียนกรอบความคิดหลักก่อนลงมือเขียนจริง และให้ผู้เรียนทำทุกครั้งก่อนลงมือเขียนจริง

2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตรวจทานด้วยตนเอง (Self-monitoring) และตรวจแก้ไขความผิดพลาดและข้อผิดพลาดได้ด้วยตนเองมากขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีทำให้ครูผู้สอนลดภาระการตรวจงานลงได้มากกว่าเดิม ดังนั้นครูผู้สอนควรทำเอกสารประกอบการเรียนที่ได้รวบรวมตัวอย่างงานเขียนที่ผิดและตัวอย่างการแก้ไขที่ถูกต้อง ตลอดจนแบบฝึกหัดการเขียนอนุเจตภาษาอังกฤษที่เน้นการฝึกกระบวนการเขียน (Writing process) และแบบฝึกหัดเสริมความแม่นยำด้านไวยากรณ์ เพื่อความสะดวกต่อผู้เรียนในการศึกษาหาความรู้และการฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญและแม่นยำทางภาษาได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยกับนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นอื่นๆ และหรือกับนักศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ
2. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียน ก่อนและหลังการใช้วิธีตรวจงานเขียน โดยใช้ Correction symbols
3. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนอนุเจตภาษาอังกฤษที่เน้นการฝึกกระบวนการเขียน (Writing process)
4. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพวิธีตรวจแก้ไขงานเขียนโดยใช้ Correction symbols และ โปรแกรม อิเลคทรอนิกส์ (Software)

เอกสารอ้างอิง

- วิษณุ กอปรศิริพัฒน์. (2548). การแปลตามหลักภาษาศาสตร์. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภวรรณ ทะกันจร. (2542). ความรู้ด้านไวยากรณ์และการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนอนุเจตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการกำหนดงานเพื่อยกระดับความตระหนักรู้ด้านไวยากรณ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธพร รัตนกุล. (2550). “ การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการทำข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษเพื่อเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีของ พระสงฆ์และสามเณรของวิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล “. ศาสนาและวัฒนธรรม. ฉบับที่ 1(มกราคม- มิถุนายน) 2550.

นนทบุรี : บริษัททุ่งเพชรการพิมพ์ จำกัด.

อนุชิต ธรรมานิตย์. (2544). การใช้กิจกรรมกลุ่มเกมแข่งขันเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านไวยากรณ์และ
ความสามารถด้านการเขียนอนุเจตภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Batram , M. & Walton, R. (2001). **Correction : Mistake Management : a positive approach
for language teachers.** England : Commercial Colour Press

Harmer, J. (2004). **How to teach writing.** Malaysia : Pearson Educational Limited.

Kwok, Hong Lok. (1987). **Why and when do we correct learner errors? –An error correction
project for an English composition class.** Papers on the 25th Anniversary Thailand
TESOL International Conference 20-22 January, 2005.

Paul, D. (2006). **Teaching English to children in Asia.** (twice). Hong Kong : Pearson Education
Asia Limited.

Suwattananand, N. & Soranastaporn, S. (2004). **Using learning journal writing and error
Correction technique to improve English ability.** Paper presented on the
25th Anniversary Thailand TESOL International Conference 20-22 January, 2004.

**ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้**

**ENGLISH ACHIEVEMENT OF PRATOM SUKSA V STUDENTS
USING COOPERATIVE LEARNING (STAD)**

ผู้วิจัย: เรืองไร พรหมบุตร

**อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 60 มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ 3) ศึกษาเจตคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชีตุ่น อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 16 คน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรูปแบบการวิจัยเป็นการทดลองกลุ่มเดียว ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ จำนวน 12 แผน
- 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
- 3) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้ค่า t –test (Dependent Samples) ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 15 คน
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ระดับความคิดเห็น อยู่ระดับปานกลาง

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์, เจตคติ, ร่วมมือกันเรียนรู้

ABSTRACT

The purpose of this research were : 1) to study the achievement of Pratomsuksa 5 students by using cooperative learning. 2) to compare the English achievement 3) to study the attitudes of Pratomsuksa 5 students by using cooperative learning. The sample group was one class of 16 Pratomsuksa 5 students studying in the second semester of the academic year 2006 at Watkheetun School, Lamplaimat District, Office of Buriram Educational Service Area 1. One Group Pretest – Posttest Design of experimental research was employed in this study.

The tools used in this study were : 1) twelve cooperative learning English lesson plans. 2) An English language learning achievement test. 3) A questionnaire to measure the attitudes of Pratomsuksa 5 students concerning the implementation of English language learning using cooperative learning. The data was statistically analyzed by mean, percentage and t-test dependent samples. The results of research showed that :

- 1) None student met the seventy percent criteria before learning the English language and fifteen students met the seventy percent criteria after learning the English language
- 2) The English language achievement of Pratomsuksa 5 students learning using cooperative learning showed posttest scores higher than pretest scores that was significant difference .05 ($P < .05$)
- 3) The attitudes of Pratomsuksa 5 students towards English language shown at a middle level.

Keyword (s) : Achievement, Attitude, Cooperative Learning

บทนำ

สภาพสังคมไทยในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2544 : 19) ที่ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น การเรียนภาษาอังกฤษไม่ได้เรียนเพื่อ ความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่มุ่งเน้นการเรียนภาษาเพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ทั้งในชีวิตประจำวัน และการงานอาชีพ และมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ขั้นเป็นสากล สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สามารถปรับวิธีการคิด วิิทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีทั้งทางด้านความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่เด็กไทยในการเรียนระดับสูงต่อไป

จะเห็นได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนมาโดยตลอดแต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเป็นการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนและมีโอกาสฝึกเฉพาะในห้องเรียน เพราะไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจึงทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสฝึกทักษะทางภาษานอกห้องเรียนในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูดเกือบไม่มีโอกาสได้ใช้เลย (อรพิน พจนานนท์. 2537 : 50) ประกอบกับในการจัดการศึกษาที่ผ่านมา หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ได้จัดให้ภาษาอังกฤษอยู่ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ผู้เรียนจะเลือกเรียนหรือไม่เลือกเรียนก็ได้ จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำไม่น่าพอใจตลอดมา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ของกรมวิชาการซึ่ง พบว่า ประสิทธิภาพทางภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนต่างจังหวัด ด้านการฟัง พูด และอ่าน เพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข (กรมวิชาการ. 2543 : 15) และสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชีตุ้น อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยทำการสอนอยู่ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนในปีการศึกษา 2545 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 63 ปีการศึกษา 2546 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 68 และปีการศึกษา 2548 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 66 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่วางไว้ คือ ร้อยละ 70

จากสภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดชีตันตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเกต พบว่า ปัญหาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายดังกล่าว มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ดังนี้

1. ด้านตัวครู ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ไม่คำนึงถึงหลักจิตวิทยาและเทคนิคการสอน ครูมีปัญหาเรื่องการออกเสียง ครูมีความรู้ไม่เพียงพอ ครูใช้วิธีสอนแบบเก่า ๆ ไม่ปรับปรุงตน

2. ด้านตัวนักเรียน นักเรียนกลุ่มเก่งและปานกลางจะนั่งด้านหน้า ส่วนเด็กอ่อนชอบนั่งข้างหลัง เวลาเรียนเด็กไม่ค่อยช่วยเหลือกัน เด็กเก่งชอบจับกลุ่มกับเด็กเก่งด้วยกัน จึงทำให้เด็กอ่อนถูกทอดทิ้งทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนและไม่ชอบทำการบ้านหรือไม่ค่อยรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

3. ด้านการวัดและประเมินผล หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นให้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน จะเป็นปัญหาอยู่บ้างในเรื่องการ ออกข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ครอบคลุมจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด

4. ด้านสภาพแวดล้อม เนื่องจากโรงเรียนวัดชีตัน ตั้งอยู่ในชุมชนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำนาและรับจ้าง เคยเรียนภาษาอังกฤษมาบ้าง แต่ไม่เพียงพอที่จะอธิบายหรือแนะนำบุตรหลานในการทำบ้านหรือศึกษาเพิ่มเติมได้และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญ เนื่องจากคิดว่าไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนด มีสาเหตุมาจากครูผู้สอนใช้วิธีสอนแบบเดิมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดตำราเรียนเป็นหลักและยึดครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีโอกาสดำเนินปฏิบัติจริงหรือมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อยมาก ทำให้ขาดการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ในการใช้ภาษาขาดความกระตือรือร้น การวัดผลประเมินผลไม่ครอบคลุมจุดประสงค์ ทำให้นักเรียนไม่ทราบข้อบกพร่องของตนเองเพื่อปรับปรุงแก้ไข สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ส่งผลให้ไม่มีความสุขในการเรียน และเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนและได้ปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบ ไม่เบื่อหน่าย มีความสนุกสนานกับการเรียน เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ จะมีการวัดผลประเมินผลที่ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ ทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องของตนเองเพื่อปรับปรุงแก้ไข ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 60 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในตำบลโคกสะอาด อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 154 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจีตุ่น ตำบลโคกสะอาด อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 16 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
3. แบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นการวิจัยแบบ

One Group Pretest – Posttest Design โดยผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะ ตามขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะก่อนทดลอง

ในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 16 คน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนบันทึกคะแนนไว้เพื่อเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง

ในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (STAD) โดยได้ดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการปฐมนิเทศนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และเพื่อให้ให้นักเรียนได้ทราบถึงหลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของตนในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน หลังจากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม โดยละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อนในอัตราส่วน 1 : 2 : 1

2. ดำเนินการทดลองสอนทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ในระหว่างวันที่ 7 ธันวาคม 2549 ถึง วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2550

ระยะที่ 3 หลังการทดลอง

ในระยะที่ 3 หลังจากสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วัดเจตคตินักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลังจากการทดลองด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
2. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เมื่อสิ้นสุดการทดลอง
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนหลังจากนักเรียนได้ทำแบบทดสอบหลังเรียนเสร็จสิ้นแล้ว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบหลังเรียน (Posttest)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 เจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

การวิจัยผลของการศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจีตุน ตำบลโคกสะอาด อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 16 คน จำแนกเป็นเพศชาย 9 คนและเพศหญิง 7 คน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบ STAD ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษและรูปแบบการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบ STAD เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 24 ชั่วโมง โดยเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบก่อนเรียน โดยรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 26.19 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 52.38) โดยมีนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุดคือ 33 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 66) จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.5) นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด 18 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 36) จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 6.25) ไม่มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2. ผลการทดสอบหลังเรียน โดยรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 41.50 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 83) โดยมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด คือ 45 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 90) จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.50) นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 34 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 68) จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 6.25) มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 15 คน (คิดเป็นร้อยละ 93.75)

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยภาพรวมพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดและคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน เมื่อพิจารณารายบุคคลพบว่านักเรียนที่มีคะแนนทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนทุกคน มีผลต่างของคะแนนสูงสุด 12 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 24) ผลต่างของคะแนนต่ำสุด 16 (คิดเป็นร้อยละ 32) โดยจากการทดสอบก่อนเรียนไม่มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ส่วนหลังเรียนมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 15 คน (คนเป็นร้อยละ 93.75) ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 6.25) เมื่อนำมาเปรียบเทียบโดยใช้ t-test (t-test Dependent Samples) โดยใช้สูตร t-test

(Dependent Samples) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 325 – 326) ผลปรากฏว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างตามมาตราแบบลิเคิร์ต (Lickert's 5 - Level Rating Scales) ที่มีต่อรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบ STAD โดยรวมอยู่ในระดับมีความรู้สึกเป็นกลาง ($\bar{X} = 3.12$) โดยมีเจตคติที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก เมื่อเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนอยากพูดภาษาอังกฤษกับครูและเพื่อน ๆ ได้ ($\bar{X} = 3.57$) ฉันชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษและฉันอยากตอบคำถามของครูในขณะที่ทำกิจกรรม ($\bar{X} = 3.25$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยเจตคติที่น้อยที่สุดคือ ฉันไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 1.56$)

อภิปรายผล

จากการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีนักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นแสดงว่ารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ ซึ่งมีเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD ช่วยให้นักเรียนกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เนื่องจากรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นทีมและความสำเร็จของทีมนั้นได้มาจากสมาชิกทุกคนที่อยู่ในทีม สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันหาความรู้หรือศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนเพื่อให้มาซึ่งผลสำเร็จของทีม โดยสมาชิกในกลุ่มจะกระตุ้นกันเอง ซึ่งจากอัตราในการจัดสัดส่วนของทีม คือ คนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คนและคนอ่อน 1 คน สมาชิกที่เก่งก็จะคอยดูแลเพื่อน ๆ ส่วนสมาชิกที่อยู่ปานกลางก็ต้องคอยดูแลสมาชิกที่อ่อนกว่า ส่วนคนที่อ่อนก็จะกระตุ้นตนเองเพื่อให้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมของกลุ่ม ซึ่งจะเห็นได้ว่านักเรียนได้ช่วยเหลือกันหรือกระตุ้นสมาชิกในกลุ่มให้ได้เนื้อหาที่เรียนเท่า ๆ กับสมาชิกคนอื่น ๆ และผู้สอนได้สนับสนุนให้นักเรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหาโดยการให้รางวัล สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

1.2 จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนสอนมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา ซึ่งในการปฏิสัมพันธ์เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวนักเรียนกับสมาชิกในกลุ่ม ระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม ระหว่างครูกับกลุ่ม การ

ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปอย่างเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย มีความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น บรรยากาศในการเรียนรู้เป็นกันเอง นักเรียนกล้าแสดงออกรวมทั้งให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับวงเดือน ปอศิริ (2546 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้นักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นตลอดจนมีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษดีขึ้น ส่วน วรณี อุบุญ (2540 : บทคัดย่อ) สรุปผลการวิจัยโดยรูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก มีระเบียบ รับผิดชอบและทักษะทางสังคมสูง

1.3 จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสอนแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จากความสำคัญดังกล่าวทั้งกระบวนการกลุ่มและการปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับภาวสุทธิ ยศธร (2543 : บทคัดย่อ) เกศินี วัชรเสถียร (2542 : บทคัดย่อ) และวงเดือน ปอศิริ (2546 : บทคัดย่อ) ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นักเรียนมีส่วนร่วมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น โดยผู้สอนแ่ลวงแนวทางในการจัดกิจกรรม ส่วนตัวผู้เรียนเป็นผู้ขับเคลื่อนหรือดำเนินกิจกรรมดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งสมาชิกทุกคนกลุ่มมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ทุกคนต้องช่วยกันและทุกคนก็จะได้รับรางวัลหรือคะแนนเท่ากัน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนให้ความสำคัญต่อตนเองและสมาชิกในกลุ่มในการที่ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ

2. เจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD พบว่าการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ โดยนักเรียนมีความสนใจและต้องการจะเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น จะเห็นได้จากความคิดเห็นที่นักเรียนอยากพูดภาษาอังกฤษกับเพื่อน ต้องการเรียนภาษาอังกฤษและไม่รู้สึกลัวที่ใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจาก การใช้รูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกันเองในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับกลุ่ม และยังทำให้สมาชิกในได้ปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ช่วยเหลือและเกิดความผูกพันกับความเป็นสมาชิกภายในกลุ่มที่มีความสำคัญเท่า ๆ กัน เพราะในกลุ่มนั้น คนเก่งหรือคนอ่อนมีความสำคัญเท่า ๆ กันหากคนใดคนหนึ่งไม่สามารถผ่านแบบฝึกก็จะทำให้ทั้งกลุ่มเสียโอกาสต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับอาร์นส์ (Arends. 1988 : abstract) สรุปจากผลการวิจัยว่า รูปแบบการสอนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กันสูง เนื่องด้วยการตั้งจุดมุ่งหมาย จะช่วยให้เกิดความร่วมมือกันสามารถทำให้เด็กช่วยเหลือกันและสร้าง ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้และนอกจากนั้นบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนยังเป็นบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ไม่เครียด เพราะนักเรียนสามารถ

ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง พูดยุกับสมาชิกกลุ่มซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันได้อย่างเปิดเผย มีการแนะนำ ตักเตือนและชมเชยสมาชิกในกลุ่มอย่างเป็นกันเอง ทำให้บรรยากาศการจัดการเรียนการสอนเป็น บรรยากาศที่ให้ความเป็นกันเองและให้ความสำคัญกับทุก ๆ คนอย่างเท่าเทียม เหล่านี้ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจที่จะเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. กระบวนการกลุ่มเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับกิจกรรมในรูปแบบดังกล่าว ดังนั้นการเน้นทักษะกลุ่มจะช่วยให้ นักเรียนพบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการร่วมมือกันเรียนรู้ โดยในช่วงแรก ผู้สอนควรจะเน้นให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของกลุ่มและการไว้วางใจกันภายในกลุ่ม สอดแทรก กิจกรรมที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มคุ้นเคยกัน ซึ่งอาจจะเล่นเกมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ควรเน้นเนื้อหา มากนักในช่วงแรก ๆ

2. ในการจัดกิจกรรมรูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD ผู้สอนควรใช้เนื้อหาที่ไม่ยากมากนัก โครงสร้างไม่ซับซ้อนและควรมีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาในการใช้แผนการเรียนรู้ โดย เนื้อหาควรเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจ ทันต่อเหตุการณ์หรือเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นเป็นประจำ ซึ่งจะ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3. ในการจัดกิจกรรมรูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD ควรส่งเสริมให้มีการใช้ ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในห้อง เรียน (English Expression Classroom) จะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสารตามสภาพจริงได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้ไปใช้กับการวิจัยในรายวิชาอื่น ๆ เช่น สุขศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ หรือนำไปใช้กับทักษะอื่น ๆ เช่น การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อ ภาษาอังกฤษฟัง-พูด เป็นต้น

2. ควรนำรูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้กับนวัตกรรมอื่น ๆ เช่น การพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ภาษาอังกฤษโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ภาษาอังกฤษโดยใช้ เทคนิคผังความสัมพันธ์ความหมาย หรือการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ภาษาอังกฤษโดยใช้การ์ตูน เป็นต้น

3. จากรูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้จะเป็นได้ว่านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยในครั้งต่อไปควรจะเปลี่ยนตัวแปรตามเป็นทักษะทางสังคม ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้ ที่ส่วนแล้วนักเรียนจะมีความรับผิดชอบและให้ความสำคัญกับกลุ่มสูง

เอกสารอ้างอิง

- เกศินี วัชรเสถียร.(2542).การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และตอบสนองด้วยท่าทาง สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา.ขอนแก่น:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2543). วารสารทางวิชาการ. ฉบับที่ 9 กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภาวศุทธิ ยศธร. (2543). การพัฒนารูปแบบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ด้วยบทเรียนเล่มเล็ก เรื่องพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา.ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ถ่ายเอกสาร.
- วรุณี อุ่นบุญ. (2540). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดย เน้นการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.ขอนแก่น:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วงเดือน ปอศิริ. (2546). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา.ขอนแก่น:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อรพิน พจนานนท์.(2537). การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา. ขอนแก่น:คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Arends, Richard. I., (1988). **Learning to Teach**. New York : Random House.
- Likert, R. 1932 “ A Technique for the Measurement of Attitudes” **Archives of Psychology**, No.140

**การศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาสังคมศึกษา
เรื่อง มนุษย์กับการพัฒนาเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

**A STUDY OF THE USE OF CAI IN TEACHING SOCIAL SCIENCE
ON “HUMAN AND TECHNOLOGY DEVELOPMENT” FOR TWELFTH
GRADE STUDENTS**

ผู้วิจัย : นางจิตาภา อรุณศิริภูมิ

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบ วิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องมนุษย์กับการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 3) เพื่อศึกษาเจตคติและความคิดเห็นของนักเรียนที่ดีต่อ การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนพระครูพิทยาคม ตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 158 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ โรงเรียนพระครูพิทยาคม ตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 45 คน โดยแบ่งเป็นสามกลุ่ม ตามระดับความสามารถ ใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบ (t-test) ผลการวิจัย พบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80
2. ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 3 กลุ่มที่ใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีเจตคติและความคิดเห็นที่ดีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 2

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to create Computer-Assisted Instructional (CAI) media for teaching Social Sciences for the students in Matayomsuksa 6 on the topic of “Human and Technology Development with 80/80 efficiency standard. 2) to compare the learning effectiveness both before and after the implementation of CAI in class, and 3) to study learners’ attitude towards the use of CAI. The subjects were 158 students of Prakru Pittayakom school, Prakru Sub-district, Muang Buri Ram District, Buri Ram Province. The sample of the research was 45 students in Matayomsuksa 6 who took Science-Mathematics as their major program Prakru Pittayakom School, and studied Social Sciences in the second semester of 2005. The sample was divided into three groups according to their competency levels. The instruments used were developed by the researcher herself. The data were analysed by the use of t-test. The findings of this research were as follows:

1. The efficiency of CAI media implemented was at the standard level of 80/80.
2. The effectiveness both before and after the implementation of CAI media with those 3 groups of students were different at the .01 level of significance.
3. Learners had positive attitude and good perception towards the CAI media exploited in class.

บทนำ

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม เป็นวิชาที่ศึกษาตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายของไทย และต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของไทยโดยชี้ให้เห็น ยุทธวิธี หรือกระบวนการในการดำเนินชีวิตการแก้ไขปัญหาของคนในสังคม ทั้งอดีตและปัจจุบันโดยใช้หลักคุณธรรมจริยธรรม ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีความเข้าใจ

สาเหตุ และปัจจัยที่ทำให้เกิดความพยายามของบรรพบุรุษ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมเห็นความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องพัฒนาตนเองและร่วมมือกันพัฒนาสังคมให้เจริญ ทั้งทางด้านวัตถุและคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลในสังคม เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดำรงชีวิต ในด้านการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาเพื่อมุ่งเน้นทักษะกระบวนการ ทางด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผล กับผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตจริง

จากสภาพการเรียนการสอนวิชาสังคมในอดีต ครูจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในเนื้อหาที่เรียน เป็นคนที่เก่งเนื้อหาจนเกินไป นักเรียนไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่รู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จึงทำให้การศึกษาของไทยไม่พัฒนาเท่าที่ควรจะเป็น

ดังนั้นแนวทางการจัดการศึกษาของไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคตจึงควรที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นคนมองโลกกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และสังคมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลง เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช : 2524 มาตรา 24) ดังนั้นการเรียนการสอนของครู จึงต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและสถานการณ์โลกยุคโลกาภิวัตน์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอนยุทธศาสตร์การสอนของครู องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดผลของการจัดการเรียนการสอนของครู คือ หลักสูตรซึ่งต้องมีความยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมและความต้องการของท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตร ครูต้องปรับวิธีการสอน และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเป็นคนเก่งรู้เท่าทันโลกที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป เป็นคนเสียสละตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ของนักเรียนในอดีตการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครูจะเน้นการบอกเนื้อหา นักเรียนมีหน้าที่ฟังและท่องจำ จากวิธีการสอนแบบเดิม ๆ ของครูได้ส่งผลต่อนักเรียนคือทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน และยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ปัจจัยที่จะทำให้การเรียนวิชาสังคมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์มีหลายประการ และผู้วิจัยเห็นว่าการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน รวมทั้งนักเรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการเรียน สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะดึงดูดความสนใจในการเรียนการสอนของนักเรียนไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนตัวอย่างเช่น จากผลการวิจัยเรื่องการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกระบวนการวิชาสถิติและการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าผลจากการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติและการวิจัยของนักเรียนสูงขึ้น (กิมศักดิ์ เอ่งฉ้วน, 2544 : บทคัดย่อ)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและทดลองสอนเสริมโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องมนุษย์กับการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับการที่จะพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาใช้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์และมนุษย์ยังใช้เทคโนโลยีในการทำงานแทนได้หลายอย่างรวมทั้งเป็นเนื้อหาที่จะใช้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้อีกเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน เรียนวิชาสังคมศึกษาไม่เข้าใจ และเพื่อเป็นการช่วยให้

การเรียนการสอนของครู มีประสิทธิภาพสูงขึ้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น จากการใช้สื่อการสอนมีประสิทธิภาพสูงนี้ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง มนุษย์กับการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
4. เพื่อศึกษาเจตคติและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระครูพิทยาคม ตำบลพระครูอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 158 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระครูพิทยาคม ตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 45 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียน 3 ระดับที่แยกเป็น

1. กลุ่มระดับความสามารถสูง 15 คน
2. กลุ่มระดับความสามารถปานกลาง 15 คน
4. กลุ่มระดับความสามารถต่ำ 15 คน

นักเรียนทั้งสามระดับที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 45 คน เรียนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รูปแบบการเรียนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 1 เครื่องต่อนักเรียน 1 คนเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน
3. แผนการสอนโดยวิธีสอนการสอนแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบทดสอบก่อนเรียนให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน
2. นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. ทดสอบหลังเรียน นำผลคะแนนทั้งสอบก่อนเรียน-หลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบ

ความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและหาประสิทธิภาพของบทเรียน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าความแปรปรวน (Variance) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยใช้สูตร KR-20 ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (C) ค่า t-test

2. การหาประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้สูตร E_1/E_2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทั้ง 3 ระดับความสามารถ โดยใช้สถิติทดสอบที่ t – test แบบ Independent Samples Test

4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการสร้างสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาสังคมศึกษา (ส 606) เรื่องมนุษย์กับการพัฒนาเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระครูพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามขั้นตอนการสร้างปรากฏว่า

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 85.27 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์เป็น 91.83 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. ผลการสังเกตระหว่างการทดสอบ พบว่า นักเรียนทุกคนที่เรียนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน มีความกระตือรือร้น สนใจในการเรียน และเรียนด้วยความสนุกสนาน

3. ผลจากการประเมินความคิดเห็นที่มีของนักเรียน สรุปได้ว่านักเรียนร้อยละ 80 มีความคิดเห็นต่อสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและ ชอบการเรียนรู้โดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องมนุษย์กับการพัฒนาเทคโนโลยี ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือกลุ่มระดับความสามารถสูง กลุ่มระดับความสามารถปานกลาง และกลุ่มระดับความสามารถต่ำ สูงขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

5. สัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ทั้ง 3 กลุ่มความสามารถสูง ระดับความสามารถปานกลาง ระดับความสามารถต่ำ โดยใช้ผลการเรียนภาคเรียนที่ 1 มาจำแนก ดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนระดับความสามารถสูง คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 มีระดับคะแนน 76 คะแนนขึ้นไป

2. กลุ่มนักเรียนระดับความสามารถปานกลาง คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาภาคเรียนที่ 1 มีระดับคะแนน 66 – 75 คะแนน

3. กลุ่มนักเรียนระดับความสามารถต่ำ คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาภาคเรียนที่ 1 มีระดับคะแนน 50 – 65 คะแนน

ขั้นที่ 2 นำคะแนนของนักเรียนมาเรียงกัน แล้วแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน และเป็นช่วงแล้วสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จะได้นักเรียนช่วงละ 2 คน เพื่อให้นักเรียนคนหนึ่งไปเป็นกลุ่มทดลองและอีกคนไปเป็นกลุ่มควบคุม ดังนั้นจะได้กลุ่มนักเรียนระดับความสามารถสูง กลุ่มนักเรียนระดับความสามารถปานกลาง และกลุ่มนักเรียนระดับความสามารถต่ำ กลุ่มละ 15 คน รวมแล้วจะมีนักเรียนกลุ่มที่ทำการทดลอง 45 คน

อภิปรายผล

จากการผลการวิจัยการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องมนุษย์กับการพัฒนาเทคโนโลยีระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 85.27 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์เป็น 91.83 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

จากผลการศึกษาการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ 85.27/91.83 หมายความว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนบทเรียน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.27/ 91.83 แสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่า 8 เกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งแสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ส 606) เรื่อง มนุษย์กับการพัฒนาทางเทคโนโลยี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้สร้างด้วยระบบปฏิบัติการภาษาไทย Microsoft Windows Me ที่แสดงได้ 256 สีและบันทึกข้อมูลไว้ในแผ่นซีดี ดังนั้นผู้ที่นำเอาสื่อคอมพิวเตอร์นี้ไปใช้สอนควรใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในระบบมัลติมีเดียที่มีเครื่องอ่านซีดีมีระบบปฏิบัติการภาษาไทย Microsoft Windows Me และจอภาพที่แสดงได้อย่างน้อย 256 สีจึงจะไม่มีปัญหาในการใช้

2. เนื่องจากการเรียนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียน ควรจะต้องมีอุปนิสัยรับผิดชอบและรักการเรียน ดังนั้น ผู้ที่จะนำเอาสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้ในห้องเรียน จึงควรฝึกนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนด้วยตนเองมาก่อน ที่จะเรียนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือมีการทดลองหลังการเรียนสม่ำเสมอ เมื่อนักเรียนยังไม่เข้าใจจะได้เสนอแนะให้กลับไปศึกษาใหม่อีกจนกว่านักเรียนคนนั้นจะผ่านจุดประสงค์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเสนอแนะที่ควรวิจัยต่อไปดังนี้

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในเนื้อหาอื่นๆ ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบให้ผู้เรียนกลุ่มหนึ่งเรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และอีกกลุ่มหนึ่งเรียนด้วยการบรรยายในชั้นเรียนตามปกติ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยการนำโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำหน้าที่แทนอาจารย์

3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างบทเรียน

4. ควรให้มีการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เช่น เจตคติ การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ความคงทนของการเรียนรู้ เป็นต้น

5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนของอาจารย์ 9

เอกสารอ้างอิง

- จาริตา ประทีปะเสน. (2545). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1.วิทยานิพนธ์ศศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรภา อินเถา. (2535). การผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องระบบนิเวศ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จรรยา คุณมี. (2520 : 27-30). นวัตกรรมทางการศึกษา. ภาพสันธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- ดวงใจ ศรีธวัชชัย. (2535).บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ถนอมพร (ต้นพิพัฒน์) เลาหจรัสแสง. (2541). คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Adams, S. (1977). **Teaching Mathematics**. New York : Harpep & Row.
- Alessi, S.M. & Trollip, S. R. (1991). **Computer-based Instruction : Methods and Development**. New Jersey : Prentice - Hall.
- _____. (1985). **Computer-based Instruction : Methods and Development**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Austin, R. A. (1983). “Teaching Concepts and Properties of Parallelograms by a Traditional Classroom Setting,” Dissertation Abstracts International. 44(07) : 2075.
- Center for Critical Thinking. (1996). **Critical Thinking Workshop and Book**. Sonoma State University : Foundation for Critical Thinking. (Online) Available : [http:// www.Criticalthing.org/about/centerfoct.shtml](http://www.Criticalthing.org/about/centerfoct.shtml).

**การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในใจวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกกับการสอนแบบปกติ**

**A COMPARATIVE STUDY OF SILENT THAI READING
ACHIEVEMENT OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS STUDYING
THROUGH EXERCISES AND TRADITIONAL TEACHING**

ผู้วิจัย : วัฒนา สาลีรัมย์

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. สุรัชย์ ปิยานุกูล

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแบบฝึกการอ่านในใจวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในใจของนักเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจกับการสอนปกติ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนบ้านแสงผืน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ แผนการสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในใจ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านในใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) แบบ Dependent Samples Test และ Independent Samples Test ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกการอ่านในใจ วิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85.82/85.16
2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ นักเรียนชอบการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ การใช้แบบฝึกทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการอ่านมากยิ่งขึ้น การใช้แบบฝึกมีประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน และนักเรียนต้องการให้ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึก

คำสำคัญ: แบบฝึกการอ่านในใจ ผลสัมฤทธิ์ การอ่านในใจ วิชาภาษาไทย

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to create silent Thai reading exercises to meet the efficiency criterion 80/80 , 2) compare students' achievement scores before and after the use of silent Thai reading through exercises and traditional teaching, and 3) study the students' opinions concerning the implementation of silent Thai reading exercises. The samples were 40 Prathomsuksa 5 students studying in the second semester of the academic year 2005 of Banslangphan School, Office of Buriram Educational Service Area 1, Lamplaimat District, Buriram Province, selected through simple random sampling method and divided them into 2 groups with 20 students each : an experimental group and a control group. The instruments for this study included the silent Thai reading lesson plans, reading exercises, traditional teaching lesson plans, achievement tests, and the questionnaire for surveying the opinions of Prathomsuksa 5 students concerning the implementation of silent Thai reading exercises . The data was analyzed by using the means, standard deviation, t-test dependent sample, and t-test independent sample. The results of the study revealed that:

1. The created silent Thai reading exercises met the efficiency standard. (80.82/85.16).
2. The achievement of students learning through the silent Thai reading exercises was higher than the achievement of the students learning through traditional teaching. The difference was .05 statistical significans.
3. The students' opinions concerning the implementation of silent Thai reading exercises. The 3 most agreements were the students liked studying silent Thai reading through the exercises, using the exercises enhanced the students to learn more reading strategies, employing the exercises was beneficial in learners development, and the students wanted the exercises in learning and teaching activities.

Keyword: Thai reading exercises, achievement, silent reading, Thai language subject

บทนำ

ภาษาไทย เป็นภาษาประจำชาติไทยที่มีเอกลักษณ์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็นไทย มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทย เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างมีคุณธรรม ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเป็นสุข นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือพื้นฐานของการเรียนรู้ของคนในชาติ ซึ่งใช้ภาษาในการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด และ

การแสวงหาความรู้ ทั้งยังเป็นวัฒนธรรมของชาติที่ต้องใช้ภาษาให้ถูกต้อง ดังนั้น การเรียนวิชาภาษาไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ที่จะต้องให้ความสำคัญเพื่อที่จะใช้เป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ในวิชาต่างๆ ต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว วิชาภาษาไทยจึงได้รับการพิจารณาให้บรรจุไว้ในหลักสูตรมาทุกยุคทุกสมัย ปัจจุบันนี้การศึกษาของไทยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตรนี้ให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทยเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลัก เพื่อสร้างพื้นฐานในการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา โดยมีสาระสำคัญของเนื้อหาที่กำหนดไว้ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดี และวรรณกรรม โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระการอ่านเป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นสาระที่ใช้เป็นกระบวนการสร้างความรู้และความคิด ไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้น การอ่านจึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ ดังที่ ปราสาท อิศรปริดา (2530 : 6) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องฝึกให้มีความชำนาญเพื่อจะได้สะสมประสบการณ์ ทำให้เกิดความคิดกว้างขวางและเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องรวดเร็วในขณะที่ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 3) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการอ่านว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้อันลึกซึ้ง ที่จะนำไปสู่จินตนาการ การขบคิดและก่อให้เกิดปัญญาแต่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เป็นการแปลความจากตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ และนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับวรรณิ โสมประยูร (2537 : 120) ที่กล่าวว่า ในชีวิตประจำวันจะต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกันได้ถูกต้อง ดังนั้นคนเราจึงต้องมีทักษะในการอ่าน และจะต้องอ่านได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะแสวงหาความรู้ทั้งหลาย ให้มากขึ้น เพราะเมื่ออ่านมากก็ยิ่งมีความรู้มากขึ้นตามไปด้วย

ส่วนใหญ่เด็กที่มีปัญหาในการอ่านมักจะมีปัญหาในการเรียนวิชาอื่น ตามไปด้วย คำกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สนิท ตั้งทวี (2542 : 3) ที่บอกว่า การอ่านมีความสำคัญต่อผู้เรียนทุกระดับผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษา ต้องอ่านหนังสือให้มากกว่าคนอื่น เพื่อติดตามความเคลื่อนไหว รับรู้เรื่องราวของข้อมูลข่าวสารทางวิชาการอย่างใกล้ชิด การอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการเรียนรู้ เพราะในการเรียนทุกวิชาจะต้องอาศัยทักษะด้านการอ่านเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจดังที่ จินตนา พวงจันทร์ (2524 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถในการอ่านไว้ว่า นักเรียนที่มีความสามารถอ่านได้เร็ว เข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องและจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ จะส่งผลต่อการเรียนกลุ่มวิชาอื่น ๆ ได้ดีกว่านักเรียนที่ขาดความสามารถในการอ่าน ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งพระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อการศึกษา

เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเด็กประถมศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ชาวประถมศึกษาได้ถวายพระนาม พระองค์ว่าทรงเป็น พระมิ่งขวัญการประถมศึกษาไทย และพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคล ที่รักการอ่านและการเรียนรู้อย่างแท้จริง

สภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านแสงพัน ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูสอนภาษาไทยนานหลายปี พบว่า ส่วนใหญ่ผู้เรียนยังมีปัญหาในกลุ่มทักษะภาษาไทย โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2546 คือโรงเรียนตั้งเกณฑ์มาตรฐานไว้สำหรับกลุ่มทักษะภาษาไทย คือร้อยละ 75 แต่ผลคะแนนที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ ได้ร้อยละ 70.83 โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้คะแนนกลุ่มทักษะภาษาไทย เพียงร้อยละ 66 เท่านั้น ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ค่อนข้างมาก สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มทักษะภาษาไทยของโรงเรียนต่ำ เป็นเพราะว่าเด็กมีปัญหาในเรื่องของการอ่าน คือ อ่านหนังสือไม่ได้ หรือไม่เข้าใจความหมายในเรื่องที่อ่าน มีความเข้าใจช้า จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ อ่านแล้วไม่รู้เรื่องทำให้ไม่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและไม่สนุกกับการอ่าน ทำให้ไม่อยากอ่าน

วิธีที่แก้ปัญหาก็คือ ครูผู้สอนต้องมีส่วนสำคัญที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องให้แก่นักเรียนซึ่งโดยทั่วไปการฝึกอ่าน นักเรียนอ่านจากหนังสือเรียนทำให้นักเรียนขาดความสนใจ ไม่ชอบที่จะเรียนวิชาภาษาไทย นิติยา อยู่เครือ (2535 : 3) ได้เสนอให้นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะด้านการอ่านให้สูง จึงจะเป็นผู้ที่อ่านด้วยความรวดเร็วและมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นโอกาสที่จะได้ใช้ความสามารถในการอ่านเพื่อหาประโยชน์ในด้านการแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง ดังนั้นในการฝึกทักษะการอ่าน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ช่วยเร้าใจให้เด็กสนใจอยากเรียนไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และกระตุ้นให้เด็กมีความสามารถในการอ่านได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นการสอนอีกแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น เพราะแบบฝึกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการสอนภาษา กรมวิชาการ (2535 : คำนำ) กล่าวว่าแบบฝึกทักษะจะทำให้เกิดความแม่นยำ คล่องแคล่วในแต่ละทักษะ สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดและเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญศรี กันกา (2536 : 94) ที่กล่าวว่า แบบฝึกจะช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนและเป็นการท้าทายให้เด็กนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับบทเรียนได้ตามความสามารถและเต็มศักยภาพของตน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงมีความสนใจจะศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการอ่านกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ เป็นสื่อในการสอน เพื่อพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตลอดจนนำทักษะการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างแบบฝึกการอ่านในใจ วิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจกับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการใช้แบบฝึกการอ่านในใจ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยถือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ รวมนักเรียน 40 คน แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดสัดส่วน โดยใช้คะแนนการอ่านในภาคเรียนที่ 1 และคะแนนแบบทดสอบก่อนการทดลองเป็นเกณฑ์แบ่งนักเรียนออกเป็น กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน แล้วให้นักเรียนจับฉลากแบ่งกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แผนการเรียนรู้ การอ่านในใจโดยใช้แบบฝึก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 13 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 13 ชั่วโมง โดยคำนึงถึงความยากง่ายตามลำดับ
2. แบบฝึกเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 13 แบบฝึก ซึ่งสร้างขึ้นมาจากเทคนิคการฝึกความสามารถในการอ่าน ของ จีวีวรรณ - คูหาอินันท์ (2542 : 59)
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ทดสอบนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนการอ่านในใจโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจกับการสอนแบบปกติเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 1 ฉบับ มี 30 ข้อ
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ สำหรับกลุ่มทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในใจ ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมพร้อมกัน ก่อนการเรียนการสอนการอ่านในใจ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผลการทดสอบนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าความรู้พื้นฐานไม่แตกต่างกัน

2. ดำเนินการสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างวันที่ 1-18 พฤศจิกายน 2548 ตามแผนที่วางไว้ โดยใช้ช่วงเวลาเดียวกัน

2.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ

2.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

3. หลังจากสิ้นสุดการสอน ทำการทดสอบหลังเรียนทันทีโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในใจกับนักเรียนทั้งสองกลุ่มชุดเดียวกัน ทำการสอบพร้อมกันและใช้เวลาสอบเท่ากันคือ 1 ชั่วโมง แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

4. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังใช้แบบฝึกการอ่านในใจโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ Dependent Samples Test และแบบ Independent Samples Test)

5. นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ

6. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านในใจ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของระดับความคิดเห็นของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องระหว่าง P04 แบบทดสอบกับจุดประสงค์ โดยหาค่าเฉลี่ยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ตามวิธีของโรวินลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (Hambleton) (สมนึก ภักทิษณี. 2546 : 218 - 220) ถ้าค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อสอบนั้นเป็นข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเพราะวัดได้ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการจริง ถ้าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน การประเมินน้อยกว่า 0.5 เป็นข้อสอบที่ต้องตัดทิ้งหรือแก้ไข เพราะวัดไม่ได้ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการ

ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ของผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลพบว่า แบบทดสอบทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 หมายความว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาทุกข้อ เพราะวัดผลได้ตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (B) เป็นรายข้อ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ของ เบรนนัน (Brennan) จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 -1.00 จำนวน 30 ข้อ ผลการวิเคราะห์ได้ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.63

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett) (สมนึก กัททิษณี. 2546 : 230 - 231) เป็นวิธีหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์จากผลการสอบครั้งเดียว ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านในใจ สารการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกในแต่ละแผน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

2.2 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านในใจวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารการเรียนรู้ภาษาไทยตามสูตร E_1/E_2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนของคะแนนแบบฝึกหัดกับค่าเฉลี่ยอัตราส่วนของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยที่ได้ไม่ต่ำกว่า 80% ถือว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

3. การศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังใช้แบบฝึกการอ่านในใจโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ Dependent Samples Test และแบบ Independent Samples Test)

4. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านในใจ โดยหาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจกับการสอนแบบปกติ โรงเรียนบ้านแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. แบบฝึกการอ่านในใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 85.82/85.16 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนทดลองไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบ

ฝึกการอ่านในใจมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในใจสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ 3 อันดับ ได้แก่ อันดับหนึ่งนักเรียนชอบการสอนโดยใช้แบบฝึก ($\bar{X} = 4.6, S = 0.66$) อันดับสอง การใช้แบบฝึกทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการอ่านมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.5, S = 0.5$) และอันดับสามการใช้แบบฝึกมีประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.5, S = 0.59$) และนักเรียนต้องการให้ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึก ($\bar{X} = 4.5, S = 0.90$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนบ้านแสงพัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมุกดาหาร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยการเปรียบเทียบการสอนวิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจกับการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) คือ 85.82 /85.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก

1.1 การสร้างแบบฝึกการอ่านในใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก ทั้งยังกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้การสร้างแบบฝึกในครั้งนี้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 แบบฝึกการอ่านในใจ เป็นสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการปรับปรุง แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจนมีการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะก่อนนำมาใช้ทดลอง กับกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

1.3 แบบฝึกการอ่านในใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเนื่องจากเนื้อหาจากง่ายไปหายาก รวมทั้งการสะท้อนผลด้านการปฏิบัติ คือการให้นักเรียนได้รู้ผลการทำแบบฝึกทักษะการอ่าน และการทดสอบย่อยประจำแผนในทันที จะทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เกิดกระบวนการเรียนรู้ และพยายามพัฒนาตนเองให้มีคะแนนเพิ่มอยู่เสมอ ๆ

1.4 แบบฝึกการอ่านในใจ เป็นสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เทคนิคการกวาดสายตาในการอ่านซึ่งเป็นเทคนิคที่ผู้วิจัยใช้ฝึกผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางการอ่าน เกิดการแข่งขันในระหว่างกลุ่มการเรียน ทำให้มีแรงจูงใจในการเรียน และช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาเรียนในโรงเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยวิธีสอนแบบการใช้แบบฝึกการอ่านในใจ มีประสิทธิภาพสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารี รุ่งเรือง (2545 : บทคัดย่อ) ผกาดี ปัญญาวรรณศิริ (2543 : บทคัดย่อ) สุภาณี ชูเกลี้ยง (2542 : บทคัดย่อ) และทรงลักษณ์ แก้วโรสง (2541 : 101 – 102) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาไทย ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนทดลองไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในใจสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก

2.1 แบบฝึกการอ่านในใจที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกการอ่านในใจ เพื่อนำมาใช้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดและกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีการสอดแทรกเทคนิคที่หลากหลายให้กับผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานในการอ่าน

2.2 แบบฝึกการอ่านในใจที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นสื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการปรับปรุง แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผ่านการหาประสิทธิภาพทุกชุดซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านในใจอย่างครอบคลุมตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.3 ในการเริ่มต้นสอนแต่ละครั้งมีการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น

2.4 แบบฝึกการอ่านในใจที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเนื่องจากเนื้อหาเริ่มจากง่ายไปหายาก รวมทั้งการสะท้อนผล

ด้านการปฏิบัติ คือการให้นักเรียนได้รู้ผลการทำแบบฝึกทักษะการอ่านในใจ และการทดสอบย่อยประจำแผนในทันที จะทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณศรี ฌ เชียงใหม่ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการออกเสียงคำควบกล้ำหลังการใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการฝึกสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ .01 สอดคล้องกับงานของสุภาณี ชูเกลี้ยง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความตามวิธีพานิรามา

เพื่อใช้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความตามวิธีพานิรามา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 82.47/83.33 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความก่อนใช้และหลังใช้แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนภายใน

กลุ่มทั้งกลุ่มเรียนเก่ง กลุ่มเรียนปานกลาง และกลุ่มเรียนอ่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และพัฒนาการทางการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังใช้แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ทั้งกลุ่มเรียนเก่ง กลุ่มเรียนปานกลาง และกลุ่มเรียนอ่อน มีคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกกลุ่ม และสอดคล้องกับงานวิจัยของผกาดี ปัญญาวรณศิริ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนและหลังใช้แบบฝึกของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลการวิจัยใกล้เคียงกับงานวิจัยของอารี รุ่งเรือง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านโดยการใช้กิจกรรมการอ่านประกอบแผนการสอนในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการประเมินระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจวิชาภาษาไทย พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ 3 อันดับได้แก่อันดับหนึ่ง นักเรียนชอบการสอนโดยใช้แบบฝึก ($\bar{X}$) อันดับสอง การใช้แบบฝึกทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการอ่านมากยิ่งขึ้น ($\bar{X}$) และอันดับสามการใช้แบบฝึกมีประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}$) และนักเรียนต้องการให้ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึก ($\bar{X}$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษา จันทร์แจ้ง (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและใกล้เคียงกับงานวิจัยของ พิพา ภรณ์กาพะสิ (2541:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ นักเรียนกลุ่มทดลองเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 แบบฝึกการอ่านในใจที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในการอ่านของนักเรียนสูงขึ้นสังเกตได้จากคะแนนหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึก และแบบฝึกที่นักเรียนทำนั้น เน้นให้นักเรียนฝึกกวาดสายตาในการอ่าน นักเรียนได้ฝึกการปฏิบัติ

จริงก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก

จากเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ และความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก จึงนับได้ว่าแบบฝึกการอ่านในใจมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาทางการอ่านได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนที่จะนำแบบฝึกนี้ไปใช้ในการสอน ครูผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาของแบบฝึก และคู่มือครูอย่างละเอียด เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูผู้สอนต้องใช้เวลาในการเรียนรู้แก่นักเรียน เนื่องจากนักเรียนไม่คุ้นเคยกับวิธีการอ่านที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดโดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน
3. ครูผู้สอนต้องอธิบายและชี้ให้เห็นประโยชน์ของการอ่านและวิธีการอ่าน เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะทำให้เรียนได้ประสบผลสำเร็จ
4. ควรให้นักเรียนได้มีการทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในห้องเรียนและนอกเวลาเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อสร้างแบบฝึกการอ่านภาษาไทยด้วยวิธีการอ่านอื่นๆ อีก เช่น การอ่านแบบเก็บรายละเอียด (Scanning) และ การอ่านแบบเก็บเฉพาะประเด็น (Skimming) เป็นต้น โดยเฉพาะ"แบบฝึกการอ่านภาษาไทยโดยการหาความหมายของคำศัพท์จากบริบท"
2. ควรทำการวิจัยเพื่อสร้างกิจกรรมการอ่านที่ทำให้บทเรียนน่าสนใจและนักเรียนสนใจเรียนเรื่องการอ่านเพิ่มขึ้น
3. ควรทำการศึกษาผลการใช้แบบฝึกการอ่านในใจเพื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2535) ก. การสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จิตนา พวงจันทร์แดง.(2524).องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านเร็ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ทรงลักษณ์ แฉวไรสง. (2541). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านในใจและการเขียนตามรูปแบบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- นิตยา อยู่เครือ. (2535). การศึกษาอิทธิพลของอัตราการอ่านเร็วในการอ่านและความเข้าใจในการอ่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2530). จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. มหาสารคาม : ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ผกาดี ปัญญาวรรณศิริ. (2543). การสร้างแบบฝึกอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.onec.go.th/>
- พิพาภรณ์ กาพะสิน. (2541). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.onec.go.th/>
- เพ็ญศรี กันกา. (2539). “หนูน้อยค่อยเพียรเรียนภาษาไทย,” วิทยาการกว้างไกล. 4 (7) : 92-94 ; พฤศกิจายน.
- วรรณิ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช .
- สนิท ตั้งทวี. (2538). การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. กอสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2539). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาณี ชูเกลี้ยง. (2542). การสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความตามวิธีพานิรามาเพื่อใช้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่2(ออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://www.onec.go.th/>
- สุวรรณรศมี ณ เชียงใหม่. (2544). ผลการใช้แบบฝึกการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนหนองผึ่งท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.onec.go.th/>
- อุษา ชันแจ่ม. (2545). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำสำหรับนักชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. บรรณกิจการพิมพ์.

อารี รุ่งเรือง. (2545). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้กิจกรรมการอ่าน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.onec.go.th/>

**ผลของการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนบ้านชุมแสงอำเภอนอหวงส์ จังหวัดบุรีรัมย์**

**PRODUCTION OF THE LINE AND POINT DRAWING ACTIVITIES TOWARDS
THE CREATIVE THINKING OF EARLY CHILDHOOD AT CHUMSANG SCHOOL
IN NONGHONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

ผู้วิจัย : รัชฎ์วี พงศธรภูริวัฒน์

**อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน ทรงวิวัฒน์
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลและเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 อายุระหว่าง 4 – 6 ปี โรงเรียนบ้านชุมแสง อำเภอนอหวงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพ ที่ซีที-ดีพี (The Test for Creative Thinking Drawing Production) ของ ดร.เฮลเลน และเออร์บัน ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดยนางสาวอนินทิศา โปษะกฤษณะ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า Dependent Samples t-test

ผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลพบว่านักเรียนชั้นอนุบาลมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น พยายามสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ไม่ค่อยลอกเลียนแบบ และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด พบว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นหลังการใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดที่ระดับความนัยสำคัญทางสถิติ .01

คำสำคัญ : ความคิดสร้างสรรค์, การวาดภาพ, เด็กอนุบาล

ABSTRACT

This research aimed to: 1) investigate the production of the line and point drawing activities towards the creative thinking of kindergartners ; and 2) compare the creative thinking of kindergartners between the pretest and posttest after using the line and point drawing activities.

The subjects were 31 students of the 1st and 2nd kindergartners with 4 - 6 years of age at Chumsang School in Nonghong district, Buriram province in the 2nd semester of 2006 academic year. The samples were selected by purposive sampling. The research instruments were the lesson plans of the line and point drawing activities, and the test for creative thinking drawing production developed by Jellen and Urban which was translated and compiled by Aninthita Posakrisana. The data were analyzed by using the t-test and Dependent samples t-test.

The results were as follows :-

1. The kindergartners students have increased their own thinking and try to create in doing activities by their owns.
2. There was significant difference in the creative thinking of the kindergartners after using the line and point drawing activities at .01 level.

Keyword (s) : Creative Thinking, Drawing Activities, Kindergartners

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบัน ที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทุกสิ่งทุกอย่างพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความคิดของมนุษย์ที่ก้าวล้ำไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้งมีการค้นพบสิ่งใหม่ๆ มีการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีกว่าเดิม ซึ่งการพัฒนาความคิดของมนุษย์นั้นต้องพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัย เพราะเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ที่จะวางรากฐานของชีวิต

ความคิดสร้างสรรค์มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน แต่มีมากน้อยไม่เท่ากันเพราะความคิดสร้างสรรค์ได้มาจากประสบการณ์ การเลี้ยงดู การสะสมการเรียนรู้ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็ก ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ ได้ประสบความสำเร็จ แปลกใหม่ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีกว่าเดิม ประเทศที่ประชากรมีความคิดสร้างสรรค์จะมีส่วนในการพัฒนาชาติมากขึ้น เพราะประเทศใดก็ตามที่สามารถแสวงหา พัฒนาและศึกษาเอาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของประชากรในประเทศออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากเท่าใดย่อมมีโอกาสพัฒนาและ

เจริญก้าวหน้าได้มากเท่านั้น (อารี พันธมณี . 2537 : 5) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นจะต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ในเด็กวัยแรกเกิดจนถึง 7 ปี กำลังเป็นวัยแห่งความคิดคะเนฝันและจินตนาการ ทั้งนี้เนื่องจากก่อนที่เด็กจะมีอายุ 7 ปี เส้นใยประสาทที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสมองซีกซ้ายและสมองซีกขวายังก่อตัวขึ้นไม่สมบูรณ์ และสมองซีกซ้ายที่ทำหน้าที่คิดหาเหตุผล การคิดวิเคราะห์ การวางกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวต่าง ๆ ยังทำหน้าที่เฉพาะตัวของตัวเองได้ไม่ครบถ้วน ความคิดธรรมชาติของเด็กจึงเป็นการคิดด้วยสมองซีกขวาซึ่งเป็นการคิดแบบจินตนาการ ความคิดคะเนฝันสร้างสรรค์ ความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2539 : 57)

คารินและซันด์ (Carin & Sund ; อ้างถึงใน คณิง สายแก้ว. 2533 : 1) มีแนวคิดและความเชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เป็นอันดับแรก เพราะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะสามารถคิดค้นเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ทอร์เรนซ์ (Torrance ; อ้างถึงใน อารี พันธมณี. 2537 : 2) ว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการสอน ฝึกฝนและการฝึกปฏิบัติที่ถูกวิธี การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัยเท่าใดก็ยิ่งเป็นผลดีมากเท่านั้น โดยเฉพาะช่วงแรกเกิดหรือช่วง 6 ขวบแรกของชีวิต เป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูง ศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์กำลังพัฒนา ดังนั้นหากช่วงชั้นอนุบาลนี้เด็กได้รับประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เหมาะสมและต่อเนื่องกันเป็นลำดับนับว่าเป็นการเริ่มที่ดีในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ศิลปะเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นพื้นฐานการศึกษาที่ช่วยพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล (สิริพรรณ ดันดิรัตน์ไพศาล . 2545 : 13) ซึ่งควรส่งเสริมตั้งแต่ยังเล็ก จะเห็นได้ว่าศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นจะมุ่งเน้นถึง การพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก เป็นการฝึกกล้ามเนื้อมือให้แข็งแรงและสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา โดยเฉพาะการโยงเส้นกับจุด สำหรับเด็กปฐมวัยกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กเป็นอย่างมากทั้งการวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีกปะ การตัด พับ ร้อย ประดิษฐ์ ฯลฯ ทั้งนี้ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะนั้น เด็กจะได้พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดผลงานทางศิลปะ จึงกล่าวได้ว่ากิจกรรมทางศิลปะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีคุณค่าในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กปฐมวัย (ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ . 2532 : 188) ด้วยเหตุนี้ สิริลักษณ์ ศรีกรมล (2539 :189) จึงให้ความเห็นสนับสนุนว่าศิลปะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการเจริญเติบโตทางสุนทรียะ จะเห็นได้จากการแสดงออกของเด็กในด้านที่แปลกใหม่ ทั้งรูปแบบ ความคิดริเริ่มของความคิดและพัฒนาการในเรื่องความสวยงามโดยแสดงความสามารถในการรวบรวมความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับรูปร่าง วัสดุ สี ดังนั้นกิจกรรมศิลปะนับว่ามีคุณค่าต่อเด็กมาก

กิจกรรมสร้างสรรค์หรือกิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งคือ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช 2546 จุดมุ่งหมายข้อที่ 11 กล่าวว่า มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ แต่ครูส่วนใหญ่กลับไม่ได้สนองตอบต่อแนวทางดังกล่าวเท่าที่ควร ดังที่ ทัศนญา ญาณสาร (2538 : 2) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กอนุบาลไว้ว่า ครูส่วนใหญ่มองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้ จะมุ่งเน้นเตรียมความพร้อมทางทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ด้วยเหตุผลที่ว่าทักษะเหล่านี้เป็นตัวชี้บ่งระดับสติปัญญาของเด็ก และตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองควบคู่ไปด้วย รวมทั้งข้อจำกัดเรื่องเวลาและความยุ่งยากในการเตรียมกิจกรรมพื้นฐานเกี่ยวกับการลากเส้นโยงจุดจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเส้นและจุดเป็นพื้นฐานให้เด็กในการวาดภาพ และจากการสังเกตเด็กอนุบาลในขณะทำงานศิลปะ เด็กแต่ละคนจะสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระและร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน

จากเหตุผลข้างต้นนั้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างแผนการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาให้เด็กได้แสดงความคิดสร้างสรรค์จินตนาการได้อย่างไม่มีขอบเขต ส่งผลให้เด็กเกิดแรงกระตุ้นที่อยากจะแสดงการค้นหา เพราะเด็กในวัยนี้ชอบความตื่นเต้น ไม่หยุดนิ่ง จึงทำให้เด็กอยากแสดงความสามารถพัฒนาผ่านกิจกรรมก่อให้เกิดความสุข สนุกในการทำกิจกรรม ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและนำมาใช้เพื่อพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก เพื่อเร้าให้เด็กได้ตอบสนองตามวัยของเด็กผู้วิจัยจึงได้ใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดนำมากระตุ้นความคิดและจินตนาการของเด็กที่จะได้แสดงความสามารถตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความคิด สายตาและประสาทสัมผัสจะได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดจึงเป็นกิจกรรมที่จะส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้น โยจุดของนักเรียนชั้นอนุบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เด็กชายและหญิง อายุระหว่าง 4 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับอนุบาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านชุมแสง อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้อง รวม 31 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กชายและหญิง อายุระหว่าง 4 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับอนุบาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านชุมแสง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 31 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

2.1 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยการวาดภาพของ แชนส์ จีย์ เชลเลน และ เคลาส์ เค เออร์บัน (1984) เรียกว่า TCT-DP (Test for Creative Thinking Drawing Production) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย อนินทิตา โพษะกฤษณะ (อนินทิตา โพษะกฤษณะ . 2532 :10)

2.2 แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด จำนวน 10 แผน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 นำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ TCT-DP ไปทดสอบกับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนใช้แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

นำแผนการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด 10 แผนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้เด็กทำกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยใช้แผนละ 4 วัน สัปดาห์ละ 5 ครั้งๆ ละ 30 นาที รวม 40 ครั้ง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

3.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ TCT-DP

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติและเขียนรายงานการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ TCT-DP ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด เพื่อเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติซึ่งสถิติที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบ ค่าที แบบ Dependent Samples Test

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์นักเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนบ้านชุมแสง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นหลังจากการได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด โดยด้านที่เห็นได้ชัดเจนคือการคิดแปลกใหม่ ไม่คิดตามแบบแผน (Uc) มีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 2.13 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.39 ซึ่งมีผลต่าง 2.26 ส่วนด้านภาพที่สร้างขึ้นใหม่ (Ne) ค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 3.19 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 2.97 มีผลต่าง 0.22 ซึ่งเป็นเกณฑ์ตัวเดียวที่ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองน้อยกว่าก่อนทดลอง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด พบว่าจะคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดของเด็กอนุบาล โรงเรียนบ้านชุมแสง อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ อภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ผลการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียนอนุบาลมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทำให้เด็กได้ฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เป็นโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ในรายละเอียดของภาพและวัตถุต่างๆ ก่อนที่จะนำมาแสดงออกมาเป็นภาพวาด ซึ่งสอดคล้องกับ พิระพงษ์ กุลพิศาล (2545 : 9) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้ดี ยิ่งถ้าเด็กได้วาดภาพแม้เพียงหนึ่งภาพ เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ต่อสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวในระดับหนึ่ง การวาดภาพไม่ว่าจะเป็นภาพใดก็เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ แต่การส่งเสริมและการกระตุ้นให้เด็กคิดโดยเฉพาะการลากเส้นโยงจุด ทำให้เด็กเกิดจินตนาการสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าแสดงออก จากการสังเกตสัปดาห์ที่ 6 ของการทดลอง เด็กมีความคิดที่หลากหลาย คิดเอง ไม่กลัวผิด สามารถอธิบายภาพและผลงานได้อย่างมั่นใจ เชื่อมโยงความคิดและสิ่งเร้าอย่างสม่ำเสมอ จากการทำกิจกรรมวาดภาพโยงจุดในแต่ละวัน ประกอบกับมีความสนใจ ตั้งใจทำกิจกรรมมากขึ้น เด็กจะมีความสุขในการวาดภาพ สังเกตจากเด็กบางคนวาดไปเล่าไปด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่ทำกิจกรรม ซึ่งจากเกณฑ์ในการวัดความคิดสร้างสรรค์ พบว่าด้านที่เห็นได้ชัดเจนคือการคิดแปลกใหม่ ไม่คิดตามแบบแผน (Uc) มีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 2.13 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.39 ซึ่งมีผลต่างเท่ากับ 2.26 ส่วนด้านภาพที่สร้างขึ้นใหม่ (Ne) ค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 3.19 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 2.97 มีผลต่างเท่ากับ 0.22 ซึ่งเป็นเกณฑ์ตัวเดียวที่ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองน้อยกว่าก่อนทดลอง ถือว่าไม่มีผล เพราะแบบทดสอบที่ชี้ที่-

ดีพี คูผลที่ได้ในภาพรวมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล (2547:81) ภาพที่สร้าง ขึ้นใหม่ (Ne) ค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 4.27 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 4.11 มีผลต่าง เท่ากับ 0.16

2. เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด พบว่า หลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น และผลการวิเคราะห์คะแนนความคิด สร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด โดยการเปรียบเทียบจากค่าที่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมวาดภาพโดย การลากเส้นโยงจุด เป็นการกระตุ้นให้เด็กจินตนาการที่จะแสดงออกมาตามความคิด จินตนาการ กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยงที่จะทำโดยไม่คำนึงว่าภาพจะออกมาเช่นไร ซึ่งส่วนใหญ่ภาพวาดของเด็กจะ สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่เด็กได้คิด ได้สังเกตเห็นสิ่งต่างๆ รอบตัว ในการพัฒนาความคิดรวบยอด เกี่ยวกับรูปร่าง ขนาด มิติของภาพ สิ่งเหล่านี้เด็กจะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาดของตนที่แตกต่าง กันออกไปซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด (Guilford) ได้ศึกษาความคิด สร้างสรรค์พบว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดนอกนัยคือ ความคิดหลายทิศทางหลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกลซึ่งลักษณะความคิดนี้จะพาไปสู่การประดิษฐ์ คิดค้น สิ่งแปลกใหม่เพิ่มขึ้น

การเสริมแรงในขณะที่เด็กกำลังวาดภาพ เน้นการให้กำลังใจด้วยการกล่าวชื่นชมผลงาน ของเด็กๆ และเอาใจใส่ตลอดการทำงานเช่นพูดว่า “ดีมากค่ะ” “สวยมากค่ะ”จะทำให้เด็กมีกำลังใจ และมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่กล่าว ว่าเด็กถ้าเด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้เด็กจะเกิดความพอใจ และเมื่อผลงานออกมาน่าพอใจเด็กก็ ต้องการที่จะทำงานนั้นซ้ำบ่อยๆ จนทำได้อย่างคล่องแคล่วเพราะเด็กวัยนี้ต้องการรับการฝึกฝนจนเกิด ทักษะ(เขาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 62) สอดคล้องกับการทดลองของวอร์ด โคแกนและ แพนโคฟ (Ward, Kogan and Pankove) เกี่ยวกับวิธีการกระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มพูนขึ้นวิธีหนึ่งคือ การให้กำลังใจ การให้รางวัล การยกย่อง ชมเชย วิธีการดังกล่าวทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น น้อยลงในการทำงานสร้างสรรค์เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกเชื่อมั่นว่าความคิดของตนได้รับการยกย่อง เป็นสิ่งสำคัญมาก (จินดา วสุอุดม . 2541 : 18)

การที่เด็กได้เล่าเรื่องจากภาพวาดของตนเองเป็นการให้เด็กได้ทบทวนการทำงานของตนเอง พร้อมกับสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นได้ฟัง สร้างความภาคภูมิใจเพราะทำให้เด็กรู้สึก มีคุณค่าในการวาดภาพและผลงานของตนเองซึ่งเป็นการเสริมแรงวิธีหนึ่ง โดยครูแสดงความชื่นชม สนใจ พักหน้า ชักถาม ตั้งใจฟัง ทำให้เด็กรู้สึกว่าการที่ตนนำเสนอมีความสำคัญ เป็นที่น่าสนใจ สำหรับคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นการเสริมแรงเด็กอีกทางหนึ่ง การเสริมแรงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ มาก คำชมเชยเป็นสิ่งที่เด็กวัยนี้ต้องการมากที่สุด

ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุด และการที่เด็กได้วาดภาพตามความคิดของแต่ละคนแตกต่างกันไป และที่สำคัญก็คือ การส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะวาดภาพโดยการลากเส้นโยงจุดอย่างอิสระ แล้วให้เด็กเรียนรู้จากผลงานที่ตนเองทำ วิธีการนี้เป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะความรู้ การสังเกต การใช้จินตนาการ และ มโนภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล ดังที่ อารี พันธุ์ฉิม (2537 : 152-181) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ว่าสามารถจัดได้ ทุกวิชาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมทางภาษา ศิลปะ ดนตรี และการ เคลื่อนไหว เป็นต้น กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถและสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็น

อย่างยิ่ง กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไม่เพียงส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา และการ ผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความคิดอิสระ คิดจินตนาการ ฝึกรู้จักการ ทำงานด้วยตนเอง และฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งถ่ายทอด ออกมาเป็นงานศิลปะและนำไปสู่การเรียนรู้ อ่านเขียน อย่างสร้างสรรค์ต่อไป ดังนั้นการให้เด็กทำ กิจกรรมวาดภาพระบายสี เด็กเป็นผู้ริเริ่ม กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพ ได้สังเกต สนุกสนานกับการทำงาน เพลิดเพลินกับการระบายสี จะส่งผลให้เด็กมีลักษณะของเด็กที่มีความคิด สร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยผู้สนใจสามารถนำไปปรับหรือประยุกต์ใช้ในงานของตนโดยอาจปรับใน เรื่องของกิจกรรมที่ใช้ให้หลากหลาย ไม่จำเพาะอยู่ที่การวาดรูปเท่านั้น เพราะกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กอนุบาลนั้นมีทั้งการตัดปะ การพับ การระบายสี การฉีกปะ การเล่นกับสี เช่น การเทสี การละเลงสี การพิมพ์ภาพ เป็นต้น

2. ครูควรมีบทบาทในการดูแลให้ความช่วยเหลือเด็ก ให้กำลังใจ แนะนำเมื่อเด็กต้องการ ด้วยการกระตุ้นด้วยคำถามปลายเปิด

3. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก จะทำให้เด็ก เกิดความเพลิดเพลิน สนุกที่ได้ทำกิจกรรม

4. ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ไม่ควรยึดติดอยู่ที่กิจกรรมเดียว ควรขยายผลงาน เพิ่มเติม เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา ญาณสาร. (2538). รายงานการศึกษาผลการนิเทศการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์(ศิลปะ) และการ
เล่นตามมุม ระดับก่อนประถมศึกษาโดยใช้คู่มือครูและคู่มือการนิเทศการศึกษา.ฝ่ายพัฒนา
งานวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2539). สอนให้เด็กเป็นอัจฉริยะตามแนวนีโอฮิวแมนนิส.กรุงเทพ ฯ.จำกัด
การพิมพ์.
- ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2532). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการ
ฟังนิทานด้วยการเล่าโดยใช้หุ่นกับรูปภาพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).
กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณิง สายแก้ว. (2533). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้
กิจกรรมมุ่งเน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมตาม
แผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.ปริญญาานิพนธ์.
กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- จินดา วสุอุดม. (2541). การใช้กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กนักเรียนอนุบาล 2 โรงเรียน วัดสุทธ
มารามจังหวัดนครนายก. การศึกษาแบบอิสระ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประสิทธิ์รักษ์ ผลเจริญ.(2547).ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์
ต่อเติมด้วยลายเส้น.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2545). สมอกลูกพัฒนาด้วยศิลปะ. กรุงเทพ ฯ : 21 เซนจูรี จำกัด.
- เขาวภา เดชะคุปต์. (2542). กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพ ฯ : แม็ก.
- ศิริลักษณ์ ศรีกมล. (2539). การจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้าน
ศิลปศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในแพรวพรรณ เหลืองสุวรรณ (บรรณาธิการ). ปฐมวัยศึกษา
: กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สิริพรรณ ดันดิรัตน์ไพศาล. (2545). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- อนินทิตา โปษะกฤษณะ . (2532). การวัดระดับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย โดยใช้ แบบทดสอบ
ความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพTCT-DP.วิทยานิพนธ์.การศึกษามหาบัณฑิต.กศ.ม
(การบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยเซาท์เธิงฮิลลีนอยส์ ณ คาร์บอนเดล
สหรัฐอเมริกา. (ฉบับแปล)

อารี พันธุ์ณี. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : 1412.

Jellen,H.G. & Urban, K. K. (1984). **The Creative Child and Adult** *Quartedy*.
11(3) : 137-152.

**การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

**DEVELOPING SCIENTIFIC COMPUTER-ASSISTED INSTRUCTION IN
THE SUBJECT AREA OF SCIENCES, ON THE TOPIC OF “FORCE AND
MOVEMENT” FOR PRATOMSUKSA FIVE**

ผู้วิจัย : ราตรี สงวนรัมย์

**อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน ทรงวิวัฒน์
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งผ่านการหาคุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.24-0.72 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) แบบ Dependent Samples t- test

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.66 / 84.00
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาการจัดอันดับพบว่ามีความเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้รับความสนใจของผู้เรียนได้ดี ผู้เรียนต้องการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในกลุ่มสาระอื่น ๆ และ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนสนุกสนานและตื่นเต้นตามลำดับ

คำสำคัญ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน , ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน , แรงและการเคลื่อนที่

ABSTRACT

The main purposes of this research were to : 1) develop of scientific computer assisted instruction (CAI) entitled “Force and Movement” for Pratomsuksa Five ; 2) compare the learning achievement before and after the use of the project method ; and 3) examine students’ perception towards the use of CAI entitled “Force and Movement” for Pratomsuksa Five. The participants were 15 Pratomsuksa Five students of Ban Nong Bua School, Local Office Buriram 1. The research instruments included :1) CAI entitled “Force and Movement” for Pratomsuksa Five ; 2) the pretest - posttest of entitled “Force and Movement” for Pratomsuksa Five ; and 3) the rating scale questionnaire asking about opinion towards the CAI. The collected data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and t-test (dependent samples).

The researcher were as follows :

1. The efficiency of the CAI developed was of the 86.66/84.00 criterion.
2. The learning achievement entitled “Force and Movement” of students after the treatment was higher than before the treatment with statistically significant difference at the .01 level.
3. The students ’opinion towards the CAI entitled “Force and Movement” as an overall was at the “much” level. When considering for each item , it found that the three most highest of students ’opinion towards the CAI were “CAI” can stimulate the students ’learning ,

followed by “students need CAI in learning of the other subject areas” , and “CAI makes students fun and exciting” , respectively.

Keyword : computer – assised instruction (CAI) , learning achievement , force and Movement

บทนำ

ปัจจุบันโลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าและมีบทบาทสำคัญในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทั้งด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการสังคม สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านการศึกษาซึ่งการมีบทบาทสำคัญนี้อาจกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีหรือไอทีนั้นเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถรองรับข้อมูลข่าวสารมาทำการประมวลผล และการแสดงผลตามที่ต้องการได้รวดเร็ว ดังที่ จารูวัจน์ สองเมือง (2549 : คำนำ) กล่าวไว้ว่า ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มีการพัฒนา คิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่อการดำรงชีวิตเป็นอันมาก เทคโนโลยีได้ เข้ามาเสริมปัจจัย พื้นฐานการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี เทคโนโลยีสามารถช่วยให้การสร้างสรรค์มีคุณภาพมาตรฐาน มากขึ้น รวมถึงสามารถผลิตสินค้าและให้บริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์มากขึ้น เทคโนโลยีทำให้ระบบการผลิตสามารถผลิตสินค้าได้เป็นจำนวนมากและมีราคาถูกลง สินค้าได้ คุณภาพ เทคโนโลยีทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก การเดินทางเชื่อมโยงถึงกันทำให้ประชากร ในโลกติดต่อรับฟังข่าวสารกันได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะด้านการศึกษา นั้น เทคโนโลยีได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญมากซึ่ง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 6) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของ เทคโนโลยี โดยหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องได้สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามา ใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดเก็บข้อมูล นักเรียนและบุคลากร งานธุรการ งานด้านการจัดเก็บข้อมูลพัสดุและครุภัณฑ์ รวมถึงการจัดเก็บข้อมูล งานทะเบียน การประเมินและวัดผลทางการเรียน เป็นต้น

ความพยายามในการเอานำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการเรียนการสอน นั้นเป็นความพยายามของมนุษย์ที่มีความต้องการเรียนรู้และต้องการการถ่ายทอดความรู้ สื่อกลางที่ นำมาใช้จะช่วยให้มนุษย์สามารถมีการเรียนและการสอนที่สะดวกขึ้นปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนองความต้องการในการเรียนและความต้องการใน การสอน ดังที่ มานิตย์ กรังรัมย์ (2547 : คำนำ) กล่าวว่า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสามารถช่วย ให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่น เนื่องจากได้มีการวางแผนล่วงหน้าไว้ เป็นอย่างดี

การพัฒนาการศึกษา มีสิ่งที่นักการศึกษาไม่อาจมองข้ามได้ นั่นคือ ปัจจัยพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังที่ วิภา อุดมฉันท (2545 : 2) ได้รายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพของนักเรียนสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานที่แตกต่างกันทางด้านสติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพของครอบครัว และสภาพของสังคม ด้วยเหตุนี้มีผลให้มีเจตคติ พฤติกรรม ประสิทธิภาพและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกันออกไปด้วย กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนเก่งสามารถเรียนเนื้อหาได้ทันเวลาที่กำหนด ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนจะเรียนเนื้อหาไม่ทันตามเวลาที่กำหนดไว้และไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงควรมีกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และควรมีสื่อที่ใช้สอนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในวิชาที่เรียน และเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมในแนวทางที่ทำให้ได้รับประสบการณ์ความรู้ ความสามารถจากการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพได้ สิ่งที่สามารถช่วยในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองในเรื่องดังกล่าวได้อย่างหนึ่ง ก็คือ การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนและเน้นการเรียนการสอนรายบุคคล ดังที่ วุฒิชัย ประสารสอย (2543 : 12) ได้กล่าวว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ นักเรียนมีความสนใจเพิ่มขึ้น เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนการสอน นอกจากนี้ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 101 - 104) ได้วิเคราะห์นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในวิชาวิทยาศาสตร์ สรุปได้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วยตนเองและทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ดังนั้น การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนจึงน่าจะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง โดยไม่ต้องกังวลว่าจะเรียนไม่ทันเพื่อนและไม่ทันเวลาที่กำหนดไว้โดยคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนจะนำเสนอเนื้อหา เรื่องราว การทบทวน แบบฝึกหัดและการวัดผล มีการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา จากลักษณะสำคัญของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและผลงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) ซึ่งเนื้อหาเรื่อง แรงและการเคลื่อนที่เป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยากต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน นอกจากนั้นนักเรียนยังมีคะแนนด้าน

ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง แรงและการเคลื่อนที่นี้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งในปีการศึกษา 2548 ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านหนองบัว (2548 : 15) ได้รายงานผลการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องแรงและการเคลื่อนที่ นักเรียนมีคะแนนค่อนข้างต่ำกล่าวคือ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.24 อีกทั้งโรงเรียน บ้านหนองบัว ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่สามารถจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเพียงพอ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มโรงเรียนลำปลายมาศ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 147 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว กลุ่มโรงเรียนลำปลายมาศ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่ 1 แรงทำอะไรได้บ้าง

หน่วยที่ 2 ผลลัพธ์ของแรงหลายแรงเป็นอย่างไร

หน่วยที่ 3 อากาศมีแรงกระทำต่อวัตถุหรือไม่

หน่วยที่ 4 ของเหลวมีแรงกระทำต่อวัตถุหรือไม่

หน่วยที่ 5 แรงลอยตัวคืออะไร

หน่วยที่ 6 แรงเสียดทานเป็นอย่างไรและมีประโยชน์หรือไม่

นอกจากเนื้อหาทั้ง 6 หน่วย ผู้วิจัยยังได้จัดทำรายการดูหนัง ฟังเพลง เพิ่มขึ้นมาด้วย โดยจัดทำเป็นคาราโอเกะเพลงเกี่ยวกับจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้นักเรียนได้ผ่อนคลายเมื่อเครียดจากการเรียน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่อีกด้วย อีกทั้งยังเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนเพิ่มเติมด้วย

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน

3.2 ดำเนินการสอนนักเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยอธิบายลักษณะโปรแกรม การเรียกใช้โปรแกรมและการออกจากโปรแกรม จากนั้นให้นักเรียนได้เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจนครบทั้ง 6 หน่วย

3.3 เมื่อเรียนจบบทเรียนทั้งหมดแล้ว ทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม

3.4 นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สูตร KW-A และ KW-B

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่น (r_{cc})

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงและ การเคลื่อนที่กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สถิติที่ใช้ในการทดสอบ ใช้ค่า t-test แบบ Dependent Samples Test

4.4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนักเรียนและจัดลำดับ

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 พบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.66 / 84.00
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี ผู้เรียนต้องการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนุกสนาน และตื่นเต้น ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ง่ายและสะดวก แต่ก็ยังเป็นความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.66 / 84.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง คือ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับ วุฒิชัย ประสารสอย (2543 : 45) ที่กล่าวถึงเกณฑ์ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไว้ว่า เกณฑ์ที่ใช้พิจารณารับรองมาตรฐานประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนควรจะอยู่ที่ระดับ 80/80 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนได้ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่

ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ อาจเป็นเพราะบทเรียนสามารถสื่อความหมายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ดี มีภาพกราฟิกและเสียงเป็นส่วนช่วยสร้างบรรยากาศให้บทเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้น อีกทั้งมีเทคนิคการทดลองให้นักเรียนได้ศึกษา และหลังจากศึกษาในบทเรียนจนเข้าใจแล้วจะมีแบบทดสอบให้นักเรียนได้ทดสอบและทราบคะแนนได้ทันที นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้เพิ่มเมนูเพลงคาราโอเกะเกี่ยวกับจังหวัดบุรีรัมย์ให้นักเรียนได้ฟัง ได้ฝึกร้องทั้งยังเป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่ได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ นพพร ศรีทองอินทร์(2541 : 122-127) กล่าวว่า ใ้ว่า การนำเสนอเนื้อหาจากตำราเรียนต่าง ๆ ในรูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สามารถเสนอข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบจะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อและยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ปาริชาติ สุวรรณ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 84.75 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีความพอใจ และชอบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนชุดนี้และผลการวิจัยของ วีระพงษ์ แสง-ชูโต และคนอื่น ๆ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนารูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการสอนซ่อมเสริมระดับประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ขึ้น 2 ชุดนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพุทธิโสภณ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดินันท์ นิ่มตระกูล (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โครงสร้างอะตอมในวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องโครงสร้างอะตอมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอนและเจตคติต่อการเรียนวิชาเคมีโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องโครงสร้างอะตอมอยู่ในระดับน่าพอใจเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ อมรฤทธิ์ อุทัย (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่ง ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพลังงานกับชีวิตพบว่าทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 หลังได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพลังงานกับชีวิตสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แสดงให้เห็นว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่พัฒนาขึ้นเป็นนวัตกรรมที่สอดคล้องกับหลักการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นนวัตกรรมที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้สนใจการเรียนมากขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็น ที่ต่อบทเรียนอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดินันท์ นิ่มตระกูล (2543 : บทคัดย่อ) ปาริชาติ สุวรรณนา (2542 : บทคัดย่อ) และวีระพงษ์ แสง-ชูโต และคนอื่น ๆ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ปรากฏว่านักเรียนเห็นด้วยกับการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมาก และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

จากการจัดลำดับความคิดเห็นของนักเรียน พบว่าความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี ผู้เรียนต้องการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยและบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนุกสนาน และตื่นเต้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีใหม่ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของคนไทยในยุคปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี นอกจากนี้แล้วผู้เรียนยังรู้สึกชอบ เพราะมีความสนุกสนาน ตื่นเต้นและท้าทาย ทำให้ผู้เรียนสนใจอยากที่จะเรียนมากขึ้น ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่ายและรวดเร็ว เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม นอกจากนั้นแล้วผู้เรียนยังรู้สึกว่าได้เรียนตามความสามารถ เพราะในการเรียนรู้จากบทเรียนผู้เรียนสามารถกำกับได้ด้วยตนเอง จะเรียนรู้กี่ครั้งก็ได้จนกว่าจะเข้าใจ เด็กที่เรียนเก่งอาจจะเรียนได้เร็ว เด็กที่เรียนอ่อนอาจต้องเรียนหลายรอบ โดยไม่ต้องถามครู เด็กจึงมีความรู้สึกว่าเป็นอิสระและมีความสุขในการเรียนรู้ว่าการเรียนการสอนตามปกติ ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ง่ายและสะดวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ตามเวลาที่โรงเรียนจัดให้ในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งเมื่อผู้เรียนว่างจากการเรียนผู้เรียนก็ไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ทันที อีกทั้งไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้านด้วย แต่ก็ยังเป็นความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาสามารถใช้เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนที่ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง อีกทั้งเป็นการเอานาเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อประโยชน์ทางการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ เป็นสื่อกลางที่นำมาใช้ช่วยให้มนุษย์สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็วและสะดวกขึ้น และยังเป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน ที่ต้องการให้ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถและความถนัด ครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายมาเป็นผู้จัดสถานการณ์จัดสื่อการเรียนการสอนและให้คำแนะนำ เพราะผู้เรียนชอบที่จะเรียนรู้จากสื่ออื่น ๆ มากกว่าที่จะเรียนรู้จากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะสื่อหรือนวัตกรรมที่ทันสมัยในยุคข้อมูลข่าวสารอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรศึกษาปัญหา เตรียมเนื้อหาสาระที่จะพัฒนา โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและเนื้อหา ก่อนเป็นอันดับแรก
2. ควรศึกษาโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ ที่จะนำมาพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่เสมอ เพราะโปรแกรมสำเร็จรูปเหล่านั้นมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา
3. ควรวางแผนและออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้อะไรและวัยของผู้เรียน เพราะการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนอกจากจะรู้และใช้โปรแกรมในการสร้างเป็นแล้ว ต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
4. ผู้สร้างต้องมีความวิริยะ อุตสาหะ และอดทนมากพอสมควร เพราะขั้นตอนการสร้างบทเรียนมีความซับซ้อนและใช้เวลานาน

ข้อเสนอแนะในการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้

1. ก่อนดำเนินการทดลอง ต้องเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้พร้อม ติดตั้งโปรแกรมให้เรียบร้อยทุกเครื่อง และทดสอบบทเรียนให้ใช้งานได้ เพราะอาจมีบางเครื่องที่ใช้งานไม่ได้
2. ต้องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพราะอาจมีนักเรียนที่ไม่สนใจในการเรียน จะทำให้การวิจัยไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
3. ควรให้ผู้เรียนมีอิสระในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยไม่กำหนดจำนวนครั้งในการใช้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับเนื้อหาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาที่ยากแก่การทำความเข้าใจ เพื่อพัฒนาให้การเรียนรู้การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อเปรียบเทียบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญประเภทอื่น ๆ เช่น วิธีการสอนแบบใช้ชุดการสอน วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น
3. ควรพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สามารถเชื่อมต่อในระบบอินเทอร์เน็ตได้ เพื่อเป็นการเผยแพร่และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2549). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- จารุวัจน์ สองเมือง. (2549). การสร้างเกมด้วย Macromedia Authorware. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เอช.เอ็น.กรุ๊ป.
- นพพร ศรีทองอินทร์. (2541). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปาริชาติ สุวรรณนา. (2542). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องโลกและ
การเปลี่ยนแปลงสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการ
สอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มานิตย์ กริ่งรัมย์. (2547). สร้างงานนำเสนอและ CAI ด้วย AUTHORWARE 7.0. กรุงเทพฯ :
เม็ดทรายพรินติ้ง.
- โรงเรียนบ้านหนองบัว. (2548). รายงานผลการจัดการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
บุรีรัมย์ : โรงเรียนบ้านหนองบัว. อัดสำเนา
- วิภา อุดมฉันท. (2545). การผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์:กระบวนการสร้างสรรค์และ
เทคนิคการผลิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บั๊ก พอยท์.
- วีระพงษ์ แสง-ชูโตและคนอื่น ๆ. (2542). การศึกษารวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยด้าน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย (รายงานการวิจัย).
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วุฒิชัย ประสารสอย. (2543). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน:นวัตกรรมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ :

ว.เจ. พรินต์.

ศักดิ์นันท์ นิ่มตระกูล. (2543). ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โครงสร้างอะตอมใน
วิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและ
การสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อมรฤทธิ์ อุทักษ์. (2545). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพลังงานกับชีวิต.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

**การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตาม
มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

**The Development of Thai Language Writing Skill Exercises According to
Orthographic Spelling Patterns for Third Grade Students**

ผู้วิจัย : รัชการดา เหลาแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบัวทอง อำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pre- test Post – test Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 10 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ทดลองใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 10 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t – test (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.34/84.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย ครูผู้สอนควรตระหนักในความสำคัญและช่วยกันพัฒนาแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ภาษาไทย , แบบฝึกทักษะการเขียน, คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด

ABSTRACT

The main purposes of this research were to 1) develop the Thai language writing skill exercises according to orthographic spelling pattern for third grade students, with the efficiency criteria of 80/80, 2) compare students' achievement average scores before and after using the exercises, and 3) study students' satisfaction on the created writing exercises. By purposive sampling, the target group included 20 third grade students in Watbuatong School, Khumuang District, Buriram Province, studying in the second semester of 2006. The research design was one group pretest-posttest experiment. The research tools were 1) ten writing skill exercises, 2) ten related lesson plans, 3) pretest and posttest with 30 items in each one concerning students' writing skill, and 4) ten-items rating-scale questionnaire for exploring students' satisfaction. The data were analyzed by the use of t-test, mean, and standard deviation. The results of this research were:

1. The efficiency of the created exercises was at 87.34/84.33 Which was higher than the set criterion of 80/80
2. The students' posttest mean scores were higher than the pretest mean scores, at the .01 level of significance.
3. Students were highly satisfied with the Thai language writing skill exercises. According to the advantage of the writing skill exercises in this study, the researcher suggested that similar exercises should be created for students of other levels.

Keyword (s) : Thai Language , Writing Skill Exercises , Orthographic Spelling Patterns

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ ถือว่าเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย ภาษาไทยมีความสำคัญหลายประการ เช่น เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจและความต้องการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการทำงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข ภาษาไทยยังใช้ในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี นอกจากนี้ ภาษาไทยยังเป็นสื่อแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านประเพณีและค่านิยมอันดีงาม โดยปรากฏในลักษณะของ วรรณคดี วรรณกรรม บทละคร เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ฯลฯ ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไปและจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนควรให้ความสำคัญและฝึกฝนให้มีทักษะทางภาษาไทย สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างถูกต้อง

ด้วยความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 จึงกำหนดให้ภาษาไทยอยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีจุดประสงค์ให้นักเรียนเรียนภาษาไทย เพื่อเป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอันได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การแสวงหาความรู้ ความเพติดเพลิน และการประกอบอาชีพสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรและมีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่างๆให้สัมพันธ์กันทั้งทักษะการรับเข้ามาคือ การอ่านและการฟัง กับทักษะการถ่ายทอดออกไปคือ การพูดและการเขียน ในด้านการเขียนถือว่าเป็นทักษะสุดท้ายที่ย่งยากซับซ้อนและเป็นทักษะการถ่ายทอดที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารเป็นอย่างยิ่งดังที่ วรรณิ โสมประยูร (2537 :139-141) กล่าวว่า “ การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และเป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคลโดยถือว่าเป็นการแสดงภูมิปัญญาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนและถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมได้อีกวิธีหนึ่ง ” นอกจากนี้การเขียนยังเป็นทักษะที่มีความคงทนมากกว่าทักษะอื่นเพราะสามารถจารึกเป็นตัวอักษรเก็บไว้ได้ยาวนาน ไม่ลบเลือนเร็วเหมือนการพูด ดังนั้นจึงถือได้ว่าการเขียนเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างอดีตกับปัจจุบันและปัจจุบันถึงอนาคตได้เป็นอย่างดี

การเขียนสะกดคำที่ถูกต้องเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษาไทยได้ดีและมีประสิทธิภาพ คนไทยทุกคนควรตระหนักถึงปัญหาของการเขียนสะกดคำผิดและช่วยกันแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง โดยเฉพาะครูผู้สอนนับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญโดยตรงที่จะช่วยทำให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้องโดยพยายามแสวงหาเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ วิธีที่จะฝึกทักษะทาง

ภาษาไทยได้ผลดีวิธีหนึ่งคือ การฝึกด้วยแบบฝึกทักษะเพราะแบบฝึกทักษะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการสอนภาษาดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : คำนำ) กล่าวว่า “แบบฝึกทักษะจะทำให้เด็กเกิดความแม่นยำ คล่องแคล่ว ในแต่ละทักษะสามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดและมีเหตุผล” แบบฝึกทักษะยังเป็นวิธีการเรียนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อันเป็นวิชาทักษะที่จะต้องอาศัยการเรียนรู้โดยวิธีฝึกเป็นสำคัญ ดังทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546 : 59-65) ที่กล่าวว่า “ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือการกระทำซ้ำ” นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และฝึกทักษะได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นจึงอาจเชื่อได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมีปัญหาและยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยดูจากผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (General Achievement Test) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ทั่วประเทศที่ผ่านมาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระภาษาไทยในระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 43.31 ค่าเฉลี่ยระดับจังหวัดบุรีรัมย์ร้อยละ 41.24 (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดบัวทอง อำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2548 มีค่าเฉลี่ยในกลุ่มสาระภาษาไทยร้อยละ 43.86 เมื่อพิจารณาเฉพาะทักษะการเขียนแล้วมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือร้อยละ 38.00 ซึ่งนับว่าเป็นผลการประเมินที่ต่ำมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 . 2548 : 6) ปัญหาที่สำคัญของการสอนภาษาไทยคือปัญหาด้านการเขียน โดยเฉพาะการเขียนสะกดคำที่เป็นคำยากดังที่ ชวนจิต ภูมัตย์ (2537 : 63) ได้กล่าวถึงลักษณะคำยากที่นักเรียนมีปัญหาในการเขียน 4 ประการคือ คำที่มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ คำที่ผันด้วยวรรณยุกต์เสียงตรีและเสียงจัตวา คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด คำที่เป็นอักษรนำ และ จากประสบการณ์การสอนภาษาไทยของผู้วิจัยเอง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังเขียนหนังสือไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนขาดความรู้และทักษะพื้นฐานทางภาษา เขียนตามเสียงตัวสะกดโดยไม่รู้ว่าพยัญชนะตัวใดบ้างที่สามารถใช้แทนตัวสะกดในมาตราแม่ต่าง ๆ ได้ จากปัญหาดังกล่าวทำให้นักเรียนเขียนคำไม่ถูกต้อง ผิดความหมาย อ่านแล้วไม่สามารถสื่อความเข้าใจ ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่ำซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข

จากสภาพและปัญหาการเรียนภาษาไทยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความเชื่อว่าถ้านักเรียนได้รับการฝึกซ้ำบ่อย ๆ ด้วยแบบฝึกทักษะจนชำนาญแล้วจะทำให้นักเรียนเขียนหนังสือได้ถูกต้อง ดังนั้นจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้น โดยหวังว่าแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะช่วยแก้ปัญหา

ในการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดที่นักเรียนเขียนผิดบ่อย ๆ ได้และช่วยพัฒนาการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำ ภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบัวทอง อำเภอกุเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากร ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 10 แผนใช้เวลาแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

1.2 แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 10 ชุด

1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบใช้ก่อนฝึกและใช้หลังฝึกจำนวน 1 ชุด มี 30 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก

1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบก่อนทดลองสอน 1 วัน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบเอง ใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาทีแล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาการสอน 10 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 20 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน

3. ทดสอบหลังเรียน (Post – test) หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด

3. วิเคราะห์ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด พบว่าคะแนนเฉลี่ยการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดแต่ละชุด ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.34 ถึงร้อยละ 93.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบฝึกทักษะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับได้แก่ แบบฝึกทักษะชุดที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.95 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93.59 รองลงมาเป็นแบบฝึกทักษะชุดที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.68 และแบบฝึกทักษะชุดที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.43 ดังนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด จึงมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 87.34

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทำแบบทดสอบ หลังการใช้แบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด เท่ากับ 25.30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.38 คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 84.33 ดังนั้นการทำแบบทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด จึงมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 84.33

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า นักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด 10 ชุด เท่ากับ 279.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 320 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 30.93 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.34 (E_1) และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เท่ากับ 25.30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.38 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 84.33 (E_2) ดังนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.34 / 84.33

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตาม มาตราตัวสะกด E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด 10 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.34 (E_1) จากคะแนนเต็ม 320 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.69 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดคิดเป็นร้อยละ 84.33 (E_2) จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.95 ดังนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.34 / 84.33 เมื่อนำไปทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามสูตร จะได้ค่า t ของ (E_1) เท่ากับ 2.39 และค่า t ของ (E_2) เท่ากับ 2.44 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80 / 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพจริงเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เท่ากับ 13.70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45.66 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เท่ากับ 25.30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.33 ค่าเฉลี่ยของคะแนนมีผลต่าง เท่ากับ 11.60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 38.67

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3 ซึ่งได้รับการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 3 โรงเรียนวัดบัวทอง ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด โดยรวม เท่ากับ 4.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 80

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 87.34 / 84.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดในระดับมากที่สุด มากกว่าร้อยละ 80

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการนำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ พบว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.34 / 84.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากก่อนที่จะสร้างแบบฝึกทักษะผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะจนเกิดความเข้าใจแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญและมีการปรับแก้จนเป็นที่น่าสนใจ ตลอดจนมีการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะโดยทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ตามขั้นตอนก่อนนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีคำแนะนำในการใช้ มีคำชี้แจงที่ชัดเจน บางกิจกรรมที่ยากจะมีตัวอย่างประกอบ องค์กรประกอบเหล่านี้ เป็นลักษณะของแบบฝึกที่ดี จึงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ สามารถทำแบบฝึกทักษะได้เป็นอย่างดียิ่ง ส่งผลให้แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิ อาจวิชัย.(2540 : บทคัดย่อ) ไพบุลย์ มุลดี. (2546 : บทคัดย่อ) บรรจง จันทร์พันธ์. (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา

แผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงเชื่อได้ว่าแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพจะช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด ปรากฏว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.67 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดของนักเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนเนื่องมาจากการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด เป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิดของนักเรียน แบบฝึกทักษะเน้นการปฏิบัติจริง นักเรียนจึงมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแบบฝึกทักษะ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร และการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย เพราะแผนการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถจดจำคำศัพท์ได้ และเกิดทักษะในเรื่องการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดเป็นอย่างดี จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดุลย์ ภูปล้อม. (2539 : บทคัดย่อ) สุกุณา เล็กนอก. (2545 : 30) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำที่สร้างขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.83 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เมื่อนักเรียนทำได้จึงเกิดแรงจูงใจอยากที่จะทำ แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีหลากหลายรูปแบบ ได้รับความสนใจ มีรูปภาพประกอบสวยงาม หลังจากทำแบบฝึกเสร็จแล้วนักเรียนชอบที่จะระบายสีทำให้นักเรียนเพลิดเพลินมีความสุขในการเรียน กิจกรรมในแบบฝึกทักษะเน้นการฝึกซ้ำๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยตรงทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการเขียนมากขึ้น สามารถพัฒนาการเขียนได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ความว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครู อาจารย์ สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

1.2 แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนเรียนช้า หรือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเขียนสะกดคำได้

1.3 แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นสามารถบูรณาการกับการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ ได้ เช่น ให้นักเรียนวาดภาพพระบายสี ในกลุ่มสาระศิลปะ ให้นักเรียนได้ทำแผนภาพความคิด (Mind Mapping) ในกลุ่มสาระอื่น ๆ เป็นต้น

1.4 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไปใช้อย่างแพร่หลาย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจัดทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ความคงทน ในการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนอื่น ๆ

2.3 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะในเนื้อหาอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- ชวนจิต ภูมาศย์. (2537). **ความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานในแบบเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรจง จันทร์พันธ์. (2547). **การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- ไพบูลย์ มุลดี. (2546). **การพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มะลิ อาจิวิชัย. (2540). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วรรณิ โสมประยูร. (2537). **การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สกุณา เลิกนอก. (2545). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ด้านผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน (GAT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**. บุรีรัมย์ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 4. (2548). **รายงานผลการสอบ (NT) บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 4**.
- อดุลย์ ภูปลี. (2539). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มคำและแบบฝึกที่จัดคละคำ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

THE DEVELOPMENT OF KLOM SI WRITING SKILLS FOR PRATHOMSUKSA V STUDENTS BY EMPLOYING PEER TUTORING LEARNING ACTIVITIES

ผู้วิจัย : นิพนธ์ โพธิ์ไทร

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. สุรัชย์ ปิยานุกุล

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ประชากรและกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียว (One Group Pre- test Post - test Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ จำนวน 11 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนประกอบแบบฝึก จำนวน 11 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Dependent sample t-test

ผลที่คาดว่าจะได้รับคือ ได้แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสี่ เป็นแนวทางสำหรับครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนเขียนกลอนสี่ โดยใช้แบบฝึกที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเขียนกลอนสี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ, การเขียนกลอนสี่, การเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop Klon Si writing exercises by using peer tutoring learning activities for Prathomsuksa V students with effectiveness criteria of 80/80 ; 2) to compare student's Klon Si writing skill achievement scores before and after using Klon Si writing exercises using peer tutoring learning activities for Prathomsuksa V students. The target groups were 28 Prathomsuksa V students, selected by purposive sampling in the second semester of Academic year 2007, Ban Tanon Kok Yai school, Bankruad district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 2. The research design was the one group pre-test post-test experiment. The research instruments consisted of :1) eleven Klon Si writing exercises by using peer tutoring learning activities; 2) eleven lesson plan used along with Klon Si writing exercises; and 3) an achievement test with 30 items. The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t-test using by computer program.

The expected results are that: 1) Klon Si writing exercises by using peer tutoring learning activities for Prathomsuksa V students with effectiveness criteria of 80/80 will be developed; 2) Prathomsuksa V students at Ban Tanon Kok Yai school have a chance to develop their Klon Si writing exercises by using peer tutoring learning activities; and 3) the developed Klon Si writing exercises by using peer tutoring learning activities will be useful for enhancing students in Klon Si writing effectively.

Keywords: Skill Exercises, Klon Si Writing, Peer tutoring Learning Activities

บทนำ

คนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน จึงมีผลงานด้านวรรณกรรมอันทรงคุณค่ามากมาย จากผลงานการประพันธ์ของกวีหลาย ๆ ท่าน ต่อเนื่องกันมา หนึ่งในนั้นที่มีผลงานด้านการประพันธ์บทกลอนอันโดดเด่นและเป็นแบบฉบับของกลอนที่ไพเราะที่สุดซึ่งยึดเป็นแบบอย่างในการแต่งกลอนในยุคปัจจุบันคือ สุนทรภู่ บรมครู ที่ทั่วโลกยอมรับและยกย่องให้ท่านเป็นกวีเอกแห่งบทกลอน แต่ในปัจจุบันผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีคุณค่าด้านนี้มีน้อยลงเรื่อย ๆ อาจเป็นเพราะคนในยุคปัจจุบันไม่ใส่ใจในการเขียนบทหรือกรอ หรือเป็นเพราะความสำคัญของการเขียนลดลง เนื่องจากมีสื่ออื่นที่มาแทนที่การเขียนมากขึ้น ทำให้คนมักง่ายและไม่ใส่ใจที่จะเขียน ไม่เห็นความสำคัญของการเขียน มีความสะเพร่าในการใช้ภาษา และใช้ภาษากันอย่างผิด ๆ มากขึ้นทุกที อีกทั้งยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการแก้ปัญหากันอย่างจริงจัง

ในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษาหรือหลักการใช้ภาษา ผู้ใช้ภาษาจะต้องเรียนรู้หลักภาษาไทยและใช้ให้ถูกต้องส่วนวรรณคดี และวรรณกรรมตลอดจนบทร้องเล่น เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นคติชนหรือภูมิปัญญาทางภาษาที่ถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต ความงดงามทางภาษาในบทประพันธ์ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองเป็นส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระช่วยให้เกิดความซาบซึ้งและความภาคภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและบอกกล่าวถึงความดีความงาม การประพาดพิงไว้ในวรรณคดีและคติชน ซึ่งสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน การเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมในส่วนของบทร้อยกรองผู้เรียนจะต้องเห็นความงามของถ้อยคำในบทร้อยกรองเข้าใจเรื่องราวของวรรณคดี สามารถท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะจะเป็นต้นทุนหรือพื้นฐานของการแต่งบทร้อยกรอง ดังนั้นการเรียนการสอนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ท่องจำบทอาขยานที่เป็นบทร้อยกรองอันไพเราะด้วย และการเรียนการสอนที่เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สังคมชีวิต และวัฒนธรรมของคนไทยอีกด้วย (กรมวิชาการ, 2545 : 8)

จากการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผ่านมาได้มีการรายงานผลการประเมินผลคุณภาพการศึกษาระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ปรากฏว่ามีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 45.52 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2, 2550) ซึ่งนับว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จากการสังเกตกิจกรรมการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยได้สอนประจำชั้นมาหลายปีพบว่านักเรียนจำนวนมากมีปัญหาเรื่องการเขียนคำคล้องจอง ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นในการแต่งร้อยกรองประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านมาตรฐานช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) ที่กำหนดว่าสามารถแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์และกลอนโดยแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการเขียนบทร้อยกรองจากแหล่งความรู้อื่น ดังที่กรมวิชาการ (2539 : 227) ที่กล่าวถึงปัญหาสำคัญในการเขียนบทร้อยกรองของเด็กไว้ดังนี้

1) เด็กมีประสบการณ์และประมวลคำศัพท์น้อย ทำให้ไม่สามารถใช้คำได้อย่างหลากหลายและความไม่ชัดเจน 2) เด็กขาดกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องทำให้ไม่สามารถเขียนเรื่องให้สัมพันธ์กันได้มักจะเขียนในลักษณะกลอนพาไป 3) เด็กขาดความคุ้นเคยกับความไพเราะของภาษาบทร้อยกรองทำให้ไม่สามารถใช้ภาษาที่ไพเราะและสละสลวย

แม้ว่าการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรองจะประสบปัญหามากมาย แต่ก็มีผู้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จ การสอนจึงต้องมีการให้ผู้เรียนฝึกฝนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดทักษะที่ต้องการ ดังที่ อัสนีย์ พลจันทร์ (2518 : 26) กล่าวว่าบุคคลมิได้เป็นกวีหรือนักกลอนโดย

ชาติกำเนิดแต่เป็นโดยการกระทำของเขาเอง นั่นคือเป็นได้จากการฝึกหัดเขียนนั่นเอง เราสามารถส่งเสริมให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการเขียนบทร้อยกรองได้ง่ายหากได้ฝึกฝนบ่อยๆ และ พงมาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 2) กล่าวว่า เด็กจะเริ่มเขียนบทร้อยกรองได้ตั้งแต่อายุ 7 ขวบหากได้รับการเสริมแรงอย่างเหมาะสมเด็กจะสามารถผูกเรื่องราวด้วยบทร้อยกรองได้ตั้งแต่อายุประมาณ 10 ขวบ

การที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมุ่งยกระดับคุณภาพและมาตรฐานนั้น ต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนมีการฝึกทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรมค่านิยมอันพึงประสงค์ ส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ครูต้องเตรียมแหล่งเรียนรู้บรรยากาศการเรียน เตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เด็กได้ปฏิบัติจริง มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย (อุดมศักดิ์ พลอยบุตร, 2545 : 22 – 23) การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหรือการให้ผู้เรียนช่วยกันเองเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย วิธีการให้ผู้เรียนสอนกันเองนี้ได้มีการพัฒนาและนำมาใช้ในรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายและวิธีการของครู โดยมุ่งเน้นช่วยเหลือผู้ที่ยังเรียนช้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาด้านความประพฤติ และปัญหาอื่น ๆ โดยมีความเชื่อว่า วิธีการให้ผู้เรียนสอนกันเองนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้จากกันและกัน

จากปัญหาการสอนเขียนบทร้อยกรองดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ปัญหา และเห็นว่าควรจะมีการส่งเสริมทักษะด้านการเขียนบทร้อยกรอง จึงคิดสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีขั้นตอนดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถนนโลกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 11 ชุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนประกอบแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 11 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ ผู้วิจัยศึกษาความรู้การเขียนกลอนสี่ และรูปแบบการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ธรรมชาติวิทยาภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้หลัก มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนบทร้อยกรอง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มาจัดทำแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่จำนวน 11 ชุด นำแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อแนะนำ นำแบบฝึกทักษะแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยระดับผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งรายชื่อผู้เชี่ยวชาญได้แก่ นางสาว อนันทรินทร์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 4 อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์นางดวงปาน สว่างรัมย์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นางสาวสุนันท์ ปันนุพา ครูชำนาญการ โรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ นำแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นนำทดลองหาประสิทธิภาพพร้อมกับเครื่องมืออื่น คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยหาประสิทธิภาพรายบุคคล (1:1) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ ไปทดลองใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข.

โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย โดยเป็นเด็ก
 เก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 1 คน และเด็กอ่อน 1 คน ขณะทำการทดลองผู้วิจัยสังเกตและบันทึก
 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และความเหมาะสมของเนื้อหา เวลา นำข้อมูลจากการสังเกตมา
 ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนกลุ่มเล็ก (1: 10) ซึ่งในขั้นตอนนี้สามารถ
 ใช้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ 6-12 คน ผู้วิจัยเลือกนักเรียนจำนวน 9 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย
 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข. โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัด
 บุรีรัมย์ โดยเป็นเด็กเก่ง 3 คน เด็กปานกลาง 3 คน และเด็กอ่อน 3 คน ทดลองใช้พร้อมกับ
 แผนการเรียนรู้ ขณะทำการทดลองผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ความ
 เหมาะสมของเนื้อหาและเวลา จากนั้นนำข้อมูลจากการสังเกตมาปรับปรุงแก้ไข ให้มีคุณภาพมากขึ้น
 ในขั้นตอนการหาประสิทธิภาพภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่เป็นนักเรียนทั้งชั้นหรือทั้งหมดที่มี ผู้วิจัยนำ
 แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ ที่ผ่านการทดลองกลุ่มเล็ก (1: 10) มาทดลองใช้พร้อมกับแผนการ
 เรียนรู้รวมทั้งใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทดสอบหลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพของ
 แบบทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก. โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด
 จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมี จำนวน 27 คน เปรียบเทียบการใช้ทดลองจริงแต่ไม่ใช่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ขณะ
 ทำการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน นำข้อมูลจากการสังเกตมาแก้ไข แล้วให้
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้
 กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้าน
 กรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 28 คน 2) แผนการเรียนรู้
 ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ มีขั้นตอนในการสร้าง คือศึกษาทฤษฎีและวิธีเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจากเอกสารและงานวิจัยที่
 เกี่ยวข้อง ศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ธรรมชาติวิชาภาษาไทยมาตรฐานการ
 เรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช
 2544 ในส่วนที่เป็นเนื้อหาด้านการเขียนบทหรือกรอนมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการเรียนรู้
 จำนวน 11 แผน นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุม
 วิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุด
 เดิมตรวจสอบเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องเหมาะสม แล้วนำไปใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะการเขียน
 กลอนสี่กับนักเรียนกลุ่มรายบุคคล (1:1) กลุ่มย่อย (1:10) และกลุ่มใหญ่หรือภาคสนาม (นักเรียนทั้ง
 ชั้น) ที่ไม่ใช่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จากนั้น นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทดลองแล้วนำมาปรับปรุง
 แก้ไข แล้วจัดพิมพ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 มีขั้นตอนในการสร้างคือ ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
 กลอนสี่จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแผนการจัดการ

เรียนรู้ทั้ง 11 แผน จากเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ มาจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยสร้างเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค ง จำนวน 40 ข้อ นำเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมด้านเนื้อหา แล้วนำข้อมูลมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) นำแบบทดสอบไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก. โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบโดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบเพื่อประเมินตามเกณฑ์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากรายข้อตั้งแต่ .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ไว้ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีการของ โลเวท (สมนึก ภัททิยธนี, 2549 : 230) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกที่เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 30 ข้อ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ก่อนทำการทดลองวิจัยได้ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. ดำเนินการสอนตามแผนการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ควบคู่ไปด้วย จำนวน 11 แผน กับกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง
3. หลังสิ้นสุดการสอนตามแผนการเรียนรู้ทั้ง 11 แผน แล้วผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่
2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การหาค่าประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะ โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ตามเกณฑ์ 80/80

2.2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

3.1 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่

3.2 ทดสอบสมมุติฐานคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ใช้สำหรับสอนซ่อมเสริมและฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นนักเรียนต้องเคยผ่านการเรียนเกี่ยวกับการเขียนกลอนสี่มาก่อน

2. ครูสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมได้

3. ก่อนที่ครูผู้สอนจะนำแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสี่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ ควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกให้เข้าใจ เนื่องจากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนจะต้องใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2539). **คู่มือดำเนินการอบรมการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6**. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว.

———. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

พจมาน พงษ์ไพบูลย์. (2534). **“ร้อยกรองของเด็ก”**. ในเอกสารประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียน

ระดับประถมศึกษา 5-11 พฤษภาคม 2534 ณ หาดเพชรรีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และ มูลนิธิโรตารีของโรตารีสากล.

สมนึก ภัททิยชนี. (2549). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2550). การรายงานผลการประเมินผลคุณภาพ
การศึกษาระดับชาติ. นนทบุรี.

อศนีย์ พลจันทร์. (2518). ศิลปการแห่งกายกอลอน. กรุงเทพฯ : ทักษิณาราม.

อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. (2545). ครูยุคใหม่...ครูยุคปฏิรูป. วารสารวิชาการ, 5(1) : 22-23.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย
เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

DEVELOPMENT OF THAI SKILLS ENHANCING EXERCISES ON
WRITING INDIRECT SPELLING OF FINAL CONSONANTS BY USING
CO – OPERATIVE LEARNING ACTIVITIES FOR PRATHOMSUKSA 2
STUDENTS

ผู้วิจัย : ดารานี โพธิ์ไทร

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดียวกัน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียว (One Group Pre- test Post - test Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ประกอบแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 10 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถ

ในการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Dependent Sample t-test

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ได้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องอื่น ๆ

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ, การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด, การเรียนรู้แบบร่วมมือ

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop Thai writing exercises on indirect spelling of final consonants by using co-operative learning activities for Prathomsuksa 2 students with effectiveness criteria of 80/80 ; 2) to compare student's achievement scores before and after using Thai writing exercises on indirect spelling of final consonants by using co-operative learning activities for Prathomsuksa 2 students; and 3) to investigate the satisfaction of the students on the constructed exercises. The target groups were 27 Prathomsuksa 2 students, selected by purposive sampling in the second semester of Academic year 2007, Ban Tanon Kok Yai school, Bankruad district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 2. The research design was the one group pre-test post-test experiment.

The research instruments consisted of : 1) ten Thai writing exercises on indirect spelling of final consonants by using co-operative learning activities; 2) ten lesson plan used along with Thai writing exercises on indirect spelling of final consonants; and 3) an achievement tests used as the pre-test and the post- test with 30 items, 4) a rating scale questionnaire of 10 items to measure the student's satisfaction on the skill exercises. The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t-test using computer program.

The expected results are that: 1) Thai writing exercises on indirect spelling of final consonants by using co-operative learning activities for Prathomsuksa 2 students with effectiveness criteria of 80/80 will be developed; 2) Prathomsuksa 2 students at Ban Tanon Kok Yai school have a chance to develop their Thai writing on indirect spelling of final consonants by using co-operative learning activities; and 3) the developed Thai writing exercises on indirect spelling of final consonants by using co-operative learning activities will be useful for developing all the Thai skills exercises.

Keywords: Skill Exercises, Thai Writing Indirect Spelling of Final Consonants, Co-operative Learning Activities

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์ของชาติ อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็น เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดหมายไม่ว่าจะเป็นการ แสดงความคิด ความต้องการและความรู้สึก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ประกอบกิจ รุกรงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการ แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิต ศาสตร์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็น สมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนภาษาไทยเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การติดต่อสื่อสาร โดยกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนทุกช่วงชั้น ได้ เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระ การฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาเพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่าง คล่องแคล่ว มีวิจารณญาณ และมีคุณธรรม

การจัดเวลาเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมในแต่ละชั้นปี ทั้งการจัดเวลาเรียนในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และรายวิชาที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งต้องจัดให้มีเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทุกภาคเรียนตามความเหมาะสม โดยช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละประมาณ 4-5 ชั่วโมง ช่วงชั้นนี้เป็นช่วงชั้นแรกของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กจำเป็นต้องพัฒนาทักษะที่จำเป็น เพื่อช่วยให้สามารถเรียนสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น ๆ ได้รวดเร็วขึ้น ทักษะเหล่านี้ ได้แก่ ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียน และทักษะคณิตศาสตร์ ดังนั้นการฝึกทักษะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ จึงควรใช้เวลาประมาณร้อยละ 50 ของเวลาเรียนทั้งหมดในแต่ละสัปดาห์ ส่วนเวลาที่เหลือก็ใช้สอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย (กรมวิชาการ. 2545 : 10)

ปัจจุบันพบว่า การเรียนการสอนภาษาไทยยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร จากรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546-2548 พบว่า วิชาภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.80, 38.50 และ 37.13 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2. 2549) และจากรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ ปีการศึกษา 2549 วิชาภาษาไทย พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.89 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2. 2550) จะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้ คือร้อยละ 65 สาเหตุน่าจะมาจากนักเรียนส่วนมากยังเขียนสะกดคำผิด ๆ กันอยู่อาจเนื่องมาจากการขาดทักษะในการฝึกการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ซึ่งเริ่มเรียนใหม่จะมีปัญหาในการสะกดคำ หากมีการใช้แบบฝึกทักษะในการสะกดคำและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเขียนสะกดคำบ่อย ๆ น่าจะทำให้ นักเรียนเกิดทักษะการเขียนได้ถูกต้อง อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนวิชาอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 กล่าวไว้ว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน การเขียนและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ กิจกรรมการสอนของครูก็เป็นสิ่งหนึ่งในการช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการทำให้นักเรียนในชั้นเล็ก ๆ ได้เพลิดเพลินสนุกสนาน ครูจึงควรเปลี่ยนวิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนอยู่เสมอ โดยครูต้องมีเทคนิค วิธีการ กิจกรรมที่หลากหลายและรู้จักเลือกใช้ อย่างเหมาะสม

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ของบุคคลด้วยการเขียนเป็นเรื่องราวให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรให้เป็นระเบียบ ให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้การเขียนยังเป็นรากฐานของการเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นการเขียนในชีวิตประจำวันจะต้องเขียนให้ถูกต้องตามอักขระวิธี การเขียนสะกดคำที่ถูกต้องเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพคนไทยทุกคน จึงควรตระหนักถึงปัญหาการเขียนสะกดคำผิดและช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง เพราะการเขียนสะกดคำได้ถูกต้องจะช่วยให้อ่านออกและเขียนได้ถูกต้อง ถ้าหากการเขียนคำผิดพลาด คลาดเคลื่อนหรือบกพร่องก็จะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป

จากปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยดังกล่าวข้างต้นรวมทั้งจากการที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นเวลา 15 ปี ได้ประสบปัญหาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ พบว่านักเรียนขาดทักษะในการเขียน โดยเฉพาะการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามตราตัวสะกด ได้แก่ มาตราตัวสะกดแม่ก แม่กด แม่กน และแม่กบ ยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ต่ำไปด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นชั้นที่เริ่มเรียนการสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกทักษะ แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดความก้าวหน้าและประเมินตนเองของนักเรียนได้ การใช้แบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จตลอดจนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ชุด มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ธรรมชาติวิทยาภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ ศึกษาทฤษฎีและความรู้เรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะภาษาไทย ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเขียนสะกดคำจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษารายละเอียดเนื้อหา คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จากหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที และวรรณคดีลัทธิ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มาจัดทำแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 10 ชุด นำแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย นางดวงปาน สว่างรัมย์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 นางชลนิชา เลิศนพคุณวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 นางสาวสุนันท์ ปันนุทา ครูชำนาญการ โรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ตรวจสอบความเหมาะสม นำแบบฝึกทักษะมาปรับปรุง

แก้ไข แล้วให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งก่อนไปทดลอง (Try Out) เพื่อหาประสิทธิภาพรายบุคคล (1 : 1) และเป็นกลุ่มหรือกลุ่มเล็ก (1 : 10) ผู้วิจัยเลือกนักเรียนจำนวน 9 คน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 21 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำแบบฝึกทักษะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ประกอบแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน มีขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและวิธีเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ธรรมชาติวิชาภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ ศึกษารายละเอียดเนื้อหาที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จากหนังสือเรียน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที และวรรณคดีล้านนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน โดยให้สอดคล้องกับแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องเหมาะสม นำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนกลุ่มรายบุคคล (1 : 1) กลุ่มย่อยหรือกลุ่มเล็ก (1 : 10) และภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความสามารถในการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดก่อนและหลังการทดลองซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแผนการจัดการเรียนรู้ทางการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 10 แผน สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เสนอต่อ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง นำมาปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา หากค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2549 : 220) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาความยากรายข้อและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ คัดเลือกข้อสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความยาก ตั้งแต่ .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ไว้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 238-239) หากค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีการของโลเวท (Lovett) (สมนึก ภัททิยธนี, 2549 : 230) เลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ กำหนดกรอบและคำถามในการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจตามขั้นตอน นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความสอดคล้องในด้านเนื้อหา ภาษาและการวัดผลประเมินผล นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง เกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจและการแปลความหมายยึดหลักของ รุ่งฤดี หมั่นการ (2545 : 59)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 10 แผน กับกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง

3. หลังสิ้นสุดการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 10 แผน ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการทดลอง ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
  - 2.1 การหาค่าประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะ โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ตามเกณฑ์ 80/80
  - 2.2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะแผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
  - 2.3 การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน
  - 3.1 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
  - 3.2 ทดสอบสมมุติฐานคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
  - 3.3 ทดสอบสมมุติฐานร้อยละของนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการนำแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดไปใช้ นักเรียนต้องได้เรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดมาก่อน และครูควรมีการเสริมแรง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ครูสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้
3. แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นสามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยให้นักเรียนระบายสีรูปภาพต่าง ๆ
4. ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะทั้งทางด้านการอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำในทุกระดับชั้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545).หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2524).ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- รุ่งฤดี หมั่นการ. (2545). การพัฒนาครูผู้การวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้นวัตกรรมแบบประสม.บุรีรัมย์ : สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลำปลายมาศ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2549). การรายงานผลการประเมินผลคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6. บุรีรัมย์.
- _____. (2550). การรายงานผลการประเมินผลคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ขั้นประถมศึกษาปีที่ 2. บุรีรัมย์.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม

LEARNING ACHIEVEMENT COMPARISON OF MATTAYOM
SUKSA 2 STUDENTS, NONJAROEN PITTAYAKOM SCHOOL LEARNING
LAWS RELATED TO DAILY LIFE BY USING LEARNING PACIKAGES

ผู้วิจัย: นิพนธ์ เครือคำ

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนา บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ 1)บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 เล่ม ประกอบด้วยเนื้อหา 10 เรื่อง 2)แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จำนวน 10 แผน 3)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 4)แบบสอบถามความพึงพอใจแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่ง

ระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 ชุด รวม 20 ข้อ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ได้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยร้อยละ 20 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ในระดับมาก

คำสำคัญ : บทเรียนสำเร็จรูป, กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop learning packages on law related to daily lives for Mattayomsuksa 2 students with effectiveness criteria of 80/80 ; 2) to compare student's achievement scores before and after using learning packages on law related to daily lives ; and 3) to investigate the satisfaction of the students on the constructed learning packages on law related to daily lives . The subjects were 40 Mattayomsuksa 2 students, selected by purposive sampling in the second semester of Academic year 2007, Nonjaroen Pittayakom school, Bankruad district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 2.

The research instruments consisted of :1) ten learning packages on law related to daily lives for Mattayomsuksa 2 students ; 2) ten lesson plan on law related to daily lives; 3) an achievement tests used as the pre-test and the post- test with 40 items, and 4) a rating scale questionnaire of 20 items to measure the student's satisfaction on learning packages on law related to daily lives for Mattayomsuksa 2 students. The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t-test using SPSS for Windows.

The expected results are that: 1) learning packages on law related to daily lives for Mattayomsuksa 2 students with effectiveness criteria of 80/80 will be developed; 2)

Keywords: Skill Exercises, Thai Writing Indirect Spelling of Final Consonants, Co-operative Learning Activities

บทนำ

ปัญหาการศึกษาไทยที่ผ่านมามีหลายประการ ประการหนึ่งที่พบคือ การจัดการเรียนการสอนของครู ครูเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ให้ความรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้รับฝ่ายเดียว โดยครูมุ่งหวังว่าการถ่ายทอดความรู้ของครู จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและนำความรู้ไปใช้ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติผลที่เกิดขึ้นอาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง พบว่าการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนในระดับต่างๆผู้เรียนจำนวนมากเกิดการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำเท่านั้นและบางส่วนอาจจะเข้าใจถึงระดับความเข้าใจและมีน้อยมากที่ได้ถึงขั้นการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า แสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดความรู้ของครู ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการได้

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นการสร้างบทเรียนไว้ล่วงหน้าให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วหรือช้า แล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล โดยบทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าวจะเป็นบทเรียนที่นำเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแบ่งเป็นหน่วยย่อยหลายๆกรอบ เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ในแต่ละกรอบจะมีเนื้อหาคำอธิบายและคำถามที่เรียงเรียงไว้ ต่อเนื่องกันโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับบทเรียน โปรแกรมที่สมบูรณ์จะมีแบบทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถทำการทดสอบด้วยตนเองก่อนและหลังเรียนได้ทันที ดังนั้น บทเรียนสำเร็จรูปจึงเป็นสื่อการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้วิจัยคิดว่าเหมาะสมกับการนำมาเป็นสื่อการเรียนประกอบการจัดกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา. 2545: บทคัดย่อ)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ค้นพบว่า ประการที่ 1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 5 ห้อง มีปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ผ่านมา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จึงทำการทดลองเพื่อแก้ไขปัญหาลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลการเรียนใกล้เคียงกัน โดยกำหนดห้องเรียนที่จะทำการทดลอง เป็นนักเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอน และเป็นนักเรียนที่ ผู้วิจัยเป็นครูที่ปรึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการวิจัยในชั้นเรียน ประการที่ 2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 5 ห้อง มีปัญหาการเรียนรู้ช้าและเร็วแตกต่างกันตามความสามารถ นักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนเนื่องจากขาดเรียน ลาและติดธุระ อุปสรรคดังกล่าวต้องหาวิธีแก้ไขโดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันไปใช้ได้จริงสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนา บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันก่อนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 186 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สาเหตุที่เลือกนักเรียนห้องดังกล่าวเนื่องจากเป็นห้องเรียนที่จัดนักเรียนคละกันมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยปีที่ผ่านมาใกล้เคียงกัน มีผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาปีที่ผ่านมามีแตกต่างกัน ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนและเป็นครูที่ปรึกษานักเรียนห้องดังกล่าว ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการทดลองวิจัยเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เพื่อแก้ไขปัญหาทางการเรียนที่แตกต่างกันและลดปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในห้องเรียนนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 เล่ม ประกอบด้วยเนื้อหา 10 เรื่อง
2. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จำนวน 10 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อ

การศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 ชุด รวม 20 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การวัดผลประเมินผล วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากหนังสือเรียนตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักและวิธีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจากเอกสาร ตำราการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างบทเรียนสำเร็จรูปอย่างถูกต้อง เลือกเนื้อหาที่จะใช้ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ได้แก่ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยเนื้อหา 10 เรื่อง กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละหน่วยเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลเนื้อหาในแต่ละตอนที่ใช้ในบทเรียน กำหนดโครงสร้างเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหา ความคิดรวบยอด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง โดยกำหนดกรอบที่จะเขียนเป็นลำดับเรื่องราวก่อนและหลังจากนำไปหายาก โดยแต่ละกรอบต้องต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ซึ่งในการสร้างบทเรียน สำเร็จรูปแต่ละเล่มจะเริ่มจาก คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สารสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กรอบความรู้ กรอบแบบทดสอบ คำถามสอดแทรกเนื้อหา กรอบเฉลยเป็นตอนๆ ไปจนจบเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อย นำบทเรียนสำเร็จรูปเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ขอหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพบทเรียนสำเร็จรูป นำบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความคิดเห็นตามแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำคะแนนความคิดเห็นที่ได้จากการประเมินมาหาค่าประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach, CVR) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์แต่ละคน นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่แก่นักเรียนกลุ่มประชากร โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปต่อไป

การทดลองใช้เป็นรายบุคคล (ขั้น 1: 1) ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่แก่นักเรียนกลุ่มประชากร โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัด

บุรีรัมย์ จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนกลุ่มอ่อน ปานกลาง และเก่ง อย่างละ 1 คน โดยเริ่มทำการทดลองก่อนเรียน แล้วจับเวลาเพื่อตรวจสอบว่าแบบทดสอบดังกล่าวนักเรียนสามารถทำเสร็จภายในกี่นาที จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทเรียนสำเร็จรูปไปที่ละกรอบ ขณะที่นักเรียนอ่านบทเรียน ครูแนะนำและซักถามข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขไปพร้อมๆ กัน หลังจากเรียนเสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำบทเรียนสำเร็จรูปมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก

การทดลองกลุ่มเล็ก (ชั้น 1, 10) ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ เป็นนักเรียนกลุ่มประชากร โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 12 คน เป็นนักเรียนกลุ่มอ่อน ปานกลาง และเก่ง อย่างละ 4 คน โดยเริ่มทำการทดลองก่อนเรียน แล้วจับเวลาเพื่อตรวจสอบว่าแบบทดสอบดังกล่าวนักเรียนสามารถทำเสร็จภายในกี่นาที จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทเรียนสำเร็จรูปไปที่ละกรอบ ขณะที่นักเรียนอ่านบทเรียน ครูแนะนำและซักถามข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขไปพร้อมๆ กับนักเรียนจากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้จากการสอบก่อนเรียนหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์และค่าประสิทธิผล แล้วนำบทเรียนสำเร็จรูปมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ก่อนนำไปใช้จริง นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปจัดทำเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาคู่มือครู แบบเรียน และขอบข่ายเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสาระการเรียนรู้และ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างการวัดผลประเมินผล แล้วเลือกเนื้อหา สำหรับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ นำแผนการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความคิดเห็นตามแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ นำคะแนนความคิดเห็นที่ได้จากการประเมินหาค่าประสิทธิภาพเชิงเหตุผล ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 186 คนโรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2550 นำคะแนนที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาหาค่าประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของแผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแล้วไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ การหาค่าความตรง ความเป็นปรนัย การหาค่าความยาก การหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ศึกษาเอกสารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการวัดผลประเมินผล กำหนดเนื้อหา ความคิดรวบยอดและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละหน่วยซึ่งจะเขียนในรูปของ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมเนื้อหาและผลการเรียนรู้อย่างที่ คาดหวัง จำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ขอ ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบและปรับปรุงตามคำแนะนำ นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ด้านวัดผลและประเมินผล เพื่อประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อ เนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การหาค่าความตรง ความเป็นปรนัย นำ ผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเคยเรียนเนื้อหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมาก่อน จำนวน 40 คน นำกระดาษคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนโดยให้ข้อถูกได้ 1 คะแนน ข้อผิด หรือ ไม่ตอบ หรือ ตอบเกิน 1 ข้อ ได้ 0 คะแนน หลังจากตรวจกระดาษคำตอบและรวบรวมคะแนนแล้ว นำ แบบทดสอบ มาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) เป็นรายข้อโดยวิธีของ เบ รนแนน (Brennan) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.20 -0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายใน ชีวิตประจำวัน จำนวน 40 คน ซึ่งมีค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) นำข้อสอบจำนวน 40 ข้อ มาคำนวณหาค่า ความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบทั้งฉบับของ โลเวท (Lovett) ได้ค่าความเชื่อมั่น จัดพิมพ์แบบทดสอบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, 93)

การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจทางการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับพฤติกรรมด้านความพึงพอใจ ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สร้าง แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ แล้วนำแบบสอบถาม ไปตรวจสอบคุณภาพโดยให้ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมให้ ข้อเสนอแนะนำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ประเมินความถูกต้อง เหมาะสมของข้อคำถามแต่ละข้อ นำผลการประเมินมาหาค่าเฉลี่ย ได้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งฉบับ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ กลุ่มประชากร นำคะแนนที่ได้จากการ

ตอบแบบสอบถามมาคำนวณหาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cranach หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและนำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre- test, Post - test Design (ถ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, 249)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง ตามแบบแผนทดลอง Nonrandomized Control Group Pretest Design) (ถ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536, 248-249)

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 10 ชั่วโมง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการดำเนินงาน เตรียมกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 40 คน ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และกำหนดวัน เวลาในการทดลอง

2. ขั้นดำเนินการทดลอง ให้กลุ่มทดลองทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ ทำการทดลองตามกำหนดการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 กลุ่มทดลอง ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 /3 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 40 คน เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ศึกษาแต่กรอบจนครบทุกกรอบ หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ทำแบบทดสอบย่อยและแบบทดสอบหลังบทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 10 ข้อ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้กลุ่มทดลอง ทดสอบหลังเรียน (Post Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ฉบับเดิม นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เมื่อรวบรวมคะแนนจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คำนวณหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล วิเคราะห์หา

ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการประเมินบทเรียนสำเร็จรูปโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของบทเรียนสำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่า ประสิทธิภาพเชิงเหตุผลของบทเรียนสำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบในบทเรียนสำเร็จรูป แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และคะแนนวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์หาค่า ประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของบทเรียนสำเร็จรูปตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูปโดยหาค่าดัชนีประสิทธิผล เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวันโดยใช้ สถิติ T-test (Independent Samples Samples) วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียน สำเร็จรูป ได้แก่สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบกับเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, 163)

ผลการวิจัย

ขณะนี้กำลังดำเนินการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป จากคำแนะนำของคณะกรรมการ ควบคุมและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และดำเนินการจัดพิมพ์เพื่อทดลองเป็นรายบุคคล (ขั้น 1: 1) ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นนักเรียนกลุ่มประชากร โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม ตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนกลุ่มอ่อน ปานกลาง และ เก่ง อย่างละ 1 คน

ข้อเสนอแนะ พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนช่วยสอน เข้ากับยุคเทคโนโลยี จะทำให้ผู้เรียนสนใจเนื้อหายิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2544). การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- บุญชม ศรีสะอาด.(2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา. (2545). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนโปรแกรม เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.buu.ac.th>.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ เรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ
โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

**DEVELOPMENT OF THAI SKILL ENHANCING EXERCISES ON
READING AND WRITING THE LIGATURE WORDS BY USING STUDENT –
CENTERED ACTIVITIES FOR PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS**

ผู้ทำวิจัย : สุภวัฒน์ จินโจ

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ เรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 31 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ จำนวน 10 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สารการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 10 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบฝึกทักษะ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) to develop skill enhancing exercises on reading and spelling difficult by using student – centered activities for Prathomsuksa 1 students with the effectiveness criteria of 80/80 and 2) to measure the student’s achievement on reading and spelling before and the ligature words after using the constructed skill exercises and 3) to investigate the satisfaction of students to words the constructed skill exercises. The target groups of the study were 31 students studying in Prathomsuksa 1 at Bantnonkokyai School Bankruat District, office of Buriram Educational Service Area 2, studying in the second semester of 2007. The research design was the one group pre-test post-test design.

The research instrument consisted of; 1) skill enhancing exercises on reading and spelling difficult by using student – centered activities which was constructed by the researcher; 2) ten lesson plans used along with the skill enhancing exercises ; 3) an achievement test used as the pre-test and post- test of 1 part with 30 items and 4) a rating scal questionnaire of 10 items to measure the student satisfaction to words the skill enhancing exercises. The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t – test.

The expected results are that ; 1) the skill exercises on reading and writing the ligature words using student – centered activities for Prathomsuksa 1 students will be developed; 2) the means score of the post – test will be higher than the means score of pre – test; and 3) students attitude to words the skill exercises on reading and writing the ligature words by using student – centered activities will be at the high level of agreement.

Keyword (S): Development of Skill Enhancing Exercises, Student — centered Activities

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ ขึ้นโดยให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษา ต้องใช้เป็นหลัก ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติ ของชาติ ซึ่งประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่านเพื่อใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและการสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระที่ 2 เพื่อใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวใน รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด เพื่อสามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง ความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สาระที่ 4 หลักการ ใช้ภาษา เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษาและ พลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สามารถใช้ภาษา แสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคมและชีวิตประจำวัน สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อเข้าใจและแสดง ความ คิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 12)

จากเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็น การเรียนการสอนภาษาของชาติ เป็นเครื่องมือสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างคนในชาติและยังเป็น เครื่องมือในการแสวงหาความรู้วิชาการต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน ทั้งทักษะการรับเข้ามาคือ การอ่านและ การฟังกับทักษะการถ่ายทอดออกไป คือ การพูดและการเขียนเป็นทักษะการแสดงออกด้วยการ แสวงหาความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เป็นช่วงชั้นแรกของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเด็กจำเป็นต้องพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ สามารถเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้รวดเร็วขึ้น ทักษะเหล่านี้ ได้แก่ ทักษะด้านการอ่าน และการเขียน (กรมวิชาการ, 2544 : 1:10)

การสอนแจกลูกสะกดคำเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน หากครูไม่ได้สอนแจกลูก สะกดคำแก่นักเรียนในระยะเริ่มเรียนการอ่าน นักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การประสมคำ ทำให้เมื่อ อ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิด ซึ่งเป็นปัญหามากสำหรับเด็ก นักเรียนไทยในปัจจุบัน เนื่องจากผลจากการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อวิชา อื่น ๆ ด้วย เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การสอนอ่านแจกลูก ครูควร เริ่มเมื่อนักเรียนอ่านเป็นคำไปได้สักระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งในระยะเริ่มแรกนี้อาจอยู่ในช่วงปฐมวัยหรือ ก่อนประถมศึกษา เด็กเรียนการอ่านโดยการจำรูปคำซึ่งเป็นคำพื้นฐาน กล่าวคือ เป็นคำที่ใช้ใน

ชีวิตประจำวันและเป็นคำใกล้ตัวเด็ก แต่เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนที่ต้องการเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้น นักเรียนไม่สามารถจำรูปคำได้ทั้งหมด การอ่านแจกลูกและสะกดคำจะช่วยให้ นักเรียนประสมคำอ่านและสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำควรสอน ในช่วงที่นักเรียนยังอ่านหนังสือไม่แตกฉานประมาณช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 แต่ไม่ได้เป็นกฎตายตัวว่าจะต้องถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถ้านักเรียนอ่านได้แล้ว การแจกลูกสะกดคำก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป ครูจึงควรสังเกตการอ่านของนักเรียนด้วยว่า ควรสอนแจกลูกสะกดคำมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนเป็นประการสำคัญ ดังที่ วรรณิ โสมประยูร (2539 : 156) ได้กล่าวไว้ว่า การแจกลูกสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนและการอ่านอย่างหนึ่ง เพราะต้องรู้จักแจกลูกสะกดคำให้ถูกต้องเสียก่อนจึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนและอ่านสะกดคำไม่ได้ เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของผู้อื่น และแสดงให้เห็นว่าผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้นั่นเอง ดังนั้นการอ่านและการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการอ่านและการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสีย ตั้งแต่เริ่มเรียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และช่วยให้เด็กได้ใช้คำต่าง ๆ ให้ถูกต้องและกว้างขวางสอดคล้องกับประเพณี แสงเปี่ยมสุข (2538 : 54-58) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาของการเขียนสะกดคำว่า ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสะกดการันต์ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังเขียนสะกดการันต์ผิดพลาด สาเหตุมาจากเด็กไม่ได้รับการฝึกการเขียนอย่างถูกวิธีและเพียงพอ ฉะนั้นครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนสะกดคำให้แก่ นักเรียนให้เกิดความรู้ดี ความสนุกสนานและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

ปัจจุบันการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ยังมีปัญหายู่มาก เนื่องจากนักเรียนยังอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ จึงส่งผลกระทบไปถึงการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวิธีการสอน และจัดหานวัตกรรมอย่างหลากหลายมาแก้ปัญหาในการอ่านและการเขียนของนักเรียน จึงทำให้พบว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการเสริมทักษะและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น จึงต้องสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านแจกลูกสะกดคำตามหลักจิตวิทยา นักการศึกษาเชื่อว่า ธอร์นไดค์ Thorndike ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือทำซ้ำในสิ่งนั้นบ่อย ๆ ดังนั้นในการเรียนภาษาไทย ถ้าผู้เรียนได้ฝึกซ้ำบ่อย ๆ ย่อมเกิดความชำนาญ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538 : 65-82) ซึ่งสอดคล้องกับ น้อมจิตร เพชรวิเศษ (2542 : 3) ที่กล่าวว่า การฝึกการเขียนให้ถูกวิธีต้องอาศัยการฝึกซ้ำทำทบทวนบ่อย ๆ ผู้เขียนจึงจะจำได้ ฟังเข้าใจ พูด อ่าน และเขียนได้ถูกต้องคล่องแคล่ว และวิธีที่จะฝึกทักษะทางภาษาได้ผลดีวิธีหนึ่งก็คือ การฝึกทักษะด้วยแบบฝึก เพราะแบบฝึกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการสอนภาษา นอกจากนี้ มนทิรา ภักดีณรงค์ (2544 : 99-

100) กล่าวไว้ว่า เด็กนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกชนิดต่าง ๆ มีความคงทนเรียนรู้ได้ดีเพราะนักเรียนได้ฝึกกระทำบ่อย ๆ นักเรียนได้ลงมือฝึกกระทำเอง และเกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึกหัด นอกจากนี้ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ยังได้กล่าวถึง ความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้นคือ แบบฝึก เพราะนักเรียนนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางมากขึ้น การฝึกย้ำทำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญสามารถจดจำเรื่องราวนั้นได้อย่างคงทนอีกด้วย และผลของการวิจัยของ ขวัญทอง จันทฤทธิ์ (2542 : 1-2) ยังพบว่า การใช้แบบฝึกการสะกดคำและแจกลูกของหนังสือภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้คะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายคือ เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสิทธิภาพ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรธัมย์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 31 คน ที่ผู้วิจัยกำลังสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้การแจกลูกและสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผน
2. แบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ เป็นแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ ตามแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะทั้งหมด 10 ชุด
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถในการแจกลูกและสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 249)

2. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรธัมย์ เขต 2 จำนวน 33 คน ผู้วิจัยได้ทดลองเองและใช้เวลาในการทดลอง 10 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำการทดลองสอน หาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ระหว่างวันที่ 10 – 31 เดือน กรกฎาคม 2550 ดำเนินการทดลอง ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการแจกลูกและสะกดคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ คะแนน 30 คะแนน

2.1.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำกับกลุ่มเป้าหมาย

2.1.3 เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 10 แผนแล้วทดสอบหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดความสามารถหลังการทดลองใช้แบบฝึกทักษะเรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.4 ในขณะที่ดำเนินการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตและตรวจสอบนักเรียนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทดสอบก่อนการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะและหลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ
2. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแจกลูกสะกดคำ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง การแจกลูกและสะกดคำ โดยการทดสอบค่าที (t-test dependent Samples) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 104)
- 1.4 ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามเกณฑ์ 80/80
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
  - 2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
  - 2.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.3 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ

2.4 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบย่อยประจำแผน ของนักเรียน ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ

2.5 การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนสะกดคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.5 การหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีของ Lovet

2.7 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ใช้สูตรของ คูเดอร์ - ริชาร์ด (KR – 20) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 256 – 257)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้สูตร t-test dependent sample

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยกำลังดำเนินการทดลองกับกลุ่มเล็ก กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่เรียบร้อยแล้ว และกำลังดำเนินการประมวลผลซึ่งผลที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น หลังจากที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การนำแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูควรมีการเสริมแรงเพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ความสนใจให้นักเรียน

2. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ สามารถใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า และมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนสะกดคำ

3. แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นี้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถนำไปปรับใช้ได้และสามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้

4. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะทั้งทางด้านการอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำในทุกระดับชั้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2535). คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐาน

ภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2. กรุงเทพฯ : กุศลภาดพร้าว.

———. (2542). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

———. (2544 ก). แนวการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

———. (2544 ข). แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ขวัญทอง จันทฤทธิ์. (2542). การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง

การสะกดคำและแจกลูก ของหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.

การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2538). “แนวทางการสร้างแบบฝึกสะกดคำยาก:” สารพัฒนาหลักสูตร

11: 53 เมษายน - มิถุนายน.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่

2. บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

มนทิรา กักคิณรงค์. (2544). การศึกษาแบบฝึกกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความ

คงทนในการเรียนรู้เรื่อง ยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทยชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดลำนาค.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิควิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ ส่งเสริม วิชาการ.

วรรณิ โสมประยูร. (2539). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วิมลรัตน์ สุทธโรจน์. (2545). เอกสารประกอบการสอนวิชาสัมมนาหลักสูตรและการสอน ภาษาไทย. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. สุจิต เพียรชอบและสายใจ อินทร์ทรัพย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก กัททิษธานี. (2544). การวัดผลการศึกษา. กอสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

**การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

**THE DEVELOPMENT OF ESSAY WRITING SKILLS
BY USING MIND MAP FOR MATTHAYOM II STUDENTS**

ผู้วิจัย: ล่ายง เครือคำ

**อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 เป็นอัตนัย 1 ข้อ คือให้นักเรียนเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด 1 เรื่อง (2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท32101 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 แผน เวลาเรียน 15 ชั่วโมง (3) แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด จำนวน 8 ชุด (4) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐาน t-test

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือได้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคมได้พัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแบบฝึกทักษะ

การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด และเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความในระดับอื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ, การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop essay writing skill exercises by using mind map for Matthayomsuksa Two students with effectiveness criteria of 80/80 ; 2) to compare student's essay writing skill achievement scores before and after using essay writing skills using mind map for Matthayomsuksa Two students; and 3) to study students' satisfaction towards essay writing skill exercises by using mind map for Matthayomsuksa Two students. The subjects were 40 Matthayomsuksa Two students in the second semester of Academic year 2006, Nonjaroen Pittayakom school, Bankruat district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 2.

The research instruments consisted of : 1) an objective achievement test with 20 items and a subjective achievement test with 1 item on an essay writing skills using mind map; 2) an - eight lesson plan used along with the essay witting skill exercises by using mind map ; 3) an-eight essay witting skill exercises by using mind map ; and 4) a questionnaire with 15 items concerning with essay writing skill exercises using mind map.

The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t-test using SPSS for Windows.

The expected results are that: 1) the essay writing skill exercises by using mind map for Matthayomsuksa Two students with effectiveness criteria of 80/80 will be developed; 2) Matthayomsuksa Two students at Nonjaroen Pittayakom school have a chance to develop their essay writing skill exercises by using mind map; and 3) the developed essay writing skill exercises by using mind map will be useful for developing the essay writing skill exercises for other levels.

Keyword(s): skill exercises, essay writing by using mind map

บทนำ

ภาษามีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความเข้าใจ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงเอกลักษณ์และเผ่าพันธุ์มนุษย์ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการที่จะนำไปสู่การติดต่อสื่อสาร การศึกษาหาความรู้และการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งอีกทั้งยังเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพของชาติไทย ดังนั้นการเรียนรู้วิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดสำหรับคนไทยที่จะต้องเอาใจใส่ฝึกฝนให้สามารถใช้ทักษะภาษาไทยได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว เพราะนอกจากเราจะใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแล้วยังใช้เป็นพื้นฐานประกอบการเรียนวิชาอื่นๆ อีก จากความสำคัญดังกล่าวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ด้านการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดีและสาระวรรณกรรมซึ่งจัดให้ตามสมควรแก่วัยเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนแสวงหาความรู้ ชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง การเรียนการสอนภาษาไทยที่ดีนั้น ผู้เรียนควรมีทักษะทางภาษา ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและประสบการณ์ทางภาษาให้มาก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูต้องมีบทบาทในการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาและสร้างบรรยากาศความรู้ด้วยตนเอง

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนและค่อนข้างยากเพราะในการสื่อสารด้วยการเขียนนั้น ผู้เขียนต้องมีความรู้ มีความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้มาก แล้วจึงกลั่นกรองความรู้ที่ได้รับนั้นแสดงออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ประจักษ์ (กรมวิชาการ, 2542, 26) การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันซึ่งต้องอาศัยตัวอักษรและสัญลักษณ์ต่าง ๆ นำมาร้อยเรียงเพื่อบรรยายความรู้สึกลึกซึ้ง ความคิดต้องการรวมทั้งข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นอย่างชัดเจน (กลยา สหชาติโกสิทธิ์, 2545, 51)

ในปัจจุบันการเขียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะการเขียนเป็นเครื่องมือที่จะใช้บันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ การเขียนจึงจำเป็นจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานจากทักษะการฟัง การดูและการอ่านซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนมีความรู้พื้นฐานมีข้อมูลและประสบการณ์เพียงพอที่จะนำมาเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดังปรารถนา การสอนเขียนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัญหาสำคัญอยู่ที่การขาดความรู้และประสบการณ์ ความช่างสังเกต ความคิด การใช้ภาษาและขาดการฝึกฝนแม้ว่าผู้เขียนจะมีพื้นฐานของการเป็นผู้เขียน

ที่ดีดังกล่าวแล้วทั้งหมดแต่ถ้าไม่ริเริ่มที่จะเขียนหรือฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอก็คงไม่อาจเป็นผู้เขียนที่ดีได้ เพราะการฝึกฝนย่อมช่วยเพิ่มพูนทักษะการเขียนให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งนับได้ว่าการเขียนเพื่อพัฒนา งานเขียนหรือเป็นการใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน ทั้งยังเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการเขียนอีกด้วย การฝึกฝนการคิดสร้างสรรค์ให้แก่แก่นักเรียนเป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะทักษะการ เขียนสร้างสรรค์ประเภทเรียงความ จึงเป็นหน้าที่ของครูภาษาไทยที่จะต้องคิดหาวิธีการสอนและ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อฝึกฝนทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน เพราะผลงานด้านการ เขียนเรียงความของนักเรียนคือการแสดงความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันมีปัญหามากโดยเฉพาะเรื่อง การเขียนเรียงความ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้มีเรื่องการเขียนเรียงความไว้ทุกระดับชั้น ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีปัญหาด้านการเขียนจะไม่ชอบกิจกรรมนี้ซึ่งจะเห็นได้จากการ มอบงานการเขียนเรียงความในโอกาสต่าง ๆ ที่โรงเรียนมอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบจะมีนักเรียน สนใจและรับผิดชอบเขียนเรียงความไม่มากนัก ด้วยเหตุที่การเขียนเรียงความเป็นเรื่องยากและต้องใช้ เวลาในการฝึกฝนเป็นอันมากจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและรู้สึกเหมือนว่าการเขียนเรียงความ เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องเรียน ขณะเดียวกันผู้สอนก็เกิดความท้อแท้ที่จะเกี่ยวข้องให้ผู้เรียนรู้สึกรักและ ชอบทั้ง ๆ ที่การเขียนเรียงความเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้ภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน แต่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะพื้นฐาน ด้านการเขียนยังไม่ดีเท่าที่ควร จึงไม่สามารถเลือกสรร ถ้อยคำและนำเอาความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการเขียน จึงทำให้งานเขียนขาดประสิทธิภาพ สื่อความ ไม่เข้าใจ ขาดความคิดพิจารณาและจดจำคำผิดไปใช้ทำให้เกิดความผิดพลาดซึ่งถือว่าเป็นการทำลาย ภาษา

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโนน เจริญพิทยาคม ได้ประสบปัญหาดังกล่าวยาวนานจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เป็นประจำและจากการสอนเกี่ยวกับการเขียนเรียงความในหลาย ๆ ครั้ง ที่ผ่านมามพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ ขาดทักษะการเขียนเรียงความ ทำให้การเขียนเรียงความเหมือนรายงานธรรมดา ผู้วิจัยจึงได้คิด หาวิธีแก้ไขดังกล่าว และมีความสนใจพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของผู้เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มีความน่าสนใจกว่า การเขียนเรียงความ ธรรมดา เนื่องจากเรียงความธรรมดาจะเน้นทักษะเขียนและทักษะการใช้ภาษาโดยตรงอาจทำให้ ผู้เรียนอาจเกิดการเบื่อหน่ายและไม่อยากทำกิจกรรม ส่วนการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด นอกจากนอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการเขียนและการใช้ภาษาแล้วยังจะได้รับความเพลิดเพลินจาก การใช้จินตนาการสร้างแผนที่ความคิดอีกด้วย

การสร้างแผนที่ความคิด (Mind Map) มีหลายรูปแบบ เช่น แบบผังความคิดรวบยอด แบบใยแมงมุม แบบแผนผังรูปร่างกลมทึบเหลี่ยม แบบผังวงจร แบบก้างปลา แบบแผนผังปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่มและแบบตารางเปรียบเทียบ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542, 19)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิธีการสร้างแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุมมาใช้ในแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดอย่างเป็นขั้นตอนโดยการแยกแยะความคิดหลักและความคิดรองของเรื่องที่เขียน ผู้เรียนจะได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างเต็มที่ในการแตกความคิดเพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญที่มีต่อหัวเรื่องหลักที่ใช้ในการเขียน นอกจากนั้นผู้เรียนยังเกิดความสนุกสนานกับการใช้จินตนาการตกแต่งภาพและรูปแบบของแผนที่ความคิดเชื่อมโยงสู่เรื่องที่เขียน ผู้เรียนยังจะได้รับความเพลิดเพลินกับเรื่องที่เขียนและได้ฝึกฝนการใช้ความคิดและทักษะการเขียนไปในตัว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพบแนวทางในการเรียนรู้เกิดความสนใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในการพัฒนาทักษะการเขียนและการศึกษาหาความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคมอำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 ห้อง จำนวนทั้งสิ้น 186 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นนักเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนและเป็นครูที่ปรึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 ข้อสอบแบบอัตนัย 1 ข้อ โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความ 1 เรื่อง
2. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท32101 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 แผน เวลา 15 ชั่วโมง
3. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด และแบบประเมินผลงาน จำนวน 8 ชุด
4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและเทคนิคการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2532, 50-65) วิเคราะห์แผนการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้และสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกให้ครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัย 1 ข้อ เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้วิธีการของ โรวินELLI (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (R.K. Hambleton) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, 220) นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด 2532, 87-89) คัดเลือกข้อสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้วิธีของ (Carver) (บุญชม ศรีสะอาด, 2532, 92) นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้ทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ศึกษาโครงสร้างเวลาเรียน การวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (กระทรวงศึกษาธิการ 2545, 1-34) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน เวลา 15 ชั่วโมง นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 1

สาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผลแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบอีกครั้ง ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดและแบบประเมินผลงานการเขียน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การวัดผลประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ 2544, 1-34) วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้จากเอกสารหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ 2544, 223-256) ศึกษาวิธีสร้างแบบฝึกจากเอกสารการค้นคว้าวิจัยของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ศึกษาตัวอย่างการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความจากหนังสือ (กรทอง จิระเชษฐกุล, 2548) ศึกษาการสร้างแผนที่ความคิด จากเอกสารหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมได้ตรวจสอบด้านเนื้อหาและการวัดผลประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม อำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน แบบ 1:1 ครั้งที่สองทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน ครั้งที่ 3 ทดลองกับนักเรียนกลุ่มใหญ่ 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ กำหนดกรอบและคำถามในการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจตามขั้นตอน นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความสอดคล้องในด้านเนื้อหา ภาษาและการวัดผลประเมินผล นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง เกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจและการแปลความหมายยึดหลักการของบุญชม ศรีสะอาด (2532,99)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-Test Post-test Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2536, 248-249) เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเดียวแต่มีการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทดสอบความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
2. ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง
3. เมื่อสอนจบบทเรียน นักเรียนทำแบบฝึกครบ 8 ชุด เวลา 15 ชั่วโมงแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ฉบับเดิม
4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด โดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลา 15 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการทดลอง โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, 220) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, แผนการจัดการเรียนรู้, แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง, แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีของ Brannan หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ใช้วิธีของ Carver การทดสอบสมมติฐาน t-test ของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และทดสอบสมมติฐานร้อยละของนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก นำผลที่ได้จากการทดลองไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, 163)

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนควรได้ฝึกทักษะการเขียนด้วยตนเองบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญและมีนิสัยรักการเขียน
2. การที่นักเรียนจะเขียนเรียงความได้ดี ต้องมีข้อมูลในการเขียนซึ่งครูต้องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าควบคู่กันไป
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำวิธีการของการเขียนเรียงความไปบูรณาการกับวิชาอื่น เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). การเรียนการสอนภาษาไทย ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ.
- . (2542). การวางแผนการเรียนการสอนสื่อและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ.
- . (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ.
- . (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย, เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ.
- . คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ.
- กรรทอง จิระเดชากุล. (2548). แบบฝึกการเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์วิจารณ์. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- กัลยา สหชาติโกสีย์. (2545). สัมฤทธิ์มาตรฐานภาษาไทย 2 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ. (2544). สถิติเพื่อบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : บริษัทธีรฟิล์มและไซเท็กซ์จำกัด.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : เนรมิตการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). การวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

THE DEVELOPMENT OF THAI EXERCISES ON “MATTRA TUA
SAKOD” SPELLING USING STAD FOR PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS

ผู้วิจัย : เบญจวรรณ เสาวโค

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตาม
มาตราตัวสะกด ที่ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกด
คำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ 3) ศึกษาความพึงพอใจของ
นักเรียนต่อแบบฝึกทักษะทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้
แบบกลุ่มร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
บ้านสารภี อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่
2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ประกอบด้วย (1) แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ
ตามมาตราตัวสะกด จำนวน 9 ชุด (2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ สาระการเรียนรู้
ภาษาไทย จำนวน 18 แผน (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน
30 ข้อ และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
คอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
ทดสอบสมมติฐาน t-test

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำตาม
มาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำ
ตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
สูงขึ้น และได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำ

ตามมาตรฐานตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำสำคัญ : การพัฒนาแบบฝึกทักษะ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ABSTRACT

The purposes of this study were to (1) The Development Of Thai Exercises On “MatiraTursakod” Spelling Using Stad For Prathomsuksa 1 Students on the 80/80 The Development Of Thai Exercises On “Matira Tursakod”Spelling Using Stad For Prathomsuksa 1 Students Student Teams Achievement Division (STAD) of Prathomsuksa 1 Student Of Sarape School, (2) compare the pretest and posttest learning achievement score Development Of Thai Exercises on “MatiraTursakod”Spelling with Student Teams Achievement Division (STAD), and (3) study the satisfaction of the students to the exercises and learning method

The samples of this study were 30 Prathomsuksa 1 students of Sarape School, Satuk District, the Office of Educational Service Area 2, Buriram Province. They were studying in the second semester of 2548 B.E. academic year.

The 4 research instruments included (1) 8 sets of analytical reading exercises, (2) 18 Thai language learning lesson plans with Student Teams Achievement Division (STAD), (3) 4- multiple choice learning achievement test with 30 questions, and (4) a 20- item questionnaire of students satisfaction. The collected data were analyzed through the statistical employed in the analysis were percentage, mean, standard deviation, and the hypotheses were tested by t-test.

Keyword (S): Thai Exercises On “MatiraTursakod”, Spelling Thai, STAD

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งของมนุษย์ในอันที่จะนำไปสู่การติดต่อสื่อสาร การศึกษาหาความรู้และการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง นอกจากนั้นยังเป็น วัฒนธรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพของชาติไทย และเป็นเครื่องมือสื่อสาร ที่ทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างคนไทยด้วยกัน ดังนั้นวิชาภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กไทยที่จะต้องเอาใจใส่ฝึกฝนให้สามารถใช้ทักษะภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว เพราะ นอกจากเราจะใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแล้วยังใช้ประกอบการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ อีก จากความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดควิสัยทัศน์

ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวพันกับความคิดของมนุษย์ เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ คิด วิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ขณะเดียวกันการใช้ภาษาอย่างมี เหตุผลในทางสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยงดงาม ย่อมสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ให้ เกิดความน่าเชื่อถือในภูมิปัญญาความรู้ การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิด ความชำนาญ การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราวความรู้และประสบการณ์ ส่วนการ พูดและการเขียนเป็นการแสดงทักษะด้านความคิดเห็น เป็นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของ ตัวเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ การใช้ภาษาไทยอย่างพินิจพิเคราะห์ สามารถเลือกใช้ถ้อยคำได้อย่างถูกต้องตรง ตามความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคลจึงเป็นเรื่องที่เราควรศึกษาให้เข้าใจอย่างยิ่ง ฉะนั้นการอ่านและการฟังจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้วิธีการอ่านและใช้ วิธีการอ่านที่ถูกต้องจึงจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมี พื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งยังช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางขึ้นด้วย (ประทีป แสง เปี่ยมสุข. 2540 : 1)

กลุ่มสาระภาษาไทย ได้มุ่งเน้นให้มีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนครบตามทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเขียนเป็นการสร้างหลักฐานทางภาษาที่ สื่อสารความคิดข้อมูลต่าง ๆ การเขียนเป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ทำให้คนไทยใน ปัจจุบันทราบความเป็นมาและขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทย ในอดีตที่มีความเจริญรุ่งเรือง สืบทอดกันมาอย่างไร คนไทยจึงต้องมีการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย เพื่อจะได้รักษามรดกทาง วัฒนธรรมของชาติเอาไว้ รวมทั้งพัฒนาตนเองและสังคมด้วย (วรรณิ โสมประยูร. 2537 : 186) การ เขียนคำผิดจะทำให้ผู้อื่นเข้าใจความคลาดเคลื่อน แต่ถ้าเขียนถูกก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่เขียน ได้อย่างรวดเร็ว (อำไพ กิณแหลม. 2528 : 2) ในด้านการเขียนถือว่าผู้สื่อสารต้องสื่อสารให้ชัดเจน มิฉะนั้นผู้รับสารจะไม่เข้าใจ บางครั้งการสื่อสารผิดแต่ผู้รับสารอาจเข้าใจถูกต้องว่า ผู้สื่อสารต้องการ สื่อสารอะไร แต่บางครั้งถ้าผู้สื่อสารใช้ภาษาในการสื่อสารไม่ชัดเจนหรือผิด จะทำให้ผู้รับสารไม่ เข้าใจหรือเข้าใจผิดได้ (บุปผา ทวีสุข. 2545 : 6)

การเขียนสะกดคำเป็นส่วนหนึ่งของการเขียนและถือว่าการฝึกทักษะการเขียนให้ ถูกต้อง รวดเร็ว สามารถนำไปใช้ในการเรียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนสะกดคำมี ความสำคัญที่สุดในการสื่อสารความหมายด้วยวิธีการเขียนและการเพิ่มพูนทักษะในการเขียนเพราะ การเขียนผิดก็เหมือนกับการพูดผิด ความหมายของคำก็จะเปลี่ยนไปและประสิทธิภาพการเขียนก็จะ ลดลง ในทางตรงกันข้ามถ้าเขียนสะกดคำได้ถูกต้องจะช่วยให้อ่านเข้าใจข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง และทำให้ผู้เขียนมั่นใจในการเขียนของตนเองยิ่งขึ้นซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพของการเขียนเพิ่มขึ้น ด้วย (สาวิตรี เทพิกัน. 2535 : 10) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะเกิดความ

ชำนาญนั้นครูต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการปฏิบัติบ่อยๆ ตามหลักของ Law of Exercise ในการนี้เครื่องมือที่จำเป็นอย่างยิ่งได้แก่ แบบฝึกทักษะ สำหรับการฝึกการเขียนสะกดคำ แบบฝึกการเขียนสะกดคำช่วยในการฝึกหรือเสริมทักษะทางภาษาและการใช้ภาษาของผู้เรียนสามารถนำมาฝึกซ้ำทบทวนบทเรียนนอกจากนี้ผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเองได้ทำให้จดจำเนื้อหาได้คงทนและมีเจตคติที่ดีต่อทักษะภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนรู้คำศัพท์ ความหมายของคำศัพท์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ยังสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการอ่าน การเขียนเป็นรายบุคคล และกลุ่มได้ดี นำมาทดสอบความรู้ วัดผลการเรียนรู้ได้อย่างดี ทำให้ครูทราบปัญหาข้อบกพร่องของผู้เรียนได้ถูกจุด ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มาก

โรงเรียนบ้านสารภี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากผลการประเมินผลระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2549 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เป็นผลมาจากปัญหาการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียน และเป็นผลมาตาค นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาในการเขียนซึ่งผู้วิจัย พอสรุปได้ดังนี้ เขียนพยัญชนะต้นผิด ไม่เขียนพยัญชนะต้น / อักษรนำผิด ไม่เขียนพยัญชนะตัวตาม วางตำแหน่งสระผิด เขียนสระผิด ไม่เขียนสระ วางตำแหน่งตัวสะกดผิด ไม่เขียนตัวสะกด เขียนตัวสะกดผิด วางตำแหน่งวรรณยุกต์ผิด ไม่เขียนวรรณยุกต์ เขียนตัวการันต์ผิด ไม่เขียนตัวการันต์

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด จึงคิดค้นวิธีการสร้างสื่อนวัตกรรมประเภทแบบฝึกทักษะขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งแบบฝึกที่ได้นี้จะต้องเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีคำสั่งหรือคำอธิบาย มีคำแนะนำในการใช้ แบบฝึก มีรูปแบบที่น่าสนใจและมีกิจกรรมการฝึกที่หลากหลาย (สามารถ มีศรี: 2530: 28)ซึ่งทักษะการเขียนสะกดคำจะเป็นพื้นฐานในการนำไปสู่การเขียนคำ วลี ประโยค รวมทั้งการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วย

ส่วนการนำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไปใช้นั้นผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เพื่อให้ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถสะกดคำภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้นอันจะส่งผลต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป อีกทั้งเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เรียนรู้แบบช่วยเหลือกันแทนการแข่งขันกัน และเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสารภี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 249) เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวแต่มีการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสารภี อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 17 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.3 ระยะเวลาในการวิจัย ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้เวลาดทดลอง รวม 18 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. เนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึกเพื่อใช้ในการวิจัย เนื้อหาที่ใช้ได้แก่ การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากหนังสือเรียนชุดทักษะพื้นฐาน เล่ม 1 และเล่ม 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด
2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด จำนวน 18 แผน 18 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 1 ชุด รวม 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสารภี อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 17 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบเอง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการสอน 18 ชั่วโมง
3. นำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ไปทดสอบหลังฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. รวบรวมคะแนนจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เพื่อคำนวณหาประสิทธิภาพ
2. นำคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน

3. หาประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยแบบฝึกทักษะ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ และจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. นำคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ $t - \text{Test}$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ตามเกณฑ์ $80 / 80$

2.2 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

2.3 การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.4 การหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีของ Lovett

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้สูตร

3.2 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด (E_1 / E_2)

3.3 ทดสอบสมมุติฐานร้อยละของนักเรียนที่มีความพึงพอใจระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2539). คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- . (2544). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรมวิชาการ : กระทรวงศึกษาธิการ.

----- . (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการ

จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

----- . (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.

ทัศนีย์ สุภเมธี. (2534) **พฤติกรรมการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ,

นิภาพร วงษ์ศิลา. (2545). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการสะกดคำยาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2538). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.

----- . (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

----- . (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2538). **รูปแบบการสอนความเข้าใจในการอ่าน**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.
พรินติ้ง เฮาส์.

วรรณิ โสมประยูร. (2537) “ การพัฒนาทักษะการเขียนระดับประถมศึกษา(1). ” ใน เอกสารการ สอน
ชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1(ภาษาไทย). หน้า 503 – 504.นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,

สมนึก ภัททิยธนี. (2541). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม. : ประสานการพิมพ์.

Atkinson. L.E. (2001). **What I’m Doing is Really Working in the Language Arts with the
Kids : Teacher Knowledge Teacher Change, and the Construction of Teaching
Practice for Reading and Writing**. The University of Manitoba (Canada)

Artzt, A.F. and Newman, C.M. (1990 : September). “Cooperative Learning,” **The
Mathematics Teacher**. 83(6) : 448-452.

Bruner, J.S. Goodnow,J.J. and Austin, G.A. (1956). **A Study of Thinking**. New Youk : John
Wiely & Sons.

Cook, JE. (2000). “Effect of Cooperative Learning (Student Teams – Achievement Divisions)
on African American and Caucasian Students Interracial Friendships,”
Dissertation Abstracts International. 61(6) : 108.

- Gundlach, H. James and P. Nelson R. (1992 : August). “A Scale for Measurement of Consume Satisfaction with Social Services,” **Journal of Social Service Research**. 6(7) : 37-50.
- Searborough, S.L. (2001). “A Snapshot Look at Coopearative Learning and Traditional Format in The Recitation Component of a College Precalculus Course,” **Dissertation Abstracts International**. 62(11) : 164.
- Salavin, R.E. (1990). **Cooperative Learning : Research and Practice**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice – Hill.
- Suyalto, W. (1998). “The Effect of Student Teams-Achievement Divisions on Martematics Achievement in Yogyakarta Rural Primary School (Indonesia),” **Dissertation Abstracts International**. 59(10) : 149.
- Wicklund , D.M. (1987, April). “Individual Learning Versus Cooperative Learning in a University Speradsheet Applications Class,” **Dissertation Abstracts International**. 63(10) : 3457-A

**การพัฒนาเกมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**

**DEVELOPMENT OF THAI LEARNING ACTIVITIES THROUGH GAMES
“SPELLING SCALE WORDS” FOR PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS**

ผู้วิจัย : วนิดา สวesda

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล วิเชียรศิลป์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้แผนพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pre- test Post - test Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 แผน 2) แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 ชุด 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความสามารถในการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด หลังจากที่นักเรียนเรียนจบทุกแผนการเรียนรู้ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์

คำสำคัญ : เกม, มาตราตัวสะกด

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop Thai learning activities through games “Spelling Scale Words” for Prathomsuksa 1 students with effectiveness criteria of 80/80 ; and 2) to compare Prathomsuksa 1 students’ achievement scores before and after using Thai learning activities through games “Spelling Scale Words”. The target groups were 31 Prathomsuksa 1 students in the second semester of Academic year 2007, Ban Tanon Kok Yai school, Bankruad district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 2. The research design was the one group pre-test post-test experiment.

The research instruments consisted of : 1) fourteen lesson plans of Thai learning activities through games “Spelling Scale Words” for Prathomsuksa 1 students; 2) fourteen Thai skill exercises on “Spelling Scale Words” ; and 3) an achievement test with 30 items on “Spelling Scale Words”. The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t-test using computer program.

The expected results are that: 1) the Thai skill exercises on “Spelling Scale Words” for Prathomsuksa 1 students with the effectiveness criteria will be developed; 2) Prathomsuksa 1 students at Ban Tanon Kok Yai school have a chance to develop their Thai “Spelling Scale Words” skills; and 3) the developed Thai spelling scale word skills will be useful for developing all the Thai skills exercises.

Keywords: Games, Spelling Scale Words

บทนำ

ภาษาได้มีกำเนิดและพัฒนาพร้อม ๆ กับมนุษย์ มนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์มีภาษาที่ใช้เป็นของตนเองแตกต่างกันไป ซึ่งเป็นที่น่าภาคภูมิใจว่าคนไทยมีภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสิ่งที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ โดยบันทึกเป็นวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 3) ดังนั้น คน

ไทยจำเป็นต้องศึกษาภาษาไทยให้แตกฉาน จนมีความรู้และทักษะเป็นอย่างดี สามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยความสำคัญดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ได้กำหนดเวลาเรียนตลอดปีการศึกษาไว้ประมาณร้อยละ 50 ของเวลาเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และวางทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการอ่านและการเขียน แต่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยในปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาไทย มักมีปัญหาด้านการสะกดคิดในเรื่องสระ พยัญชนะและวรรณยุกต์ ทำให้มีปัญหาในการเรียนภาษาไทย เด็กอ่านไม่ออกและเขียนไม่ถูกต้อง (เรวดี อาษานาม, 2537 : 317-321) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ดังจะเห็นจากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการทดสอบระดับชาติปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 24 คน ปรากฏว่าคะแนนเต็ม 30 คะแนน นักเรียนได้คะแนนต่ำสุด 4 คะแนน คะแนนสูงสุด 22 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 13.167 คิดเป็นร้อยละ 43.890 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2, 2550)

ปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวครูผู้สอนควรมีการศึกษาหาวิธีที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ ให้ทั้งความรู้ ให้ทักษะและความสนุกสนานไปพร้อม ๆ กัน โดยครูส่งเสริมให้นักเรียนให้สนใจและศรัทธาในวิชาภาษาไทยให้มากขึ้น และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เช่น การสอนโดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะ (จิราพร วัฒนวิทย์กิจ, 2535 : 48-57)

เกมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียน เกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย สามารถจูงใจให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนใจ โดยที่ครูไม่ต้องบังคับและนักเรียนได้รับความรู้โดยไม่รู้ตัว ซึ่ง ถานันดร สุวรรณรัตน์ (2530 : 361) และทัศนีย์ สุขเมธี (2533 : 230) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า เกมทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เราชความสนใจและปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ และจากงานวิจัยที่ใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทยของ เข้มทอง จิตรจักร (2544 : บทคัดย่อ) และศิริวรรณ เขียวรงค์ (2547 : บทคัดย่อ) พบว่าการใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่อง มาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพทางการเรียนภาษาไทยให้สูงขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาการใช้เกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ในช่วงชั้นต่าง ๆ และสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแผนการพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แผนพัฒนาเกมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเกมที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังการเรียนด้วยแผนพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการดำเนินการวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 3 ชนิด ประกอบด้วย

2.1 แผนพัฒนาเกมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 แผน

2.2 แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 14 ชุด

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 1 ชุด จำนวน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่
3. ศึกษารายละเอียดด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับมาตรการตัวสะกดจากหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย เล่ม 2 ชุดพื้นฐานทางภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ โดยนำเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการตัวสะกดมาจัดทำเครื่องมือวิจัยทั้งหมด
4. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. นำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยระดับผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำเครื่องมือวิจัยทั้งหมดไปทดลองหาคุณภาพกับนักเรียนกลุ่มอื่น ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง
8. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัยและนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 3.1 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2
- 3.2 ดำเนินการสอนตามแผนพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มาตรการตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง
- 3.3 หลังสิ้นสุดการสอนตามแผนพัฒนาเกมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 14 แผน ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดิมกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนของแผนพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกดชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4.2 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80 / 80 โดยหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1.1 ค่าร้อยละ ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่หรือจำนวนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100

5.1.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2547 : 56)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

5.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2547 : 87)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x	แทน	คะแนนแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
$\sum$	แทน	ผลรวม

5.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

5.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อ

โดยใช้สูตร IOC หาค่าเฉลี่ยความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

(สมนึก ภัททิยธนี, 2549 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องเหมาะสม ระหว่าง จุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างสิ่งที่ต้องการ วัดกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนรู้โดยใช้สูตรของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 90)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ ที่ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

5.2.3 หาค่าความยาก (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 84)

$$P = \frac{R_u + R_l}{2f}$$

เมื่อ	P	แทน	ระดับความยาก
	R_u	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	R_l	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่เท่ากัน

5.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) (สมนึก ภัททิยธนี, 2549 : 230)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	x_i	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
	$\sum x_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกคน
	$\sum x_i^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	c	แทน	คะแนนของจุดตัดของแบบทดสอบ
			โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

5.2.5 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะภาษาไทย
เรื่อง มาตราตัวสะกด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537 : 538-539) ตามเกณฑ์ 80 / 80 ใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum x}{N} \right]}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum y}{N} \right]}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนนการทำแบบทดสอบ หลังเรียนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน

สรุปผลของการวิจัย

ผลการวิจัยยังไม่เรียบร้อย อยู่ในขั้นตอนของการทดลองเครื่องมือกับกลุ่มเป้าหมาย

อภิปรายผล / ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แผนพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ
2. ได้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มี
ประสิทธิภาพ
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านถนนโลกใหญ่ ได้รับการพัฒนาทักษะ
ด้านการสะกดคำ
4. เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่องอื่น ๆ
5. เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ก่อนใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด นักเรียนยังไม่ได้เรียนรู้เนื้อหา
นั้น ๆ มาก่อน และครูควรมีการเสริมแรง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
2. ครูสามารถนำแผนพัฒนาเกมในการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง
มาตราตัวสะกด ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระอื่น ๆ ได้
3. แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นสามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้
เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยให้นักเรียนวาดภาพระบายสี
4. ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างและ
พัฒนาแบบฝึกทักษะอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำในทุกระดับชั้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางด้าน
กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). ผลการประเมินปฏิบัติการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มทักษะระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.

เจียมทอง จิตจักร. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำยาก ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับความสามารถ
ทางภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเรียนโดยใช้เกม ใช้แบบฝึกทักษะและใช้วิธีเรียนปกติ.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา.(พิมพ์ครั้งที่ 7).

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ถนอมศรี สุวรรณรัตน์. (2530, พฤศจิกายน). เกม. สารพัฒนาหลักสูตร, 6(68), 30-41.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2534). พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา. ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน วิทยาลัยครูธนบุรี. กรุงเทพฯ : นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

----- . (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เรวดี อาษานาม. (2537). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.

มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

ศิริวรรณ เขียวรงค์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การสะกดคำ
ยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมการศึกษากับการสอน
ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมนึก ภัททิยชนี. (2549). การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2. (2549). รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. มุขมนตรี.

**การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทย
โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัย**

**THE DEVELOPMENT OF THAI USING LESSON PLAN
THROUGH STORY TELLING FOR EARLY CHILDHOOD**

ผู้วิจัย : นวิวรรณ โคตรทม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้ กิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pre- test Post - test Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 20 แผน 2) นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 20 เรื่อง 3) แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 20 ข้อ เป็นรูปภาพแบบปรนัยเลือกตอบ 3 ตัวเลือก 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม จำนวน 1 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ ค่า t (Dependent Samples t- test)

คำสำคัญ : แผนการจัดประสบการณ์ , ทักษะทางภาษาไทย, นิทาน, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to develop Thai using lesson plan through story telling for early childhood with the effectiveness criteria; and 2) to compare student's achievement scores before and after using Thai using lesson plan through story telling for early childhood. The target groups were 30 of the 2nd early childhood, selected by purposive sampling in the second semester of Academic year 2007, Ban Tanon Kok Yai school, Bankruad district, Buriram province under the Office of Buriram Educational Service Area 2. The research design was the one group pre-test post-test experiment.

The research instruments consisted of : 1) twenty Thai using lesson plan through story telling for early childhood; 2) twenty-story telling for early childhood; 3) an achievement tests based on basic Thai with 20 items, and 4) an observation form of answering questions of early childhood. The collected data were analyzed by means, percentage, standard deviation, and t-test using SPSS for Windows. The expected results are that: 1) Thai using lesson plan through story telling for early childhood with the effectiveness criteria will be developed; 2) The 2nd early childhood's learning achievement after learning with Thai using lesson plan through story telling will be higher than of those before learning with; and 3) the developed Thai using lesson plan through story telling for early childhood will be useful for developing Thai using lesson plan through story telling for early childhood in different settings.

Keywords: Lesson Plan, Thai Skills, Story Telling, early childhood

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประสบการณ์ที่ เด็กได้รับในวัยนี้ จะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมของชีวิตมากกว่าระยะอื่นและต่อเนื่องไป จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการปฏิรูป การศึกษาไว้ 5 ด้าน คือ การปฏิรูประบบการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการศึกษา และการลงทุนเพื่อการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : คำนำ)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคลภายใต้บริบททางวัฒนธรรม อารยธรรม และวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน (สำนักวิชาการและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2546 : 1)

เพียเจท์ (Piaget. 1952 : 26) กล่าวว่าไว้ว่า เด็กช่วงอายุ 3-6 ปี จะถือเอาตัวเองเป็นสำคัญ และเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การสัมผัสและการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนได้ลงมือปฏิบัติ เด็กวัยนี้ชอบฟังนิทาน ชอบเลียนแบบ ชอบซักถาม ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการโดยการเล่านิทาน การสร้างประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมให้กับเด็กโดยวิธีการที่ถูกต้องจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยนิทานจะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ นิทานเป็นสื่อที่ใกล้ชิดเด็กแทบทุกวัย

การเล่านิทานให้เด็กฟังเสมอ ๆ จึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้กับเด็ก ทำให้เด็กรู้จักฟัง มีสมาธิ มีมารยาทในการฟัง และเป็นสายใยเชื่อมโยงในการสร้างความสัมพันธ์ ความรัก ความอบอุ่นระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ทุกคนในครอบครัว ทำให้เด็กมีความรัก ความผูกพัน เกิดความสนุกสนาน สนองความต้องการและความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก กระตุ้นความสนใจในการอ่าน ช่วยส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน เมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วทำให้อยากอ่านนิทานเรื่องนั้น ๆ หรือเรื่องอื่นต่อไป นิทานยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความคิด ช่วยให้เกิดความคิดอย่างมีจินตนาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออกเมื่อเด็กได้ฟังนิทานจะทำให้เด็กไม่รู้สึกลำบากตนเองกำลังถูกสอน เพราะเนื้อเรื่อง ท่าทาง และวิธีการเล่าของผู้เล่าจะทำให้เด็กสนุกสนาน ตื่นเต้น ชื่นชมสรรเสริญ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกระทึกใจ จนต้องการจะเอาเป็นแบบอย่าง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโลกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผลการวิจัยนี้อาจเป็นแนวทางให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้เห็นคุณค่าและเห็นประโยชน์ของการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทย สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่นเป็นวิธีการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่น สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จำนวน 20 แผน โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
  - 1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
  - 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1.3 ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 1.4 สร้างแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย แล้วนำแผนที่สร้างเสร็จเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อ

ตรวจสอบเสนอแนะในด้าน จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การวัดผลและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำข้อมูลของคำตอบ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Object Congruence)

1.6 นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อปรึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.7 นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วนำไปหาค่าประสิทธิภาพตามความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.7.1 การหาค่าประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (1 : 1) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยไปทดลองกับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 /1 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 จำนวน 3 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.7.2 การหาประสิทธิภาพเป็นกลุ่ม (1 : 10) ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ที่แก้ไขแล้วไปทดลองกับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 /1 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 จำนวน 10 คน เพื่อปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ด้านสาระการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ รูปภาพ เนื้อหา เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การวัดประเมินผล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

1.7.3 การดำเนินการทดลองเพื่อหาค่าประสิทธิภาพภาคสนาม ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการเหมือนขั้นตอนการสอนในสถานการณ์จริง โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองกับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 เพื่อหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

1.8 นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผ่านการทดลองแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 30 คน

2. นิทานประกอบแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 20 เรื่อง

2.1 เลือกนิทานที่ให้ความสนุกสนาน ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

2.2 นำนิทานที่ปรับเนื้อหาแล้วกำหนดคำถาม ตั้งคำถามให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องของนิทานที่ต้องการส่งเสริมทักษะทางภาษาไทยในแต่ละด้าน

2.3 นำนิทานที่ปรับเนื้อหาแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเสนอแนะในด้านเนื้อหา ภาษา ความสอดคล้อง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

2.4 นำนิทานที่ปรับเนื้อหาที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างเนื้อเรื่องของนิทานกับทักษะทางภาษาไทยของเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลจากการตอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ถ้า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน (สมนึก กัททิยธินิ. 2541 : 221)

2.5 นำนิทานมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำนิทานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปจัดพิมพ์ แล้วนำไปใช้ประกอบแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย ตามที่กำหนดไว้

3. สร้างแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทย และเครื่องมือวัดความสามารถทางทักษะภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทย

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยเชิงรูปภาพ ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะใช้ทดสอบเด็กเป็นแบบปรนัยรูปภาพ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ตามความเหมาะสมของภาษา คำถามที่ใช้ สื่อ

3.4 ปรับปรุง แก้ไข แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป แล้วนำมาจัดพิมพ์ จำนวน 20 ข้อ

3.6 นำไปทดลองใช้ (Try – Out)

3.7 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1

โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

3.8 นำแบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยที่ได้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถาม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถาม เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยของเด็กปฐมวัยขณะฟังนิทาน

4.2 กำหนดจุดประสงค์การสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถาม เพื่อประเมินผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทาน

4.3 ในการดำเนินการสังเกต ให้ผู้ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถาม ขณะที่เด็กทำกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ

4.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ ความเหมาะสมของคำถามกับวัยของผู้เรียน

4.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามที่ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

4.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามที่ได้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ กับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทาน สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 20 แผน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองเอง

3. บันทึกการสังเกตพฤติกรรมและตอบคำถามขณะใช้แผนในการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทาน

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทาน (Post – test)การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากการทดลอง ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัย
2. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนใช้แผนการจัดประสบการณ์และหลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์ โรงเรียนบ้านถนนโคกใหญ่ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
  - 2.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 2.2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน
หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

กำลังอยู่ในขั้นตอนการทดลองเครื่องมือกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2. นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนโดยการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. เป็นแนวทางแก่ครูและผู้ที่สนใจในการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน สำหรับเด็กปฐมวัยนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยควรนำแผนการจัดประสบการณ์ไปพัฒนาทักษะของนักเรียนในด้านอื่น ๆ ด้วย
2. คำถามที่ใช้ประกอบการเล่านิทานควรเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อกระตุ้นให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและการจัดบรรยากาศห้องเรียนให้มีมุมนิทาน เพื่อเด็กสามารถเรียนรู้ ทบทวนสิ่งที่เรียนผ่านมาแล้ว
3. นิทานที่ใช้ควรมีเนื้อหาที่กระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
4. ตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมผู้วิจัยต้องพูดให้กำลังใจและชมเชย เมื่อเด็กตอบคำถามถูกและแสดงความคิดเห็น ครูต้องให้ความช่วยเหลือในกรณีที่เด็กตอบคำถามไม่ได้ โดยใช้คำถามกระตุ้นเด็ก

เอกสารอ้างอิง

- สมนึก ภัททิยธินี. (2541). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ปัญญาปฏิรูปการศึกษา แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 . (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). กรุงเทพฯ : อรุณสภา ลาดพร้าว.
- Piaget, J. (1952). **Play Dreams and Imitation in Childhood**. New York : W.W. Norton & Company.

การพัฒนาการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง

THE DEVELOPMENT OF MUSICAL NOTES LEARNING BY USING THE
MELODION TRAINING PACKAGES FOR 6TH GRADE STUDENTS OF BAN
NONGKHUANG SCHOOL

ผู้วิจัย : พรวิไล จุลเสวก

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดฝึกทักษะเมโลเดียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนกับการสอนแบบเดิม 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มแบบง่าย เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน แผนการสอน แบบทดสอบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) และ Dependent Samples Test และ Independent Samples Test ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน มีประสิทธิภาพ 80.61/88.00
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการสอนแบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการเรียนดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนดนตรีสากล ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

ABSTRACT

The purposes of the study were to 1) develop the efficient Melodion training packages up to the learning achievement of students through the use of Melodion training packages with the conventional instruction, and 3) explore student' satisfaction on learning musical notes by the use of Melodion training packages. The sample group included 20 of 6th grade students studying in the second semester of the 2006 academic year, at Ben Nongkhuang School. Amphoe Khumuang, Buriram Province, which 10 of them were randomly assigned to the experiment group and the other 10 in the control group. The research instruments were the Melodion training packages. Lesson plans, learning achievement tests, and a set of satisfaction questionnaire. The data were statistically analyzed by the percentage, mean, standard deviation, and t-test (dependent and independent sample t-test). The study revealed the following results:

1. The Melodents' learning packages standard of 80.61/80.00.
2. Students' learning achievement through the use of the Melodion packages was higher than that of those with the conventional instructional at the .01 level of significance.
3. More then 80 % of students were satisfied through the use of the Melodion training packages.

Suggestions from the research included: various and interesting activities for encouraging students, adequate instruments provision and appropriate keeping, and student closely supervised by the teachers.

Keywords: Melodion training packages, learning musical notes

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เพราะดนตรีเป็นศิลปะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึก คนตรีสามารถกล่อมเกลาอารมณ์และความคิดของมนุษย์ได้ ทำให้ผู้ที่ได้สัมผัสกับดนตรี เกิดความรู้สึกชื่นชมทำให้มีความสุขเยือกเย็นช่วงสัปดาห์ พิจารณาได้ตรงตรงและเห็นคุณค่าในความงามของดนตรี ความรู้สึกดังกล่าวไม่สามารถรับรู้และสัมผัสได้ทุกคน หากแต่ต้องเรียนรู้สัมผัสและสร้างความเข้าใจ จึงจะส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นดนตรีจึงถือว่ามีค่าสำคัญยิ่งต่อมนุษย์ซึ่งสามารถสื่อความหมายและถ่ายทอดความนึกคิดให้เข้าถึงกันด้วยเสียง ด้วยทักษะการขับร้องการเล่นเครื่องดนตรี และการเขียนเป็นโน้ตดนตรี

การศึกษาดนตรี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความถนัดหรือความสนใจหรือเรียนได้จาก การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่วนการเรียนรู้ให้ได้ผลนั้นควรเริ่มเรียนเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้

ในชีวิตของทุกคน เช่น ควรเริ่มต้นเรียนดนตรีในชั้นอนุบาล บางคนเริ่มตั้งแต่อายุสองขวบครึ่ง ด้วยวัยขนาดนี้เด็กจะได้รับการเรียนรู้ได้ดีที่สุดในการพัฒนาอนาคตของประสาทรูและพัฒนารสนิยมในดนตรีที่ดี ดังผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ พบว่า การรับฟังกล่อมเนื้อนิ้วมือและการเปล่งเสียงของเด็กจะพัฒนาแตกต่างกันไปตามการเจริญเติบโตทางร่างกาย ที่สำคัญที่สุดคือ การฟังจะพัฒนาอย่างรวดเร็วและเด่นชัดขึ้นในช่วงอายุ 4-6 ขวบและการพัฒนากล่อมเนื้อนิ้วมือจะรวดเร็วและเด่นชัดในเด็กวัยช่วงอายุ 7-12 ปี (ชัชชัย นาควงษ์. 2541: 3) และการที่เด็กจะเกิดความเข้าใจดนตรี มีทักษะทางดนตรีและมีทักษะที่ดีต่อคนตรินั้น ครูต้องพยายามจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้เด็กได้รับรู้หลาย ๆ ด้าน ซึ่งการรับรู้้นั้นหมายถึง การได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ฯลฯ ยิ่งรับรู้มากเท่าใดความเข้าใจยิ่งชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นเด็กในวัยดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับการฝึกหัดและเสริมสร้างความสามารถพื้นฐานด้านดนตรี (อรรธรณ บรรจงศิลป์. 2535: 70)

การสอนดนตรีควรสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลหรือระดับปฐมศึกษา ปรึชญาและแนวคิดของการจัดการศึกษาจึงต้องให้เด็กรักดนตรี การที่เด็กจะรักดนตรีได้ เด็กก็ต้องได้เรียน ได้เล่น ความรักจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีความผูกพันที่จะเรียนรู้และเล่นดนตรีได้พอสมควร หากเด็กไทยทุกคนได้สัมผัสได้เล่นดนตรีผ่านสื่อและเครื่องมือประกอบการเรียนเรียง การบรรเลงอย่างมีความสุขและสนุกสนานจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว เกิดความคิดสร้างสรรค์ในขั้นสูง การพัฒนาสมองเด็กโดยผ่านกิจกรรมดนตรีจึงเป็นการวางพื้นฐานสำหรับเด็กที่จะเติบโตต่อไปในอนาคต เด็กจะเป็นผู้ที่มีความคิดจับไว้ในกาแก้ปัญหาเพราะดนตรีช่วยพัฒนาความฉลาดให้กับเด็กในขณะเดียวกันก็จะเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมมีความประณีตมีเสน่ห์และความงามอยู่ในตัว (กรมวิชาการ. 2545 :7)

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในปัจจุบัน ได้บรรจุเนื้อหาทางดนตรีไว้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้กำหนดวิชาดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระศิลปะ จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรได้ข้อมูลว่าครูส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการสอนวิชาดนตรี บางครั้งละเว้นการสอนบางเรื่องเนื่องจากขาดความรู้และทักษะ เช่น การอ่านโน้ต สัญลักษณ์ต่างๆ ทางดนตรี นอกจากนี้ยังพบว่าครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เนื่องจากขาดอุปกรณ์ ไม่มีเครื่องดนตรี (จันทร์เพ็ญ พงศ์ศิริแสน. 2540: 4) เช่นการเรียนการสอนแขนงดนตรี – นาฏศิลป์ ในจังหวัดบุรีรัมย์ และศรีสะเกษ มีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูมีความหนักใจกับการสอนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ครูยังมีทัศนคติไม่ดีต่อการสอนดนตรี ไม่มีความมั่นใจในการสอนดนตรี – นาฏศิลป์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียน ทั้งสามจังหวัดต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด และจากการศึกษาค้นคว้าพบว่าโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ขาดครูผู้สอนวิชาดนตรีทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาดนตรีและไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้เพราะครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาไม่ถนัดในการสอนดนตรี (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2535: 4)

ปัจจุบันผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง เป็นเวลา 6 ปี พบว่าการเรียนวิชาดนตรีนักเรียนมักจะมีปัญหาเรื่องโน้ตสากลเบื้องต้นคือไม่สามารถบอกค่าของตัวโน้ตและไม่สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีตามโน้ตที่กำหนดให้ได้ซึ่งส่งผลทำให้การสอนของครูไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาดนตรีทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากการสัมภาษณ์สังเกต และสอบถามครูผู้สอนซึ่งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการสอนอยู่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยเฉพาะเรื่องโน้ตสากลเบื้องต้นทั้งนี้เพราะครูไม่มีความรู้ความสามารถในการอ่านและเขียนโน้ตสากล ประกอบกับไม่มีสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ เมื่อเป็นเช่นนี้ครูจึงไม่สนใจที่จะสอนวิชาดนตรีถึงแม้ว่าครูบางคนจะผ่านการอบรมการสอนดนตรีมาแล้วก็ตาม ซึ่งทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวรวมทั้งประสบการณ์ในการสอนของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นที่จะหาทางแก้ปัญหาการสอนดนตรีโดยหาทางพัฒนากระบวนการเรียนการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลด้วยการใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนขึ้นมา จะทดลองใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอกู่เมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งน่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีของครูทั้งยังช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่องโน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน กับนักเรียนที่เรียนเรื่อง โน้ตดนตรีสากลโดยการสอนแบบเดิม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนที่ใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้การสอนแบบเดิม

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาดนตรีสากลโดยใช้ฝึกทักษะเมโลเดียน ในระดับพึงพอใจมาก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดฝึกการสอนดนตรีที่มีประสิทธิภาพ คือชุดฝึกทักษะเมโลเดียน
2. ได้สื่อการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนวิชาดนตรีมากขึ้น
3. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาดนตรีสากล จัดกิจกรรม สื่อการสอนและค้นหาวิธีการสอนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดทักษะในการเรียนดนตรีสากล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอกู่เมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอกู่เมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มแบบง่าย เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ ชุดฝึกทักษะ เมโลเดียน

ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 10 ชั่วโมง โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน และการสอนแบบเดิม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่อง โน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดทักษะฝึกเมโลเดียน กับนักเรียนที่เรียนเรื่อง โน้ตดนตรีสากลโดยการสอนแบบเดิม

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนที่ใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนสูงกว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้การสอนแบบเดิม

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอกู่เมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอกู่เมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มแบบง่าย เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ เรื่องโน้ตสากลเบื้องต้น จำนวน 10 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง

2. ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ชุด

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพร้อมกัน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ดำเนินการสอน
กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน
กลุ่มควบคุม สอนโดยวิธีการสอนแบบเดิม
3. ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน
4. นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ตามเกณฑ์ 80/80 ด้วยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ E_1/E_2
2. หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (P) และค่าความเชื่อมั่น
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโน้ตดนตรีสากลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนและการสอนแบบเดิม โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)
ทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent Samples Test
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะเมโลเดียน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.61/88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนและนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบเดิมก่อนทดลองไม่แตกต่างกัน แต่หลังจากการทดลอง นักเรียนที่เรียนดนตรีโดยใช้ชุดฝึก

ทักษะเมโลเดียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนดนตรีโดยการสอนแบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะ เมโลเดียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 80.61/88.00 หมายความว่า ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะเมโลเดียนเฉลี่ยร้อยละ 88.00 แสดงว่า ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ถือว่าการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมถวิล พูลทจักร (2539: บทคัดย่อ) ประไพณี ไชยวรกุล (2539 :บทคัดย่อ) และวณิ ถัดดากลม (2542: บทคัดย่อ) ซึ่งงานวิจัยพบว่า ชุดฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 และผลการวิจัยของนิติรัตน์ เล็กสราวุธ (2545: บทคัดย่อ) กุมาริ สุวรรณสิงห์ (2543 : บทคัดย่อ) และจันทนา คชประเสริฐ (2542: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน พบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.01/89.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ศิริพร นัตตะพงษ์ (2543: บทคัดย่อ) และอำไพวรรณ ศรีวรรณ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน ซึ่งก็ได้พบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้การที่ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้นั้น เนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนมีความสอดคล้องตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมในการฝึกทักษะเมโลเดียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างดี

1.2 กิจกรรมในการฝึกเป็นไปตามขั้นตอน เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ในการฝึกแต่ละครั้งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการฝึกด้วยตนเอง คอยให้ความช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ เสริมแรงและให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหา ซึ่งทำให้นักเรียนรู้สึกมั่นใจในการฝึก และประสบผลสำเร็จในเวลาไม่นาน

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนมีประสิทธิภาพ 80.61/88.00

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนกับการสอนแบบเดิม พบว่าก่อนทดลองนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไม่แตกต่างกัน แต่หลังทดลองนักเรียนที่เรียนทั้งสองวิธีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มหลังเรียนที่เรียนโน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะ เมโลเดียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโน้ตดนตรีสากลโดยการสอนแบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ พงศ์สุวรรณสิน (2542: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ฝึกการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการที่มีต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดฝึกมีคะแนนการตัดสินใจแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ใช้ชุดฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ พิมใจ อุทิศ (2539: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกสมรรถภาพด้านกระบวนการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สมรรถภาพด้านกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกกับกลุ่มที่เรียนตามปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ สมหวัง แสงสุนันท์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างการใช้ชุดการสอนและการสอนปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของอรพิน สุขเกษม (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ดนตรีสากลเป็นไปตามสมมติฐานเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนที่เรียนโน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนมีความสนใจกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนดนตรีโดยการสอนแบบเดิมเนื่องจากเป็นสิ่งที่นักเรียนชอบ และอยากฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี

2.2 ในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง เนื่องจากการเรียนดนตรีเป็นเรื่องของการฝึกทักษะ ทั้งการฟัง การร้อง การอ่านโน้ต และการปฏิบัติเครื่องดนตรี ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงและมีโอกาสฝึกฝนทักษะอย่างเพียงพอ เพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะให้มากที่สุด

2.3 การเรียนรู้โน้ตสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 80.59/88 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการเรียนรู้ดนตรีสากลอย่างดีหลังจากใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึก

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ดนตรีสากล ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประไพณี ไชยวรกุล (2539:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้ชุดฝึกการขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งในการเรียนโดยใช้ชุดฝึกการขับร้องเพลงไทยและผลการวิจัยของเนติญา เอี่ยมครอง (2545: บทคัดย่อ) และงานวิจัยของชุดิมา นวลพลับ (2546:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดการสอนสำเร็จรูปเรื่องซอด้วง พบว่า ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจกับการจัดการเรียนการสอนตามชุดการเรียนการสอนสำเร็จรูปซอด้วง ส่วนพินิตรี กลับทวี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนปฏิบัติฆ้องวงใหญ่เรื่องเพลงเดี่ยวพญาโศก พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน และผลการวิจัยของดวงเดือน อุปต์การ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องสาระของทำนองเพลงไทยผ่านทักษะการขับร้อง พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศรัทธา เหมือนถนอม (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกทักษะการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะเมโลเดียนในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการเรียนให้สูงขึ้นสังเกตจากคะแนนหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึก และเป็นชุดฝึกที่เน้นการปฏิบัติจริงก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็นและชุดฝึกมีความหลากหลาย น่าสนใจ จึงทำให้ผู้เรียนมีความพอใจและให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

3.3 ในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้นักเรียนได้แสดงออกให้มากที่สุด โดยครูคอยเป็นผู้ชี้แนะ ช่วยเหลือ เอาใจใส่ ช่วยเสริมแรงและคอยให้กำลังใจ ให้ความเป็นมิตรกับนักเรียนจึงทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก ส่งผลต่อการฝึกปฏิบัติมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีความพอใจต่อชุดฝึกทักษะเมโลเดียนในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้สอนควรจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อที่หลากหลายและน่าสนใจ ตลอดจนสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา

ควรจัดหาเครื่องดนตรีให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและมีการดูแลรักษาเครื่องดนตรี ให้อยู่ในสภาพที่ดี

ควรดูแล แนะนำ การฝึกทักษะของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

การศึกษาชุดฝึกทักษะที่ช่วยพัฒนาทักษะการเล่นดนตรี โดยเน้นการพัฒนาด้านจังหวะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความแม่นยำเรื่องจังหวะมากยิ่งขึ้น

ควรพัฒนาชุดฝึกทักษะนี้ เพื่อนำไปใช้ในการฝึกทักษะดนตรีชนิดอื่น และทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ

ควรศึกษาเปรียบเทียบทักษะด้านดนตรีของนักเรียนที่ฝึกโดยใช้ชุดฝึกกับการฝึกโดยเทคนิคการสอนแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.

กุมาริ สุวรรณสิงห์. (2543). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

จิรวรรณ พงศ์สุวรรณสิน. (2542). ผลการใช้ชุดฝึกการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการที่มีต่อการตัดสินใจแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จันทนา คชประเสริฐ. (2542). การสร้างชุดการสอนฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงพื้นเมืองภาคกลางเรื่องเพลงเทพทอง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

จันทร์เพ็ญ พงศ์ศิริแสน. (2540). ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (แขนงดนตรีนาฏศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. (2535). คู่มือนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ชุติมา นวลพลับ.(2546). การพัฒนาชุดการเรียนการสอนดนตรีไทยเรื่อง ขอด้วง สำหรับนักเรียนชั้น

- ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงเดือน คุปต์การ.(2542). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องสาระของทำนองเพลงไทย ผ่านทักษะการขับร้องสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2541). การสอนดนตรีสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิติรัตน์ เล็กสรารัฐ. (2545). การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องเครื่องดนตรีไทยในวงมโหรี เครื่องคู่ผ่านทักษะการฟัง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เนติญา เอี่ยมครอง. (2545). ผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดการสอนสำเร็จรูปเรื่องซอด้วง ของโปรแกรม วิชาดนตรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประไพณี ไชยวรกุล. (2539). การใช้ชุดฝึกการขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(การประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์ใจ อุทิศ. (2539). ผลการใช้ชุดฝึกสมรรถภาพด้านกระบวนการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พินิตร์ กลับทวี. (2542). การศึกษาพัฒนาชุดการสอนปฏิบัติม้องวงใหญ่เรื่องเพลงเดี่ยวพญาโศก สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นกลาง ปีที่ 3 วิชาเอกปี่พาทย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริพร นัตตะพงศ์. (2543). ประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง การผสมเสียงผ่านทักษะการฟัง สำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ดนตรี). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรัทธา เหมือนถนอม. (2546). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึก ทักษะการวิจัยในชั้นเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมถวิล พูลทจักร. (2539). การใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรี"จะเข้" สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมหวัง แสงสุรนันทน์. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ระหว่างการใช้ชุดการสอนและการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วณิ ถัดดากลม. (2542). การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ้ำร้องประธานเสียงในรายวิชา MSID 102 การซ้ำร้องประธานเสียง มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา).

นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2535). ศึกษาดนตรีศึกษา : คู่มือปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรพิน สุขเกษม. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างการใช้ชุดการสอนและการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อำไพพรรณ ศรีวรรณ.(2547). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะ 11 ลักษณะการคิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกวัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL THAI LANGUAGE READING
SKILLS BY 11 THINKING KIND WORKSHEETS OF PRATOMSUKSA 6
STUDENTS OF KOKWAT SCHOOL UNDER BURIRAM EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE I

ผู้วิจัย: จันทิมา เย็นทรัพย์

ผู้ร่วมวิจัย: บังอร แก่นจันทร์, รุ่งทิวา ชันติโชติบริบูรณ์, ไพโรจน์ วิทยไพโรจน์
โรงเรียนบ้านโคกวัด, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะ 11 ลักษณะการคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านเชิงวิเคราะห์ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ศึกษาจากประชานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกวัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง แบบฝึกทักษะการคิด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .52 ถึง .73 ค่าความยากง่ายระหว่าง .34 ถึง .56 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .802 และแบบสอบถามความพึงพอใจนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นที่ .843 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิภาพ ค่าดัชนีประสิทธิผล และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า

4. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิด ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ เกณฑ์ 82.26/81.10 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เท่ากับ .58 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 58

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก

คำสำคัญ : การสอนภาษาไทย, การคิดเชิงวิเคราะห์, แบบฝึกทักษะ, ทักษะการคิด.

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop the teaching plans of analytical Thai language reading skills using 11 thinking kind worksheets of pratomsuksa 6 students of Kokwat School under Buriram Educational Service Area I, which has an efficiency index of 80/80 and over .50 for an effectiveness index ; 2) to compare the learning achievement before and after studying by using worksheets ; 3) to investigate the satisfactions toward the worksheets courses. The samples were 20 students at Pratomsuksa 6 of semester 1/2007. Four types of the instruments used for gathering data were teaching plans, worksheets, achievement test with the power of discrimination for each item (r_{xy}) between .52-.73, the difficulty of the whole test between .34-.56, and the reliability of the whole test was .802, questionnaires with 0.843 Cronbrach's alpha coefficient. Percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviations ($S.D.$), E_1/E_2 , $E.I.$, t-test were used for analysis. The results were :

4. The developed teaching plans has properly the efficiency index of 82.26/81.10, with the effectiveness index of .58 that shown 58% of all students had constructed their own knowledge via analytical reading skills.

5. The learning achievement after classes of studying was higher than before practising at the .01 level significance.

6. The students whom had been treated by the teaching plans have totally satisfied at high level.

Keywords : Thai Teaching, Analytical Thinking, Worksheet, Thinking Skills.

บทนำ

การพัฒนาคนเป็นปฐมเหตุของการพัฒนาทั้งปวง ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ความตอนหนึ่งว่า การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้นย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 1) และการพัฒนาคนนั้นต้องใช้การศึกษารอบร้อม จึงจะประสบความสำเร็จ ลักษณะคนที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีวิจรรณญาณในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (วิทยา นาควัชระ. 2547 : 25)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้บัญญัติหลักการในอุดมการณ์เพื่อให้เด็กคิดเป็น ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ กระแสโลกาภิวัตน์ และแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ศิริกาญจน์ โกสุม และดารณี คำวังนัง. 2544 : 6-10) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งมาจากการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์จากข้อมูลที่ได้รับมา

การอ่านนับเป็นกิจกรรมหนึ่งในการแสวงหาข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้ เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อเท็จจริง เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ เป็นเสมือนกุญแจพิเศษที่จะนำไปสู่ความกระจ่างในเรื่องราว เหตุการณ์ หรือปัญหานั้นับประการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 4) เมื่อนำข้อมูลจากการอ่านเข้าสู่กระบวนการทางสมองก็จะได้องค์ความรู้ใหม่ออกมา ซึ่งผู้ที่มีทักษะในการคิดที่ดีก็จะสามารถเข้าถึงความรู้ได้รวดเร็ว แดกฉาน ทักษะการคิดเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่จึงเป็นการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549 : 32)

ภาษาไทยมีความสำคัญมากในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้เน้นให้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และสื่อความหมาย ที่จะต้องใช้ภาษาให้ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการพัฒนาตนเอง การแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม รวมถึงการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด การมีนิสัยรักการอ่าน และการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็น ในการติดตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ๆ ที่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิต และช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความคิด และวิจรรณญาณ ให้คนเรามีความงอกงามทางสติปัญญา ความสามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิตในทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งนี้ผู้อ่านจะต้องรู้จักเลือกหนังสือ รู้วิธีอ่านทั้งอ่านออกและอ่านเป็น สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน คิด วิเคราะห์ ในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัด

กระบวนการเรียนรู้เน้นทักษะกระบวนการคิด และในมาตรฐานที่ 18 ตัวบ่งชี้ที่ 2 “มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ” จึงต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ถือเป็นความสามารถด้านการอ่านในระดับสูงที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้พัฒนาตน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับชาติ (National Test : NT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2548 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.78 ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และผลการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับชาติ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านโคกวัด ปีการศึกษา 2549 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึง ร้อยละ 37 ทักษะที่ต้องปรับปรุงมากที่สุดคือ ทักษะการอ่าน คิด วิเคราะห์และจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูสอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยมีปัญหาทักษะการอ่านมากที่สุด กล่าวคือผู้เรียนอ่านแล้วไม่สามารถนำเรื่องที่อ่านไปวิเคราะห์ แยกแยะ สรุป และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก

จากความสำคัญและปัญหาการอ่านดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะในลักษณะการคิดที่หลากหลาย ทันสมัย มีรูปภาพที่น่าสนใจ จะทำผู้เรียนซึ่งอยู่ในวัยเด็กที่มีความจำ ความใส่ใจในสิ่งง่าย ๆ (พระพรหมมิ่งคลาจารย์. 2550 : 265) เกิดแรงจูงใจในการเรียน จะช่วยแก้ไขปัญหาการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ดี สามารถเชื่อมโยงต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะทักษะ 11 ลักษณะการคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะ 11 ลักษณะการคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะ 11 ลักษณะการคิด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านโคกวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เนื้อหา

แบบฝึกทักษะการคิดมี 11 ลักษณะการคิด ใช้ระยะเวลาฝึกทักษะละ 3 ชั่วโมง ดังนี้

1. การคิดคล่อง อ่านจาก บทเพลง นิทาน และบทร้อยกรอง
2. การคิดหลากหลาย อ่านจาก นิทาน บทร้อยกรอง และโฆษณา
3. การคิดยืดหยุ่น อ่านจาก บทร้อยกรอง โฆษณา และข่าว
4. การคิดละเอียด อ่านจาก โฆษณา ข่าว และบทความ
5. การคิดชัดเจน อ่านจาก เพลง นิทาน บทร้อยกรอง โฆษณา ข่าว และบทความ
6. การคิดอย่างมีเหตุผล อ่านจาก เพลง นิทาน บทร้อยกรอง โฆษณา ข่าว และบทความ
7. การคิดถูกทาง อ่านจาก เพลง นิทาน บทร้อยกรอง โฆษณา ข่าว และบทความ
8. การคิดกว้าง อ่านจาก เพลง นิทาน บทร้อยกรอง โฆษณา ข่าว และบทความ
9. การคิดลึกซึ้ง อ่านจาก เพลง นิทาน บทร้อยกรอง โฆษณา ข่าว และบทความ
10. การคิดไกล อ่านจาก เพลง นิทาน บทร้อยกรอง โฆษณา ข่าว และบทความ
11. การคิดพอเพียง อ่านจาก บทความ และพระบรมราโชวาท

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ชนิด คือ

4. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 11 แผน ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์โดยใช้ลักษณะการคิดแต่ละลักษณะปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการเรีย ที่	กระบวนการเรียนรู้			หมายเหตุ
	ชั่วโมงที่ 1	ชั่วโมงที่ 2	ชั่วโมงที่ 3	
1	Jigsaw	L.T.	L.T.	
2	Jigsaw	L.T.	L.T.	
3	Jigsaw	Group Investigation	Group Investigation	
4	Jigsaw	Group Investigation	Group Investigation	
5	Jigsaw	STAD	STAD	
6	Jigsaw	อุปนัย	อุปนัย	
7	CIPPA	CIPPA	CIPPA	
8	4MAT	4MAT	4MAT	
9	CIPPA	CIPPA	CIPPA	
10	CIPPA	การคิดแก้ปัญหา	การคิดแก้ปัญหา	
11	CIPPA	กระบวนการสร้างเจตคติ	กระบวนการสร้างเจตคติ	

5. แบบฝึกทักษะ 11 ลักษณะการคิด ประกอบการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 ชุด ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

6. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ผู้วิจัย
อำนาจจำแนกตั้งแต่ .52 ถึง .73 ค่าความยากง่ายระหว่าง .34 ถึง .56 และค่าความเชื่อมั่นทั้ง P17
.802

7. แบบสอบถามความพึงพอใจการเรียนรู้ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด จำแนกเป็นความพึงพอใจต่อการเรียน จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ .843

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3. ผู้วิจัยเขียนโครงการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกวัด เพื่อขออนุมัติโครงการวิจัย

4. ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และวิธีการสร้างเครื่องมือ
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. ผู้วิจัยจัดทำเครื่องมือ ขอคำปรึกษา แก่ไข และทดลองหาคุณภาพแบบ 1:1 และแบบกลุ่มเล็ก และทดลองภาคสนาม
5. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เก็บคะแนนจากแบบฝึกทักษะการคิด และแจกแบบสอบถามเมื่อดำเนินการสอนเสร็จสิ้น

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

6. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากเครื่องมือแต่ละประเภท
7. คัดแยกคะแนนตามลักษณะการคิดตามประเภทของแบบฝึกทักษะ
8. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลแล้วบันทึกข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูป
9. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำแบบฝึกทักษะการคิด ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิภาพ
2. การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้ โดยหาค่า *t-test* กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01
3. การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้ค่าดัชนีประสิทธิผล
4. การหาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ เกณฑ์ 82.26/81.10 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เท่ากับ .58 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 58 โดยรวมนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 การฝึกทักษะการคิดลำดับขั้นปรากฏ ดังนี้
  - 1.1 การคิดคล่อง ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01
  - 1.2 การคิดหลากหลาย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06
  - 1.3 การคิดยืดหยุ่น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12
  - 1.4 การคิดละเอียด ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.19

1.5 การคิดชัดเจน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.31

1.6 การคิดอย่างมีเหตุผล ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03

1.7 การคิดถูกต้องทาง ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.08 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08

1.8 การคิดกว้าง ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09

1.9 การคิดลึกซึ้ง ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.58 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89

1.10 การคิดไกล ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21

1.11 การคิดพอเพียง ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.42 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนร้อยละ 55.50 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนร้อยละ 81.10 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดมีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยในระดับมาก (4.25) จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการได้รับความสนใจ ได้รับพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (4.35)

3.2 ด้านเนื้อหา ได้รับความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (3.65)

3.3 ด้านวิธีการสอน ได้รับความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (4.31)

3.4 ด้านการตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน ได้รับความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (4.41)

3.5 ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้รับความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (4.55)

สรุปผลและอภิปราย

จากข้อค้นพบผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ เกณฑ์ 82.26/81.10 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกทักษะการคิดนี้ ทำให้นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกทักษะการคิดในบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.26 และได้คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.10 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การพัฒนากระบวนการคิดควรเตรียมการสอนอย่างมีขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกความสามารถในการคิดจากง่ายไปหายากตามหลักจิตวิทยาโดยผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการคิดมาปรับใช้ในแต่ละลักษณะการคิด มีการนำเนื้อหาทั้งจากนิทาน บทเพลง ข่าว โฆษณา หรือ บทความ มาให้นักเรียนได้ฝึก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นันทิญา สรรเสริฐ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า

รูปแบบการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรเริ่มจากการนำเสนองาน ขึ้นฝึกความสามารถในการคิด และสอดคล้องกับทักษะของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549 : 146) กล่าวว่า ผู้ที่ต้องการคิดวิเคราะห์ ให้ได้นั้น ควรพัฒนานิสัยช่างสังเกต ช่างสงสัย และช่างใคร่ครวญ แบบฝึกทักษะจึงมีลักษณะที่เหมาะสมในการสอนทักษะการคิด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชโรบล ทศวิล (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทางภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และผลการวิจัยของกรรณิกา สุขปัญญาวุฒิ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้แบบฝึกต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถนำไปใช้พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัฒน์ ทรงศรี (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงจริยธรรม ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้ภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์ พบว่าภาพข่าวหนังสือพิมพ์ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการคิดที่ถูกวิธี ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

จากร้อยละคะแนนที่ได้จากแบบฝึกทักษะการคิดพบว่า แบบฝึกทักษะการคิดชุดต้น ๆ มีคะแนนสูงกว่า ลักษณะการคิดในชั้นที่สูงขึ้น เนื่องมาจากในแบบฝึกได้ลำดับให้ลักษณะการคิดที่เป็นพื้นฐานให้กับการคิดลักษณะที่สูงขึ้น สอดคล้องกับทักษะของ ทิศนา ขัมมณี (2544 : 141) ซึ่งกล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กคิดควรให้ฝึกคิดคล่อง จะช่วยให้เด็กคิดได้เร็ว มีความคิดพุ่งพวย เมื่อคิดได้อย่างคล่องแคล่วแล้วจึงขยายไปยังลักษณะการคิดอื่น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และมีการทดลองใช้จนมีคุณภาพ เมื่อนำมาใช้จึงทำให้คะแนนหลังเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร แก่นจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทย เรื่องเที่ยวงานพนมรุ้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณดี สุระพาณิชย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกการคิด เชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองมีคะแนนการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดมีความพึงพอใจ

โดยรวมในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาในแบบฝึกผู้วิจัยได้เลือกตามความสนใจของนักเรียน นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่อยู่ในวัยรุ่นตอนต้น จึงสนใจเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง เช่น นิทาน บทกลอน ขำว เพลง โฆษณา และข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน และเห็นได้จากประเด็นด้านการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของแบบสอบถามความพึงพอใจ ได้รับความพึงพอใจระดับมาก (4.55) ซึ่งสูงเป็น อันดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรใช้แบบฝึกทักษะการคิดตามลำดับลักษณะการคิด
2. ควรปรับแนวคำถามให้เหมาะสมนักเรียนหากนำไปใช้กับชั้นอื่น
3. ครูควรตรวจสอบพฤติกรรมความคิดของนักเรียนหลังจากเรียนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. ควรศึกษาแนวทางการนำลักษณะการคิดกับสาระการเรียนรู้อื่น
5. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถนะในการคิดสูงขึ้น
6. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนกับความสามารถในการคิดใน

ลักษณะต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรรณิกา ศุภปัญญาวุฒิ. (2544). ผลของการใช้แบบฝึกต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่าง มี

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.

ชโรบล ทศวิถ. (2542). ผลการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทางภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทิสนา เขมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

นันทิญา สรรเสริญ. (2541). ผลการใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

บึงอร แก่นจันทร์. (2544). การสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทย

เรื่องเที่ยวงานพนมรุ้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ). (2550). รักลูกให้ถูกทาง. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.

- มาลินี แก้วเงิน. (2542). การสร้างแบบฝึกกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง หลักธรรมในรายวิชา ส 048 พระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง ปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ปลวกบุรี จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน).นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณดี สุราพาณิชย์. (2546). รายงานการวิจัย เรื่องผลของการใช้แบบฝึกการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. สตูล : ม.ป.ท.
- วิทยา นาควัชระ. (2547). โอโซนแห่งความสุข. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศิริกาญจน์ โกสุม และดารณี คำวังนัง. (2544). สอนเด็กให้คิดเป็น. กรุงเทพฯ : ก.พล (1996).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). โลกประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สุวัฒน์ ทรงศรี. (2547). การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

**ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วง
ชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตาม
ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริม
อนามัย**

**PROBLEMS AND NEED IN SCHOOL HEALTH PERFORMANCE IN BASIC
EDUCATION SCHOOLS OF LEVEL ONE TO TWO AND OF LEVEL ONE TO
THREE UNDER THE OFFICE OF BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE
AREA 2 BASED ON THE OPINIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS,
SCHOOL HEALTH TEACHERS AND HEALTH PROMOTION STUDENT
LEADERS**

ผู้วิจัย : นคร ศรีสุริยชัย

**อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักศึกษาฝ่ายส่งเสริมอนามัยและเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มละ 83 คน รวม 249 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครฟซี่และมอร์แกน (Krefcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage-Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.833 – 12.010 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน เท่ากับ .9692 และแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนเท่ากับ .9837 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานใช้ t-test

(Independent Sample) และ F – test การเปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละด้านโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการอนามัยมีความคิดเห็นต่อความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งภาพรวมและรายด้าน

4. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านบริการอนามัยโรงเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ผู้นำนักเรียนกับครูอนามัยโรงเรียนและผู้อำนวยการโรงเรียนกับผู้นำนักเรียนมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนกับครูอนามัยโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน คือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์และงบประมาณในการดำเนินงาน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอครูและแพทย์ควรตรวจสอบสุขภาพฟันนักเรียนเป็นประจำ

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อความต้องการ ในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน คือ โรงเรียนควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ส่งเสริมอนามัย เพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับงานอนามัยโรงเรียน และควรให้ครูและแพทย์ตรวจสอบสุขภาพฟันนักเรียนเป็นประจำ

คำสำคัญ: งานอนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate the problems and needs in school health performance based on the opinions of school administrators, school health teachers and health promotion student leaders and to compared the problems and needs in school health performance among the opinions of school administrators. School health teachers and health promotion student leaders. The sample consisted of school administrators, school health teachers and health promotion student leaders in basic education schools of level one to two and of level one to three under the Office of Buriram Educational Service Area 2. Eighty- three persons from each group to the total of 249 persons were selected through the Krejcie and Morgan's Sample – Sized Table together with the Multi – Stage Sampling technique. The instruments were the questionnaire with 3 types of questions: the check lists, the rating scales, and the open form. The questionnaires possessed the discrimination index between 1.833 – 12.010, and the reliability of .9692 for the ones concerning the problems in school health performance and the reliability of .9837 for the ones concerning the needs in school health performance. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test (Independent Sample) and F-test. The comparison of each pair or each aspect was conducted Through the Scheffe's Method. The statistical significant levels were set at .05. The results of the study were as following:

1. The opinions of school administrators, school health teachers and health promotion student leaders concerning the problems in school health performance as a whole and as each individual aspect were at a moderate level.
2. The opinions of school administrators, school health promotion student leaders concerning the needs in school health performance as a whole and as each aspect except the needs on the health services were at a moderate level.
3. The comparisons of the opinions of school administrators, school health teachers and health promotion student leaders concern the problems in school health performance both as a whole and as each individual aspect revealed that there were no statistically significant differences.
4. The comparisons of the opinions of school administrators, school health teachers and health promotion student leaders concerning the needs in school health performance as a whole revealed that there were no statistically insignificant differences and as each individual aspect revealed that there were statistically insignificant differences on health services at the level of .05, but not on the others. The comparison of each pair revealed that the opinions of the school health

teachers and the school administrators were statistically insignificant different with the opinions of the health promotion student leaders. However, the school administrators and the school health teachers were statistically significant different at the level of .05

5. The other suggestions for problems concerning the school health performance included that of the materials and budget for the performance and the buildings and facilities should be better provided and that the teachers and medical staff should regularly look after the students' teeth.

6. The other suggestions for needs concerning the school health performance included that the schools should improve the buildings and materials for health promotion and increase the budget for school health programs and medical staff should regularly look after the student's teeth.

Keywords: School health performance, the Office of Buriram Educational Service Area 2, problems concerning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกของการพัฒนาแบบก้าวกระโดดในยุคของโลกาภิวัตน์ หลักในการพัฒนาประชาชาติที่สำคัญที่สุดจะต้องเริ่มพัฒนาที่ตัวบุคคลเพราะการพัฒนาดน คือ การพัฒนาสังคมและการพัฒนาชาติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องเน้นที่การส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่สุขใสและมีคุณภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติได้ให้ความสำคัญกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนและคนไทยไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” และยังกล่าวอีกว่าคุณลักษณะนักเรียนต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิต จะเห็นได้ว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับเรื่องสุขภาพอนามัยอย่างแยกไม่ออก เพราะขณะที่นักเรียนกำลังศึกษาเล่าเรียน จะต้องมีความสุขดีไม่เจ็บป่วย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์, 2544 : บทนำ) และโรงเรียนเป็นที่รวมของเด็กจำนวนมากและเป็นเด็กอยู่ในวัยเจริญเติบโต จำเป็นต้องพัฒนาเด็กเหล่านี้ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญาไปพร้อมกัน ตลอดจนต้องให้ความคุ้มครองต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยจากการเจ็บป่วยอุบัติเหตุและภัยอันตรายจากสารเคมีและสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีทั้งหลาย สมควรที่โรงเรียนจะมีงานอนามัยโรงเรียนที่เข้มแข็งจึงจะสามารถจัดการศึกษาได้ดี (ชวลิต พุทธวงศ์, 2528 : 33)

โรงเรียนจึงเป็นสถานที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสุขภาพของเด็กในโรงเรียนประถมโดยการจัดสภาพของโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพและอนามัย ตลอดจนเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ชุมชน ชวลิต พุทธวงศ์ (2547 : 3) ได้เสนอว่า การดำเนินงานอนามัยโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่

สำคัญคือ การส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญห สุขภาพอนามัยของประชากรวัยเรียนเพื่อให้ประชากรกลุ่มนี้เป็นผู้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรค

สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ยังมีปัญหาที่จะต้องแก้ไขโดยพบว่านักเรียนที่มีสุขภาพอนามัยต่ำกว่าเกณฑ์จำแนกตามระดับการศึกษาต่าง ๆ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา มีนักเรียนมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 1,913 คน คิดเป็นร้อยละ 16.71 ระดับประถมศึกษา มีนักเรียนมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 6,366 คน คิดเป็นร้อยละ 15.76 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 712 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์, 2547 ก: 8-11) สัมพันธ์กับผลการสำรวจภาวะเจริญเติบโตของเด็กในวัยเรียนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ (2547 ข: 1) ซึ่งพบจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.31 น้ำหนักเกินเกณฑ์ร้อยละ 3.29 และส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 7.80 และระดับมัธยมศึกษา มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 5.75 มีน้ำหนักเกินเกณฑ์ร้อยละ 3.29 และส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 5.11 ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาของการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กในวัยเรียนที่ต้องแก้ไขโดยเร็ว

จากปัญหาที่พบดังกล่าวแสดงว่า การดำเนินงานด้านอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ยังมีปัญหาและขาดประสิทธิภาพ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรที่จะได้ศึกษาและหาทางแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภารกิจความรับผิดชอบ การพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาแก่นักเรียน จึงสนใจที่จะศึกษาหาและความต้องการในการ ดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยที่มีต่อการดำเนินงานอนามัยเพื่อจะได้ทราบปัญหาและความต้องการของผู้อำนวยการโรงเรียน, ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยว่าจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนอย่างไรเพื่อที่จะได้นำข้อมูลและผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบายตลอดจนการพัฒนาปรับปรุง และแก้ไขการปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนางานอนามัยโรงเรียน ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัย และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยมีความเห็นต่อปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ที่มีต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบายตลอดจนการแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยที่มีต่อการดำเนินงานอนามัยในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยแบ่งตามแผนพัฒนาสาธารณสุข ของสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข อันประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านบริการอนามัยโรงเรียน

ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 231 คน

ครูอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 231 คน

ผู้นำเงินนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 231 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 693 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรจซีและมอร์แกน (Krecie & Morgan) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 249 คน แล้ว ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 231 คน

ครูอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 231 คน

ผู้นำเงินนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 231 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 693 คน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาและความต้องการของผู้อำนวยการโรงเรียนครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านบริการอนามัยโรงเรียน, ด้านการส่งเสริมสุขภาพ, ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน ด้านส่งเสริมสุขศึกษา และด้านบริหารอนามัยโรงเรียน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการอนามัยมีความคิดเห็นต่อความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านส่งเสริมสุขศึกษา ด้านจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านบริการอนามัยโรงเรียน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ต่อปัญหาและความต้องการ ในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งภาพรวมและรายด้าน

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่ 1 ด้านบริการอนามัยโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ

แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ในด้านบริการอนามัยพบว่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนกับครูอนามัยโรงเรียนส่วนกลุ่มอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีดังนี้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 คือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์และงบประมาณในการดำเนินงาน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมเรื่องอนามัยนักเรียนน้อย

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อความต้องการ ในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 คือ โรงเรียนควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ส่งเสริมอนามัยเพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับงานอนามัยโรงเรียน และควรให้ครูและแพทย์ตรวจสุขภาพฟันนักเรียนเป็นประจำ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามกรอบงาน 4 ด้าน ทำให้ทราบทัศนะของการดำเนินงานอันเป็นข้อมูลนำไปสู่การวางแผนและพัฒนางานอนามัยโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ได้ดังนี้

ผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเมื่อเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน ด้านจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ด้านบริการอนามัยโรงเรียนและด้านส่งเสริมสุขภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร ไชยวงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริการโครงการอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้อำนวยการโรงเรียนพบ คือ ขาดความ

ร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากบุคลากรที่รับผิดชอบไม่เพียงพอและโรงเรียนจัดอบรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งความรู้ความเข้าใจให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนยังไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้มีปัญหาในการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนต้องตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานอนามัยโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ โดยการทำให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอนามัยตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยความคิดเห็นของครูอนามัยโรงเรียนต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน และด้านบริการอนามัยโรงเรียนตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกษียร เพ็ชรพวง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนของครูอนามัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนของครูอนามัยโรงเรียนในด้านการจัดโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะด้านการจัดน้ำดื่ม น้ำใช้ ด้านการตรวจสุขภาพ ด้านการส่งเสริมภูมิคุ้มกันโรค ด้านบัตรสุขภาพประจำตัวนักเรียน ด้านการรักษานักเรียนที่เจ็บป่วย ด้านการติดตามผลการรักษา ด้านส่งเสริมโภชนาการและด้านการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งโดยภาพรวมปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ยังขาดงบประมาณในการจัดสิ่งแวดล้อมและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนไม่เพียงพอ ดังนั้นโรงเรียนควรแก้ปัญหาโดยขอความอนุเคราะห์งบประมาณสนับสนุนจากผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสุขภาพอนามัยและให้มีการอบรมพัฒนาในด้านอนามัยโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน ด้านบริการอนามัยโรงเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและด้านการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยวรรณ แสงสว่าง (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ภาพรวมปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยยังมีความรู้ ความมั่นใจ

ในการปฏิบัติงาน และได้รับคำแนะนำและผลการฝึกอบรมนิเทศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มากพอ ดังนั้นโรงเรียนควรจัดอบรมผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยทุกปีโดยเน้นการฝึกทักษะการปฏิบัติ และควรติดตามให้ความรู้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องอีกทั้งโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานและควรมอบหมายงานให้ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยปฏิบัติอย่างชัดเจน

2. จากผลการวิจัยความคิดเห็นต่อความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนใน โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนต่อความต้องการในการดำเนินงาน อนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกัน อุบัติเหตุในโรงเรียน ซึ่งเป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนยังขาดอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องพยาบาล และการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสมอีกทั้งโรงเรียนยังขาดงบประมาณและบุคลากรที่มี ความรู้ในด้านจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนมารับผิดชอบในด้านนี้โดยตรง จึง ส่งผลทำให้ความต้องการของผู้อำนวยการในด้านจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกัน จินตนา สราวุธพิทักษ์ (2536 : 40) ได้กล่าวถึงการบริหาร สุขภาพในโรงเรียนว่าสิ่งที่ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องดูแลรับผิดชอบ คือ จัดให้มีการศึกษาข้อมูลด้าน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนถูกสุขลักษณะ ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนควรแต่งตั้งบุคลากรของ โรงเรียนมารับผิดชอบและทำหน้าที่นี้โดยตรงและจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัด สิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนแก่เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรนั้นอยู่เป็นประจำเพื่อจะได้ นำความรู้ที่นำมาบริหารและดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ

2.2 ผลการวิจัยความคิดเห็นของครูอนามัยโรงเรียนต่อความต้องการในการดำเนินงาน อนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการของครูอนามัยโรงเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและ ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและด้านส่งเสริมสุขศึกษามากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากการ อบรมและการพัฒนางานในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและด้าน ส่งเสริมสุขศึกษา จากความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการพัฒนาบุคลากร ด้านอนามัย โรงเรียนอย่างต่อเนื่องนั้นยังไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้ความต้องการของครูอนามัย โรงเรียนในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและด้านส่งเสริมสุขศึกษามากที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามทรัพย์ เทชะบำรุง (2531 : 312-313) ซึ่งพบว่า ครูมีความต้องการในการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนมากที่สุดคือ ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการดำเนินงานสุขภาพ ดังนั้น โรงเรียนควรที่จะตระหนักและมองเห็นความสำคัญของงานอนามัยโรงเรียน ควรมีการปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมงานอนามัยโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและด้านส่งเสริมสุขภาพ ควรมีการอบรมและให้ความรู้เพิ่มเติมและร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและด้านส่งเสริมสุขภาพ

2.3 ผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน อีกทั้งผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยยังขาดความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ในการทำงานของตนเองจึงส่งผลทำให้การดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนยังไม่ถูกต้องเป็นไปตามสุขศึกษาลักษณะ จึงเป็นสาเหตุทำให้ความต้องการด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนอยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินดา กิริยา (2542 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนมีความต้องการให้มากจัดการสิ่งแวดล้อมโดยต้องการให้ปลูกดอกไม้และต้นไม้ในโรงเรียน เพราะจะทำให้อากาศสดชื่นและนักเรียนมีสุขภาพดีและเมื่อสิ่งแวดล้อมเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงามและปลอดภัยจะเป็นการส่งเสริมสุขภาพทางด้านร่างกายและส่งเสริมทางด้านจิตใจให้แก่เด็กนักเรียนอีกด้วย ดังนั้นผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยควรศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและได้รับการอบรมโดยเน้นการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่นำมาจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน อีกทั้งนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ทราบวิธีการปฏิบัติและช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่น่าอยู่ยิ่งขึ้น

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยในโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ได้ดำเนินงานอนามัยร่วมกันมาตลอด จึงทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจปัญหาได้ตรงกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโรงเรียนต่อความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้น 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับอนามัยโรงเรียนจึงมีความต้องการให้มีการจัดกิจกรรมและพัฒนางานอนามัยโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และอาจเป็นเหตุจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 105) ได้สรุปไว้ว่า งานอนามัยโรงเรียนได้บรรจุในแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและกำหนดนโยบายในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนอย่างเคร่งครัด จึงส่งผลให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยมีความคิดเห็นต่อความต้องการไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการอนามัยโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ผู้อำนวยการกับครูอนามัยโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรสา อติเรกพลิน (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

3.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างเป็นคำถามปลายเปิดและให้เขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนพอสรุปได้ ดังนี้

สิ่งที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยเห็นว่าปัญหาต่อการบริการอนามัยในโรงเรียนมากที่สุดคือ เรื่อง ขาดอุปกรณ์และงบประมาณในการดำเนินงาน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้อง

สมศักดิ์ อัมพร (2538 : 176-177 และ 193) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานสุขภาพ อนามัย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่าโรงเรียนยังขาดงบประมาณ อาคารเรียนและห้องเรียนไม่เพียงพอ ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการซื้ออุปกรณ์หรือ การสร้างอาคารสถานที่นั้นจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการมาก โรงเรียนอาจจะขอ ความอนุเคราะห์จาก ครู ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินอนามัย โดยขอรับบริจาค หรือยืมวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาอาคารสถานที่ และควรวางแผนการพัฒนาไปเรื่อย ๆ อย่างค่อยเป็น ค่อยไป

สิ่งที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นความต้องการมากที่สุด คือ เรื่องปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ส่งเสริมอนามัย เพิ่มงบประมาณเกี่ยวกับงานอนามัยโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อมรพรรณ บำเรอพงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาเฉพาะ กรณี โรงเรียนบ้านหัวขัว สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก งบประมาณที่ได้มาทางโรงเรียนต้องนำไปจัดสรรบริหารงานในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นงบประมาณที่จะ มาสนับสนุนในการปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ส่งเสริมอนามัยนั้นจึงไม่เพียงพอ โรงเรียนจึง ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมงบประมาณมาใช้ในการปรับปรุงอาคารสถานที่และ จัดซื้ออุปกรณ์ส่งเสริมอนามัยให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานอนามัย โรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ต่อปัญหาในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนอยู่ในระดับมากผู้วิจัยที่มี ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 รวมทั้ง ผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนางานอนามัยโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านบริการอนามัยโรงเรียนพบว่าปัญหาและความต้องการที่สำคัญคือ การตรวจสอบสุขภาพ เหงือกและฟัน การเฝ้าระวัง ตรวจสอบ แก้ไขปัญหาสุขภาพสุขภาพของนักเรียน และการป้องกันควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน ดังนั้นทางโรงเรียนควรมีการตรวจสอบสุขภาพเหงือกและฟันอย่างน้อยปีละครั้งและโรงเรียนควรให้นักเรียนแปรงฟันหลังอาหารเป็นประจำทุกวัน และควรจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับหารป้องกัน ควบคุมโรคติดต่ออย่างน้อยปีละครั้งโดยแพทย์ พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและการทำทะเบียนวัดความเติบโตของนักเรียน ซึ่งควรจะทำเป็นประจำทุกภาคเรียน

1.2 ด้านส่งเสริมสุขภาพพบว่าปัญหาและความต้องการที่สำคัญคือ การอบรมให้ความรู้ด้าน สุขศึกษาและการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่นักเรียน ครู โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาล หรือแพทย์ค่อนข้างน้อย ดังนั้นโรงเรียนควรจัดอบรม ครูอนามัยโรงเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่าย ส่งเสริมอนามัยโดยประสานขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาล หรือแพทย์ มาให้ความรู้ด้านสุขภาพที่หน่วยงานทางสาธารณสุขจัดขึ้น

1.3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนพบว่าปัญหาและความ ต้องการที่สำคัญ คือ ความมั่นคง แข็งแรง ความสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอและการควบคุมสัตว์ และแมลงที่เป็นพาหะนำโรค ดังนั้นทางโรงเรียนควมนั่นตรวจสอบ ปรับปรุง ซ่อมแซมและทำความสะอาดเป็นประจำถ้าบริเวณใดที่พบว่าสภาพไม่สมบูรณ์หรืออาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ควรมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่บอกว่าไม่ควรใช้สถานที่นั้นอย่างชัดเจนและดำเนินการซ่อมแซมโดยเร็ว มีการจัดภูมิทัศน์ในบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม สะอาดเพื่อป้องกันการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค และปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาด

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชนพบว่าปัญหาและความต้องการที่สำคัญ คือ การสำรวจและประเมินผลความต้องการในการดำเนินโครงการด้านสุขภาพอนามัยโรงเรียน การจัดอบรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยให้กับผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชน การร่วมมือกันผู้ปกครอง หรือชุมชนกับครูในโรงเรียนเพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงหรือ แก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน โรงเรียนควรร่วมมือกันสาธารณสุขหรือโรงพยาบาลในการจัดอบรมให้ความรู้และทำการประเมิน ความต้องการในการดำเนินโครงการด้านสุขภาพอนามัยโรงเรียนอยู่เป็นประจำอีกทั้งควรมีเชิญ ผู้ปกครองหรือตัวแทนของชุมชนมารับฟังและปรึกษากันเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุง งานอนามัยต่อชุมชนเพื่อที่ทางโรงเรียนและชุมชนจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการพัฒนาและ ปรับปรุงงานอนามัยต่อชุมชนของตนเองให้ตรงตามสุขภาพอนามัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเน้นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งในสี่ด้านของงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสำเร็จของการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกษียร เพ็ชรพวง. (2541). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนของครูอนามัย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- งานส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ. (2529). โครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพศึกษา.
- งามทรัพย์ เทชะบำรุง. (2531). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จินดา กิริยา. (2542). สภาพและปัญหาการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จินตนา สราวุธพิทักษ์. (2536). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : นีคพอยท์.
- . (2541). การบริการสุขภาพในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต พุทธวงศ์. (2527). โครงการสุขภาพในโรงเรียน. เอกสารประกอบการสอน : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- . (2528). การบริการโครงการสุขภาพในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปิยวรรณ แสงสว่าง. (2543). การดำเนินงานอนามัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพร ไชยวงศ์. (2543). การบริหารงานสุขภาพอนามัยโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมศักดิ์ อัมพรต. (2538). การบริหารงานสุขภาพอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสารมิตร.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร
ผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงหมวดวิชาบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : กองพัฒนาบุคคล
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

———. (2547). คู่มือวิทยากรสำหรับสัมมนาผู้บริหารและครูปฏิบัติการโรงเรียนโครงการสุ
ศึกษาสายการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยการศึกษานิเทศ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2535.
กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์. (2544). แผนการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2544.
บุรีรัมย์ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.

———. (2547 ก). โครงการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตนักเรียนประถมศึกษา. บุรีรัมย์ :
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์. (2547 ข). โครงการเฝ้าระวังและควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน
ในเด็กวัยเรียน. บุรีรัมย์ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์.

อมรพรรณ บำเรอพงศ์. (2540). การดำเนินโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาเฉพาะ
กรณีโรงเรียนบ้านหัวขัว สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อรสา อติเรกผลิน. (2530) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชา
สุขศึกษาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

**การบริหารจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยในโรงเรียนที่มีนักเรียนพูดภาษาถิ่นมากกว่า
ภาษาไทยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**

**THE ADMINSTRATION OF THAI LANGUAGE LEARNING ACTIVITES
FOR CHILDREN USING LOCAL LANGUAGE MORE THAN THAI
LANGUAGE IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
BURIRAMEDUCATIONAL SERVICE AREA 2**

ผู้วิจัย : จิรศักดิ์ พวงไพบูลย์

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการ และด้านการบริหารการประเมินผลการเรียนรู้ ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนสาระภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,458 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เป็นผู้บริหารจำนวน 148 คน และครูผู้สอนจำนวน 291 คน รวมทั้งสิ้น 439 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูสอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติ (Independent Sample t – test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวม 4 ด้าน ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้านยกเว้น ด้านการบริหารการเรียนรู้มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารและครูเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่า ปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาถิ่น มากกว่าภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 – 5 ปี 5 – 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาถิ่น มากกว่าภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the opinions of the school administrators and teachers of the schools with children using local language more than Thai language under the Office of Buriram Educational Service Area 2 concerning the administration of Thai language learning activities on the four areas , namely: curriculum management, learning management, academic advisory management, and evaluation management. The population were the school administrators and 1st Level Thai language teachers in schools under the Office of Buriram Educational Service Area 2 academic year 2006 for the total of 1,458 persons. The sample were 148 school administrators and 291 teachers to make the total of 439 persons. The instruments for data collection was a 40-item and 5-level rating scale questionnaire concerning the opinions of the school administrators and teachers concerning the administration of Thai language learning activities for children using local language more than Thai language, and a structured interview form. The statistics for data analysis were frequency, mean, standard deviation and the hypothesis was tested by using the t-test dependent samples. The results of the research were as follows:

1. The opinions of the school administrators and teachers concerning the administration of Thai language learning activities on the four areas as a whole at a high level and when considering at each aspect were also at a high level except the learning management was at a moderate level.

2. The opinions of the school administrators and the male and female teachers concerning the administration of Thai language were at the significant difference level of .05. the administration of the concerning the administration of Thai language learning activities for children using local language more than Thai language

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพราะการศึกษาจะช่วยให้คนเรา เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม และเป้าหมายสำคัญคือต้องการ ให้คนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จัดการจัด กระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้คนในชาติได้พัฒนา ตนเองอยู่ตลอดเวลา ความเปลี่ยนแปลงต่างๆในโลกเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว การสื่อสาร การค้า การ ประกอบอาชีพ มีความสัมพันธ์กันทั่วโลก แนวทางในการจัดการศึกษา และแนวทาง ในการจัดการ เรียนรู้ของแต่ละประเทศต้องได้รับการพัฒนาให้ทันเหตุการณ์ เพื่อพัฒนาคนของตนให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 4)จากผลการวิจัยคุณภาพทางการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ภาษาไทย ทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับประเทศ ยังอยู่ในระดับต่ำกว่า เกณฑ์ (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2545 : 18) ถ้าภาษาไทยของนักเรียนทั้งประเทศต่ำ นักเรียนจะมีปัญหาในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของนักเรียน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะต้องนำไปตลอด ชีวิต จะมีผลให้ขาดคุณสมบัติที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมากสำหรับบุคคลในยุค โลกไร้พรมแดน ซึ่งจากการประเมินหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ วิชาพื้นฐานที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข ให้ดียิ่งขึ้นและมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขก่อนบรรดาวิชาพื้นฐานอื่นคือวิชา ภาษาไทย จึงมีความสำคัญเพียงพอที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย

ถึงแม้ว่าปัจจุบันเราใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษามาตรฐานของประเทศ แต่นักเรียนส่วน ใหญ่ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต2 ยังใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาแรก เมื่อต้องมาใช้ ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจึงเกิดปัญหาในการใช้ภาษาไทยเพราะภาษาแตกต่างจากภาษาที่ใช้พูดที่บ้าน จากสภาพแวดล้อมของเด็กดังกล่าว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาการทางภาษา สรุป ได้ว่าภาษาถิ่น หรือภาษาแม่มีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาไทยเป็นอย่างมาก และจากการสำรวจสภาพ การอ่านการเขียนภาษาไทย ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาการอ่าน การเขียนในระดับ 1 คือ อ่านไม่ออก ร้อยละ 8.66 และเขียนไม่ได้ ร้อยละ 9.95 และยังพบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 93.40 พูดภาษาเขมร ส่วน มีนักเรียนระดับประถมศึกษาพูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่เพียงร้อยละ 6.60 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์เขต 2. 2546 : 1) ซึ่งข้อมูลดังกล่าว ส่งผลให้สภาพการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2 อยู่ในเกณฑ์ประเมินที่ไม่น่าพึงพอใจ

ดังนั้นการจะดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้ได้ผลดีเป็นที่น่าพึง พอใจ ผู้วิจัย จึงศึกษากระบวนการบริหารจัดการการเรียนรู้สาระภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูด ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยว่ามีการดำเนินการบริหารจัดการการเรียนรู้สาระภาษาไทย ให้แก่นักเรียน

ที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อย่างไร และมีปัญหาในการดำเนินงานในโรงเรียนในเรื่องของการบริหารงานวิชาการอย่างไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมเพิ่มศักยภาพการบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยในโรงเรียนต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้สาระภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย ตามลักษณะ อายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสาระภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,458 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 243 คน และครูผู้สอนสาระภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 1,215 คน รวม 1,458 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรคือผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนสาระภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 148 คน และครูผู้สอนสาระภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 291 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบ Likert's Rating Scale 5 อันดับ จำนวน 40 ข้อ โดยคำถามครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร 8 ข้อ ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ 14 ข้อ ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการ 10 ข้อ และด้านการบริหารการประเมินผลการเรียนรู้ 8 ข้อ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 8 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติค่าที่ (t – test) แบบ

Independent Samples ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงหาค่าร้อยละ ประกอบคำบรรยายของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อการบริหารงานวิชาการ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าด้านการบริหารจัดการเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประอรศิริ ชวีวัฒน์ (2542. 97-98) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่าการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชณ คงรุ่งเรือง (2542. 95-97) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีมากมาย เช่น ปัญหาด้านนโยบายและการวางแผนงานวิชาการ ปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาด้านการส่งเสริมงานวิชาการ การพัฒนาบุคลากร การนิเทศ และปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นมานานยากที่จะแก้ไข จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนางานวิชาการ นอกนั้นการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ปฏิบัติและมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่ง คือ ข้อ 1 ด้านการบริหารหลักสูตร รองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 4 ด้านการบริหารการประเมินผลการเรียนรู้ และ ข้อ 3 ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการ

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเถา บราณ (2542. 64) ประอรศิริ ชวีวัฒน์ (2542. 97-98) พิชณ คงรุ่งเรือง (95-97) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน นอกนั้นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการตามลำดับ

ด้านการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต่อการบริหารสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อการบริหารงานวิชาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเถา บราณ (2542 : 64) ประอรศิริ ชวีวัฒน์ (2542 : 97-98) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อปัญหาการ

ปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ปฏิบัติและมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่ง คือ ข้อ 1 ด้านการบริหารหลักสูตรรองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 4 ด้านการบริหารการประเมินผลการเรียนรู้ ข้อ 3 ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการและด้านการบริหารการประเมินผลการเรียนรู้

ด้านการบริหารหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน เพศหญิงและชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ พ.ศ. 2544 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อ 2 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสาระภาษาไทย มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรสาระภาษาไทย ข้อ 3 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสาระภาษาไทยวิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สาระภาษาไทย ข้อ 4 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสาระภาษาไทยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้รายปี และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ข้อ 6 ที่ว่า มีการจัดทำหน่วย การเรียนรู้ สาระภาษาไทยมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียน ที่คำนึงถึงนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 7 ที่ว่า มีการจัดแผนการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทย โดยคำนึงถึงนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย และ ข้อ 8 ที่ว่า ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสาระภาษาไทยที่คำนึงถึงการสอนภาษาไทยที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย 2544 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พยอม พวงประโคน (2544 : 93-97) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดา ทรัพย์ขวัญเมือง (2543 : 110-116) ที่ได้ศึกษาการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่พบว่าโรงเรียนมีการจัดทำแผนหรือโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากร มีการนิเทศภายใน ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร มีการจัดทำแผนการเรียน มีแหล่งเรียนรู้ มีการจัดบรรยากาศทางกายภาพ มีสื่อการเรียนรู้ มีเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มี เพศ ต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน เพศหญิงและชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน

วิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 21 ที่ว่าส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย โดยใช้เทคนิคการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ข้อ 22 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้นักเรียนที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการสอนแบบรับภาษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ.05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตรา กาญจนวิบูลย์ (2539: บทคัดย่อ) ที่ว่าผู้บริหารและครูไม่ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจน เนื่องจากมีงานที่ต้องปฏิบัติมากขาดความรู้ ทักษะในการผลิต การใช้ และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนด้านการบริหาร การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน ต่อการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน เพศหญิงและชาย มีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 26 ที่ว่าครูดำเนินการวัด และประเมินผล อย่างถูกต้องตามหลักการ และระเบียบ วิธีวัดมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิสิทธิ์ ปิดกันภัย (2546 : 65) ที่พบว่าปัญหาทางการ บริหารงานวิชาการที่ต้องแก้ไขเกิดจากการวัดและประเมินผล ในเรื่องของระเบียบวิธีวัดและการสร้าง เครื่องมือ

ด้านการบริหารงานนิเทศงานวิชาการเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน ต่อการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน เพศหญิงและชาย มีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารงานนิเทศงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อ 36 ที่ว่าครูมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุดาพร ปาน กลิ่น(2540 : บทคัดย่อ) ที่ว่าการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักสูตรเป็นแกนกลางสามารถพัฒนา นักเรียนได้สอดคล้องกับนักเรียนและท้องถิ่นถ้ามีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอจะส่งเสริมให้ครูมีการ เตรียมการสอน และจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยัง สอดคล้อง กับผลการวิจัยของพิษณุ คงรุ่งเรือง (2542 : 95-97) ที่พบว่าการพัฒนาด้านวิชาการและการ พัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการบริหารหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานุริรัมย์ เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ พ.ศ. 2544 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ข้อ 2 ที่ว่าส่งเสริมให้ครูผู้สอนสาระภาษาไทย มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรสาระภาษาไทย ข้อ 3 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสาระภาษาไทยวิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สาระภาษาไทย ข้อ 4 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสาระภาษาไทยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ รายปี และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ข้อ 6 ที่ว่ามีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สาระภาษาไทยมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียน ที่คำนึงถึงนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 7 มีการจัดแผนการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยโดยคำนึงถึงนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย และ ข้อ 8 ที่ว่าส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาสาระภาษาไทยที่คำนึงถึงการสอนภาษาไทยที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (UNESCO,1992,p.66) ที่พบว่าการหลักสูตรการศึกษาของประเทศในเอเชียส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพ ผู้เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้

ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 9 ที่ว่าการประชุมปรึกษาหารือ นำปัญหาต่างๆที่พบในการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย มาพิจารณาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อ 10 ที่ว่ามีการกำหนดโครงสร้างส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 11 ที่ว่ามีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้สาระภาษาไทยของนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 12 ที่ว่ามีการส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ระดมความคิดทรัพยากรร่วมกันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 14 ที่ว่ามีการจัดหาสื่ออุปกรณ์มาสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 19 ที่ว่าส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการทฤษฎี การจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2545 :51 – 54) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้แก่เด็กที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย ในเขตชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ จึงจะทำให้แก่นักเรียนที่มีปัญหาการใช้ภาษาไทยมีการเรียนรู้ได้ดี

ด้านการบริหารการประเมินผลการจัดการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อ 24 มีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผล ข้อ 25 มีการจัดเอกสารระเบียบ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดประเมินผล ข้อ 26 ครูมีการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องตามหลักการ และระเบียบวิธีวัด และข้อ 29 มีหลักสูตรการวัดประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2534:39) ที่พบว่า การพัฒนาครูให้มีวุฒิสอง ย่อมทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และเรื่องของหลักสูตร และการวัดประเมินผลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพได้

ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มี ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารงานวิชาการนิเทศงานวิชาการ มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 31 ที่ว่า มีการจัดทำแผนการนิเทศและปฏิบัติการนิเทศในโรงเรียน ข้อ 32 ที่ว่ามีการกำหนดให้มีการประชุมการพัฒนางานวิชาการ ข้อ33 ที่ว่ามีการจัดระบบการนิเทศภายในกำกับ ติดตามและประเมินผล ข้อ 34 ที่ว่ามีการส่งครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการ ข้อ 35 ที่ว่ามีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ข้อ 36 ที่ว่ามีการจัดให้มีการนิเทศ และจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน ข้อ 37 ที่ว่ามีการส่งเสริมให้ครูนำความรู้เรื่องการสอนภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนที่พูดภาษาอื่นมากกว่า และข้อ 38 ที่ว่ามีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่าน การเขียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพยอม พวงประโคน (2544 : 93-97) ที่พบว่าการพัฒนาด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทยเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ด้านการบริหารหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ พ.ศ. 2544 มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ข้อ 2 ที่ว่าส่งเสริมให้ครูผู้สอน สาระภาษาไทย มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรสาระภาษาไทย ข้อ 3 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูผู้สอน สาระภาษาไทยวิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สาระภาษาไทย ข้อ 4 ที่ว่า ส่งเสริมให้ครูผู้สอน สาระภาษาไทยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ รายปี และมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ข้อ 6 ที่ว่ามีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สาระภาษาไทยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียน ที่คำนึงถึงนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 7 มีการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ สาระภาษาไทยโดยคำนึงถึงนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยและข้อ 8 ที่ว่าส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสาระภาษาไทยที่ คำนึงถึงการสอนภาษาไทยที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 5-10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ไม่ แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 9 ที่ว่าการประชุมปรึกษาหารือ นำปัญหาต่างๆที่ พบในการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้แก่ นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย มาพิจารณา แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อ 10 ที่ว่ามีการกำหนดโครงสร้างส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ สาระภาษาไทยให้แก่ นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยข้อ 11 ที่ว่ามีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายใน และภายนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้สาระภาษาไทยของ นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ข้อ 12 ที่ว่ามีการส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายระดมความคิด ทรัพยากรร่วมกันในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้แก่ นักเรียนที่พูดภาษาถิ่น มากกว่าภาษาไทย ข้อ 14 ที่ว่ามีการจัดหาสื่ออุปกรณ์มาสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระ

ภาษาไทยให้แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยข้อ 19 ที่ว่าส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ หลักการทฤษฎี การจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทยให้แก่นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการบริหารการประเมินผลการจัดการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการบริหารการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ 1 – 5 ปี 5 – 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 26 ที่ว่าครูดำเนินการวัด และประเมินผล อย่างถูกต้องตามหลักการ และระเบียบ วิจัยวัดมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ 1 – 5 ปี 5 – 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการ มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อ 31 ที่ว่า มีการจัดทำแผนการนิเทศและปฏิบัติการนิเทศในโรงเรียน ข้อ 32 ที่ว่ามีการกำหนดให้มีการประชุมการพัฒนางานวิชาการ ข้อ 33 ที่ว่ามีการจัดระบบการนิเทศภายในกำกับ ติดตามและประเมินผล ข้อ 34 ที่ว่ามีการส่งครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการ ข้อ 35 ที่ว่ามีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ข้อ 36 ที่ว่ามีการจัดให้มีการนิเทศ และจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน ข้อ 37 ที่ว่ามีการส่งเสริมให้ครูนำความรู้เรื่องการสอนภาษาไทยให้แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย และข้อ 38 ที่ว่ามีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่าน การเขียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันด้านการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทยเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พยอม พวงประโคน (2544 : 93-97) ที่พบว่าการพัฒนาด้านวิชาการ และและการพัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการบริหารการนิเทศงานวิชาการเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่อการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 1 – 5 ปี 5 – 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการสาระภาษาไทย ด้านการบริหารการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 36 ที่ว่ามีการจัดให้มีการนิเทศ และจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสอบถามความคิดเห็น เรื่องการบริหารจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนพูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ผู้ให้การสัมภาษณ์เป็นครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในโรงเรียน เพศชายร้อยละ 50 เพศหญิงร้อยละ 50 จำนวนทั้งสิ้น 30 คน อายุโดยเฉลี่ย 41 ปี มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. โรงเรียนมีการบริหารจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทย ให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย พบว่าไม่มีการจัดเป็นพิเศษแต่เพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้น มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก และจัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาไทยทั่วไป
2. โรงเรียนไม่มีการบริหารจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทย ในกระบวนการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา
3. โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย โดย มีการจัดกิจกรรมภาษาไทยวันละคำ หน้าเสาธงทุกเช้า มีการประกวดเรียงความในวันสำคัญต่าง ๆ จัดป้ายนิเทศ และจัดห้องสมุด
4. โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สาระภาษาไทย ให้นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย โดยมีการจัดกิจกรรมห้องสมุด มุมหนังสือ และการใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นคว้าหาความรู้
5. โรงเรียนมีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สาระภาษาไทย ให้แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย โดยมีการสอนเหมือนกันกับเด็กทั่ว ๆ ไป โดยการสะกดคำ ท่องจำ ฝึกอ่าน เขียนทุกวัน สร้างข้อตกลงในการใช้ภาษาไทยในชั้นเรียน
6. ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้สาระภาษาไทย ให้นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยโดยเฉพาะในระดับปฐมวัย ส่วนในชั้นอื่น ๆ มีน้อยมาก
7. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย โดยมีการฝึกอ่านกับครู เขียนตามคำบอก มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน มีข้อตกลงในการใช้ภาษาไทยในห้องเรียน ครูประเมินและสอนซ่อมเสริม
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในสาระภาษาไทยของนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนและครู พบว่ามีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิษณุ คงรุ่งเรือง (2542 : 95-97) บุญเถา บราณ (2542 : 64) และ ประยุทธ์ โขชัย (2537 : 137) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูในการบริหารงานวิชาการมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนางานวิชาการ คือ การกำหนดนโยบายและแผนงานวิชาการ ปัญหาด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ขาดการวางแผนการเรียน ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรม ขาดการสนับสนุนทางด้านวิชาการ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน การพัฒนาบุคลากรมีน้อยมาก ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์และพัฒนาเครื่องมือการวัดประเมินผล ดังนั้นเพื่อยกระดับในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จำต้องดำเนินการให้ครอบคลุม

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานวิชาการในกลุ่มสาระภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ การพัฒนาการเรียน การสอนภาษาไทยของโรงเรียน โดยกำหนดกิจกรรมหลักที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมการอ่าน เช่น การจัดทำ ห้องสมุด การณรงค์ให้ครูทุกคน ทุกกลุ่มสาระ ทุกช่วงชั้น เอาใจใส่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างจริงจัง

2 ต้องดำเนินการปรับกระบวนการทัศน์การบริหารงานวิชาการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้บริหาร และปรับกระบวนการทัศน์ในการสอนสาระวิชาภาษาไทยให้แก่ครู ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระวิชา เพื่อให้รู้ว่าทั้งผู้บริหาร และครูทุกคนที่สอนทุกสาระและทุกช่วงชั้น ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนสาระภาษาไทย ให้เด็กนักเรียนที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย และร่วมรณรงค์ส่งเสริมการใช้ภาษาไทย จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในวันสำคัญ ทุกครั้ง เช่น วันสุนทรภู่ วันภาษาไทยแห่งชาติและเน้นย้ำการใช้ภาษาไทยในสาระวิชาอื่น เมื่อพบ ข้อบกพร่องในการใช้ภาษา ต้องแก้ไขทันทีและให้ถือว่า การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยเป็นเรื่องเร่งด่วน สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

3. ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ต้องดำเนินการกำหนดนโยบาย และแผนงานวิชาการในการ พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย ให้แก่เด็กที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย อย่างจริงจัง โดยไม่ใช้วิธีการสอนแบบเดิม ที่เหมาะสมกับเด็กที่พูดภาษาไทยที่บ้านเท่านั้น

4. ผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียนพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์พัฒนาการเรียนการสอนสาระภาษาไทยให้นักเรียนที่พูดภาษาไทยอื่นมากกว่าภาษาไทย โดยใช้แนวทางใหม่ เช่น การ

จัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบรับภาษา หรือการจัดการเรียนการสอนสาระภาษาไทยแบบมุ่ง
ประสบการณ์ทางภาษาซึ่งมีการวิจัยไปแล้วอย่างแพร่หลาย

P19

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. กองวิจัยทางการศึกษา. (2545) รายงานผลการดำเนินงาน 2 ปีกับการปฏิรูปการเรียน
รู้ของกระทรวงศึกษาธิการ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. ประทีปแห่งการศึกษา : พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส
ด้านการศึกษา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- จิตรา กาญจนวิบูลย์.(2539) การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเถา นูราณ. (2542)ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ประยุทธ์ โขชัย.(2541) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภท
สามัญศึกษาในจังหวัดภูเก็ต. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย.อัสสัมชัญ.
- ประอรศิริ ชวีวัฒน์. (2542) . บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา
ภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม..(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พยอม พวงประโคน. (2544). บทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับพระราช
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. ถ่ายเอกสาร.
- พิษณุ คงรุ่งเรือง. (2542). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกลุ่มมัธยม
ศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) .
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิศิษฐ์ ปัดกันภัย (2546)ปัญหาและแนวทางการพัฒนางาน บริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา , 2546
- ศักดิ์ ทรัพย์ขวัญเมือง .(2543). การบริหารงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การ
บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
สุดาพร ปานกลิ่น.(2540) การศึกษาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2546) . แผนยุทธศาสตร์เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 2. เอกสารอัดสำเนา.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2546). เอกสารสรุปผลการนิเทศติดตามและประเมิน
ผลการจัดการศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) บริหารศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1
----- รายงานผลการทดลองการสอนภาษาไทยใน
โรงเรียนวัดสอนศาสนาอิสลาม 5 จังหวัดชายแดน ภาคใต้. ปีการศึกษา 2544.
หน่วยศึกษานิเทศก์.(2534) ชุดฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ สปจ. การนำหลักสูตรไปใช้.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

UNESCO.Principal Regional Office for Asia and the Pacific : Reviews Reports and noted.

Number 26 Newyork : Harpucollins.

การบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

THE COMPUTER CURRICULUM ADMINISTRATION
IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF BURIRAM EDUCATIONAL
SERVICE AREA 3

ผู้วิจัย : สมศรี กองเกิด

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุฑาปะมา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามขอบข่าย 3 ด้านคือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 214 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเป็น .9790 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดย t-test (t-Independent Samples test) และ F-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตร และการวัดและประเมินผล

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคคล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้แก่ ควรจัดเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ให้เพียงพอ กับสัดส่วนจำนวนนักเรียน และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเหมือนวิชาสามัญอื่น ๆ

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตร, หลักสูตรคอมพิวเตอร์

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and to compare the computer curriculum administration in school according the opinion of school directors and teachers in schools under the office of Buriram Educational Service Area 3. Forward 3 compositions of computer curriculum : curriculum administration , instruction management, evaluation. The sample were 214 persons selected through Krejcie & Morgan's table, Proportional Stratified Random Sampling respectively. The research instruments were questionnaires 40 items.

The reliability was at 0.9790. The statistic techniques used to analyze data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis were tested by t-test and F-test, and Scheffe's method was used for double comparison. The significant difference was set at .05.

The results of the study were as the followings :

1. The opinion of school directors and teachers instruction in schools under the office of Buriram Educational Service Area 3. About the computer curriculum administration in school. were at the high level while as instruction management, curriculum administration ,evaluation.

2. There was not significant difference of comparison compare the computer curriculum administration in schools under the office of Buriram Educational Service Area 3 foward the personal status. There was a significant difference at .05 level of computer curriculum in schools forward in the different size of the school; as a whole school of small with medium and school of small with large.

3. There were some suggestions made as followings : should prepare enough computer and accessories for student ; should have the system to forow and evaluate computer curriculum.

Keyword : Curriculum Administration , Computer Curriculum

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงของชาติ และการพัฒนาคน กระแสสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่สามารถแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง จึงทำให้คนทุกคนต้องรู้เท่าทัน และมีการเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในด้าน คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต วัฒนธรรมภาษาสากลและข้อมูลสารสนเทศในด้านการศึกษาของไทย ได้ให้ความสำคัญและการเตรียมคนให้พร้อมในด้านการจัดการคอมพิวเตอร์โดยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 23 (2)ระบุว่า ผู้เรียนต้องม

ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ นอกจากนี้ยังระบุในหมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการจัดการศึกษาจะต้องนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางและหลากหลาย โดยทุกหน่วยงานต้องให้ความสำคัญร่วมมือกันพัฒนาเทคโนโลยีและนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมและรวมถึงการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการนำมาใช้ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 61-64) ทั้งนี้ ก็ด้วยความต้องการพัฒนาคนให้ก้าวไปพร้อมกับเทคโนโลยี ซึ่งทุกประเทศของโลกในอนาคตจะมีการพึ่งพาและเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการรวมกลุ่มและร่วมมือกัน มีการเปลี่ยนแปลงที่เร็ว แต่จะมีการแข่งขันที่สูงขึ้นเพื่อความอยู่รอดการพัฒนาคนจึงต้องอาศัยเครื่องมือที่ดี และทันสมัยมาช่วยในการพัฒนาซึ่งเครื่องมือที่ว่าก็คือ คอมพิวเตอร์ นั่นเอง (ครรชิต มัลลียงศ์. 2542 : คำนำ)

การปฏิรูปหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนเป็นสัญญาณให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของไทยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างรีบด่วนทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และจริยธรรม คุณธรรมของเยาวชนไทยให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย นวัตกรรมที่ตอบสนองแนวความคิด เช่นการเรียนรู้ทางไปรษณีย์ เรียนทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษา การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information And Communication Technology : ICT) เป็นต้น และเป็นที่ยอมรับว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญมากและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์มีใช้กันแพร่หลายไปทั่วโลกคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทมากมาย ๔ วงการ เช่น ในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรม การคมนาคม และการศึกษาโดยใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะช่วยการเรียนการสอน ซึ่งเรียกว่า CAI: Computer Assisted Instruction หรือ CAL: Computer Assisted Learning หรือ CBE : Computer Based Education หรือ Electronic Learning : E - Learning หรือ Electronic Book : E – Book หรือ Electronic Mail : E - Mail หรือ Electronic Library : E – Library การใช้นวัตกรรมทางการศึกษาดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันกระบวนการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้วิชาการความรู้แขนงใหม่ ๆ ที่จำเป็นและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถเลือกเรียนรายวิชาที่ตนถนัดและสนใจ เพราะสถานศึกษาสามารถนำนวัตกรรมเหล่านี้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแทนครูผู้สอนซึ่งยังขาดแคลนทั้งอัตราและความชำนาญการส่งผลให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดแผนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายตามปรัชญาและความหวังของหลักสูตร

การเรียนการสอนในโรงเรียน มีการนำคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือประกอบช่วยในการเรียนรู้ เช่น วัสดุทัศน เครื่องฉายภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการศึกษา ตารางสอน กำหนดระดับคะแนน จัดชั้นเรียน ทำรายงานเพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัญหาและการ

แก้ปัญหาในโรงเรียน ปัจจุบันมีการเรียนการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544ก : 12) กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญของประเทศไทยได้กำหนดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐานไว้ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กำหนดเวลาเรียนชั้นละ 200 คาบต่อปีการศึกษาและในระดับมัธยมศึกษา กำหนดหลักสูตรรายวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ให้เป็นรายวิชาเลือก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 โดยเริ่มในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นวิชาเลือกในหมวดคณิตศาสตร์ ต่อมาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมเรื่อยมาจนปัจจุบัน ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการปรับปรุงให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงของโลกด้านข่าวสารและเทคโนโลยีให้ทันสมัยมากขึ้น โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรสาระคอมพิวเตอร์เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ครูและนักเรียนต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ในขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียให้แก่โรงเรียนในสังกัดเพื่อประกอบการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาดังกล่าว (กรมวิชาการ. 2541 : 229-230)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะต้องสอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะดำเนินอยู่ในขณะนั้น ครูอาจารย์จำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีสอนใหม่ให้ทันกับเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนจากยึดครูเป็นศูนย์กลางเป็นการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนยุคใหม่ควรมีลักษณะที่สำคัญคือ นักเรียนต้องมีสมรรถภาพทางคอมพิวเตอร์สามารถใช้สื่อประสม และสื่อการเรียนการสอนเพื่อค้นคว้าหาความรู้ ความสามารถด้วยตนเองนั้น คอมพิวเตอร์ทำแทนไม่ได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสอนคนให้รู้จักใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีจุดเน้นการพัฒนา คือยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนในทุกๆระดับชั้น เน้นการให้นักเรียนปฏิบัติจริง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับให้นักเรียนปฏิบัติ รวมทั้งการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในระดับประถมศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542ก : 25) ส่วนหนึ่งก็เพื่อปรับปรุงการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการประเมินผลหลักสูตรและการใช้หลักสูตรพบว่า ผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ยังขาดความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการดำรงชีวิต ได้แก่ วิทยาศาสตร์การจัดการคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศ (กรมวิชาการ. 2543 : 13) และจากการที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรคอมพิวเตอร์ตามนโยบายของรัฐบาลในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2548 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันย่อมก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการสอน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ การบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์ และด้านสื่ออุปกรณ์ที่ไม่พอเพียง ในปัญหาทั้งหลายนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารหลักสูตร เป็นเรื่องสำคัญและเป็นยุคเริ่มต้นของการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน จึงมีความสนใจทราบปัญหาและความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนแต่ละหน่วยงานแต่ละพื้นที่ ย่อมมีความต้องการและสภาพปัญหาและความพร้อมไม่เหมือนกัน ดังผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้รับทราบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 110 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 240 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 126 คน จากโรงเรียน 238 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 476 คน ปีการศึกษา 2548

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ปีการศึกษา 2548 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie&Morgan) (อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Stratified Random Sampling) (ประสิทธิ์

สุวรรณรักษ์. 2542 : 156) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 107 คนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวน 107 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 214 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามจะเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ต่อการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามจะครอบคลุมถึงการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งแต่ละด้านจะแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ได้ค่าระหว่าง 4.918-19.564 ความเชื่อมั่นอัลฟา เท่ากับ .9790

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน

3. ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 214 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อทุกฉบับ
3. นำแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาสถานภาพบุคคลและขนาดของโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดคะแนนเป็นระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมายของข้อมูล กำหนดดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2540 : 100)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพบุคคลโดยวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-test แบบ Independent Sample t-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือค่าสถิติ F-test เมื่อพบความแตกต่างในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของบุคคลและขนาดของโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ จำนวนเท่ากัน 107 ค คือเท่ากับร้อยละ 50 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 23.36 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 33.64 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตร และการวัดและประเมินผล เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคคลพบว่าผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล สำหรับครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของบุคคล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 พบว่า

โดยรวมผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการวัดและประเมินผล ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวม มีจำนวน 40 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดได้แก่ด้านการบริหารหลักสูตร รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจำนวนข้อที่มีผู้แสดงข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อย 5 อันดับได้แก่ ควรจัดเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ให้เพียงพอกับสัดส่วนจำนวนนักเรียน และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเหมือนวิชาสามัญอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ จัดให้มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนโดยเฉพาะ ควรมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง และจัดอบรมพัฒนาความรู้ด้านการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้บริหาร ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีประเด็นที่ค้นพบซึ่งน่าสนใจอันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่แนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคคลพบว่าทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านเหมือนกันคืออยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล แสดงว่าผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ ให้ความสำคัญและมีแนวคิดที่จะพัฒนาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีผลการศึกษาความคิดเห็นในระดับมาก นั้น อาจด้วยสาเหตุความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการนำเอาความสามารถของคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนออนไลน์ (Course Ware) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของถนอมพร ตันพิพัฒน์ (2539 : 1) ที่ว่า ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประกอบกับการพัฒนาศักยภาพของระบบข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคสารสนเทศ ทำให้แนวคิดในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในทางการศึกษาเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหลาย ๆ ประเทศ สำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในหลักเกณฑ์การดำเนินการจัดหาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนในหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาของรัฐ

2. จากผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของบุคคล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทั้งนี้เพราะว่าหลักสูตรวิชาคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันยังมีการใช้ไม่เต็มที่ด้วยสาเหตุที่ยังมีปัญหาในด้านเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ด้านงบประมาณที่จะส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ได้ตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นไปตามผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของคมกริช โยธา (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ส่วนใหญ่จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ มีปัญหาการใช้งานคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มาก จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ซึ่งควรมีการวางแผนจัดหา ปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน ให้มีความพร้อมที่จะทำงานและให้มีประสิทธิภาพ

3. จากผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนนั้นจะเกี่ยวข้องกับงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต่างกัน และสอดคล้องกับผลวิจัยของวิชัย หาญเชิงชัย (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการดำเนินงานเทคโนโลยี

สารสนเทศและการใช้คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหลักสูตรวิชาคอมพิวเตอร์โดยธรรมชาติเป็นวิชาที่ผู้เรียนต้องได้ฝึกปฏิบัติทักษะไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้ด้านทฤษฎีแต่ด้วยสาเหตุที่เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในแต่ละโรงเรียนยังมีไม่เพียงพอและล้าสมัย เครื่องมีปัญหาในการใช้งานขณะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุงสอดคล้องกับงานวิจัยของเครือวัลย์ ขาวสะอาด (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานวิชาการคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน งานบุคลากรมีปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้และดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ บุคลากรมีงานประจำมาก ไม่มีเวลาปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ งบประมาณที่จะใช้บำรุงรักษาซ่อมแซมมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณจัดซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และขาดแคลนงบประมาณภายนอกมาสนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์

4. จากผลการวิจัยความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 ปรากฏว่าด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาพบว่ามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้ควรจัดเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ให้เพียงพอกับสัดส่วนจำนวนนักเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเหมือนวิชาสามัญอื่นๆ จัดให้มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนโดยเฉพาะ ควรมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง และจัดอบรมพัฒนาความรู้ด้านการบริหารหลักสูตรคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางด้านคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่มองประเด็นด้านครุภัณฑ์และอุปกรณ์มากกว่ามองประเด็นความสำคัญด้านกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประคอง จิตรรัตน์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ในการจัดระบบการบริหารด้วยคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน ก็คือขาดซอฟต์แวร์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดทำข้อมูล ขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในด้านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ขาดแคลนอุปกรณ์และสถานที่ในการดำเนินงาน และสิ่งที่ต้องการมากที่สุดก็คือ บุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดระบบสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ งบประมาณในการจัดซื้อจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานการเรียนการสอนในโรงเรียน และการอบรมพัฒนาบุคลากร ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ฝ่ายที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ควรจัดงบประมาณรองรับการซ่อม บำรุง ดูแล รักษา เครื่องและอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เพิ่มเติมให้เพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติอย่างเต็มที่

3. ให้มีการพัฒนาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา เตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน และซ่อมบำรุง

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2541). **สภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.**

กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2543). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติ**

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ก). **คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน.** พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คมกริช โยธา. (2543). **การศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา**

จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กรรชิต มาลัยวงศ์. (2542). **ข้าราชการไอที : เส้นทางที่จะต้องเลือกเดิน.** พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

เครือวัลย์ ขาวสะอาด. (2543). **การใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงาน**

การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ถนอมพร ตันพิพัฒน์. (2539, มกราคม-มีนาคม). “คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา,” **วารสารครูศาสตร์**

24 : 1-11

บุญชม ศรีสะอาด. (2540). **การพัฒนาการสอน.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประคอง จิตรรัตน์. (2542). **การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน**

มัธยมศึกษาในจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่

ที่ 2. บุริรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

วิชัย หาญเชิงชัย. (2541). การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของฝ่ายบริการในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542ก). จุดประกายการปฏิรูปการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา

_____. (2543ข). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

**การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู
วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1**

**EVALUATION OF SCHOOL CURRICULUM ADMINISTRATION AS
PERCEIVED BY AKMINISTRATORS AND ACADEMIC TEACHERS IN THE
SCHOOL UNDER BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

ผู้วิจัย : ปิยะ สิลากุล

**อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1
กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 140 คน และครูวิชาการ จำนวน 140 คน
ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามระดับการจัด
การศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบ
ตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบ
ปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.132 – 9.025 และค่าความเชื่อมั่น
.9748 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบ
สมมติฐานใช้ค่า t-test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียน
และครูวิชาการ โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมี
ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการพบว่า โดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันเช่นเดียวกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมี
ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูวิชาการ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ พบว่า ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรของปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนต้องบริการและให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ และโรงเรียนควรสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

ความสำคัญ : การประเมิน, หลักสูตรสถานศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to evaluate school curriculum administration as perceives by administrator and academic teachers in the schools under Buriram Educational Service Area Office 1. The samples were 140 administrators and 140 academic teachers teachers, selected by the use of Krejcie & Morgan Method and also Stratified Random Sampling respectively. The research instrument was a set of questionnaires consisting of 3 parts: Check List, Rating Scale and Open Form. Its discriminating power was 2.132 – 9.025, and its reliability was .9748. The statistic techniques used to analyze the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test. The statistical significant difference was .05. The results were as follows :

1. The evaluation of school curriculum administration as perceived by administrators and academic teachers both as a whole and as each aspect were at high level.
2. The evaluation of school curriculum administration as perceived by administrators and academic teachers was significantly different both as a whole and as each aspect. Those perceived by the administrators were higher than the ones perceived by the academic teachers.
3. Some suggestions about the evaluation of school curriculum administration as perceived by administrator and academic teachers were providing more budget for curriculum development, evaluating previous curriculum used in the schools, the administrators should leaders in leaders in curriculum development, providing services and information for communities to construct understanding in every issue, and having their own curriculum to meet communities' and schools' requirement.

Keyword : evaluate, school curriculum

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต เริ่มตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่ดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นการศึกษายังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในสังคมได้ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญในการให้ทุกส่วนทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษา คือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับความต้องการชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนและดำเนินงานการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ.2554: 34)

สืบเนื่องจากคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก. 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 กำหนดว่าปีในการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ในปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 และปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน จากข้อกำหนดในคำสั่งดังกล่าว สถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 7 ภารกิจ เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2548 สถานศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในทุกชั้น (สมนึก ธาตุทอง.2548: 276)

เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาได้ใช้มาหลายปีแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงส่วนบกพร่อง ควรแก่การปรับปรุงและผลสำเร็จที่ได้รับ และเพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ จึงมีการติดตามและประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยได้นำแนวคิดการประเมินโครงการของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เรียกชื่อว่า CIPP Model ซึ่งเป็นแนวคิดที่นิยมใช้กันมากที่สุด มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาทัศนะของผู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในครั้งนี้ ผลการดำเนินงานจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ

อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติการกิจ ในการพัฒนาและ
เพิ่มพูนทักษะให้กับนักเรียน ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะตามที่กำหนดในหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู
วิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในประเด็นต่อไปนี้

- 1.บริบทการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.ปัจจัยในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.กระบวนการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
- 4.ผลผลิตการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู
วิชาการ อย่างละ 1 คน จากโรงเรียนจำนวน 219 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1 ปีการศึกษา 2549 รวมประชากร 438 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้จากการสุ่มประชากร คือ ผู้อำนวยการ
โรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2549 โดยกำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542: 149) ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียน จำแนกตามอำเภอและโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 4

ที่	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	ประชากรผู้อำนวยการ โรงเรียนจำแนกตามการจัด ระดับการศึกษา (คน)				กลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียน จำแนกตามการจัด ระดับการศึกษา (คน)			
		ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	รวม (คน)	ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	รวม (คน)
		1-2	1-3	3-4		1-2	1-3	3-4	
1.	เมืองบุรีรัมย์	69	26	9	104	44	16	6	66
2.	ลำปลายมาศ	54	20	6	80	34	13	4	51
3.	ชำนิ	11	6	1	18	7	4	1	12
4.	บ้านด่าน	9	7	1	17	6	4	1	11
	รวม	143	59	17	219	91	37	12	140

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูวิชาการ จำแนกตามอำเภอและโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 และ 4

ที่	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	ประชากรครูวิชาการ จำแนกตามการจัดระดับ การศึกษา (คน)				กลุ่มตัวอย่างครูวิชาการ จำแนกตามการจัดระดับ การศึกษา (คน)			
		ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	รวม (คน)	ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	ช่วง ชั้นที่	รวม (คน)
		1-2	1-3	3-4		1-2	1-3	3-4	
1.	เมืองบุรีรัมย์	69	26	9	104	44	16	6	66
2.	ลำปลายมาศ	54	20	6	80	34	13	4	51
3.	ชำนิ	11	6	1	18	7	4	1	12
4.	บ้านด่าน	9	7	1	17	6	4	1	11
	รวม	143	59	17	219	91	37	12	140

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 50 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.132 – 9.025 หลังจากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9748

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือไปยังกลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามแจกจ่ายให้สถานศึกษาตามเป้าหมาย โดยให้แบบสอบถามไปทั้งสิ้น 280 ฉบับ และกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน แบบสอบถามที่ตอบกลับมามีสมบูรณ์ จำนวน 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายการปฏิบัติและการจัดอันดับความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ด้วยค่า t -test Independent Samples กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปได้ว่า

1.1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีผลการดำเนินงานอยู่ระดับในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.2 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านที่ 1 ด้านบริบท อยู่ในระดับดี โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครู

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านที่ 1 ด้านบริบท เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นข้อ 4 (มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการสร้างหลักสูตรครบทุกกลุ่มสาระ) ข้อ 7 (ยึดถือหลักการ จุดหมายและมาตรฐานของหลักสูตรเป็นแนวทางอย่างชัดเจน) และข้อ 10 (มีเอกสารประกอบหลักสูตรครบทุกกลุ่มสาระ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านปัจจัยนำเข้า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นข้อ 14 (ครูสร้างใบความรู้ ใบงานขึ้นเอง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านกระบวนการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นข้อ 26 (จัดการเรียนการสอนแยกตามกลุ่มสาระ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านผลผลิต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรของปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนต้องบริการและให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ โรงเรียนควรสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบผู้วิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านบริบทอยู่ในระดับดี โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการสอดคล้องกัน ทั้งนี้คงเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารหลักสูตรและครูวิชาการเป็นผู้ร่วมงานและทำงานในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรประสบผลสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 34) ที่ว่าในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญในการให้ทุกส่วนทุกฝ่ายในสังคม มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาคือผู้เรียนมีคุณภาพตาม

มาตรฐานที่กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมจำเป็นต้องมีระบบการกำกับติดตาม ประเมินและรายงานผลการศึกษามีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนและดำเนินงานจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

สืบเนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษา ที่ วก. 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 กำหนดว่าปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน จากข้อกำหนดในคำสั่งดังกล่าวสถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 7 ภารกิจ ต่อเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2548 สถานศึกษาจะได้รับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในทุกชั้น (สมนึก ธาตุทอง, 2548: 276)

แม้ว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการมีความสอดคล้องกัน แต่เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นรายด้านพบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านบริบทอยู่ในระดับดี โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการบริหารสถานศึกษา จึงอาจให้ระดับคุณภาพของการประเมินอยู่ในระดับดี คือสูงกว่าที่ครูวิชาการประเมิน ซึ่งให้ระดับการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ครูวิชาการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานอาจมีบทบาทในการปฏิบัติงานบางส่วน หรือมองภาพการบริหารหลักสูตรไม่ครอบคลุมทุกส่วนเท่ากับผู้บริหารที่ต้องรับรู้ เข้าใจและเกี่ยวข้องทุกรายการ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าโดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันเช่นเดียวกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่า

ครู ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บริหาร กำกับดูแลการทำงานของสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงบประมาณและกลุ่มบริหารทั่วไป สำหรับครูเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเฉพาะงานที่ตนเองได้รับผิดชอบ โดยข้อสังเกตดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ สมนึก ธาตุทอง (2548 : 267-277) ที่ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทุกฝ่ายต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนให้ดีที่สุด ซึ่งได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาที่จัดการศึกษาประสบผลสำเร็จได้ดีมีคุณภาพ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาของการศึกษาและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้ และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงนับเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษา

ครู เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี เพราะการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้การเปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไว้หลายประการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ดังนี้

- 3.1 ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่
- 3.2 ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรของปีการศึกษาที่ผ่านมา
- 3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร
- 3.4 โรงเรียนต้องบริการและให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ
- 3.5 โรงเรียนควรสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

สรุปผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้แยกรายด้านดังนี้

1.1 ด้านบริบท ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องหาแนวทางดำเนินการและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพต่อไป

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ จัดหางบประมาณในการสร้างหลักสูตรมีคณะกรรมการกำหนดหนังสือเรียน แบบฝึกหัดของกลุ่มสาระต่าง ๆ จัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้ครบทุกกลุ่มสาระ และมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้โรงเรียนจะต้องนำวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนงานโครงการเพื่อพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1.3 ด้านกระบวนการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนตามกลุ่มสาระ จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ นักเรียนศึกษา ค้นคว้าจากสื่อต่าง ๆ ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และประเมินผล มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและมีการนำผลการนิเทศ ติดตามมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหลักสูตร ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้โรงเรียนจะต้องนำวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนงาน โครงการเพื่อพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1.4 ด้านผลผลิต ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่านและการค้นคว้า นักเรียนมีทักษะการคิด มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดวิเคราะห์ หาเหตุผลและนักเรียนมีทักษะในการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยี ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้โรงเรียนจะต้องนำวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนงานโครงการเพื่อพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายและให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. จากผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

3. จากผลการวิจัยพบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครู ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนควรเร่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครู โดยการให้ความรู้ นิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษากรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). คู่มือประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียน. กรุงเทพฯ :ครู
สภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- ทิสนา แคมมณี. (2540). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. พัฒนาศึกษา. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
บุรีรัมย์ : โปรแกรมวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมนึก ธาตุทอง. (2548). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา บำรุงกาญจน์. (2544). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช
2540 สาขาวิชาช่างยนต์ โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(อาชีวศึกษา) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุดสาย ศรีศักดิ์. (2542). การประเมินหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สำหรับเด็กด้อย
โอกาสในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(หลักสูตรและการสอน) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

**สภาพปัญหาและความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้
ในกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**

**Problems and Needs in Applying Local Wisdom to the Teaching and Learning
Process as Perceived by Students of Buriram Educational Service Area Office 1**

ผู้วิจัย: ประยุทธ์ สนั่นกุล

**อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และอำเภอตามกรอบแนวคิด จำนวน 9 ด้านคือ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุน และธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณี และด้านโภชนาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 377 คน จาก 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอลำปลายมาศ อำเภอชำนิและอำเภอบ้านด่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม และด้านภาษาและวรรณกรรม อยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านปรัชญาศาสนาและประเพณี และด้านโภชนาการ

2. ความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ระดับมากทุกด้าน

3. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับระดับปัญหาและความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนก

ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และอำเภอที่อาศัยอยู่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากลมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน 2) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับศิลปะมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน 3) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการทำอาหาร 4) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน 5) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการทอผ้า 6) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น 7) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับอุตสาหกรรม 8) ควรจัดให้นักเรียนได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ 9) ควรจัดให้ชาวต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษและ 10) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างจริงจัง

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การเรียนการสอน, นักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ABSTRACT

The main purposes of this research were to study and compare the problems and needs in applying local wisdom to the teaching and learning process as perceived by students in the second grade level of Buriram Educational Service Area 1. The total of 377 students randomly selected from 4 districts: Muang, Lamplimat, Chamni, and Ban Dan, responded to the questionnaire survey including the conceptual framework of 9 areas, i.e. philosophy, religion, and custom; fund and community business; nutrition; traditional Thai medicine; arts; language and literary works; industry and handicraft; natural resources management; and agriculture. The data analysis revealed the following results:

1. The problems were of students' moderate perception toward applying local wisdom to the teaching and learning process concerning six aspects, namely agriculture, industry and handicraft, traditional Thai medicine, fund and community business, arts, and language and literary works.

2. The necessity of applying local wisdom to the teaching and learning process was reportedly high in all those nine aspects of the study.

3. The problems and needs in applying local wisdom to the teaching and learning process as perceived by the students in the second grade level of Buriram Educational Service Area 1 were significantly different, ($p \leq .01$).

4. Other aspects relevant to applying local wisdom to the teaching and learning process, ranked from most to least strongly recommended, were: 1) local Thai music and international music, 2) local wisdom in arts, 3) cook methods, 4) local wisdom concerning new sufficient theory in agriculture, 5) weaving methods, 6) local tradition and custom, 7) industrial skills and knowledge, 8) students' fieldtrip, 9) teaching English by native speakers, and 10) really interest in using local wisdom in the classroom.

Keywords: local wisdom, teaching and learning process, second grade students

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างคน เป็นกระบวนการสร้างและสะสมทุนทางปัญญา ความรู้และทักษะ ดังนั้น การลงทุนทางปัญญาทางความรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะทั้งปัญญาและความรู้เป็นรากฐานบ่งชี้ฐานะทางเศรษฐกิจ ในการปฏิรูปการศึกษาได้เน้นการพัฒนาการศึกษาที่ถูกทางคือ เน้นที่การพัฒนาคนในระบบการศึกษาก่อน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทย ให้คนไทยรู้จักตนเอง กล้าเผชิญกับสถานการณ์และสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาให้ตนเองได้ก่อน การที่จะจัดการศึกษาให้คนทุกคนประสบผลสำเร็จได้นั้น การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ปัญหาการจัดการศึกษาของไทยคือ เราทำให้การศึกษาซึ่งเป็นเรื่องง่ายๆ ที่ทุกคนรู้จักและมีส่วนร่วมกลายเป็นเรื่องลึกลับผูกขาด ยกแก่การเข้าใจจนไม่มีใครช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ได้นอกจากครูในโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งเมื่อก่อนครอบครัวเป็นองค์กรที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ การกล่อมเกลாதงสังคม คุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญยิ่ง เป็นการเรียนรู้ จากแบบอย่างมาตรฐาน การประพฤติของบุคคลภายในครอบครัวและการศึกษาอาชีพโดยถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 166)

ในการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปใช้เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้นั้น สถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์และร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้น

ความสำคัญด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบ ต่อสังคม สถานศึกษาจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะกระบวนการคิดและประยุกต์ความรู้มาใช้ในการ ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนาจ ความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน จัดการ เรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการนำภูมิปัญญาไทยและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 3)

การให้ชุมชนและองค์กรท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญของ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดไว้ในมาตรา 46 มาตรา 69 มาตรา 81 และ มาตรา 289 นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา และยังกำหนดให้มีการนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 32-33) ปัจจุบันมีการกล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น การมีความรู้เช่นเดียวทำให้เราไม่มั่นใจ ความรู้ย่อมทันสมัย ล้าสมัย และหมดสมัย แต่ภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่มนุษย์พัฒนาขึ้นเป็นเรื่องทั้ง เฉพาะตัว เฉพาะท้องถิ่น เฉพาะสังคม เป็นสัจธรรมของมนุษย์โดยรวม สังคมแต่ละแห่งจะมี ภูมิปัญญาของตนเอง (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2542 : 1) ภูมิปัญญาไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมไทย อยู่รอดได้ทุกวันนี้ การสืบทอดภูมิปัญญาที่สั่งสมมานาน เป็นการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์สู่การปฏิบัติ จริง (วันชัย วัฒนศัพท์. 2546 : 21)

จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของ ประเทศที่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีด ความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นสามารถ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานความเป็นไทยและความเป็นสากลรวมทั้งมีความสามารถ ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัด ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของ ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและ

สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้เรียน จะต้องปรับสภาพของตนเองให้สามารถรับกับสถานการณ์เหล่านั้นได้ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่นของตนเองควรรักษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมาศึกษาวิเคราะห์ บูรณาการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาแก้ปัญหา ในรูปของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องจัดกระบวนการที่จะพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด โดยใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็น 1 ใน 4 ของสำนักงานเขตพื้นที่ในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ถูกแบ่งพื้นที่ตามจำนวนประชากร ภูมิประเทศ ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ใกล้เคียงกัน มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาดังแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา มีทั้งสถานศึกษาที่เป็นของรัฐ และของเอกชน สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงชั้นที่ 2 พบว่าการจัดหลักสูตรท้องถิ่นไม่สนองความต้องการของผู้เรียน เป็นการจัดหลักสูตรตามความต้องการของโรงเรียนและครูผู้สอน โดยเฉพาะการสอนโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2548 : 28) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องสนองต่อผู้เรียน ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรนำข้อคิดเห็นของนักเรียนโดยเฉพาะการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนพวกเขา เพื่อเป็นการตอบสนองการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงเป้าหมายตามหลักการที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตรงกับความต้องการ ความถนัดและความใฝ่รู้อยากเรียนในสิ่งนั้น ๆ ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 และมีประสบการณ์ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเห็นสภาพปัญหานี้ดี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการศึกษาและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอนให้เกิดคุณภาพสูงสุดกับนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามอำเภอ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 16,405 คน จำแนกเป็น อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 8,088 คน อำเภอลำปลายมาศ จำนวน 5,342 คน อำเภอบ้านด่าน จำนวน 1,335 คน และอำเภอชำนิ จำนวน 1,640 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. 2549 : 2 - 5)

2. กลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 149) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำนวน 377 คน จำแนกเป็น อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 152 คน อำเภอลำปลายมาศ จำนวน 149 คน อำเภอบ้านด่าน จำนวน 38 คน และอำเภอชำนิ จำนวน 38 คน แล้วดำเนินการสุ่มกลุ่มย่อยแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยให้กระจายตามอำเภอตามสัดส่วนวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1.1.1 ภาษาไทย

1.1.2 คณิตศาสตร์

1.1.3 วิทยาศาสตร์

1.1.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.1.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

1.1.6 ศิลปะ

1.1.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1.1.8 ภาษาต่างประเทศ

1.2 อำเภอ

1.2.1 อำเภอเมือง

1.2.2 อำเภอลำปลายมาศ

1.2.3 อำเภอชำนิ

1.2.4 อำเภอบ้านด่าน

2. ตัวแปรตาม สภาพปัญหาและความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม อันดับ 2 ด้านการเกษตร อันดับ 3 ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน อันดับ 4 ด้านการแพทย์แผนไทย อันดับ 5 ด้านศิลปกรรม อันดับ 6 ด้านภาษาและวรรณกรรม อันดับ 7 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันดับ 8 ด้านปรัชญาศาสนาและประเพณี และอันดับ 9 ด้านโภชนาการ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อระดับความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันดับ 2 ด้านศิลปกรรม อันดับ 3 ด้านการแพทย์แผนไทย อันดับ 4 ด้านภาษาและวรรณกรรม อันดับ 5 ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณีและด้านโภชนาการ อันดับ 8 ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม และอันดับ 9 ด้านการเกษตร

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และอำเภอที่อาศัยอยู่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากลมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน 2) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับศิลปะมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน 3) ควรจัดให้มีการเรียน การสอนเกี่ยวกับการทำอาหาร 4) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน 5) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการทอผ้า 6) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น 7) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับอุตสาหกรรม 8) ควรจัดให้นักเรียนได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ 9) ควรจัดให้ชาวต่างชาติ มาสอนภาษาอังกฤษ และ 10) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมพบว่า มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม อันดับ 2 ด้านเกษตรกรรม และอันดับ 3 ด้าน

กองทุนและธุรกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพา ทรัพย์อุไร (2537 : 75 – 76) ที่วิจัยเรื่องการศึกษากฎการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในงานการศึกษาของโรงเรียนภาคตะวันออก พบว่า มีการกำหนดประเภทของภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีปัญหา คือ ด้านเกษตรพื้นฐาน ด้านสวัสดิการชุมชนและด้านหัตถกรรมพื้นฐาน สำหรับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ นวลแก้ว (2540 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สมควรนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและที่มีปัญหา คือ ด้านเกษตรผสมผสาน ตลอดจนพรชัย ภาพันธ์ (2546 : 11) ที่กล่าวว่า สารการเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โรงเรียนสามารถนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาและที่มีปัญหา ได้แก่ การทอผ้า การจักสาน เครื่องปั้นดินเผา การเกษตรและหัตถกรรมในครอบครัว แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการเกษตรและด้านกองทุนและธุรกิจชุมชนพอสมควร

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการเกษตรและด้านกองทุนและธุรกิจชุมชนยังเป็นปัญหาเพราะว่า ด้านดังกล่าวนี้เป็นงานที่ต้องอาศัยเครื่องมือด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม เครื่องมือด้านการเกษตรที่เหมาะสมและมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการร่วมกับชุมชนมาดำเนินการ ถึงแม้ว่าทางโรงเรียนจะมีกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น จัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การส่งเสริมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหาในการปฏิบัติจริง โดยเฉพาะเครื่องมือด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม เครื่องมือด้านการเกษตรที่เหมาะสมและมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการร่วมกับชุมชน ประกอบกับครูผู้สอนที่เรียนมาทางด้านนี้ก็มีไม่มากจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมพบว่า มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับ 1 คือ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันดับ 2 ด้านศิลปกรรม และอันดับ 3 ด้านการแพทย์แผนไทย สอดคล้องกับงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 33-36) ที่ได้กำหนดประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ใน

กระบวนการเรียนการสอนมีความต้องการหลายด้าน เช่น ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปกรรมและด้านการแพทย์แผนไทย เป็นต้น ส่วนงานวิจัยของศรีรัตน์ บุญศรี และคนอื่น ๆ (2542 : 69) ที่วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน การสอนส่วนใหญ่ มีความต้องการคือ วิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนงานวิจัยของ ปรียาพร ศรีงาน (2544 : 99 – 101) ที่วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนที่มีความต้องการคือ ด้านศิลปกรรม แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปกรรมและด้านการแพทย์แผนไทยเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนมีความจำเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในการจัดการศึกษาตามหมวด 1 เกี่ยวกับความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 7 โดยให้สถานศึกษานำภูมิปัญญาไทยสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพโดยเน้นโรงเรียนเป็นสำคัญหรือเน้นโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการจัดการศึกษานั้นจะต้องจัดเพื่อคนทุกคนโดยผ่านกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น ทางโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะทางด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปกรรมและด้านการแพทย์แผนไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับความต้องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาและระดับความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยจำแนกตามอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอขามเฒ่าและอำเภอบ้านด่าน มีระดับปัญหาและระดับความต้องการตาม ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้มีสาเหตุมาจากธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน เช่น สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย สาระการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ประกอบด้วย จำนวน

และ การดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็นและทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น ส่วนอำเภอที่นักเรียนอาศัยอยู่มีบริบทที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โรงเรียนที่สังกัดในแต่ละอำเภอจะมีบริบทที่ใกล้เคียงกันแต่จะแตกต่างกันที่ความพร้อมของแต่ละโรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแตกต่างกัน โรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จะดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายละเอียดที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับปัญหาและระดับความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนมีความจำเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาจะต้องจัดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 27 ได้บัญญัติไว้ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และมาตรา 23 (3) ที่บัญญัติถึงการจัดการศึกษาว่าต้องจัดเกี่ยวกับความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา รวมทั้งมาตรา 7 ได้บัญญัติถึงกระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้ อันเป็นสากล ดังนั้น โรงเรียนจะต้องเสนอเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนไปยังผู้บังคับบัญชาระดับเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน เป็นประธาน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเป็นรองประธาน หัวหน้ากลุ่มวิชา เป็นกรรมการ หัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการ และผู้ช่วยผู้บริหารงานวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ ตลอดทั้งดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียนและสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบรรจุในหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากลมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ นวลแก้ว (2540 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า กลุ่มภูมิปัญญาชาวบ้านที่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นมากที่สุดคือ กลุ่มศิลปะ ส่วนงานวิจัยของ ศรีรัตน์ บุญศรีและคนอื่น ๆ (2542 : 69) ที่

วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนของครูสอนในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ นำความรู้มาใช้สอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ตลอดจนงานวิจัยของ ธนพงษ์ เนื่องนา (2545 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า กลุ่มภูมิปัญญาชาวบ้านที่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษามากที่สุดคือ กลุ่มศิลปะ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากล

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากลมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคม เพราะว่าดนตรีทำให้คนมีความสุขเมื่อได้ฟังหรือได้เล่นซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษก็ว่าได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการเรียนรู้ทางด้านนี้ก็ชี้ให้เห็นว่าในปัจจุบันโรงเรียนยังขาดครูที่มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากลรวมทั้งเจ้าของภูมิปัญญาก็มีจำนวนจำกัดจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากลมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถประมวลเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรมีการวางแผนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการเกษตรและด้านกองทุนและธุรกิจชุมชนมาบรรจุลงในหลักสูตรสถานศึกษา
2. ควรส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านศิลปกรรมและด้านการแพทย์แผนไทยมาจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างจริงจัง
3. โรงเรียนควรมีการเสนอเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการไปยังเขตพื้นที่การศึกษา
4. โรงเรียนควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับดนตรีไทยและดนตรีสากลมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามุรไร้มย เขต 1
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการนำ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการกระบวนการ เรียนการสอนในเขตพื้นที่การศึกษามุรไร้มยและเขตพื้นที่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธนพงศ์ เนื่องนา. (2545). **สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรียพร ศรีงาน. (2544). **สภาพปัญหาและความต้องการการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรชัย ภาพันท์. (กุมภาพันธ์, 2546). “การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา,” **วารสารวิชาการ**. 6(2) : 11.
- ยุพา ทรัพย์อุไร. (2537). **การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการศึกษานอกระบบภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มติชน.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2546, ตุลาคม-ธันวาคม). “การเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทย,” **วิชาการ**. 6(4) : 21.
- ศิริพงษ์ นวลแก้ว. (2540). **การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรีรัตน์ บุญศรี. และคนอื่นๆ (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น

ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2548). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขั้นพื้นฐาน.

บุรีรัมย์ : เรวัตการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ธรรมนูญปัญญาไทยกับรัฐธรรมนูญใหม่. นนทบุรี

: แคนดิมิเดีย.

ความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ : กรณีศึกษา บ้านจาน

ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

**BELIEF AND RITUAL VARIETIES IN EXORCISM :A CASE STUDY OF BAN JARN
VILLAGE, BAN JARN SUB – DISTRICT, PUTTHAISONG DISTRICT,**

BURIRAM PROVINCE

ผู้วิจัย: พระครูโพธิ์รัตนคุณ

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด

สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ กรณีศึกษา : บ้านจาน ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ที่หมู่บ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านจาน 3) ศึกษาถึงอิทธิพลของความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ที่มีต่อความสัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านจาน และ 4) ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ให้ดำรงอยู่และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า

การสะเดาะเคราะห์ เป็นพิธีกรรมที่เกิดจากความเชื่อในสิ่งลี้ลับเหนือธรรมชาติ ภูตผีปิศาจ เทวดา ที่มีการสืบทอดกันมาจากบรรพชน บนพื้นฐานความเชื่อว่า เทวดาภูตผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์สามารถบันดาลให้คนได้รับอันตรายเจ็บป่วยจนถึงชีวิตได้ หรือสามารถขจัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายให้ออกไปจากวิถีชีวิต และสามารถที่จะบันดาลให้คนประสบกับความสุขได้

ความเชื่อในพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ เป็นความเชื่อที่ได้ผสมผสานระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนากับความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ที่มีการผสมผสานกันอย่างกลมกลืนและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ได้กลายเป็นประเพณีที่สำคัญของชาวบ้านจาน ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการจัดทำพิธีกรรมสืบทอดมาเป็นเวลายาวนาน

พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ของชาวบ้านจาน มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์แบบพราหมณ์ เป็นพิธีกรรมที่ผสมผสานความเชื่อในเวทมนต์คาถา ความเชื่อเรื่องผีสง เทวดาอิทธิฤทธิ์เทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์กับความศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาพุทธ 2) พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์แบบพุทธพื้นบ้าน เป็นพิธีกรรมที่มีความคล้ายคลึงกับพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์แบบ

พราหมณ์แต่มีองค์ประกอบบางประการที่แตกต่างกัน กล่าวคือพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์แบบพุทธที่บ้านจะใช้บทสวดในพุทธศาสนาเป็นหลัก และยังสามารถที่จะประกอบพิธีเองได้โดยไม่มีผู้นำพิธี และ 3) พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์หลวง ที่เป็นพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ที่ใหญ่นิยมทำกันเป็นกลุ่มหรือทั้งหมู่บ้านในโอกาสสำคัญ อย่างไรก็ตามพิธีกรรมนี้สามารถทำเป็นปัจเจกบุคคลได้เช่นกัน 2. การทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์มีองค์ประกอบของพิธีกรรม ดังนี้

1. บุคคล ได้แก่ ผู้ทำพิธี ผู้รับการสะเดาะเคราะห์ และผู้เข้าร่วมพิธี
2. อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งของที่ใช้ในการทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ อาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะการสืบทอดของแต่ละบุคคลหรือธรรมเนียมของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ
3. โอกาสในการทำพิธีชาวบ้านจะทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ เมื่อมีอาการเจ็บป่วยเรื้อรัง เมื่อครบรอบอายุเพื่อความเป็นสิริมงคล เมื่อเกิดสิ่งไม่ดีขึ้นแก่ตนเองหรือคนในครอบครัว การทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ สามารถทำได้ตลอดปีทุกฤดูกาล แต่วันที่ถือว่าเป็นวันที่เหมาะในการทำพิธีกรรม ได้แก่ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันเสาร์
4. สถานที่ การทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์นิยมใช้บ้านพักอาศัยของผู้รับการสะเดาะเคราะห์เอง ยกเว้นมีเหตุจำเป็นผู้ทำพิธีกรรมสามารถใช้สถานที่อื่นได้
5. พิธีกรรม คือขั้นตอนการทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์หลังจากการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการทำพิธีครบถ้วนแล้ว ในขณะที่ทำพิธีผู้รับการสะเดาะเคราะห์ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำพิธีหรือหมอสวดอย่างเคร่งครัด หลังจากหมอสวดสวดคาถาจบแล้วจึงใช้ด้ายผูกข้อมือให้ จากนั้นให้นำกระทงไปทิ้งนอกหมู่บ้านบริเวณที่เป็นทางแยก โดยห้ามหันกลับไปมองเพราะจะทำให้การสะเดาะเคราะห์ไม่ประสบผลสำเร็จ

พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ มีอิทธิพลและมีคุณค่าต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นวิธีการสร้างขวัญกำลังใจในการต่อสู้กับความเจ็บป่วยและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตแล้ว ยังทำให้ได้สำนึกอยู่ในความไม่ประมาท การสะเดาะเคราะห์ถือได้ว่ามีผลในทางการรักษาทางด้านสภาวะจิตใจ เช่น การป่วยเรื้อรังที่ต้องใช้เวลาการรักษาค่อนข้างยาวนานทำให้จิตใจเข้มแข็ง มีกำลังใจในการต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ สามารถทำให้นุคคลนั้นฟื้นฟูสภาพร่างกายสู่สภาพปกติได้เร็วยิ่งขึ้น ส่วนผลการรักษาโดยตรงแม้ไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างชัดเจนแต่ชาวบ้านก็ยังใช้เป็นที่พักทางใจมาโดยตลอด กล่าวได้ว่า พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์มีคุณค่าต่อคนในสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบัน

คำสำคัญ : ความเชื่อและพิธีกรรม พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

ABSTRACT

This research aimed : 1) to investigate the components and steps of rituals in exorcism at Jan Village, Putthaisong District, Buriram Province ; 2) to examine the relationship between the beliefs

and rituals in exorcism toward Jan village people's ways of life ; 3) to find out the influences of beliefs and rituals in exorcism toward the relationship of Jan village people's ways of life ; and 4) to study how to preserve the rituals in exorcism in order to develop the local community.

The results were as follows :

1. Rituals in exorcism are base on the beliefs of supernatural things,including, Ghost bad spirits and gods. All kinds of sickness, accident, suffering and happiness of human being could be brought about by them

2. Beliefs and rituals in exorcism are intermixed between Hinduism and Buddhism which are still popular and important in Jan village

3. Beliefs and rituals in exorcism can be classified into 3 types : 1) Brahmist ritual in exorcism which is believed in magic things and gods combined between Brahmanism and Buddhism; 2) Local Buddhist ritual in exorcism which is performed using Pali language in sermon and can be performed by oneself without the Brahman-;. And 3) Grand ritual in exorcism performed as the important occasions in the villages which is invited all villagers to take part.

The components of rituals in exorcism were as follows :

1) People : ritual practitioner, ritual practitioner and observers.

2) Ritual offerings which may be different up to the needs and wants of the traditions and cultures of each local community.

3) Time and occasions of rituals in exorcism depending on the requirement of practitioners which could be their birthday, auspicious age and important day performed on Tuesdays, Thursdays and Saturdays.

4) Ritual sites which may be the residence of the practitioner or up to the practitioner's requirement.

5) Ritual function which is the heart of the ritual in exorcism. After preparing the ritual offerings, the practitioner must follow the suggestions of the practitioner strictly. The holy water was used to hold the practitioner's wrist after the sermon ended. Finally, the ritual offering P23 left out of the village at the crossroad. Do not take a glance after leaving out the ritual offerings.

The rituals in exorcism is still acceptable and influence on the ways of life of Jan villagers it gives the moral supports for the sickness and problems which may occur in the future of people. It is also behaved that it can make the sick people to stay longer. However, it does not prove that the

ritual can help protect the bad things. It is still accepted and influence on the ways of life villagers up to the present time.

Keywords: Beliefs and rituals in exorcism, Ritual, ways of life villagers

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง การศึกษา การแพทย์ เศรษฐกิจ โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้าไปมีส่วนช่วยในการพัฒนาทุกภาคส่วน จะเห็นได้ว่าสังคมไทยยุคนี้ เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันของประชาชน ทั้งในเมืองและชนบท ด้วยสาเหตุดังกล่าวทำให้เกิดการแข่งขันด้านต่าง ๆ กันมากขึ้น เช่น การแข่งขันด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ซึ่งการแข่งขันเป็นไปโดยเสรีและมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการศึกษาในปัจจุบันจะเป็นการศึกษาที่สนองตอบทางสังคมมากกว่าการนำสังคม ในด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์ได้พัฒนาถึงระดับการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ในการวินิจฉัยโรคของแพทย์มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น การพัฒนาวัตถุและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถพัฒนาคนให้ก้าวทันเทคโนโลยี

ทัศนคติของคนทั่วไปคิดว่าความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์สามารถที่จะทำให้มนุษย์มีความสุขได้อย่างแท้จริง แต่ความเป็นจริงแล้วยังมีการพัฒนามากเท่าใดการแข่งขันก็ยิ่งเพิ่ม ความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเช่นกัน จนทำให้แต่ละคนต้องดิ้นรนเพื่อการอยู่รอด มีการเอาัดเอาเปรียบซึ่งกัน และกัน คนรวยยิ่งรวยมากขึ้นและยังมีโอกาสมากกว่าคนอื่น ๆ ในทุกเรื่อง ผลจากการพัฒนาได้ส่งผลให้คนจนยิ่งจนลงและไร้โอกาสที่จะได้รับบริการด้านต่าง ๆ จากภาครัฐ เช่น ในด้านโอกาสทางด้านการศึกษาคอนจนไม่สามารถส่งลูกหลานให้เรียนในระดับสูงได้ เมื่อประชาชนมีการศึกษาดำ ขาดความรู้จึงส่งผลให้ไม่มีงานทำ ขาดรายได้ คุณภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำตามไปด้วย ในการ บริการด้านการแพทย์สาธารณสุขยังไม่ทั่วถึงและมีราคาแพง คนจนไม่สามารถเข้ารับการรักษได้ ประกอบกับการบริการจากภาครัฐไม่สะดวก จึงส่งผลให้ประชาชนคนไทยบางส่วนหันไปพึ่งด้านไสยศาสตร์ เวทย์มนต์คาถาและอำนาจลี้ลับเหนือธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อให้สบายใจ มีความหวังขึ้น การสะเดาะเคราะห์เป็นพิธีกรรมหนึ่งที่เป็นที่พึ่งทางใจของชาวบ้าน จึงทำให้มีชาวบ้านหันมารักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยการใช้วิธีการสะเดาะเคราะห์ในการรักษาพยาบาลมีจำนวนมากในแต่ละปี

แม้ในปัจจุบัน ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีจะมีบทบาทต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ ชาวบ้านงานมานานเกือบทุกด้าน แต่ชาวบ้านงานยังมีความเชื่อและมีความนิยมในพิธีกรรมการ สะเดาะเคราะห์อยู่มาก เนื่องจากชาวบ้านงานได้มีการสืบทอดความเชื่อในด้านไสยศาสตร์ โชคลาง และภูตผี ปีศาจมาจากบรรพชน ซึ่งความเชื่อที่ได้มีการแสดงออกในพิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพิธีกรรม การสะเดาะเคราะห์ที่เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ที่ได้มีการจัดทำพิธีอยู่ในปัจจุบันซึ่งอาจมีผลต่อ

การดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ด้วยเหตุที่ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ มีความผูกพันกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านมานาน จึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้นำทางศาสนามีความสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ที่มีต่อการดำรงชีวิตของชาวบ้านเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนต่อไปในอนาคต

จากความเชื่อและการยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย ทำให้ผู้ทำการวิจัยซึ่งเป็นผู้นำทางศาสนาในเขตตำบลบ้านจาน มีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องความเชื่อและพิธีกรรม การสะเดาะเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ความเชื่อ องค์ประกอบ รูปแบบ ตลอดจนอิทธิพลที่มีผลต่อด้านจิตใจของชาวบ้าน และสามารถนำสาระของพิธีกรรมมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน สร้างคุณค่า เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์ให้พิธีกรรมนี้ซึ่งมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวบ้านมานานให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเชื่อ องค์ประกอบ และขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ที่หมู่บ้านจาน ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ ที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านจาน
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความเชื่อในพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ มีความสัมพันธ์ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านจาน
4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ และนำไปเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ให้คงอยู่และนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนและพระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจาน ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 กลุ่มเป้าหมาย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่

1.2.1 พระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ ผู้ประกอบพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ในหมู่บ้านจาน จำนวน 2 รูป

1.2.2 หมอธรรมผู้ประกอบพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ในหมู่บ้านจาน จำนวน 5 คน

1.2.3 ประชาชนชาวบ้านจาน จำนวน 40 คน

1) ประชาชนที่เคยสะเดาะเคราะห์ จำนวน 20 คน

2) ประชาชนที่ไม่เคยสะเคาะเคราะห์ จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมภาคสนาม โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1.1 การสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) ผู้วิจัยใช้เทคนิควิจัยสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อศึกษาในเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมการสะเคาะเคราะห์ โดยทำการสัมภาษณ์พระสงฆ์ หมอธรรมและบุคคลสำคัญของชุมชน ที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ โดยมีการสัมภาษณ์ซ้ำแบบเจาะลึกหลาย ๆ ครั้ง และใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key – Information Interview) โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยใช้เทคนิคดังกล่าวตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยโดยการพูดคุยกับคนในชุมชนหรือนอกชุมชนเพื่อหาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนให้ได้มากที่สุด เป็นวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญ ๆ อีกวิธีหนึ่ง

1.2 การสังเกตจากสถานการณ์จริง ในพิธีกรรมการสะเคาะเคราะห์ที่หมู่บ้านจาน

2. การบันทึกข้อมูล บริบทของชุมชน โดยบันทึกตามสารดังต่อไปนี้

การสำรวจลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชน (Ecological) ผู้วิจัยใช้เทคนิคดังกล่าว เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้ง อาณาเขต สภาพภูมิประเทศ การแบ่งเขตการปกครอง, กลุ่มชาติพันธุ์, ประวัติความเป็นมาของชุมชน คือ วัด โรงเรียน ร้านค้า ตลาด รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ เช่น อาหารการกิน และยานต่างๆ ที่ชาวบ้านชุมชนนั้นเป็นประจำ และจัดการทำแผนที่ (Making Maps) ซึ่งเป็นเทคนิควิจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาในช่วงแรกของการทำวิจัย ทำให้ทราบลักษณะทางกายภาพของชุมชนได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และสะดวกในการเข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ๆ ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3. เครื่องมือเทคโนโลยีในการวิจัยภาคสนามทางมานุษยวิทยาผู้วิจัยใช้ ดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องบันทึกเทปเสียงและภาพในการเก็บข้อมูล หลังจากที่ได้รับความสะดวกไว้วางใจจากผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และมีการบันทึกภาพเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของชุมชนด้วย นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม มีดังนี้

3.1.1 กล้องถ่ายรูป

3.1.2 เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง

3.1.3 แบบสัมภาษณ์

3.1.4 แบบสังเกต

3.1.5 สมุดบันทึก

3.2 การจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) เป็นเทคนิคที่สำคัญมาก ในการวิจัยภาคสนามทางมานุษยวิทยาในช่วงแรกที่ยังไม่คุ้นกับผู้ให้สัมภาษณ์ จะยังไม่สามารถจดบันทึกต่อหน้า

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ จะต้องจำเป็นหลัก แล้วบันทึกทันที และเมื่อสร้างความคุ้นเคยแล้วจึงสามารถอัดเทปและจดบันทึกภาคสนามได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ภาษาถิ่นในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกส่วนใหญ่ ซึ่งช่วยสร้างความสนิทสนมและคุ้นเคยได้อย่างรวดเร็ว สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้และกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถพูดภาษาไทยได้บ้างก็จะใช้ 2 ภาษาปนกัน คือใช้ภาษาไทยและภาษาถิ่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของชุมชน

1.1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีความเชื่อ

1.1.3 ความหมายของความเชื่อ

1.1.4 ประเภทของความเชื่อ

1.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับพิธีกรรม

1.1.6 ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

1.2 ข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

1.2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

1.2.3 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ทั้ง 3 ประเด็น โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้แก่

1.1 วิเคราะห์เกี่ยวกับ ความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ ในด้านความเชื่อ องค์ประกอบ และขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ที่บ้านงาน ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย

1.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

1.3 วิเคราะห์อิทธิพลความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านงาน

1.4 วิเคราะห์แนวทางในการอนุรักษ์พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ให้ดำรงอยู่สืบไป

สรุปผลการวิจัย

พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ เป็นพิธีกรรมที่เกิดจากความเชื่อของคนไทยที่เชื่อในสิ่งลี้ลับเหนือธรรมชาติ ภูตผี ปีศาจ เทวดา ไชยกลาง นิमित และโหราศาสตร์ เป็นความเชื่อที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพชนแบบรุ่นต่อรุ่นจนถึงปัจจุบัน ความเชื่อในพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์เป็นความเชื่อที่ชาวบ้านเชื่อว่าสามารถที่จะขจัดปัดเป่าเคราะห์ทั้งหลายให้หายไปจากชีวิตของตนได้

लग คือสิ่งบอกเหตุที่จะให้รู้ว่าเคราะห์จะเกิดแก่ตนเอง ดังนั้น พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์จึงเป็นประเพณีที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวบ้าน ตำบลบ้านงาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการสืบทอดมาจากบรรพชนติดต่อกันมาอย่างยาวนาน

องค์ประกอบของพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ของชาวบ้าน ตำบลบ้านงาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคคล อุปกรณ์ โอกาสในการทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์สถานที่ และ ลักษณะการทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

1. บุคคล

1.1 ผู้นำพิธี หมายถึง ผู้นำในการทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ ชาวบ้านมักเรียกว่า พราหมณ์ หมอสูตร หรือ หมอ ส่วนใหญ่มักเป็นผู้อาวุโสที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

1.2 ผู้เข้ารับการสะเดาะเคราะห์ หมายถึง ผู้ป่วย ผู้ที่ประสบเคราะห์ เช่น อุบัติเหตุ หรือผู้ที่พบลางบอกเหตุร้ายต่าง ๆ

1.3 ผู้เข้าร่วมพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ หมายถึง บุคคลทั่วไปที่อยู่ในบริเวณพิธีอาจจะเป็นญาติพี่น้องของผู้เข้ารับการสะเดาะเคราะห์ ที่คอยช่วยเหลือและถือโอกาสเข้าร่วมพิธีด้วย

2. อุปกรณ์ในการสะเดาะเคราะห์

2.1 กระถาง ทำด้วยกาบกล้วยขนาด 50 x 50 เซนติเมตร ก้นเป็น 9 ห้อง

2.2 เมี่ยง จำนวนเท่ากับอายุของผู้เข้ารับการสะเดาะเคราะห์

2.3 หมาก พลู 4 คำ บุหรี่ 4 มวน

2.4 ข้าวตอก ใช้ปริมาณตามที่เห็นสมควรหรือประมาณ 1 กิโลกรัม

2.5 ข้าวดำ ข้าวแดง ข้าวเหลือง จำนวนอย่างละ 4 คำ

2.6 เทียนรอบหัวคำกิ่ง (เทียนยาวรอบหัว และยาวเท่าลำตัวของผู้รับสะเดาะเคราะห์) 1 เล่ม

2.7 หลักรง หรือธงข่อยธงชัย 9 หลักร

2.8 น้ำส้มป่อย ใส่เต็มภาชนะที่จัดเตรียม เช่น 1 บาตร หรือ 1 ขัน

2.9 ค้ายสายสัญญาณ 1 ม้วน

2.10 รูปจำลองคน 1 อัน สัตว์ เช่น ม้า ช้าง แร้ง อย่างละ 1 อัน

2.11 เสื้อผ้าของผู้ทำการสะเดาะเคราะห์ 1 ชุด

2.12 หมอนึ่ง หวด ถ้วยชาม และเครื่องครัวเท่าที่หาได้

2.13 ขัน 5 เป็นเครื่องบูชา ประกอบด้วย ดอกไม้ รูป เทียน อย่างละ 5 คู่

2.14 ตัดเล็บ ตัดผมของผู้ทำการสะเดาะเคราะห์ใส่ลงไว้ในกระทง

2.15 อาหารหวานคาว ได้แก่ ปลาปิ้ง พริกเกลือ ปลาร้า เป็นต้น

3. โอกาสในการทำพิธีการสะเดาะเคราะห์

โอกาสในการทำพิธีสะเดาะเคราะห์ของชาวบ้านงานสามารถทำได้ตลอดปี ทุกฤดูกาล
แล้วแต่โอกาสหรือการกำหนดโอกาสในการทำพิธีกรรมขึ้นชาวบ้านงานได้จัดทำพิธีกรรมการสะเดา
เคราะห์ในโอกาสต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 เมื่อครบรอบอายุ

3.2 เมื่อเกิดเจ็บไข้ได้ป่วยเรื้อรัง

3.3 เมื่อเกิดกลางไม่ดี

3.4 เมื่อเห็นว่าดวงชะตาไม่ดีตามคำทำนายของหมอดูตามหลักโหราศาสตร์

การทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์นี้ จะทำได้ตลอดปี วันที่นิยมทำกันมากที่สุดคือ
วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันเสาร์

4. สถานที่ในการทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์

สถานที่ในการทำพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ ชาวบ้านงานนิยมประกอบพิธีที่บ้านของผู้
เข้ารับการสะเดาะเคราะห์เอง หรือหากมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถที่จะประกอบพิธีที่บ้านของผู้รับการ
สะเดาะเคราะห์อาจจะใช้สถานที่ที่ผู้ทำพิธีกำหนดให้

ประเภทของการสะเดาะเคราะห์

1. พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์แบบพราหมณ์

เมื่อเริ่มพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ หมอสูตรจะให้ผู้ที่เข้ารับการสะเดาะเคราะห์มานั่ง
ใกล้กระทง หันหน้าไปทางทิศ “หัวใจเป็น” (ทิศใจเป็นความเชื่อของคนโบราณที่เชื่อว่าในแต่ละวัน
จะมีฤกษ์ดี ฤกษ์ร้ายอยู่ตามทิศต่าง ๆ หมุนเวียนเปลี่ยนไปแต่ละวัน ซึ่งทิศหัวใจเป็นคือทิศที่เป็นมงคล
และทิศใจตายคือทิศที่เป็นอัปมงคล) ให้หันหน้าเข้าหากระทง ส่วนหมอสูตรจะนั่งตรงข้ามกับผู้เข้า
รับการสะเดาะเคราะห์ในการหันหน้าไปทางทิศหัวใจเป็นนี้เพื่อความเป็นสิริมงคลหมอสูตรจะเป็นผู้
กำหนดให้

เมื่อเข้าประจำที่ตามที่ผู้ทำพิธีหรือหมอสูตรกำหนดให้แล้ว ผู้ที่เข้ารับการสะเดาะเคราะห์ถือ
ขันห้าขึ้นจบที่ศีรษะแล้วส่งให้หมอสูตรเพื่อเป็นการบูชา จากนั้นนั่งประนมมือ หมอสูตรก็จะเริ่ม

กล่าวนำด้วยการประกาศต่อเทวอารักษ์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้รับรู้ถึงการกระทำ และกล่าวอัญเชิญให้ลงมาอำนวยการให้แก่ผู้ที่เข้ารับการสะเดาะเคราะห์ให้หายจากทุกข์โศกและความเดือดร้อนทั้งหลาย และช่วยบันดาลให้มีโชคลาภตามที่ปรารถนา

ต่อจากนั้นหมอสวดจะสวดคาถาคำสะเดาะเคราะห์เมื่อจบแล้วจะนำข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อน และที่ฝ่ามือของผู้ป่วย 3 ครั้ง เพื่อเป็นการปัดรังควาญสิ่งชั่วร้ายให้ออกไปจากตัวแล้วโยนก้อนข้าวนั้นทิ้งไป เค็ดเอาด้ายสายสิญจน์ผูกข้อมือให้ผู้ป่วยเพื่อเป็นสิริมงคลและป้องกันอันตราย จากนั้นก็เอาน้ำส้มป่อยมาประพรมให้ เมื่อเสร็จพิธีหมอสวดจะให้ผู้ป่วยนำเอากระทงไปทิ้งไว้นอกหมู่บ้าน ที่เป็นทางแยก สามแยก หรือสี่แยกก็ได้

2. พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์แบบพุทธพื้นบ้าน เมื่อพบกับกลางร้าย หลังจากกลับมาถึงบ้านให้อบน้ำ แต่งตัวชุดใหม่ หาดอกไม้ 5 คู่ เทียน 2 เล่ม เพื่อบูชาพระและทำตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เอาผ้าขาวม้าพาดบ่าข้างซ้ายเฉียงลงมาข้างขวา

ขั้นที่ 2 เอาดอกไม้และเทียนใส่ขันแล้วจุดเทียนตั้งในขัน 2 เล่ม

ขั้นที่ 3 กราบลง 3 ครั้ง

ขั้นที่ 4 ให้ยกขันดอกไม้ขึ้นแล้วกล่าวคำอาราธนาพระรัตนตรัย

ขั้นที่ 5 กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

ขั้นที่ 6 ไหว้พระรัตนตรัย

ขั้นที่ 7 กล่าวคำมอบตัวแด่พระรัตนตรัย

ขั้นที่ 8 วางขันดอกไม้ลงบนหมอนหรือที่วางชั่วคราวที่หามาได้ ห้ามวางกับพื้นแล้วกราบ 3 ครั้ง

ขั้นที่ 9 ให้สวดต่อชะตาสะเดาะเคราะห์ให้แก่ตน ตามลำดับดังนี้

9.1 บทสวดไหว้ครู

9.2 บทสวดต่อชะตา

9.3 บทสวดบทนอบน้อมพระรัตนตรัย

9.4 บทสวดสะเดาะเคราะห์ แก่กลางร้าย หรือฝันร้าย

9.5 บทสวดสะเดาะเคราะห์อุปาทวี ครอบจักรวาล

9.6 คำบูชาโชค

9.7 คำแผ่เมตตาให้กับตนเอง

9.8 แผ่เมตตาให้แก่สัตว์ทั้งหลาย

9.9 คำกล่าวขอพรจากพระ

เมื่อจบบทนี้แล้วให้กราบลง 3 ครั้ง เป็นการเสร็จพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์แบบพุทธ

3. พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์หลวง

ในการทำพิธีกรรมสะเดาะเคราะห์หลวงมีขั้นตอนในการประกอบพิธี ดังนี้

1. แต่งเครื่องบูชา โดยมีอุปกรณ์ ดังนี้คือ

- 1.1 ถาดขนาดใหญ่เพื่อวางพระพุทธรูป 1 ถาด
- 1.2 เอาขันหมากเบ็ง 2 อัน มาตั้งบูชา ซ้าย ขวาของพระพุทธรูป
- 1.3 เอาขัน 5 (ดอกไม้ 5 คู่ เทียน 5 คู่) ขัน 8 (ดอกไม้ 8 คู่ เทียน 8 คู่)
- 1.4 เอาขันใส่น้ำเพื่อทำน้ำมันตัววางถาดจากขัน 5 และ ขัน 8
- 1.5 ค้ายสายสิญจน์ 1 เส้น
- 1.6 เขียนชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปี เกิด ผู้รับการสะเดาะเคราะห์วางในถาด
- 1.7 ค่าครูขึ้นอยู่กับผู้รับการสะเดาะเคราะห์จะใส่ลงในขันนั้น จำนวน 12 บาท

2. เมื่อจัดเตรียมอุปกรณ์พร้อม ผู้ประกอบพิธีจะกล่าวประกาศเทวดา

3. ผู้ประกอบพิธีประกาศถึงการทำพิธีบูชาโซคให้แก่เทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์รับรู้

4. ถ้าผู้รับการสะเดาะเคราะห์อยู่ในบริเวณพิธี ให้ประนมมือถือสายสิญจน์ถ้าผู้รับการสะเดาะเคราะห์ไม่อยู่ให้เขียนชื่อของผู้รับการสะเดาะเคราะห์ใส่กระดาษไว้ แล้วโยงสายสิญจน์ไปคล้องที่ชื่อผู้สะเดาะเคราะห์ เชื่อมต่อกับขันน้ำมัน โยงไปยังหมอสวด

5. เมื่อพร้อมแล้วผู้ทำพิธีจะสวดบทสวดมนต์ ดังต่อไปนี้

- 5.1 บทนะมะการะคาถา
- 5.2 บทสวดไตรสรณคม
- 5.3 บทสวดอุณหิสสวิชคาถา
- 5.4 เมื่อสวดอุณหิสสวิชคาถาจบให้สวด ชะยะปริตตั้งคาถา
- 5.5 เมื่อสวด ชะยะปริตตั้งคาถา จบแล้ว ให้สวดมงคลจักรวาฬน้อย
- 5.6 ในขั้นนี้จะเป็นการอัญเชิญเทวดากลับพิภพ โดยการสวด เทเวตา อุโยชนะคาถา
- 5.7 เมื่อทำพิธีจบแล้ว ให้กราบลง 3 ครั้ง เป็นอันเสร็จพิธี

อภิปรายผล

1. ความเชื่อของชาวบ้านงาน ในพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์เป็นผลมาจากทั้งทางด้านศาสนา และระบบความเชื่อเพื่อการปรับตัวของคนใน เป็นความเชื่อเกี่ยวกับเคราะห์กรรม โชคลาง โดยเชื่อว่าพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์จะสามารถจัดปัดเป่าเคราะห์ร้ายทั้งหลาย อันหมายถึงความเจ็บป่วย ความทุกข์ร้อนหรือความหายนะให้ออกไปจากชีวิตของตนได้ (ผาสุก มุทธเมธา 2535 : 1 –50)

2. พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์เป็นพิธีกรรมที่มีความผูกพันต่อวิถีชีวิตของชาวบ้าน กลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญซึ่งเกี่ยวพันกันอย่างแยกไม่ออก กล่าวคือความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวบ้าน จะเป็นมาตรการควบคุมความประพฤติของชาวบ้านมิให้ออกนอกจารีตประเพณี และยังเป็นเครื่องชี้ทางการดำรงชีวิต (จารุวรรณ ธรรมวัตร. 2533)

3. พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์เป็นพิธีกรรมที่มีคุณค่าต่อสังคมไทยทางด้านจิตใจ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคมให้มีศูนย์รวมของจิตใจในการประกอบกิจกรรม หรือดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างเข้าใจและปกติสุข ความเชื่อเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ถ้าเปลี่ยนความเชื่อพฤติกรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย (ปราสาท อิศรปริดา. 2518 : 69)

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์มีผลต่อความมั่นคงทางจิตใจ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในท้องถิ่นมิให้ตกอยู่ในความประมาท เป็นพิธีกรรมที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคม จึงควรมีการอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีการประกอบพิธีกรรมให้มีอยู่ในสังคมต่อไป

2. ควรมีการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ ทั้งปัจจัยที่เกื้อหนุนและปัจจัยที่อาจเป็นอุปสรรคต่อความเชื่อถือ ศรัทธาในพิธีกรรมของคนในสังคมอย่างไร

3. ควรมีการเผยแพร่พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ให้ประชาชนทั่วไปมีความตระหนักถึงคุณค่า เข้าใจในวัตถุประสงค์ ความสำคัญของพิธีกรรมที่มีผลต่อจิตใจของมนุษย์ซึ่งเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของสังคมไว้ให้คงอยู่อย่างเหมาะสมกับระเบียบแบบแผน และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

4. ควรมีการศึกษาพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ของคนในท้องถิ่นอื่น ๆ ทั้งในภูมิภาคนี้และภูมิภาคอื่นของประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความคล้ายคลึง ความสอดคล้อง และอิทธิพลทางจิตใจ แตกต่างกันมากน้อยอย่างไร

5. ควรมีการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่คนรุ่นปัจจุบัน เพื่อจะได้สืบสานความเชื่อและพิธีกรรมที่มีคุณค่าไว้และวางแนวทางในการถ่ายทอด สืบทอดพิธีกรรมไว้ให้คงอยู่คู่กับชุมชนต่อไป

6. ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์และผลกระทบของพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประเพณีวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อย่างไร และระบบเศรษฐกิจ สังคม ประเพณีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมยุคข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความเชื่อของคนในสังคมต่อพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์อย่างไร และจะสามารถอนุรักษ์ประเพณีไว้ได้อย่างไรในอนาคต

7. ในการศึกษาพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ควรเป็น การศึกษาด้านประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำรงชีวิตจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้านและเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2523). **คติชาวบ้านอีสาน**, กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2518) **ความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจของชาวอีสาน**. กาลสินธุ์ : จินตทัศน์การพิมพ์.
- ผาสุก มุทษเมธา. (2535). **ประเภทความเชื่อ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://: www.google.co.th/PDF](http://www.google.co.th/PDF). สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2550

**ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูด
และเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

**EFFECTS OF ECLECTIC ENGLISH LEARNING ACTIVITIES
IMPLEMENTATION TO ENHANCE LISTENING – SPEAKING SKILLS AND
ATTITUDES OF PRATHOMSUKSA V STUDENTS**

ผู้วิจัย : ภาณุวัฒน์ สมร

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูด ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 3) ศึกษาเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง-พูด ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอุปถัมภ์ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 27 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรูปแบบการวิจัยเป็นการทดลองกลุ่มเดียว ดำเนินการทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบความเข้าใจในการฟัง - พูดภาษาอังกฤษ และ 3) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบผสมผสาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ ใช้ค่า Dependent Samples (*t*-test) ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการฟัง – พูด ก่อนเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 2 คน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการฟัง - พูดภาษาอังกฤษหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 21 คน

2) เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านความเข้าใจในการฟัง – พูด ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการฟัง - พูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจ / ชอบระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานมีประโยชน์ในการฝึกฝนการพูดของนักเรียน ($\bar{X} = 4.85$) กิจกรรมฝึกพูดกับเพื่อนทำให้นักเรียนรู้สึกพอใจ ($\bar{X} = 4.56$) และกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานส่งเสริมให้นักเรียนพูดภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.52$)

คำสำคัญ : การสอนแบบผสมผสาน, การเรียนภาษาอังกฤษ, ทักษะการฟัง-พูด

ABSTRACT

The aims of this research were : 1) to investigate the English listening - speaking achievement of Prathomsuksa 5 students learning through the eclectic English learning activities. 2) to compare the English listening - speaking achievement of Prathomsuksa 5 students learning through the eclectic English learning activities and 3) to study the attitudes of Prathomsuksa 5 students towards English learning through the eclectic English learning activities. The sample group was one class of 27 Prathomsuksa 5 students, studying in the first semester of the academic year 2007 at Bansomdejchaopraya - Uppatam School, Soidaow District, Office of Chantaburi Educational Service Area 2. One Group Pretest-Posttest Design of experimental research was employed in this study.

The instruments for this study were : 1) Eight eclectic English learning activity lesson plans. 2) An English listening - speaking achievement test. 3) A questionnaire to measure the attitudes of Prathomsuksa 5 students concerning the implementation of English learning through the eclectic English learning activities. The data was statistically analyzed by mean, percentage and *t*-test dependent samples. The results of the research were as follows.

1) Two students met the fifty percent criteria before learning the English listening - speaking achievement through eclectic English learning activities and twenty-one students met the fifty percent criteria after learning the English listening - speaking achievement through eclectic English learning activities.

2) The English listening - speaking achievement of Prathomsuks 5 students learning through eclectic English learning activities showed posttest scores higher than pretest scores that was significant difference ($p < .01$).

3) The attitudes of Prathomsuksa 5 students towards English learning through the eclectic English learning activities have shown at a high level. By the tests which were ranged from high to low score of the first three levels have revealed that the most of students agree with the eclectic English learning activities is good for practice speaking skill. They are satisfied with speaking activities with their friends. And the Eclectic English learning activities help them speak English better.

Keywords : Eclectic, English Learning, Listening-Speaking Skills

บทนำ

โลกในยุคข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลก ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านการศึกษา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว รวมถึงการติดต่อสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งที่มีการใช้ในการติดต่อสื่อสารอย่างกว้างขวาง ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้านการศึกษา การท่องเที่ยว การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต จึงกล่าวได้ว่าผู้มีความรู้ภาษาอังกฤษจะเป็นผู้ได้เปรียบในทุก ๆ ด้าน การเรียนภาษาอังกฤษจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมั่นใจ มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจและความภาคภูมิใจในภาษา และวัฒนธรรมไทย สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก ภาษาอังกฤษ จึงมีความจำเป็นและสำคัญในการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง (กรมวิชาการ, 2544 : 1)

ปัจจุบันแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารยังเป็นแนวทางที่ทันสมัย สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ในการสื่อสารให้ถูกต้อง ฝึกการใช้ภาษา (Use) ในสถานการณ์ต่าง ๆ และให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้องของภาษา (Accuracy) การเรียนการสอนในแนวนี้นี้จึงเน้นที่การทำกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียง

สถานการณ์จริงมากที่สุด โดยฝึกในลักษณะทักษะสัมพันธ์ (Integrated Skills) หรือทักษะรวมซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ (Linguistic or Grammatical Competence) ควบคู่ไปกับความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Discourse Competence) มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีความสัมพันธ์ระหว่างประโยคและความสามารถในการใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อการสื่อความหมาย (Pragmatic or Strategic Competence) มีความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ตลอดจนใช้กิริยา สีหน้า ท่าทางและน้ำเสียงในการสื่อความหมาย และเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับ แนวการสอน แบบเรียนและสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น จึงมีการนำเนื้อหาของภาษาที่มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียนมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อฝึกฝนประสบการณ์ทางภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์จริง (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2540)

แนวคิดวิธีสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ น่าสนใจ น่านำมาประยุกต์ใช้ เพราะเป็นแนวคิดซึ่งจะช่วยเสริมสร้างให้การเรียนการสอนภาษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นหากจะนำแนวคิดวิธีสอนทั้ง 2 แบบมาผสมผสานใช้ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การเรียน การสอนก็จะยิ่งได้ผลตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนมากนั้นวิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งเพียงแบบเดียวย่อมไม่อาจช่วยในการแก้ปัญหาทั้งหลายให้หมดได้ เนื่องจากสภาพปัญหามีความแตกต่าง หลากหลาย แนวคิดวิธีสอน ใด ๆ ที่ผู้สอนได้พิจารณาคัดเลือกแล้วเห็นว่ามีข้อดีสามารถแก้ไขปัญหาตามสภาพที่เกิดขึ้นได้ย่อมจัดว่าเป็นแนวคิดวิธีสอนที่สมควรนำมาผสมผสานใช้เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดผลยิ่งขึ้น

จากข้อมูลการจัดการศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ์ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ ด้านทักษะการฟัง – พูด ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับที่ ไม่น่าพอใจ ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น หลักสูตรการจัดการศึกษา กระบวนการ จัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ สภาพความพร้อมและความแตกต่างระหว่างบุคคล ของผู้เรียน เทคนิคการสอนของผู้สอน เป็นต้น (รายงานคุณภาพการจัดการศึกษา. 2549 : 15)

จากการศึกษาหลักการ ความสำคัญ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้ากิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟังพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบวิธีการสอน แบบธรรมชาติ (Natural Approach) และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสนุกสนานกับการเรียน ไม่เคร่งเครียด เน้นทักษะการฟัง – พูดภาษาอังกฤษของนักเรียน เพราะความสามารถในการฟังจะมาก่อนการพูด และทักษะการฟังจะเป็นตัวจักรสำคัญใน

การพัฒนาทักษะการพูด การอ่าน และการเขียนต่อไป รวมทั้งคำนึงถึงความพร้อม ความสามารถ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการพัฒนาทักษะการฟัง - พูด จะช่วยให้นักเรียน เกิดความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออก รวมถึงสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ และสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟังพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟังพูด ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟังพูด ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มโรงเรียนสอยดาวใต้ ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านประตง โรงเรียนบ้านตามูล โรงเรียนวัดสำโรง โรงเรียนสังวาลย์วิทย 6 และโรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ์ ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ดังนี้

2.1 แผนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟังพูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟังพูด

2.3 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทดลองสอนตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 จัดปฐมนิเทศนักเรียนก่อน เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน หน้าที่ ความรับผิดชอบ ข้อตกลงเบื้องต้นในการเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้

3.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 30 ข้อ ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 27 คน เพื่อที่จะได้นำผลของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผล ของคะแนนทดสอบหลังเรียน

3.3 ทำการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น จำนวน 8 แผน แผน ละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที

3.4 เมื่อสอนครบ 8 แผนการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.5 เมื่อทำการทดลองสอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 แผนการเรียนรู้แล้ว จึงให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการ สอนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟังพูดและเจตคติที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3.6 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียนและคะแนนจากแบบสอบถาม วัดเจตคติ พร้อมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อที่จะทำการตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะ การฟัง - พูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดลำดับขั้นตอนในการ นำเสนอผลการวิเคราะห์ของข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบความเข้าใจในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษก่อนเรียน (Pretest)

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบความเข้าใจในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษหลังเรียน (Posttest)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบความเข้าใจในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนก่อนเรียนหลังเรียนโดยใช้ Dependent Samples (t-test)

ตอนที่ 5 เจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

การวิจัยผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัลป์ ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูด จำนวน 27 คน จำแนกเป็น เพศชาย 12 คน และเพศหญิง 15 คน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษและรูปแบบการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 16 ชั่วโมง โดยเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบความเข้าใจในการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษก่อนเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 10.37 คะแนน เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด คือ 16 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.70) ได้คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.41) และมีนักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.41)

2. ผลการทดสอบความเข้าใจในการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษหลังเรียน โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ย 20.04 คะแนน เมื่อจำแนกเป็นรายบุคคลมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด 29 คะแนน จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.11) ได้คะแนนต่ำสุด 11 คะแนน จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.70) และมีนักเรียนได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 77.78)

3. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัลป์ ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง - พูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนต่ำสุด และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าก่อนเรียน ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนได้คะแนนทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน 27 คน (คิดเป็นร้อยละ 100.00) มีผลต่างของคะแนนสูงสุด คือ 17 คะแนน และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุด คือ 2 คะแนน

4. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับได้แก่ นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ากิจกรรมการเรียนแบบผสมผสานมีประโยชน์ในการฝึกฝนการพูดของนักเรียน ($\bar{X} = 4.85$) นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ากิจกรรมฝึกพูดกับเพื่อนทำให้นักเรียนรู้สึกพอใจ ($\bar{X} = 4.56$) นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ากิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานส่งเสริมให้นักเรียนพูดภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเจตคติที่น้อยที่สุดคือ ไม่เห็นด้วยที่ว่ากิจกรรมการเรียนแบบผสมผสานไม่เหมาะสมกับกิจกรรมการฟัง – พูด ($\bar{X} = 2.19$)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้กิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง – พูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ์ ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งมีผลการศึกษาค้นคว้าและอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนมีทักษะการฟัง – พูด ภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง – พูด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมการเรียนแบบผสมผสานเป็นวิธีการที่เหมาะสมซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง – พูด ภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การใช้กิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะ การฟัง – พูดและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติจริงได้มากขึ้น และไม่เคร่งเครียดกับการเรียน เพราะมีเพื่อนร่วมทีมและเพื่อนคู่ทีมเป็นผู้ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดในการเรียน จึงสามารถทำคะแนนได้มากขึ้น เพราะนักเรียนในวัยเดียวกันย่อมมีการใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจได้ง่ายกว่า

1.2 การประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริงของกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน มีการประเมินอย่างต่อเนื่องทั้งเป็นกลุ่ม คู่ทีม ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ไม่เครียด เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับและเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุจิตรา สวัสดิ์วงศ์ (2540 : 45) ที่กล่าวว่าคนที่ผู้เรียนได้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.3 การจัดกิจกรรมที่หลากหลายกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก และการเสริมแรง ในเชิงบวกระหว่างเรียนทำให้นักเรียนรู้สึกไม่วิตกกังวลในระหว่างการเรียนรู้ จึงทำให้บรรยากาศของการเรียนรู้ดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ดีขึ้นด้วยตามลำดับ สอดคล้องกับทฤษฎีของสกินเนอร์ (มาลินี จุฑะธพ, 2539 : 88 ; อ้างอิงมาจาก Skinner, 1953 : 83) ที่กล่าวว่าเสริมแรงเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้ เป็นอย่างดี

จึงสรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยการประยุกต์ใช้วิธีการเรียนรู้แบบธรรมชาติกับการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีขั้นตอนเป็นไปตามหลักการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านสติปัญญา (Intellectual Skills) ทักษะทางสังคม (Social Skills) พัฒนาและเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) ยอมรับในความสามารถและความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการวางแผน การจัดกิจกรรมภายในกลุ่มของตัวเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น 2. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้กิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง – พูด หลังการวิจัยพบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มากขึ้น โดยนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า กิจกรรมการเรียนแบบผสมผสานมีประโยชน์ในการฝึกฝนการพูดของนักเรียน กิจกรรมฝึกพูดกับเพื่อนทำให้นักเรียนรู้สึกพอใจ และนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ากิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานส่งเสริมให้นักเรียนพูดภาษาอังกฤษได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากการใช้กิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน เป็นการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรม ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติจริง มีการใช้กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมคู่ ทำให้บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปด้วยดี

กล่าวโดยสรุปคือกระบวนการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาความรู้ทางภาษา โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดวิธีสอนแบบธรรมชาติและการสอนภาษาเพื่อ การสื่อสารให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ให้ข้อมูลป้อนที่เข้าใจได้ โดยมุ่งเน้นความหมายของภาษามากกว่ารูปแบบทางไวยากรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว และกิจกรรมต่าง ๆ มุ่งให้มี การฝึกใช้ภาษาในการสื่อสารกับเพื่อน ๆ ในชั้น หรือกับตัวผู้สอน โดยกำหนดหัวข้อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงผู้จัดหาข้อมูลป้อนที่เข้าใจได้ และพยายามทำทุกวิถีทางในอันที่จะช่วยลดความรู้สึกต่อต้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาที่เรียนรู้ โดยมอบหมายให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่เรียนรู้และฝึกฝนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จัดเตรียมไว้ตาม

แนวคิด วิธีสอนดังกล่าว ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการวิจัยครั้งต่อไปดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในโรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ์ ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี การที่จะนำผลวิจัยไปใช้ควรพิจารณาในการเลือกบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหามีความชัดเจน เข้าใจง่าย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ต่อการเรียนเพิ่มขึ้น

1.2 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง – พูด ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการฟัง – พูด ได้ดียิ่งขึ้น ครูจึงควรสร้างบทเรียนขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบการเรียนการสอนเอง เพราะจะทำให้ตรงตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมกลุ่มงาน ไม่ควรเป็นทักษะการฟัง หรือพูดแต่เพียงอย่างเดียว เช่น กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ การแสดงท่าทางประกอบเพลงในแต่ละบทเรียนซึ่งแต่ละเรื่อง ผู้วิจัยได้ใช้เพลงและเกม ในการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก

1.4 จุดเด่นของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย การประยุกต์ใช้วิธีการเรียนรู้แบบธรรมชาติ ผสมผสานกับการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งนักเรียน แต่ละคนต้องแสดงศักยภาพของตนเอง นักเรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนอ่อน เป็นรูปแบบการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักบทบาท หน้าที่ของตนเอง จึงควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่ม และควรมีการวางแผนที่ดีในการนำรูปแบบกิจกรรม การสอนไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

1.5 สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดูฟัง พูดภาษาอังกฤษให้มากยิ่งขึ้น และสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพบกับเจ้าของภาษา เพื่อเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการฟัง – พูดมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำรูปแบบการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง – พูดและแผนการสอนภาษาอังกฤษที่ประยุกต์ใช้วิธีการเรียนรู้

แบบธรรมชาติกับการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้สนใจอาจทำวิจัยซ้ำในบริบทอื่น หรือทำวิจัยและพัฒนารูปแบบการสอนอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยทดลองเปรียบเทียบวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง – พูด กับนักเรียนในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ

2.3 กิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการฟัง – พูด เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการฟัง - พูด ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในทักษะการอ่าน การเขียน เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางการวิจัยมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการนำวิธีการสอนนี้ไปใช้ทดลองเปรียบเทียบกับวิชาอื่น ๆ เพื่อศึกษาว่า จะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.5 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนเพื่อเสริมทักษะการฟัง – พูด ภาษาอังกฤษ ที่มีบริบทใกล้ตัวโดยผ่านเทคโนโลยีอื่น ๆ เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

มาลินี จุฑะธพ. (2539). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธ์.

โรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ. (2549). **รายงานคุณภาพการจัดการศึกษาประจำปี ของ**

สถานศึกษา. จันทบุรี : โรงเรียนบ้านสมเด็จพระยาอุปกัมภ.

สุจิตรา สวัสดิวงศ์. (2540). **การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารในแนวคิดและเทคนิควิธีการสอน**

ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). **วิธีสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

**ผลการใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความ
คงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

**EFFECTS OF SPIN ACTIVITIES IMPLEMENTATION TO ENHANCE
ENGLISH READING COMPREHENSION AND RETENTION OF
MATTHAYOMTHOMSUKSA III STUDENTS**

ผู้วิจัย : พันธ์ วิโสรัมย์

**อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง
สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 39 คน ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนหนองตาตพิทยาคม อำเภอเมือง บุรีรัมย์ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบ เอส พี ไอ เอ็นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน และ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนเรียน หลังเรียน และแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent samples) ผลการ วิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนกับความคงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น , ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ, ความคงทนในการเรียนรู้

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the English reading comprehension achievement and the retention of Matthayomsuksa III students learning through the SPIN activities. The sample comprised 39 Matthayomsuksa III students who were enrolled during 1st semester of academic year 2007 in Nongtat Pitthayakhom School, Muang District, Buriram Province. The sample was chosen by using the purposive sampling method. The instruments for this study were consisted of 1) 8 lesson plans of English reading comprehension learning through the SPIN activities for Matthayomsuksa III, and 2) the English reading comprehension achievement test using before and after learning through the SPIN activities for Matthayomsuksa III, and the retention test. The statistics for data analysis consisted of the percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by using the t-test dependent samples.

The result of the study were as follows:

1. The scores of the post-test of the English reading comprehension Learning through SPIN were higher than the pre-test scores at the significant difference level of .01.
2. The scores of the post-test of the English reading comprehension Learning through SPIN and the retention scores were not different.

Keywords : SPIN Activities ,Reading Comprehension, Retention

บทนำ

ปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนกระทั่งทำให้การติดตามข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นมาก และยากที่จะตามทัน นอกจากนี้วิทยาการแขนงใหม่เกิดขึ้นอยู่เสมอ การที่เป็นคนตื่นตัว ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคข้อมูลข่าวสารนับว่าสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้ได้เปรียบต่อการพัฒนาตนเอง และองค์กรต่างได้ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลง และเร่งพัฒนาบุคคลและองค์กรให้พร้อมในการใช้ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ดังนั้นจึงมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดทิศทางของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยให้โรงเรียนเน้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพในการใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้นข้อมูล ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในชีวิตมากขึ้น ผู้ที่สามารถอ่านภาษาอังกฤษได้จะได้เปรียบในการค้นหาข้อมูล การจะศึกษาหาความรู้หรือทำความเข้าใจและพิจารณาข่าวสารต่างๆ

ต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญ ถ้าหากสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ จะทำให้ผู้อ่านมีความรู้ ความคิดกว้างไกล และมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ยิ่งขึ้น สามารถแก้ปัญหา และสร้างประสบการณ์ด้านต่างๆ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งกรมวิชาการ (2544 : 1) ได้กล่าวว่า การอ่าน การคิด การเขียน เป็นจุดหมายของการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพประชากร โดยให้ถือว่า ผู้เรียน มีความสำคัญที่สุดที่สามารถที่จะพัฒนาตนเองเป็นคนมีนิสัยรักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลมีนโยบายเร่งรัดให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอน ของครูและนักเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กล่าวคือให้มีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง ตามความเหมาะสมกับธรรมชาติ และตอบสนองความต้องการของนักเรียน ต้องมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะ การคิด การตัดสินใจ และมีทักษะการศึกษาค้นคว้าแสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการ ประเมินทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพิ่มบทบาทของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้มีนักรักศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้หลายท่านดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 3) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของ ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาการคิด ส่งเสริมให้ผู้อ่านใช้กระบวนการ การคิด (Thinking Process) อันจะนำไปใช้ในการพูด การฟัง การเขียนได้ดี ดังนั้นในการจัดกิจกรรม การเรียน การสอนให้บรรลุจุดประสงค์จึงควรสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการอ่านและการเขียนให้ สัมพันธ์กัน

นอกจากนั้นประดิษฐ์ เมฆไชยภักดิ์ (2538 : 12-13) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นหัวใจ สำคัญของการเรียน ผู้ที่อ่านมากย่อมจะรับรู้เรื่องราวมาก เป็นผู้ฉลาด และมักประสบผลสำเร็จ ในการดำเนินชีวิต การอ่านให้ประโยชน์กับมนุษย์ทุกด้าน ทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งยังช่วยเสริมความรู้ให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับพรทิพย์ ชะตะรัตน์ (2545 : 59) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่ความรู้ ความคิด ทั้งปวง ทำให้ได้รับรู้ข่าวสาร ช่วยเสริมสร้างความคิดและประสบการณ์ การอ่านจึงเป็นเครื่องมือ สำคัญที่ทำให้บุคคลมีความฉลาด รอบรู้ทันคน ทันต่อเหตุการณ์ และความเจริญก้าวหน้าของโลก ช่วย พัฒนาอารมณ์และเข้าใจจิตใจ ความคิดความเป็นไปต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วย พัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่มิทักษะในการอ่านหรือมีความสามารถในการอ่าน คือสามารถอ่านได้มาก อ่านได้เร็ว อ่านได้ถูกต้อง อ่านได้หลายภาษา ย่อมมีโอกาสในชีวิตหลายด้าน

มากกว่าผู้ที่ขาดทักษะในการอ่าน เช่นด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษาหาความรู้ ตลอดจนการรับข้อมูลข่าวสารได้ทันสมัยและกว้างไกลกว่าผู้ที่ขาดทักษะในการอ่าน

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษปัจจุบันมีประโยชน์และความสำคัญหลายด้าน เช่นด้าน การศึกษา การประกอบอาชีพ สามารถท่องโลกกว้างได้อย่างไร้พรมแดน สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองในสาขาวิชาต่างๆ เป็นวิธีหนึ่งที่สะดวกที่สุด ซึ่งผู้อ่านสามารถไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทบทวน คัดเลือก และเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ที่อ่านได้ บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2549 : 1) ได้ให้ความเห็นว่าการอ่านเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน คนที่สามารถอ่านภาษาอังกฤษได้ดีกว่าย่อมสืบค้นและ พัฒนาทุกด้านได้มากกว่าสอดคล้องกันกับความคิดเห็นของ วิสาข์ จิตวิตร (2541ก :1) ที่ว่าในยุค ข้อมูลข่าวสารเช่นนี้การอ่านภาษาอังกฤษได้ อ่านได้ถูกต้องและเร็ว ย่อมเป็นผู้ที่มีโอกาสในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว แสดงให้เห็นว่าการอ่านภาษาเพื่อความเข้าใจนั้นเป็น ประโยชน์อย่างมากในการพัฒนา อย่างไรก็ตามการอ่านภาษาอังกฤษนั้นมีปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะ การเรียนการสอนในประเทศไทย

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการอ่านมีปัจจัยหลายอย่างดังที่ วนิดา เหล่าทิศพงษ์. (2541 : 1) พบว่านักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษายังมีทักษะ การอ่านอยู่ในระดับต่ำทั้งในด้าน ความสามารถในการอ่าน และการทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน อ่านเรื่องแล้วไม่สามารถลำดับ เหตุการณ์ คาดการณ์ล่วงหน้า และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะครูไม่ สามารถนำวิธีการสอนที่แปลกใหม่ ที่จะให้นักเรียนคิดหาคำตอบได้ ขาดการคิดวิเคราะห์ ในขณะที่ ทำการอ่าน จึงส่งผลให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการคิดด้วยตนเอง วิธีการสอนอ่านของครูมีผล โดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียน ดังนั้นครูควรสอนกลวิธีในการอ่านให้นักเรียนเพื่อช่วย พัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมาท์ฟอร์ด (Mountford. 1986 : 89) พบว่าครูไทยที่สอนภาษาอังกฤษจะใช้ภาษาไทยในการสอนค่อนข้างมาก โดยใช้ภาษาไทยประมาณ 90% ในแต่ละคาบเรียน นอกจากนี้ขาดความ เชื่อมมั่นในตนเอง และขาดทักษะในการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2541 : 45) ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านว่า สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันพบว่าการ สอนอ่านในโรงเรียนยังประสบปัญหาอยู่มาก และการสอนภาษาโดยเน้นการสื่อสารใน ชีวิตประจำวัน จึงไม่สามารถเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษา หาความรู้ต่อไป

จากปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอน และบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องหาวิธีการ และแนวทางใหม่ๆ มาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อ ส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอ่านมาก ยิ่งขึ้น จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านที่เป็นแนวทางในการพัฒนายุทธวิธีการอ่านอย่าง

ประสิทธิภาพ และเหมาะสม ที่จะจัดปัญหาในการอ่านนั้น ผู้วิจัยพบว่า วิธีการการสอนอ่านแบบเอสพีไอเอ็น (SPIN Reading System) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยเอลิเวิร์ด (Alyword. 1990 : 25) เป็นวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดอภิปัญญา (Met cognition) ซึ่งหมายถึงผู้เรียนตระหนักรู้เกี่ยวกับยุทธวิธีต่างๆ ในการอ่าน และการควบคุมตรวจสอบความเข้าใจในขณะที่อ่าน ผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จ จะต้องมีการวางแผนใช้ยุทธวิธีในการอ่าน มีการประเมินผลความสำเร็จขณะที่อ่าน และสามารถแก้ไขวิธีการอ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ นอกจากการสอนแบบ เอส พี ไอ เอ็น จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดอภิปัญญาแล้ว ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้เดิม (Schema) เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเรียนรู้ จากทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) การที่สามารถนำเอาความรู้เดิมที่มีอยู่ ออกมาช่วยในการคาดคะเน และตีความข้อมูลใหม่ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วขึ้น การสอนแบบ เอส พี ไอ เอ็น เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึง กลวิธีการอ่าน 4 กลวิธี ได้แก่ การย่อเรื่อง (Summarizing) การคาดการณ์ล่วงหน้า (Predicting) การตีความ (Inferencing) และการจดบันทึก (Notetaking) ซึ่งกลวิธีการอ่านเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นกลวิธีการอ่าน ที่เน้นอภิปัญญา และการใช้ความรู้เดิม เป็นการให้ผู้เรียนใช้ความคิดตลอดเวลา เพราะต้องพยายามคิดหาคำตอบ และใช้เหตุผลต่างๆ มาประกอบการใช้กลวิธีทั้ง 4 วิธี โดยที่ผู้เรียนจะตระหนักขณะที่อ่านว่าตนเองเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจสิ่งที่อ่านมากขึ้นเรื่อยๆ ช่วยให้การเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ทางด้านความคิดในขณะที่อ่าน ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจ และจดจำเรื่องราวที่อ่านได้แม่นยำมากขึ้น

โรงเรียนหนองตาตพิทยาคม ตำบลหนองตาต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนั้นมีผลสัมฤทธิ์ ทางด้านการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่ได้เรียนในแต่ละชั่วโมงแล้ว ปรากฏว่านักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความ และไม่สามารถนำความรู้ที่เคยศึกษามาแล้วนำกลับมาใช้ได้ อีก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการสอนแบบ เอส พี ไอ เอ็น เป็นวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยพัฒนาการสอนอ่านภาษาอังกฤษ และความคงทนในการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการนำเอาวิธีการสอนนี้ มาใช้สอนอ่านภาษาอังกฤษกับนักเรียนโรงเรียนหนองตาตพิทยาคม โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับที่ผู้วิจัยคิดว่า น่าจะมีความสามารถในการที่จะเรียนรู้การใช้กลวิธีการอ่านแบบ เอส พี ไอ เอ็น ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น มีความคงทนในการเรียนรู้ และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มโรงเรียน ตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองตาดพิทยาคม จำนวน 39 คน และโรงเรียนบ้านลำโรงโนนเต็ง จำนวน 15 คน ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2550 3 ห้องเรียน จำนวน 54 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียน หนองตาดพิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 36 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ แผนละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที โดยแต่ละแผนการเรียนรู้ จะประกอบไปด้วยการใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขั้นก่อนการอ่าน

1.1.1 ผู้วิจัยนำชื่อเรื่อง มาเขียนบนกระดาน หรือรูปภาพมาแสดงให้ดู

1.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนดูชื่อเรื่องและภาพประกอบ ให้ผู้เรียนมีความคิดสรุปความแล้วให้คาดการณ์ล่วงหน้าเนื้อหาที่จะได้อ่าน (Predicting)

1.1.3 ผู้วิจัยเขียนคำคาดคะเนของผู้เรียนบนกระดาน

1.1.4 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนฝึกเดาความหมายคำศัพท์โดยใช้เนื้อหาข้างเคียง

1.2. ขั้นระหว่างการอ่าน

1.2.1 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาเพื่อตรวจสอบการคาดคะเน

1.2.2 ผู้วิจัยตรวจสอบการคาดคะเนของผู้เรียนโดยใช้คำถาม

1.2.3 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนตีความจากเนื้อเรื่องโดยใช้คำถาม ถามผู้เรียน

1.2.4 ผู้วิจัยถามคำถามให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญ

1.3. ขั้นหลังการอ่าน

1.3.1 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน ช่วยกันจดบันทึกใจความสำคัญและรายละเอียดจากเนื้อหา

1.3.2 ผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่องที่อ่าน

1.3.3 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มมานำเสนอเนื้อหาที่ได้จากการสรุปในชั้นเรียน

1.3.3 ผู้วิจัยให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขให้ผู้เรียน

หลังจากการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อที่จะพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปทดลองใช้กับกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบความเข้าใจภาษาอังกฤษ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือ และเอกสารประกอบการสอนต่อไปนี้เป็นคือ เทคนิคการเขียนข้อสอบของ อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 1 - 383) Testing English as a Second Language ของ แฮริส (Harris, 1979 : 58 - 67) และการทดสอบและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของ อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 131 - 208)

2.2 สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่าน ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มี 4 ตัวเลือก (Multiple Choice)

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence of Index : IOC)

2.4 นำแบบทดสอบที่ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองดาดพิทยาคม ตำบลหนองดาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 36 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำลังเรียนเรียนอยู่ภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2550

2.5 หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีของเบรนนัน (Brennan : B-Index) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีของโลเวทท์ (Lovett)

2.6 นำข้อสอบที่วิเคราะห์แล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นทดลองภาคสนาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทดลองสอนตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศก่อนทำการวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์ของการเรียนและวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้

2. ทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 22 คน ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ เลือกตอบ 4 ตัวเลือก(Multiple Choice) จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อที่จะได้นำผลของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลของคะแนนทดสอบ หลังเรียน

3. ทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นจำนวน 8 แผน
แผนละ 3 คาบ คาบละ 60 นาที

4. เมื่อทดลองสอนรวมทั้งสิ้น จำนวน 8 แผนการเรียนรู้แล้ว จึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนโดยที่ผู้วิจัยได้สลับลำดับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

5. หลังจากทำการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ 14 วันแล้ว จึงทำการทดสอบวัดความคงทนในการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับเดิม แต่ได้สลับข้อและตัวเลือกของแบบทดสอบ

6. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียนและคะแนนวัดความคงทนในการเรียน พร้อมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อที่จะทำการตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent Samples (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 325 - 326)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน กับผลสัมฤทธิ์ ความคงทนในการอ่านภายหลังการเรียน 14 วัน โดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent Samples (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 325 - 326)

ผลการวิจัย

การวิจัยผลของการใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

การวิจัยผลของการใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองตาพิทยาคม ตำบลหนองตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น จำนวน 39 คน จำแนกเป็นเพศชาย 19 คนและเพศหญิง 20 คน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษ และรูปแบบการสอนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 24 ชั่วโมง โดยเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาในวิชา ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบก่อนเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 6.74 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 22.47) โดยมีนักเรียนที่คะแนนสูงสุดคือ 13 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 43.33) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 4 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 13.33) จำนวน 1 คน ไม่มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50

2. ผลการทดสอบวัดความเข้าใจภาษาอังกฤษหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่ใช้กิจกรรมผลของการใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการจำของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 10.26 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 34.2) โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดคือ 18 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 60.00) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 4 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 13.33) จำนวน 1 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 3 คน

3. ผลของการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงขึ้น 38คน (คิดเป็นร้อยละ 97.43) ได้คะแนนสอบหลังเรียนต่ำกว่าก่อนเรียน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.56) และได้คะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 6.45) โดยมีผลต่างของคะแนนสูงสุดก่อนเรียนและหลังเรียน 5 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 16.67) และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดก่อนเรียนและหลังเรียน 0 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 0)

4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยรวมพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็นเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีคะแนนสอบก่อนเรียนเฉลี่ย 6.74 คะแนน โดยมีคะแนนสอบสูงสุด 13 คะแนน ต่ำสุด 4 คะแนน และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนน จำนวน 0 คน (คิดเป็นร้อยละ 0) คะแนนสอบหลังเรียนเฉลี่ย 10.26 โดยมีคะแนนสอบสูงสุด 18 คะแนนคะแนนสอบต่ำสุด 4 คะแนน และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนน จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.34)

สรุปได้ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็นมีคะแนนสอบหลังเรียน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุดและผู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนน สูงกว่าก่อนเรียน

5. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้ t -test Dependence ผลปรากฏว่า มีค่า t เท่ากับ 8.35 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนเฉลี่ย 10.26 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.87) สูงกว่าก่อนเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย 6.74 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.11)

6. ผลการทดสอบความคงทน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 11.64 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 38.80) โดยมีนักเรียนที่คะแนนสูงสุดคือ 17 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 56.67) จำนวน 1 คน นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 6 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 20.00) จำนวน 1 คน นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 4 คน

7. ผลของการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนและความคงทนในการจำเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอส เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้คะแนนความคงทนสูงกว่าหลังเรียน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 53.84) ได้คะแนนสอบหลังเรียนต่ำกว่าหลังเรียน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 33.33) และได้คะแนนสอบความคงทนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 12.82) โดยมีผลต่างของคะแนนสูงสุดของความคงทนและหลังเรียน 1 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 3.33) และมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดความคงทนและหลังเรียน 2 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 6.37)

8. การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนและความคงทน โดยรวมพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีคะแนนสอบหลังเรียนเฉลี่ย 10.26 คะแนน โดยมีคะแนนสอบสูงสุด 18 คะแนน ต่ำสุด 4 คะแนน และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนน จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.69) คะแนนสอบความคงทนเฉลี่ย 11.65 โดยมีคะแนนสอบสูงสุด 17 คะแนน คะแนนสอบต่ำสุด 6 คะแนน และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนน จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.26) สรุปได้ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น มีคะแนนสอบความคงทน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุดและผู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนน สูงกว่าหลังเรียน

9. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้ t -test Dependence ผลปรากฏว่า มีค่า t เท่ากับ 3.68 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษความคงทนสูงกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีคะแนนสอบความคงทนเฉลี่ย 11.64 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.39) สูงกว่าหลังเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย 10.26 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.87)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองคาพิทยาคม ตำบลหนองคา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งมีผลการศึกษาค้นคว้าอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้รับการใช้ กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่แสดง ให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็นเป็นวิธีการที่เหมาะสมซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะความ เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็นช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านเนื้อหาเข้าใจง่าย เนื่องจากนักเรียนใช้ประสบการณ์เดิมและการสรุปความ ช่วยในการคาดคะเนเนื้อหาที่อ่าน เห็นได้ จาก ชื่นนำเสนอ ผู้วิจัยได้นำเสนอชื่อเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะอ่านโดยให้นักเรียน เดาความหมาย คำศัพท์หรือคาดคะเนรูปภาพ ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในชั้นเรียน มีส่วนร่วม ในกิจกรรมทุกคน เป็นการใช้ประสบการณ์เดิมที่ได้เคยรู้มา นำมาใช้เพื่อแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการอ่านเพื่อตรวจสอบการคาดคะเนของตน ช่วยให้สามารถเข้าใจเนื้อ ได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ วนิดา เหล่าเทิดพงษ์(2541 :) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนมีโอกาสคาดการณ์ล่วงหน้า เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากที่จะอ่านเพื่อค้นหาหรือพิสูจน์ว่าการคาดการณ์ของ ตนนั้นถูกหรือไม่ โดยพยายามหาเหตุผลหรือข้อความจากเนื้อเรื่องมาสนับสนุนความคิดของตน

1.2 การใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น ช่วยให้นักเรียนได้ใช้การตีความ แปลความหมาย จากเนื้อหา รูปภาพ ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นนักเรียน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ช่วย ให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น พรณวดี สุริยพรหมชัย (2545:) การถามคำถามจำนวนมากระหว่าง การอ่านช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการอ่านมากขึ้น และยังเป็นการพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์อีกด้วย นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ ตีความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจง่ายขึ้น

1.3 การใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็นช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทำให้นักเรียนผลิตผลิตินอยากที่จะเรียนรู้ กล้าคิดกล้าตอบคำถามครูเห็นได้จากบรรยากาศในห้องเรียน

1.4 การใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็น เป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตั้งแต่เริ่ม การสรุปความ การคาดการณ์ล่วงหน้า การตีความ และการ จดบันทึก นักเรียนเป็นผู้ระดมความคิดส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีทักษะทางด้านความคิดการ อ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น สืบเนื่องจากพฤติกรรมการเรียนของทุกคนในชั้นเรียน การเรียนรู้อย่างมี ความสุข นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

3. ความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนที่เรียน

การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสังเกตเห็นว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น นั้นนักเรียนความคงทนในการจำ เพราะนักเรียนได้จดบันทึกข้อความโดยตรงจากการย่อเรื่อง การถ่ายโอนข้อความ ส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการข้อมูลที่ได้รับรู้จากความรู้ความจำระยะสั้นไปยังความจำระยะยาว ทำให้ข้อมูลนั้นสามารถเรียกมาใช้ได้ สังเกตได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับความคงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการใช้กิจกรรม ผู้สอนควรจะอธิบายขั้นตอนของ เอส พี ไอ เอ็น ให้นักเรียนฝึกการตีความ ชื่อเรื่อง ข้อความและจากเนื้อเรื่อง โดยหาเนื้อหาที่เหมาะสมกับรู้ความสามารถของผู้เรียน
2. ในการจัดกิจกรรมโดยการใช้ เอส พี ไอ เอ็น ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความรู้ และประสบการณ์เดิมออกมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการอ่านเนื้อหา ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด
3. ผู้สอนจะต้องตั้งคำถามง่ายๆ ก่อนเพื่อให้ผู้เรียน ไม่รู้สึกกดดันแล้วจึงค่อยถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ผู้สอนต้องพยายามถามและต้องเริ่มคำถามให้พร้อมๆ จะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานเพลิดเพลิน
4. ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นตามศักยภาพและพยายามเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน ทำให้เขามีความภาคภูมิใจในความสามารถและความแสดงออก นอกจากนั้นผู้เรียนจะเกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาเนื้อเรื่องในการค้นหาคำตอบ
5. ในการจัดกิจกรรมแบบ เอส พี ไอ เอ็น ควรให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ ผู้สอนมีหน้าที่ชี้แนะแนวทางโดยใช้คำถาม เน้นให้ผู้เรียนย่อเรื่อง คาดเดาเหตุการณ์ ตีความและจดบันทึกครบใน 1 แผนการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. การจัดกิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น ผู้วิจัยควรคำนึงถึงเวลาในการจัดกิจกรรมโดยเฉพาะขั้นก่อนการอ่านต้องให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์และความรู้ของตนเองให้มากที่สุดเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้คิดและวิเคราะห์เรื่องราวต่างได้ ขั้นระหว่างอ่านให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาโดยอาศัยความรู้เดิมมาประกอบกับประสบการณ์ใหม่ จึงจะทำให้การเรียนนั้นมีความหมายและประสบความสำเร็จ
2. ควรมีการวิจัยการใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น กับกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น เพื่อที่จะให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและมีความคงทนในการเรียน

3. ควรมีการวิจัยการใช้กิจกรรมเอส พี ไอ เอ็นพร้อมกับการใช้ผังความสัมพันธ์ความหมายด้วย เพื่อเป็นการฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าผู้เรียนให้ความสนใจและร่วมกิจกรรม

4. ผู้วิจัยควรพยายามใช้กิจกรรม เอส พี ไอ เอ็น ทั้ง 4 วิธี ใน 1 แผนการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้ฝึกทั้ง 4 ทักษะไปพร้อมๆ กัน เลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ต้องเป็นเนื้อหาที่ไม่ยาก หรือ่ายเกินไป เพราะทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อได้ เน้นใช้การกระตุ้นด้วยคำถามเพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร :

กรมศาสนา

_____ (2540). หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

พรรณวดี สุริยะพรหมชัย. ผลการสอนแบบเอส พี ไอ เอ็น ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและกลวิธี

ในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การสอนภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดลำเนา.

วนิดา เหล่าเทิดพงษ์. (2541). ผลของการสอนแบบ เอส พี ไอ เอ็น ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน

และความคงทนในการจำและกลวิธีในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี

ที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การสอนภาษาอังกฤษ) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดลำเนา.